ABBYY PDF Transformer+
Click here to buy
www.ABBYY.com

ABBYY PDF Transformer+
Click here to buy
www.ABBYY.com

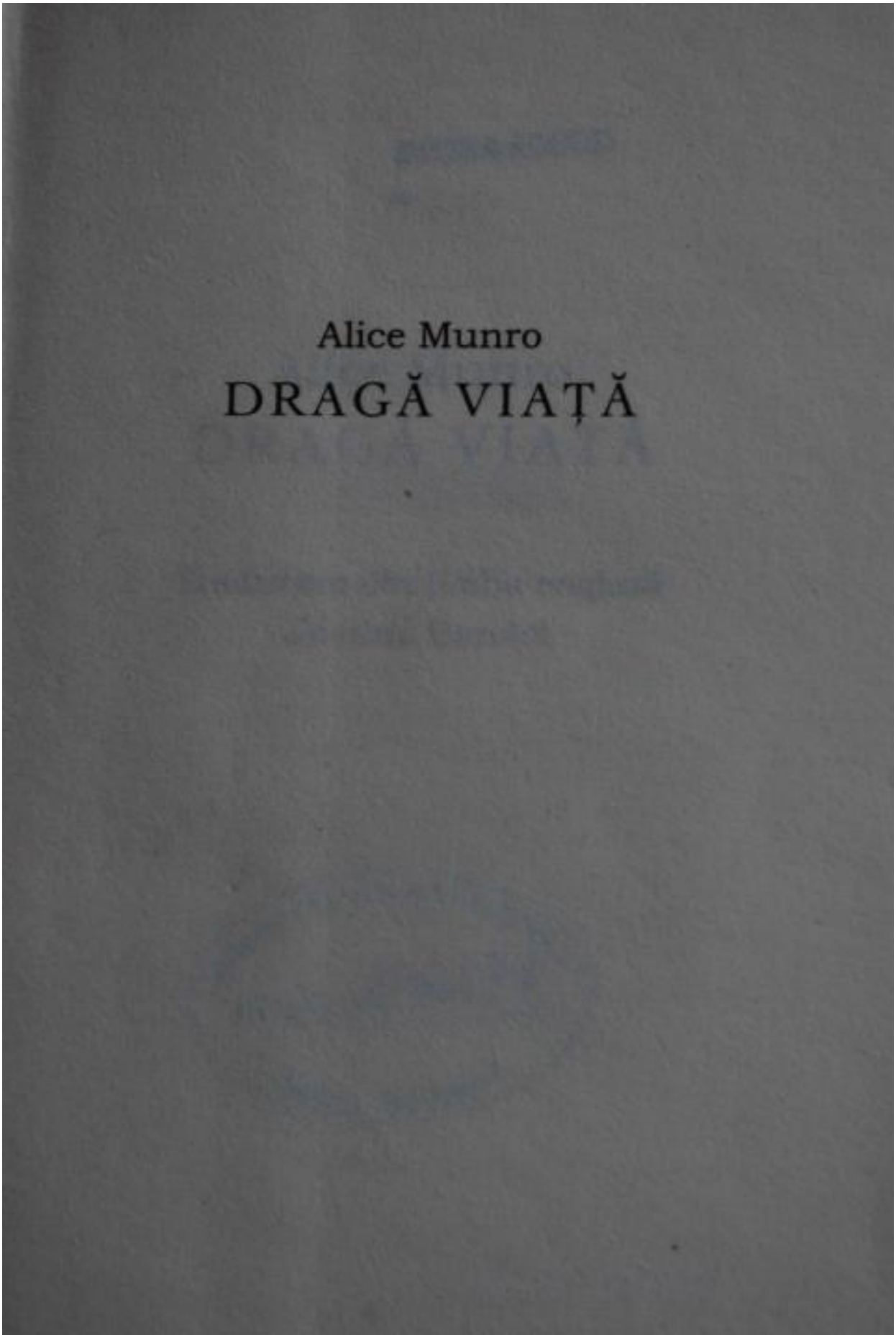

Alice Munro

DRAGĂ VIAȚĂ

82.111(71)
M 95

SECŢIA ADULŢI

Alice Munro

DRAGĂ VIAȚĂ

Traducere din limba engleză
Justina Bandol

Biblioteca Municipală "G.R. Melidon"
Nr. inv. 246171
Roman - Jud. Neamț

ABBYY PDF Transformer+
Click here to buy
www.ABBYY.com

Dear Life
Alice Munro
Copyright © 2012 Alice Munro

Editura Litera
O.P. 53; C.P. 212, sector 4, București, România
tel.: 021 319 63 90; 031 425 16 19; 0752 548 372;
e-mail: comenzi@litera.ro

Ne puteți vizita pe
www.litera.ro

Dragă viață
Alice Munro

Copyright © 2014 Grup Media Litera
pentru versiunea în limba română
Toate drepturile rezervate

Editor: Vidrașcu și fiii
Redactor: Irina Ilie
Copertă: Florentina Tudor
Tehnoredactare și prepress: Ana Cioclo

Seria de ficțiune a Editurii Litera este coordonată
de Cristina Vidrașcu Sturza

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
MUNRO, ALICE
Dragă viață / Alice Munro; trad.: Justina Bandol. –
București: Litera, 2014
ISBN 978-606-686-605-7
I. Bandol, Justina (trad.)
821.111(73)-31=135.1

ABBYY PDF Transformer+
Click here to buy
www.ABBYY.com

ȚĂRMUL JAPONIEI

ABBYY PDF Transformer+ Click here to buy www.ABBYY.com

După ce îi aduse valiza în tren, Peter păru nerăbdător să se retragă. Dar nu să plece.

Îi era pur și simplu teamă că trenul avea să pornească, îi explică el. Rămase afară pe peron, uitându-se în sus la fereastra lor, zâmbind și făcându-le cu mâna. Zâmbetul pentru Katy era larg, senin, fără nici cea mai mică umbră de îndoială, ca și cum ar fi fost convins că ea avea să fie și de acum încolo minunea care era pentru el, și el pentru ea, de-a pururi. Zâmbetul către soția lui părea plin de speranță și încrezător și radia un soi de fermitate. Ceva care n-ar fi putut fi exprimat prea ușor în cuvinte – și poate că nici n-avea să fie vreodată. Dacă Greta ar fi pomenit de asta, el i-ar fi spus: „Nu fi ridicolă". Și ea ar fi fost de acord, găsind că era nefiresc ca doi oameni care se vedeau constant, în fiecare zi, să trebuiască să-și dea vreun fel de explicații.

Pe vremea când Peter era încă sugar, mama lui traversase cu el în brațe niște munți cărora Greta le uita întruna numele, ieșind din Cehoslovacia comunistă în Europa de Vest. Împreună cu alții, desigur. Tatăl lui avusese de gând să meargă și el, dar fusese trimis într-un sanatoriu chiar înainte de ziua plecării pe ascuns. Urma să vină după ei de îndată ce ar fi putut, dar până la urmă murise.

ABBYY PDF Transformer+ Click here to buy www.ABBYY.com

–Am citit povestiri de genul ăsta, spusese Greta când Peter îi istorisise întâmplările. În povestirile respective, explica ea, bebelușul începea întotdeauna să plângă și trebuia invariabil să fie sugrumat sau sufocat, de teamă ca zgomotul să nu pună în pericol întregul grup de fugari.

Peter spusese că el nu auzise niciodată o asemenea poveste și nu voise să-și dea cu părerea despre ce ar fi făcut mama lui într-o astfel de împrejurare.

Ceea ce făcuse însă mama lui fusese să ajungă în Columbia Britanică, unde își pusese la punct engleza și obținuse un post la un liceu, să predea o materie care se numea pe atunci „noțiuni de antreprenoriat". Îl crescuse singură pe Peter, îl trimisese la facultate, și el devenise inginer. Când venea în apartamentul lor și, mai apoi, în casa lor, mama lui se așeza întotdeauna în camera de zi și nu intra niciodată în bucătărie decât dacă Greta o invita în mod special. Așa îi era felul. Prefera să observe cât mai puțin – exagera chiar. Să nu observe, să nu deranjeze, să nu facă nici o sugestie, deși, în gospodărie, era mult mai bună decât nora sa în toate privințele.

Vânduse, tot așa, apartamentul unde își crescuse fiul și se mutase într-o garsonieră în care îi încăpea doar o canapea rabatabilă. „Pentru ca Peter să nu se poată întoarce la mama?" o tachinase Greta, dar ea păruse tulburată. Glumele o mâhneau. Poate era o chestiune de limbă. Și totuși, vorbea deja în mod obișnuit engleza și, în plus, era realmente singura limbă pe care Peter o știa. El învățase noțiuni de antreprenoriat – deși nu de la mama lui –, în timp ce Greta studia *Paradisul pierdut*. Ea se ferise cu obstinație de orice fel de materie practică. El părea să fi făcut exact contrariul.

Separați de geam și siliți de Katy să-și facă întruna cu mâna, se complăcură amândoi în dovezile

unei bunăvoințe caraghioase, ba chiar de-a dreptul demente. Greta se gândi cât de bine arăta el și cum părea să n-aibă habar de asta. Își tundea părul periuță, în stilul vremii – mai ales al inginerilor vremii –, iar pielea lui deschisă la culoare nu roșea niciodată ca a ei, nu se păta niciodată de la soare, ci rămânea egal bronzată indiferent de anotimp.

Opiniile lui erau întrucâtva asemănătoare. Când se duceau la vreun film, el nu voia niciodată să-l discute după. Spunea că fusese bun, sau destul de bun, sau acceptabil și nu vedea de ce ar fi trebuit să adauge ceva. Cam în același fel se uita la televizor sau citea cărți. Era răbdător cu ele. Oamenii care le făcuseră își dăduseră probabil toată silința. Greta obișnuia într-o vreme să se ia la harță, întrebându-l repezită dacă ar fi spus același lucru în cazul unui pod: că oamenii care îl construiseră își dăduseră toată silința, dar că silința aceasta nu fusese de ajuns, și podul se prăbușise.

În loc să se certe, el râdea.

Nu era același lucru, spunea.

Nu?

Nu.

Greta ar fi trebuit să-și dea seama că această atitudine – neimplicată, tolerantă – era o binecuvântare pentru ea, pentru că ea era poetă și în poeziile ei existau lucruri nici pe departe vesele sau ușor de explicat.

(Mama lui Peter și muncitorii cu care lucra el – cei care știau ce înseamnă așa ceva – spuneau încă „poetesă". Ea îl învățase să nu mai întrebuințeze cuvântul acela. În rest, nu fusese nevoie să învețe pe nimeni. Rudele pe care le lăsase în urmă și oamenii pe care îi cunoștea acum în calitate de soție casnică și de mamă nu trebuiau învățați, pentru că nu știau nimic despre această ciudățenie.)

Mai târziu în viață, Gretei avea să-i vină tot mai greu să despartă ce fusese bun în perioada aceea și ce nu. Sigur, putea spune că feminismul nu fusese. Dar atunci se vedea nevoită să explice că „feminism" nici măcar nu era un cuvânt folosit pe atunci, și apoi nu mai putea evita toată povestea despre cum simplul fapt că aveai o idee serioasă, ca să nu mai vorbim de ambiție, ba eventual chiar și că citeai o carte adevărată putea fi considerat un gest suspect, care avea legătură cu îmbolnăvirea copilului de pneumonie, și despre cum un comentariu politic aruncat la vreo petrecere la firmă putea să-l coste pe soț promovarea în carieră. Nici nu conta despre ce partid politic era vorba. Problema era că nu-ți țineai gura.

Iar oamenii râdeau și comentau „ei, glumește, bineînțeles", și ea trebuia să replice „nu chiar". Apoi le spunea cum, pe de altă parte, dacă scriai poezie, era întrucâtva mai puțin riscant să fii femeie decât bărbat. Și aici, în contextul acesta, cuvântul „poetesă" se dovedea foarte maleabil, ca o bucată de vată de zahăr. Peter nu gândea așa, spunea ea, dar nu uitați că el se născuse în Europa. Înțelegea însă și el cum gândeau bărbații cu care lucra.

În vara aceea, Peter avea să fie, timp de o lună sau poate mai mult, șeful unei lucrări care se executa la Lund, în nordul țării – de fapt, cel mai departe loc în nord unde se putea ajunge pe continent[1]. Katy și Greta nu primiseră cazare.

Dar Greta ținuse legătura cu o fată cu care lucrase cândva la biblioteca publică din Vancouver și care

[1] Lund este un sat la capătul principalei șosele care traversează vertical Columbia Britanică. (n.tr.)

acum era căsătorită și locuia la Toronto. Ea și soțul ei aveau de gând să petreacă o lună în Europa în vara aceea – el era profesor la universitate –, și ea îi scrisese Gretei, întrebând-o dacă nu-i putea face cumva o favoare – era foarte politicoasă –, anume să vină să stea cu familia, o parte din timp, în casa lor din Toronto, ca să n-o lase goală. Greta îi răspunsese povestindu-i despre lucrarea lui Peter, dar acceptând oferta pentru sine și pentru Katty.

Și de aceea făceau acum cu mâna, fără oprire, toți trei – de pe peron și din tren.

Pe vremea aceea exista o revistă numită *The Echo Answers*, care apărea când și când la Toronto. Greta o găsise la bibliotecă și trimisese la redacție câteva poezii. Două dintre ele i se publicaseră și, drept urmare, atunci când redactorul-șef venise la Vancouver cu o toamnă în urmă, Greta fusese invitată la o petrecere, alături de alți scriitori, ca să-l cunoască. Petrecerea se ținu în casa unui scriitor căruia Greta descoperi că îi știa numele, s-ar fi zis, dintotdeauna. Era după-amiaza târziu, la o oră când Peter încă lucra, așa că ea angajă o bonă și luă autobuzul de North Vancouver peste Lions' Gate și prin Parcul Stanley. Apoi trebui să aștepte în fața Golfului Hudson un alt autobuz, cu care merse mult în afara orașului, până în campusul universității, unde locuia scriitorul. Coborî la ultima stație, găsi strada și porni în lungul ei, căutând numerele de pe case. Purta tocuri, care îi încetineau considerabil mersul, și cea mai sofisticată rochie neagră a ei, cu fermoar la spate până sus, strânsă pe talie și întotdeauna puțintel prea strâmtă pe coapse. Arăta probabil cam ridicol, se gândi ea în timp ce mergea împiedicându-se din când în când pe străzile șerpuitoare, fără trotuar,

singură în după-amiaza tot mai palidă. Case moderne, ferestre largi, cu vederi frumoase, ca în orice suburbie promițătoare – nici pe departe genul de cartier la care se așteptase. Începu să se întrebe dacă nu cumva greșise strada și simți că nu i-ar fi părut rău s-o fi greșit. S-ar fi putut întoarce la stația de autobuz, unde exista o bancă, și-ar fi scos pantofii și ar fi stat liniștită să aștepte călătoria lungă și singuratică până acasă.

Dar apoi văzu mașinile parcate, numărul de pe casă, și fu prea târziu să se mai întoarcă. Din spatele ușii închise răzbătea zgomot. Trebui să sune de două ori.

Fu întâmpinată de o femeie care părea să fi așteptat pe altcineva. „Întâmpinată" nu era cuvântul potrivit – femeia deschise ușa, și Greta spuse că probabil aici se ținea petrecerea.

–Cum arată? întrebă femeia, sprijinindu-se de tocul ușii, și rămase acolo, blocând trecerea, până când Greta spuse: „Îmi dați voie să intru?", și atunci femeia se dădu la o parte cu o mișcare ce parcă i-ar fi provocat o durere considerabilă. N-o invită pe Greta să vină după ea, dar Greta o urmă oricum.

Nimeni nu-i spuse nimic și n-o băgă în seamă, dar, la scurt timp după aceea, o adolescentă îi împinse sub nas o tavă cu pahare al căror conținut semăna cu o limonadă roz. Greta luă unul și îl dădu pe gât însetată, apoi încă unul. Îi mulțumi fetei și încercă să înnoade o conversație despre cum căutase casa pe străzile încinse de soare, dar fata nu manifestă nici un interes și se îndepărtă, îndeplinindu-și în continuare atribuțiile.

Greta trecu mai departe, fără să înceteze să zâmbească. Nimeni nu părea s-o recunoască sau să se uite la ea cu plăcere – și de ce ar fi făcut-o? Privirile musafirilor alunecau pe lângă ea, și conversațiile continuau. Oamenii râdeau. Toată lumea în afară de ea avea

la dispoziție prieteni, glume, replici pe jumătate secrete, toată lumea părea să fi găsit pe cineva să-i ureze bun venit. Mai puțin adolescenții cu fețe posomorâte care continuau neobosit să împartă băuturile lor roz.

Nu renunță totuși. Băutura îi prindea bine, și, de îndată ce tava își făcu din nou apariția, hotărî să mai ia un pahar. Căută un grup de discuții cu o verigă lipsă, pe care s-o poată suplini. Tocmai părea să fi găsit unul, când auzi menționate numele câtorva filme. Erau filme europene, dintre cele care începeau să fie proiectate în Vancouver la vremea aceea. Auzi titlul unuia pe care ea și Peter îl văzuseră la cinema. *Cele patru sute de lovituri.*

–A, l-am văzut!

Vorbise tare și cu entuziasm. Toată lumea se uită la ea, și una dintre membrele grupului – purtătoarea lui de cuvânt, evident – spuse:

–Serios?

Greta era beată, bineînțeles. Dăduse pe gât, în viteză, Pimm's No. 1[1] cu suc de grepfrut. Nu puse așa-dar la inimă înțepătura aceasta, cum ar fi făcut poate în mod normal. Rătăci doar mai departe, dându-și seama că era cumva în derivă, dar căpătând tot mai mult impresia că în încăpere domnea o atmosferă permisivă, ușor amețitoare, și că nu conta că nu-și făcuse prieteni, putea pur și simplu să umble fără țintă și să emită singură judecăți.

Într-o arcadă dădu peste un grup mic și compact de oameni importanți și între ei îl văzu pe amfitrion, scriitorul căruia îi cunoștea numele și chipul de atâta

---

[1] Lichior de fructe de producție americană, foarte popular, între altele, la petrecerile din campusurile universităților britanice pe timpul verii (n.tr.)

vreme. Făcea conversație zgomotos și cu înflăcărare, și în jurul lui și al altor doi bărbați părea să plutească primejdia, ca și cum erau gata mai curând să-ți arunce o insultă decât să se uite la tine. Soțiile lor, se convinse Greta, alcătuiau cercul în care încercase să intre cu atâta aplomb mai devreme.

Femeia care îi deschisese ușa nu făcea parte din nici unul dintre grupuri, pentru că era ea însăși scriitoare. Greta o văzuse întorcându-se când cineva o strigase pe nume – numele unei autoare care scria în revista unde fusese și ea publicată. În cazul acesta, n-ar fi fost oare posibil să se ducă la ea și să i se prezinte? Poate s-ar fi dovedit o egală, în ciuda răcelii de la ușă.

Dar acum femeia își legăna ușor capul pe umărul bărbatului care o strigase pe nume, și cu siguranță, o întrerupere nu le-ar fi picat bine.

Reflecțiile acestea o făcură să stea jos și, pentru că nu erau scaune, se așeză pe podea. Se gândi la ceva. La o petrecere de ingineri unde mersese odată cu Peter, atmosfera fusese plăcută, deși conversația o plictisea. Asta pentru că toată lumea avea un statut deja fixat și clar, cel puțin pentru moment. Aici, în schimb, nimeni nu era în siguranță. Oricine putea fi judecat pe la spate, chiar și cei deja cunoscuți și publicați. Ca urmare, toți, indiferent cine erau, căpătau un aer de istețime sau de nervozitate.

Ea însăși căutase cu disperare la alții un subiect – oricare, cât de mărunt – de conversație.

Limpezindu-și teoria aceasta despre lipsa de amabilitate din jur, Greta se simți cumva despovărată și nu-i mai păsă prea mult dacă îi vorbea cineva sau nu. Își scoase pantofii, cu o ușurare imensă. Stătea cu spatele lipit de perete și cu picioarele ieșite pe unul dintre culoarele mai mici dintre grupurile de petrecăreți.

Nu voia să riște să-și verse băutura pe covor, așa că o termină în grabă.

Deasupra ei se postă un bărbat.

– Cum ai ajuns aici? o întrebă.

Ea îl compătimi pentru picioarele mari și nătânge. Compătimea pe oricine trebuia să se ridice în picioare.

Îi spuse că fusese invitată.

– Da, dar ai venit cu mașina?

– Am venit pe jos.

Dar nu era suficient, și, după un timp, ea reuși să-i ofere și restul, ca pe o ofrandă:

– Am venit cu autobuzul, apoi am luat-o pe jos.

Unul dintre bărbații din cercul acela special stătea acum în spatele celui cu pantofi.

– O idee foarte bună, zise el.

Părea de fapt gata să stea de vorbă cu ea.

Bărbatului dintâi nu-i prea păsa. Găsise pantofii Gretei, dar ea îi refuză, spunând că o strângeau prea tare.

– Ia-i în mână. Sau îi iau eu. Poți să te ridici?

Ea se uită după bărbatul cel important s-o ajute, dar el dispăruse. Și atunci își aminti ce scrisese. O piesă despre duhobori[1], care iscase un întreg scandal pentru că protagoniștii trebuiau să apară pe scenă goi. Bineînțeles că nu erau duhobori adevărați, ci actori. Și, în cele din urmă, nu li se dăduse voie să apară complet dezbrăcați.

Încercă să-i explice toate acestea bărbatului care o ajutase să se ridice, dar el nu arătă nici cea mai mică urmă de interes. Ea îl întrebă ce scrie. El spuse că nu era genul acela de scriitor, era jurnalist. Venise în vizită

---

[1] Sectă religioasă rusească, apărută în secolul al XVIII-lea și prigonită în Imperiul Țarist. Majoritatea membrilor ei au emigrat, la sfârșitul secolului următor, în Canada. (n.tr.)

acolo, în casa aceea, cu fiul și fiica sa, nepoții gazdelor. Copiii erau cei care împărțeau băuturile.

–Mortale, spuse, referindu-se la ele. Criminale.

Ieșiseră afară. Ea merse doar în ciorapi prin iarbă, evitând în ultima clipă o băltoacă.

–Cineva a vărsat aici, spuse ea către bărbatul care o însoțea.

–Într-adevăr, zise el și o duse să se așeze într-o mașină.

Ei aerul de afară îi schimbase starea de spirit – de la o exaltare nesigură trecuse la ceva apropiat de stânjeneală, chiar de rușine.

–North Vancouver, zise el. Probabil că ea îi spusese asta. În regulă, pornim. Lions' Gate.

Ea speră că n-avea s-o întrebe ce căuta la petrecere. Dacă ar fi fost nevoită să spună că era poetă, atunci situația ei de acum, răsfățul acesta indulgent, ar fi sunat lamentabil de stereotip. Nu era încă întuneric afară, dar se lăsa seara. Mașina părea să se îndrepte în direcția bună, de-a lungul unei ape, apoi peste un pod. Podul Burrard. Din nou pe străzi, și Greta începu să închidă și să deschidă ochii, uitându-se la copacii care treceau în fugă, apoi să-i închidă din nou, fără să vrea. Când mașina opri, știu că era prea devreme să fi ajuns acasă. Acasă la ea, adică.

Deasupra lor stăteau copaci mari și deși, prin care nu străbătea nici o stea. Dar pe apă sclipea ceva, între locul unde se aflau și luminile orașului.

–Stai puțin și chibzuiește, zise el.

Ea fu fascinată de cuvântul acesta.

–Chibzuiește.

–Cum ai să intri în casă, de pildă. Poți să te ții demnă? Nu sări calul! Sau nonșalantă? Bănuiesc că ai un soț.

Nr. inv. 246171

– Trebuie să-ți mulțumesc în primul rând că m-ai condus acasă, zise ea. Așa că trebuie să-mi spui cum te numești.

El răspunse că îi spusese deja. Poate chiar de două ori. Dar, fie, încă o dată. Harris Bennett. Bennett. Era ginerele gazdelor de la petrecere. Adolescenții care împărțeau băuturile erau copiii lui. Veniseră în vizită din Toronto. Era mulțumită?

– Au și mamă?

– Sigur că au. Dar este în spital.

– Îmi pare rău.

– Nu e nevoie. E un spital chiar foarte plăcut. Pentru probleme mintale. Sau emoționale, se poate spune.

Ea se grăbi atunci să-i spună că soțul ei se numea Peter, că era inginer și că aveau o fetiță pe nume Katy.

– Bravo, foarte frumos! spuse el și începu să dea cu spatele.

Pe podul Lions Gate, adăugă:

– Scuză-mă că ți-am vorbit așa. Mă gândeam dacă să te sărut sau nu, și am hotărât să nu.

Greta crezu că voia să spună că ea nu se ridica la înălțimea unui sărut. Umilința fu ca o palmă care o trezi la realitate.

– După ce trecem de pod mergem drept pe Marine Drive? continuă el. Ghidează-mă tu, te rog!

În cursul toamnei, iernii și primăverii care urmară, Greta se gândi aproape în toate zilele la el. Era ca și cum ar fi avut același vis chiar în clipa când adormea. Își rezema capul de spătarul canapelei, închipuindu-și că stă în brațele lui. Nu te-ai fi gândit că avea cum să-și mai amintească de chipul lui, și totuși, el îi apărea brusc în minte în toate detaliile – chipul unui bărbat ridat și mai degrabă obosit, ironic, genul de om care-și

ABBYY PDF Transformer+ Click here to buy www.ABBYY.com

petrece cea mai mare parte a timpului în încăperi închise. Iar trupul lui era și el acolo, destul de uzat, dar capabil, și radiind un farmec singular.

Aproape plângea de dor.

Și totuși, fanteziile acestea dispăreau, intrau în hibernare atunci când Peter se întorcea acasă. Sentimentele de zi cu zi ieșeau atunci în prim-plan, trainice ca întotdeauna.

Visul ei semăna de fapt foarte mult cu vremea din Vancouver – un soi de tânjire posomorâtă, o tristețe ploioasă, onirică, o greutate care apăsa, schimbându-și mereu locul, asupra inimii.

Dar refuzul acela de a o săruta, care ar fi putut să pară un gest atât de lipsit de curtoazie?

Ea îl anulă pur și simplu. Uită cu totul de el.

Și poezia?

Nici un rând, nici măcar un cuvânt. Nici cel mai mic semn că fusese cândva interesată.

Bineînțeles că își dădea frâu liber emoțiilor mai ales atunci când Katy dormea de prânz. Uneori îi spunea numele cu voce tare, într-un soi de idioție asumată. Simțea după aceea o rușine mușcătoare, se disprețuia. Idioție, într-adevăr. Idioată.

Veni apoi o răsturnare bruscă – perspectiva și, în cele din urmă, certitudinea postului de la Lund, oferta de a locui în Toronto. O spărtură de cer senin între nori și, cu ea, o izbucnire de îndrăzneală.

Se trezi scriind o scrisoare. Fără nici una dintre formulele obișnuite de început. Nici un „Dragă Harris", nici un „Mă mai ții minte".

Scriu ca și cum aș pune răvaș într-o sticlă pe mare,
Sperând s-ajungă la
Țărmul Japoniei.

Singurul lucru care aducea a poezie din ultima vreme.

Nu ştia nici un fel de adresă, şi fu de ajuns de îndrăzneaţă şi de nesăbuită să sune la gazdele petrecerii. Dar, când îi răspunse soţia scriitorului, simţi cum i se usucă gura, cum i se cască şi-i îngheaţă şi trebui să închidă. Apoi o luă pe Katy cu căruciorul până la biblioteca publică, unde găsi o carte de telefoane din Toronto. Erau o mulţime de Bennett, dar nici un Harris sau H. Bennett.

Îi trecu atunci prin cap o idee nebunească – să se uite la rubrica de anunţuri mortuare. Nu se putu stăpâni. Îl aşteptă să termine de citit pe bărbatul care împrumutase exemplarul gazetei din Toronto. De obicei, nu citea ziarul acesta, pentru că îl putea cumpăra numai de undeva de dincolo de pod, iar Peter aducea întotdeauna acasă *Vancouver Sun*. Răsfoindu-i paginile, găsi în sfârşit numele în capul unei rubrici. Deci nu era mort. Scria o rubrică în ziar. Era firesc să nu vrea ca oamenii să-l deranjeze acasă, spunându-i pe nume.

Scria despre politică. Părea să spună lucruri inteligente, dar ei nu-i păsa deloc.

Îi trimise scrisoarea acolo, la redacţie. Nu ştia dacă îşi deschidea singur corespondenţa şi se gândi că un plic cu inscripţia „confidenţial" ar fi părut suspect, aşa că, după cele două rânduri de început, îi scrise numai ziua şi ora când avea să ajungă cu trenul la Toronto. Fără nici un nume. Se gândi că persoana care deschidea plicul şi-ar fi putut închipui că era vorba de o rudă mai în vârstă, dedată la întorsături excentrice de frază. Nimic care să-l implice pe el, chiar şi presupunând că o scrisoare atât de bizară

ABBYY PDF Transformer+ Click here to buy www.ABBYY.com

i-ar fi fost trimisă acasă și că soția lui ar fi deschis-o, dacă ieșise din spital.

Katy nu înțelesese că dacă Peter stătea afară pe peron însemna că nu avea să meargă împreună cu ele – era limpede. Când trenul se puse în mișcare, iar el stătu pe loc, și apoi când, pe măsură ce prinseră viteză, el rămase cu totul în urmă, fetița se necăji, simțindu-se părăsită. Dar după o vreme se liniști și-i spuse Gretei că dimineață tati avea să fie cu ele.

Greta se temu a doua zi la trezire, dar Katy nu scoase nici un cuvânt despre absența tatălui. Greta o întrebă dacă îi era foame, și ea spuse că da, apoi îi explică mamei – așa cum Greta îi explicase la rândul ei chiar înainte de urcarea în tren – că acum trebuia să-și scoată pijamalele și să meargă să ia micul dejun într-o altă cameră.

– Ce vrei să mănânci?

– Cerelale.

Asta însemna „cereale".

– Să vedem dacă au.

Aveau.

– Acum mergem să-l căutăm pe tati?

Exista un spațiu de joacă pentru copii, dar destul de mic, care fusese ocupat de un băiat și o fetiță – frate și soră, judecând după hăinuțele asemănătoare, cu iepurași. Lansau mașinuțe unul spre altul și le respingeau în ultimul moment. Bang!

– Ea e Katy, spuse Greta. Eu sunt mămica ei. Pe voi cum vă cheamă?

Mașinuțele se avântară cu și mai mare îndârjire, dar copiii nu ridicară privirea.

– Tati nu-i aici, spuse Katy.

Greta decise că mai bine se duceau înapoi, luau cartea cu Christopher Robin[1], mergeau până la vagonul panoramic[2] și citeau din ea. Probabil că n-aveau să deranjeze pe nimeni, pentru că micul dejun nu se sfârșise, iar peisajele montane cele mai populare nu începuseră încă.

Problema era că, de îndată ce-l terminară pe Christopher Robin, Katy voi să-l înceapă din nou, imediat. În timpul primei lecturi ascultase tăcută, dar acum începu să repete sfârșitul versurilor. A treia oară, vocea ei acompanie poemul, cuvânt cu cuvânt, deși nu era încă pregătită să-l spună singură. După ce vagonul panoramic se umplu de pasageri, Greta își imagină cât de enervantă trebuia să fie lectura lor pentru oamenii din jur. Pe copiii de vârsta lui Katy monotonia nu-i deranja. Din contră, o practicau, afundându-se în ea și plimbând cuvintele deja familiare prin gură ca pe niște dropsuri care nu se terminau niciodată.

Doi tineri, un băiat și o fată, urcară scările vagonului și se așezară vizavi de Greta și de Katy. Le spuseră veseli bună dimineața, și Greta le răspunse. Katy păru mai degrabă nemulțumită că mama ei le acceptase prezența și continuă să recite cu voce joasă și cu ochii în carte.

De pe scaunul de vizavi se auzi atunci vocea tânărului, aproape la fel de înceată ca a ei:

---

[1] Personaj al vestitelor cărți cu ursulețul Winnie the Pooh, dar și al mai multor poezii pentru copii scrise de același A.A. Milne (n.tr.)

[2] Tip de vagon de pasageri supraetajat, cu acoperișul în formă de cupolă făcută din geamuri, prin care călătorii pot privi în toate direcțiile în timpul mersului (n.tr.)

ABBYY PDF Transformer+ Click here to buy www.ABBYY.com

La Palatul Buckingham se schimbă garda. Iute
Alice și Christopher Robin se duc să se uite.

După ce termină poezia aceea, începu alta.

Nu-mi plac ouăle, Sam-I-Am.[1]

Greta râse, dar Katy nu. Greta își dădu seama că fetița era un pic scandalizată. Înțelegea ca asemenea cuvinte prostești să vină dintr-o carte, nu din gura cuiva care nu avea o carte.

–Scuzați-mă! îi spuse tânărul Gretei. Suntem preșcolari. Aceasta e literatura noastră.

Se aplecă spre ele și îi vorbi lui Katy pe un ton blând și serios:

–E o carte frumoasă, nu?

–Vrea să spună că lucrăm cu preșcolarii, îi explică fata Gretei. Uneori însă ne zăpăcim și noi.

Băiatul vorbea în continuare cu Katy:

–Acum lasă-mă să ghicesc cum te cheamă. Cum oare? Rufus? Rover?

Katy își mușcă buzele, dar până la urmă nu-și putu reține o replică severă:

–Nu sunt câine, zise ea.

–Nu, într-adevăr. N-ar trebui să fiu atât de prost. Eu sunt băiat și mă numesc Greg. Iar fata de lângă mine se numește Laurie.

–Te necăjește, spuse Laurie. Vrei să-i dau o palmă?

Katy se gândi o clipă, apoi răspunse:

[1] Vers dintr-un celebru poem pentru copii, *Green Eggs and Ham* (Ouă verzi cu șuncă), al tot atât de celebrului scriitor american Dr. Seuss (n.tr.)

–Nu.

–„Alice

Greg. „Viaț

Katy m

Laurie

prin grădi

copii. Era

lectură. Ei

la Jasper,

neriță și i

Asta nu m

lectură. Se

–O, D

Greg n

dădea jos

Erau a

supli, apr

închis la c

mai târziu

spuseră c

locuință.

uite să ce

să arate r

Dar a

să-și facă

nimeni. S

De luni d

cu altul.

–Gat

Katy. Tr

Greta

la etajul

etaje, ca

– Nu.

– „Alice se mărită cu un soldat din gardă", continuă Greg. „Viața le e grea aici ca o halebardă, spune Alice."

Katy murmură și ea sfârșitul ultimului vers.

Laurie îi povesti Gretei că umblau din loc în loc, prin grădinițe, dând scurte reprezentații comice pentru copii. Era parte dintr-o campanie de pregătire pentru lectură. Ei doi erau de fapt actori. Ea avea să coboare la Jasper, unde căpătase o slujbă pe timpul verii – chelneriță și interpretă de momente comice într-un local. Asta nu mai avea nici o legătură cu pregătirea pentru lectură. Se chema distracție pentru adulți.

– O, Doamne! zise ea și râse. Luăm ce ni se dă.

Greg nu avea nici un angajament deocamdată și se dădea jos la Saskatoon, unde locuia familia lui.

Erau amândoi foarte frumoși, se gândi Greta. Înalți, supli, aproape nefiresc de subțiri, el cu păr ondulat, închis la culoare, ea brunetă și zveltă ca o Madonă. Ceva mai târziu, când ea le pomeni de faptul că semănau, ei spuseră că uneori profitaseră de asta când își căutau locuință. Le era mult mai ușor astfel, însă trebuia să nu uite să ceară două paturi și să aibă grijă ca amândouă să arate răvășite dimineața.

Dar acum, îi povestiră ei, nu mai exista motiv să-și facă griji. Nu mai aveau cu ce să scandalizeze pe nimeni. Se despărțeau, după trei ani de stat împreună. De luni de zile practicaseră abstinența, cel puțin unul cu altul.

– Gata cu Palatul Buckingham! îi spuse Greg lui Katy. Trebuie să-mi fac exercițiile.

Greta crezu că asta însemna că trebuie să coboare la etajul de dedesubt sau cel puțin pe platforma dintre etaje, ca să facă puțină gimnastică, dar el și Laurie

ABBYY PDF Transformer+ Click here to buy www.ABBYY.com

își dădură capetele pe spate, își întinseră gâturile și începură să ciripească, să croncăne și să scoată tot felul de sunete monotone. Katy era captivată. Lua totul ca pe o ofrandă, un spectacol în cinstea ei. Se comportă de altfel ca o adevărată spectatoare – rămase aproape nemișcată până la sfârșit, apoi izbucni în hohote.

Câteva persoane care voiseră să urce în vagon se opriseră la baza scărilor, mai puțin încântate decât Katy și fără să știe ce se întâmpla.

–Scuze! spuse Greg, oferindu-le drept explicație doar tonul prietenesc, aproape intim, al vocii lui.

Apoi îi întinse lui Katy o mână.

–Hai să vedem dacă există vreun loc de joacă!

Laurie și Greta îi urmară. Greta spera că Greg nu era unul dintre cei care se împrietenesc cu copiii mai mult ca să-și demonstreze cât sunt de fermecători și care apoi se plictisesc și devin morocănoși când își dau seama cât de neobosită poate fi afecțiunea unui copil.

Încă înainte de prânz înțelese că nu avea motive de îngrijorare. Nu numai că atenția lui Katy nu-l obosise pe Greg, dar mai mulți alți copii se prinseseră în joc, iar Greg nu dădea nici un semn că s-ar fi săturat de ei.

Nu le organiză nici un fel de competiție. Potrivi lucrurile în așa fel încât, în loc să-și concentreze atenția asupra lui, așa cum făcuseră la început, copiii să ia aminte unii la alții și apoi la o serie de jocuri antrenante, ba chiar vijelioase, dar nu violente. Nici unul dintre ei nu făcu vreo scenă, nici unul nu se răzgâie. Pur și simplu nu aveau timp de așa ceva: prea multe lucruri interesante se petreceau în jur. Era o minune cum, într-un spațiu atât de mic, puteau fi în același timp dezlănțuiți și în largul lor. Iar energia consumată însemna că aveau să doarmă un somn zdravăn după-amiază.

–Greg e remarcabil, îi spuse Greta lui Laurie.

–E pur ș
precupețește
asta. Mai al
„Asta fa
aproape tot
cu Peter."
În decen
cel puțin, n
facă mare c
însemne ce
lăsa purtat
puțin. Gra
priei minți
autenticitat
curgeau lir
Bineînțeles
și înainte,
în secret c
cucerit de
recunoscăt
După-a
adormiră.
cărți. Greg
coborî la
Alături de
valiza, o s
îi făcu lui
–Gagi
Mai fl
în mișcar
în compa
mijlocul

–E pur și simplu foarte prezent, zise fata. Nu se precupețește, înțelegi? O mulțime de actori fac chestia asta. Mai ales actorii. Sunt morți în afara scenei.

„Asta fac eu", își spuse Greta. „Mă precupețesc, aproape tot timpul. Sunt prudentă cu Katy, prudentă cu Peter."

În deceniul în care intraseră deja, dar căruia ea, cel puțin, nu-i dăduse prea mare atenție, avea să se facă mare caz de lucrul acesta. A fi prezent avea să însemne ceva ce nu mai însemnase până atunci. A se lăsa purtat de flux. A dărui. Unii dăruiau, alții, mai puțin. Granițele dintre interiorul și exteriorul propriei minți aveau să fie călcate în picioare. Așa cerea autenticitatea. Lucruri precum poeziile Gretei, care nu curgeau limpezi, erau suspecte, ba chiar disprețuite. Bineînțeles că ea continuă să facă exact ceea ce făcuse și înainte, frământându-se, încercând, respingând în secret cultura revoltei. Dar acum, copilul ei era cucerit de Greg și de tot ce făcea el, iar ea fu profund recunoscătoare pentru asta.

După-amiază, așa cum prevăzuse Greta, copiii adormiră. Unele mame adormiră și ele, altele jucau cărți. Greg și Greta îi făcură cu mâna lui Laurie când coborî la Jasper, iar ea le trimise bezele de pe peron. Alături de ea apăru un bărbat mai în vârstă care îi luă valiza, o sărută afectuos, aruncă o privire spre tren și îi făcu lui Greg cu mâna. Greg îi răspunse.

–Gagiu' ei de-acuma, zise el.

Mai fluturară o dată din mână când trenul se puse în mișcare, apoi el și Greta o duseră pe Katy înapoi în compartiment, unde fetița adormi între ei, chiar în mijlocul unei sărituri. Acum că nu mai risca să cadă

ABBYY PDF Transformer+ Click here to buy www.ABBYY.com

din pat, trasеră la o parte draperia compartimentului ca să intre aer[1].

– E tare să ai un copil, spuse Greg.

Era încă un cuvânt nou la vremea respectivă – sau cel puțin nou pentru Greta.

– Se întâmplă pur și simplu, spuse ea.

– Ești așa de liniștită! Acuma o să spui că așa-i viața.

– N-o să spun, zise Greta.

El se uită drept în ochii ei, și ea îi întoarse privirea până când el clătină din cap și râse.

Îi povesti apoi că se apucase de actorie datorită religiei lui. Familia lui făcea parte dintr-o sectă creștină de care Greta nu auzise până atunci. Nu avea mulți adepți, dar era bogată – sau cel puțin o parte dintre membrii ei erau. Construiseră într-un orășel din prerie o biserică dotată cu un teatru. Acolo începuse el să joace, înainte să împlinească zece ani. Puneau în scenă parabole biblice, dar și piese contemporane, despre soarta îngrozitoare a celor care nu credeau ca ei. Familia era foarte mândră de el, și, desigur, la fel era el însuși. Nici prin vis nu i-ar fi trecut să le spună părinților ce se întâmpla când membrii cei bogați veneau să-și înnoiască jurămintele și să fie reconfirmați în sfințenia lor. Oricum, îi plăcea foarte mult admirația celorlalți și îi plăcea să joace.

Până într-o zi când îi trecuse prin cap că putea să joace și fără să aibă de-a face cu biserica. Încercase să le explice politicos alor lui, dar ei fuseseră de părere

[1] În trenurile canadiene, compartimentele sunt aliniate pe ambele laturi ale vagonului și sunt de fapt paturi așezate paralel cu fereastra, înconjurate de draperii grele care se pot încheia. (n.tr.)

că era lucrar
a cui lucrare
Și plecas
– Să nu-ț
în rugăciun
spun alor n
jumătate d
asemenea o
Ea îi spu
în Vancouv
legătura cu
venise pe la
el. El spuse
răspunsese
aceea pe pa
și furioasă
întâmplarea
Peter nu
mergea nici
case cu el d
fi catolici.
un avantaj,
tic până mu
Era prin
vreme.
De fapt
dureroasă,
împărțiră c
destul de pr
fel de alcool
feri cu totu
să-și mâng
și să se dez

că era lucrarea Diavolului. „Ha-ha", spusese el, „știu eu a cui lucrare este".

Și plecase.

– Să nu-ți imaginezi că a fost numai rău. Cred încă în rugăciuni și toate celelalte. Dar n-aș fi putut să le spun alor mei ce se petrecea acolo. Chiar și numai jumătate de adevăr i-ar fi omorât. Tu nu cunoști asemenea oameni?

Ea îi spuse că, atunci când ea și Peter se mutaseră în Vancouver, bunica ei, care locuia în Ontario, luase legătura cu un preot dintr-o biserică de acolo. Preotul venise pe la ei, și ea, Greta, fusese foarte țâfnoasă cu el. El spusese că se va ruga pentru ea, și ea mai că nu-i răspunsese „nu vă obosiți". Bunica ei era la vremea aceea pe patul de moarte. Greta se simțea rușinată, și furioasă pe rușinea ei, ori de câte ori se gândea la întâmplarea aceea.

Peter nu înțelegea lucrurile astea. Mama lui nu mergea niciodată la biserică, deși se presupunea că plecase cu el din țara lor, străbătând munții, și ca să poată fi catolici. Peter spunea că a fi catolic era probabil un avantaj, puteai să te eschivezi de judecată practic până mureai.

Era prima oară când se gândea la Peter în ultima vreme.

De fapt, cât timp purtară această conversație dureroasă, dar și întrucâtva consolatoare, ea și Greg împărțiră o sticlă de ouzo pe care o adusese el. Ea fu destul de precaută cu băutura, așa cum fusese cu orice fel de alcool după petrecerea scriitorilor, dar nu se putu feri cu totul de efectele ei. Fu de ajuns ca să înceapă să-și mângâie unul altuia mâinile și apoi să se sărute și să se dezmierde, toate astea lângă fetița adormită.

ABBYY PDF Transformer+ Click here to buy www.ABBYY.com

–Mai bine ne oprim, spuse Greta. Altfel o să se sfârșească jalnic.

–Nu suntem noi, zise Greg. Sunt niște străini cei care fac asta.

–Atunci spune-le să se oprească. Știi cum se numesc?

–Stai puțin! Reg. Reg și Dorothy.

–Termină, Reg, spuse Greta. Nu vezi că suntem lângă un copil inocent?

–Putem să mergem pe patul meu. Nu e departe.

–Nu am nici un...

–Am eu.

–Ți l-ai pus?

–Bineînțeles că nu. Ce fel de bestie mă crezi?

Își aranjară hainele mototolite, se strecurară afară din compartiment, închiseră cu grijă toate capsele draperiei care acoperea patul lui Katy și își croiră drum din vagonul Gretei până într-al lui, cu un soi de nonșalanță căutată. De fapt, nu aveau nevoie de ea, căci nu întâlniră pe nimeni. Cei care nu făceau poze munților nemuritori în vagonul panoramic stăteau în vagonul-restaurant sau moțăiau.

În compartimentul dezordonat al lui Greg continuară ceea ce începuseră. Nu era loc pentru doi oameni să stea întinși alături pe pat, dar ei reușiră să se rostogolească unul peste altul. La început râseră pe înfundate fără să se poată opri, apoi fură brusc înghițiți de marele val al plăcerii, și ochii lor nu mai căutau decât ochii larg deschiși ai celuilalt. Se mușcară unul pe altul ca să-și înfrâneze gemetele sălbatice.

–A fost bine, zise Greg. E în regulă.

–Trebuie să mă întorc.

–Atât de repede?

–S-ar putea să se scoale Katy, și eu nu sunt.

– Bine, bine. Oricum trebuie să mă pregătesc și eu pentru Saskatoon. Ce-ar fi fost să ne trezim acolo chiar în mijlocul...? Bună, mami! Bună, tati! Scuzați-mă un minut până când... ahhhh!

Ea se aranjă și plecă. De fapt, nu-i păsa prea mult cine avea s-o întâmpine. Era slăbită, consternată, dar vioaie, ca un gladiator – chiar la asta se gândi și zâmbi închipuindu-și – după o luptă în arenă.

Oricum, nu întâlni pe nimeni pe drum.

Draperia era deschisă în partea de jos. Greta știa precis că nu uitase s-o închidă. Deși, chiar și dacă ar fi rămas desfăcută, Katy abia dacă ar fi putut să iasă și, cu siguranță, nici n-ar fi încercat. O dată, când plecase pentru un minut la toaletă, Greta îi explicase pe îndelete că nu trebuia să încerce niciodată să vină după mami, și Katy îi spusese: „N-o să vin", ca și cum fie și numai a vorbi despre asta însemna să fie tratată ca un bebeluș.

Greta apucă strâns draperiile să le desfacă până sus și, despărțindu-le, văzu că fetița nu era acolo.

Simți că înnebunește. Smulse perna de pe pat, de parcă un copil de mărimea lui Katy ar fi putut să se acopere cu ea. Pipăi pătura cu mâinile, ca și cum fetița ar fi putut să se ascundă acolo. Se stăpâni în cele din urmă și încercă să se gândească unde oprise trenul câtă vreme ea fusese cu Greg. Dacă oprise într-adevăr, putuse oare în timpul acela cineva să urce în tren, s-o răpească pe Katy și să fugă cu ea?

Rămase nemișcată pe culoarul dintre compartimente, încercând să înțeleagă ce trebuia să facă să oprească trenul.

Apoi se gândi – își impuse să creadă – că nimic din toate astea nu se putuse întâmpla. Nu fi ridicolă! Katy probabil se trezise, n-o găsise acolo și se dusese s-o caute. De una singură.

Undeva pe aici, trebuia să fie undeva pe aici. Ușile de la ambele capete ale vagonului erau prea grele ca să le poată deschide.

Abia se putea mișca. Își simțea tot corpul, mintea – golite. Nu se poate să se fi întâmplat. Dă înapoi, înapoi. În minutul dinainte ca ea să plece cu Greg! Oprește-te acolo! Oprește!

Vizavi era un loc încă neocupat. Un pulover de femeie și câteva reviste fuseseră lăsate în semn că aparține totuși cuiva. Mai departe, un alt compartiment cu toate capsele închise până sus, așa cum fusese și al ei – al lor. Greta le desfăcu dintr-o smucitură. Bătrânul care dormea acolo se întoarse pe spate, dar nu se trezi. Era imposibil să ascundă pe cineva.

Ce neghiobie!

O frică nouă. Dacă totuși Katy ajunsese la unul dintre capetele vagonului și reușise până la urmă să deschidă o ușă? Sau se luase după cineva care o deschisese înaintea ei? Între vagoane era o mică punte peste locul unde se uneau tampoanele. Acolo, mișcarea trenului se simțea brusc, alarmant. O ușă grea îndărăt și alta înainte, și de ambele părți ale platformei plăci metalice zornăitoare, acoperind treptele care erau coborâte la oprirea trenului.

Întotdeauna te grăbeai pe porțiunile acestea, unde clănțănitul și zguduiturile trenului îți aminteau că lucrurile erau asamblate într-un fel care nu părea, până la urmă, chiar inevitabil. Zornăitul acela și balansul violent păreau aproape inofensive, doar că prea grăbite.

Ușa de la capătul vagonului fu grea chiar și pentru Greta. Sau poate era ea sleită de frică. O împinse tare cu umărul.

Și acolo, între vagoane, pe una dintre plăcile acelea metalice al căror zăngănit nu mai contenea, ședea

Katy. Cu och
singură. Nu
tresări violen

Greta o ap
înapoi spre u

Toate vag
expediții de
nul lor se nur
niciodată.

Katy nu
prinseseră de
cum s-ar fi p

– M-am d

Când? C
Greta plecas

Nu se put
ar fi dat alar

Ziua era
fața și mâini

Greta o
atunci începe
se face rău și
Katy spuse:

– Miroși

Greta își

Era groa
ple. Alături,
supărare, se

Cineva a
nu răuvoitor
loc sigur. Gr

[1] După Arthu
între 1911 și

Katy. Cu ochii holbați și gura întredeschisă, uluită și singură. Nu plângea deloc, dar, când își văzu mama, tresări violent.

Greta o apucă repede, o ridică pe șold și se împletici înapoi spre ușa pe care abia o deschisese.

Toate vagoanele aveau nume de bătălii celebre, de expediții de explorare sau de canadieni celebri. Vagonul lor se numea Connaught[1]. Greta n-avea să uite asta niciodată.

Katy nu pătise absolut nimic. Hainele nu i se prinseseră de colțurile ascuțite ale plăcilor în mișcare, cum s-ar fi putut întâmpla.

–M-am dus să te caut, spuse ea.

Când? Cu un minut în urmă sau imediat după ce Greta plecase?

Nu se putea. Ar fi văzut-o cineva acolo, ar fi luat-o, ar fi dat alarma.

Ziua era însorită, dar nu tocmai caldă. Katy avea fața și mâinile reci.

Greta o înveli în pătura de pe patul lor, și abia atunci începu și ea să tremure, ca de febră. Simți că i se face rău și în fundul gurii îi veni chiar gust de vomă. Katy spuse: „Nu mă împinge" și se dădu mai încolo.

–Miroși urât.

Greta își luă mâinile de pe ea și se întoarse pe spate.

Era groaznic – gândul la ce ar fi putut să se întâmple. Alături, fetița stătea încă încordată, țeapănă de supărare, se ținea la distanță.

Cineva ar fi găsit-o, în mod cert. Un om de treabă, nu răuvoitor, ar fi zărit-o acolo și ar fi dus-o într-un loc sigur. Greta ar fi auzit teribilul anunț, știrea că un

---

[1] După Arthur, duce de Connaught, guvernator general al Canadei între 1911 și 1916 (n.tr.)

ABBYY PDF Transformer+ Click here to buy www.ABBYY.com

copil fusese găsit singur în tren, o fetiță care spunea că se numește Katy. Ea s-ar fi repezit de acolo de unde era, după ce s-ar fi aranjat cât de cât, s-ar fi repezit să-și revendice copilul și ar fi mințit, spunând că tocmai se dusese la toaletă. Ar fi fost înspăimântată, dar n-ar mai fi văzut imaginea pe care o avea acum în minte – Katy șezând în pasajul acela zgomotos, neajutorată, între vagoane. Fără să plângă, fără să se lamenteze, de parcă ar fi urmat să stea acolo pentru totdeauna, fără să primească vreodată vreo explicație sau vreo speranță. Ochii îi erau ciudat de inexpresivi și gura îi atârna pur și simplu deschisă în clipa dinainte să-și dea seama că fusese salvată și că putea începe să plângă. Abia atunci își regăsise lumea și, cu ea, dreptul de a suferi și de a se plânge.

Acum spuse că nu-i mai era somn, voia să se ridice. Întrebă unde e Greg. Greta îi spuse că trăgea un pui de somn, era obosit.

Merseră împreună în vagonul panoramic, unde-și petrecură aproape tot restul după-amiezii. Erau aproape singure. Cei care făcuseră fotografii mai devreme se plictisiseră probabil până la urmă de Munții Stâncoși. Și, așa cum observase Greg, preria îi lăsa reci și șterși.

Trenul se opri pentru scurtă vreme în Saskatoon și din el coborâră mai mulți oameni. Printre ei, și Greg. Greta îl văzu întâmpinat de un cuplu – probabil părinții lui –, de o femeie în cărucior, pesemne o bunică, și apoi de câțiva tineri care așteptau acolo parcă fără rost, veseli și stingheriți. Nici unul nu părea să facă parte din vreo sectă și nu arăta în nici un fel strict sau dezagreabil.

Dar cum puteai să-ți dai seama precis de așa ceva?

Greg se întoarse cu spatele la ei și cercetă ferestrele trenului. Greta își flutură mâna din vagonul panoramic, și el o zări și-i răspunse.

–Uite-l pe Greg! îi spuse lui Katy. Uite acolo, jos! Ne face cu mâna. Nu vrei să-i faci și tu?

Dar lui Katy părea să-i fie prea greu să-l caute cu privirea. Sau poate nici nu vru să încerce. Se răsuci cu spatele, cu un aer sobru și ușor ofensat, și Greg, după o ultimă fluturătură grotescă din mână, se întoarse și el. Greta se întrebă dacă nu cumva copila îl pedepsea pentru c-o părăsise, refuzând să-i fie dor de el, ba chiar să-l recunoască.

Foarte bine, dacă așa aveau să stea lucrurile, atunci lasă-le așa.

–Greg ți-a făcut cu mâna, spuse ea în timp ce trenul se smucea din loc.

–Știu.

În noaptea aceea, în timp ce Katy dormea lângă ea în pat, Greta îi scrise o scrisoare lui Peter. O scrisoare lungă, care ar fi vrut să fie amuzantă, despre toate soiurile de oameni pe care îi văzuseră în tren. Despre preferința majorității de a privi realitatea prin ochiul camerei, nu direct, și așa mai departe. Despre purtarea în general frumoasă a lui Katy. Nimic despre cum o pierduse, bineînțeles, sau despre groaza prin care trecuse. Puse scrisoarea la poștă la vremea când preria rămăsese deja mult în urmă, iar pădurea de molid negru se întindea nesfârșită și trenul fu oprit din cine știe ce motiv într-un orășel uitat de lume, Hornepayne.

În tot timpul cât străbătură sutele de kilometri, Greta se dedică exclusiv lui Katy. Știa că nu mai dăduse niciodată până atunci dovadă de o asemenea devoțiune. Da, avusese grijă de fetiță, o îmbrăcase,

ABBYY PDF Transformer+ Click here to buy www.ABBYY.com

o hrănise, vorbise cu ea în orele cât stăteau împreună, când Peter era la serviciu. Dar Greta avea atunci alte lucruri de făcut în casă și atenția îi fusese intermitentă, tandrețea, deseori doar tactică.

Și nu numai din cauza treburilor în gospodărie. Gândul la Katy fusese alungat de alte preocupări. Chiar înainte de obsesia inutilă, istovitoare, stupidă pentru bărbatul din Toronto existase cealaltă îndeletnicire, poezia, cu care Greta părea să se fi ocupat în capul ei aproape de când se știa și care acum i se păru brusc încă o formă de infidelitate – față de Katy, de Peter, de viață. Și acum, datorită imaginii aceleia din mintea ei – Katy șezând între vagoane, în mijlocul clănțănitului aceluia metalic –, poezia era încă un lucru pe care ea, mama, avea să trebuiască să-l abandoneze.

Era un păcat. Își risipise atenția pe altceva. Atenția ei fermă, cercetătoare. Era un păcat.

Ajunseră în Toronto la mijlocul dimineții. Ziua era întunecată, cu tunete și fulgere de vară. Katy nu văzuse niciodată o asemenea circulație pe coasta de vest, dar Greta îi spuse că nu avea de ce să se teamă, și ea păru într-adevăr să nu se teamă. Și nici de întunericul încă mai mare, luminat electric, din tunelul unde se opri trenul.

– E noapte, zise Katy.

Greta îi spuse „nu, nu", acum că se dăduseră jos din tren, trebuia doar să meargă pe jos până la capătul tunelului. Apoi urcau niște scări – sau poate era o scară rulantă – și aveau să ajungă într-o clădire mare, și pe urmă afară, unde urma să ia un taxi. Un taxi era o mașină, atâta tot, care-i ducea până la casa lor. Aveau să locuiască acolo o vreme și apoi să se întoarcă la tati.

Merseră în sus pe o rampă și văzură într-adevăr o scară rulantă. Katy se opri brusc, așa că Greta se opri și ea și așteptă până când oamenii trecură pe lângă ele. Apoi o ridică pe Katy și și-o puse pe șold, și luă valiza cu cealaltă mână, încovoindu-se și izbind-o de treptele în mișcare. Sus, în capăt, puse fetița jos și putură din nou să se țină de mână, în lumina înaltă și intensă a Gării Centrale.

Acolo, oamenii din fața lor începură să se împrăștie, revendicați de cei care așteptau și care îi strigau pe nume sau care pur și simplu se apropiau de ei și le luau geamantanele din mână.

Așa cum cineva apucă și de mânerul valizei lor. Îl apucă bine, o prinse de mână pe Greta și o sărută pentru prima dată, cu fermitate, sărbătorește.

Harris.

Șocul, apoi mărunțaiele făcute ghem – și, imediat, o imensă destindere.

Încercă să se agațe de Katy, dar în clipa aceea fetița se smulse și își eliberă mâna.

Greta nu încercă să scape. Rămase acolo, pe loc, așteptând ceea ce avea să vină.

ABBYY PDF Transformer+
Click here to buy
www.ABBYY.com

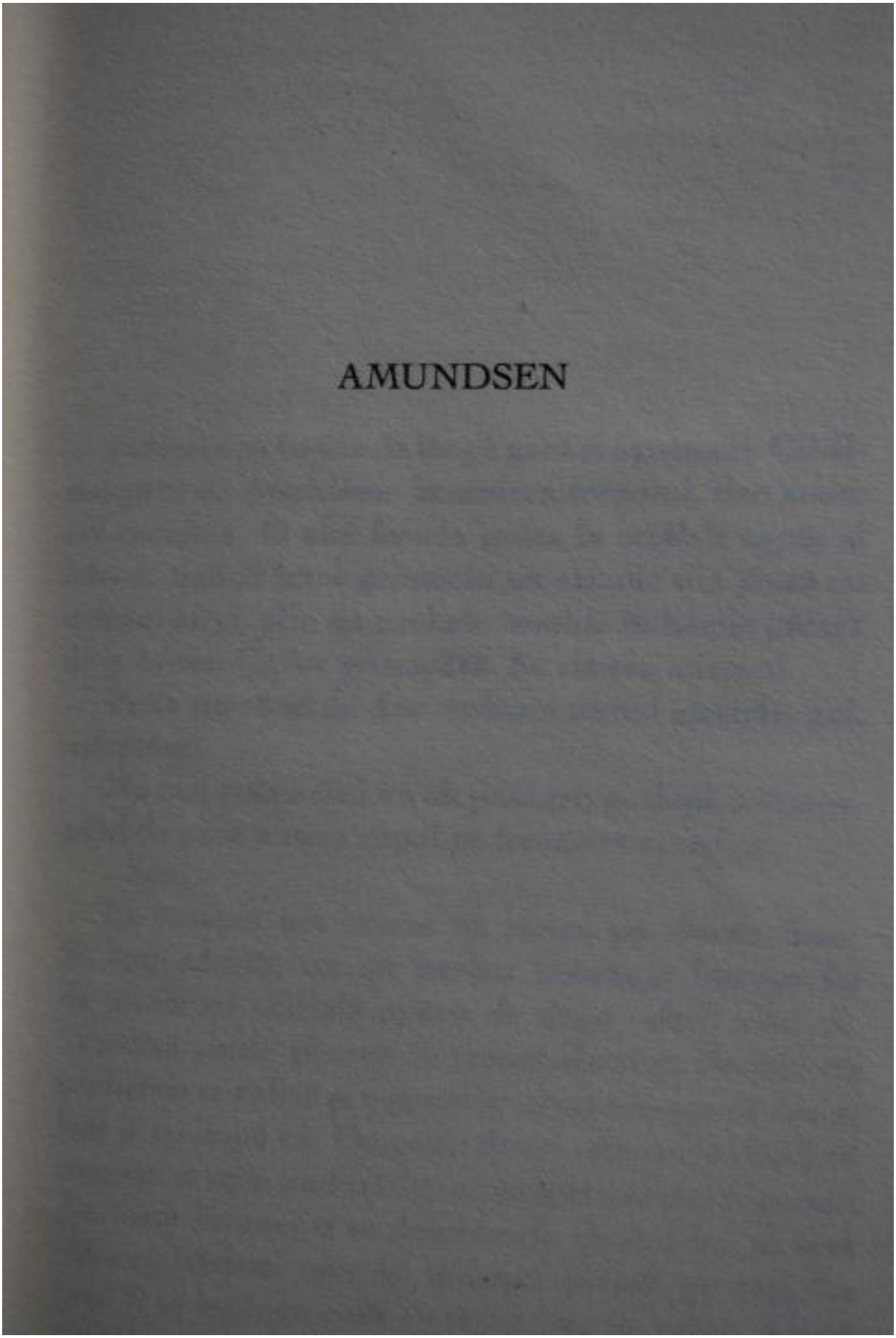

ABBYY PDF Transformer+
Click here to buy
www.ABBYY.com

Stăteam pe banca de lângă gară și așteptam. Clădirea gării se deschisese la sosirea trenului, dar acum era încuiată. O altă femeie ședea la celălalt capăt al băncii, ținând între genunchi un săculeț din plasă cu ochiuri largi, plin cu pachete învelite în hârtie pătată de grăsime. Carne proaspătă. Se simțea mirosul.

Peste un rând de șine vedeam trenul electric, gol, așteptând.

Nu mai apăru nici un alt pasager, și, după o vreme, șeful de gară scoase capul pe fereastră și strigă:

–San!

La început am crezut că striga pe cineva Sam. Și, într-adevăr, un alt bărbat îmbrăcat într-un fel de uniformă oficială apăru de după colțul clădirii. Traversă șinele și urcă în trenul electric. Femeia cu pachetele se ridică și o porni în urma lui, așa că m-am luat și eu după ea. De peste drum izbucniră deodată strigăte, și ușile unei clădiri cu acoperișul plat și pereții din lemn întunecat se deschiseră, făcând loc să iasă câtorva bărbați care își îndesau căciuli pe cap. La brâu li se legănau cutii cu mâncarea de prânz. După gălăgia pe care o făceau ai fi zis că trenul avea să le plece de sub nas dintr-o clipă într-alta. Dar, după ce urcară, nu se întâmplă nimic. Vagonul rămase pe loc, iar ei se numărară unul pe altul, își dădură seama cine

ABBYY PDF Transformer+ Click here to buy www.ABBYY.com

lipsește și îi spuseră mașinistului că încă nu putea să plece. Apoi cineva își aminti că omul care lipsea avea zi liberă. Vagonul porni, deși n-ai fi putut să-ți dai seama dacă mecanicul ascultase vreo parte din discuția lor sau dacă-i păsa.

Coborâră toți la un joagăr în pădure – le-ar fi luat cel mult zece minute să ajungă acolo pe jos –, și, la scurtă vreme după aceea, apăru lacul, acoperit de zăpadă. În fața lui era o clădire albă din lemn. Femeia își aranjă pachetele cu carne și se ridică. Am urmat-o. Mecanicul strigă din nou „San", și ușile se deschiseră. Vreo două femei așteptau să urce. O salutară pe femeia cu pachetele, și ea le spuse că era o zi mizerabilă.

Toate evitară să se uite la mine atunci când am coborât în urma ei.

Se părea că, la capătul acesta de linie, trenul nu avea de așteptat pe nimeni. Ușile se trântiră în urma mea, și vagonul porni înapoi.

Apoi se făcu liniște. Aerul era ca gheața. În jur, mesteceni parcă sfărâmicioși, cu scoarța albă dungată cu negru, și un soi de conifere mici, mițoase, încolăcite ca niște urși adormiți. Gheața de pe lac nu era netedă, de-a lungul malului se formaseră movilițe, ca și cum valurile ar fi înghețat chiar în clipa când se rostogoleau la țărm. Iar dincolo de apă, o clădire cu șiruri ferme de ferestre și cu verande acoperite cu geamuri la ambele capete. Totul auster, în stil nordic, alb-negru sub cupola înaltă a norilor.

Și totuși, scoarța mestecenilor nu era chiar albă, dacă o vedeai mai de aproape, ci gălbui-cenușie, albastru-cenușie, fumurie.

Totul neclintit, ca într-o vrajă întinsă peste toată lumea.

–Unde mergi? mă strigă femeia cu pachetele de carne. Programul de vizitare se termină la trei.

–Nu sunt vizitator, am spus. Sunt profesoară.

–Oricum n-o să-ți dea voie să intri pe ușa din față, spuse femeia cu un fel de satisfacție în glas. Vino mai bine cu mine. N-ai valiză?

–Șeful de gară a zis că o aduce el mai târziu.

–Stăteai acolo de-am crezut că te-ai pierdut.

Am spus că mă oprisem pentru că era minunat de frumos.

–Unora așa li s-o fi părând. Dacă nu-s prea bolnavi ori n-au prea multă treabă.

N-am mai schimbat nici o vorbă până când am intrat în bucătăria de la un capăt al clădirii. Simțeam deja nevoia de căldură. N-am apucat să arunc nici o privire în jur pentru că femeia mi-a atras atenția asupra ghetelor.

–Scoate-le mai bine, să nu lași dâră pe podea!

M-am opintit să le trag din picioare – nu era nici un scaun prin preajmă – și le-am așezat pe covorașul pe care și ea le pusese pe ale ei.

–Ia-le cu dumneata, nu știu unde o să-ți dea cameră. Mai bine ține-ți și haina, vestiarul nu e încălzit.

Nu era nici căldură, nici lumină, în afară de ceea ce intra pe o ferestruică aflată prea sus ca s-o pot ajunge. Mă simțeam ca atunci când eram pedepsită la școală. Trimisă la vestiar. Același miros de haine de iarnă care nu se uscau niciodată complet, de cizme pătrunse de apă până la șosete, de picioare nespălate.

M-am cățărat pe o băncuță, dar tot n-am putut vedea afară. Pe raftul unde zăceau aruncate căciuli și fulare am găsit o geantă cu niște smochine și curmale în ea. Cineva le furase probabil și le înghesuise acolo să le ducă acasă. Am simțit brusc că mi-e foame.

Nu mâncasem nimic de dimineață, în afară de un sendviș uscat cu brânză pe tren. Am reflectat la posibilitatea de a fura de la un hoț. Dar smochinele mi s-ar fi lipit de dinți și m-ar fi trădat.

M-am dat jos chiar la țanc. Cineva intra în vestiar. Nu era una dintre fetele de la bucătărie, ci o elevă într-o haină groasă, umflată, cu un fular pe cap. Intră în fugă: cărțile aruncate pe bancă se împrăștiară pe podea, de sub fularul smuls îi țâșni o claie de păr, iar ghetele, scoase cu picioarele, una după alta, parcă în exact același moment cu haina, lunecară hârșâind pe podeaua încăperii. Nimeni n-o văzuse, se părea, s-o pună să și le scoată la ușa bucătăriei.

– Bună, n-am vrut să te lovesc, spuse. Aici e atât de întuneric când vii de afară că nu-ți mai dai seama ce faci. N-ai înghețat? Aștepți pe careva să iasă de la lucru?

– Îl aștept pe domnul doctor Fox.

– A, n-o să trebuiască să aștepți prea mult, tocmai am venit din oraș cu el. Nu ești bolnavă, nu? Dacă ești bolnavă n-ai voie să vii aici, tre' să mergi la cabinetul lui, în oraș.

– Sunt noua profesoară.

– A, da? Ești din Toronto?

– Da.

Fata făcu o mică pauză, poate în semn de respect. Ba nu. Îmi cerceta haina.

– E foarte drăguță. Ce blană e aia de la guler?

– Astrahan. De fapt, e imitație.

– Mie mi s-a părut adevărată. Nu-ș' de ce te-au pus să stai aici, o să-ți înghețe și curu'. Scuză-mi expresia. Dacă vrei să-l vezi pe dom' doctor, îți arăt eu. Știu unde sunt toate, locuiesc aici practic de când m-am născut. Mama e bucătăreasa-șefă. Pe mine mă cheamă Mary. Pe tine?

–Vivi. Vivien.

–Dacă ești profesoară, n-ar trebui să fii doamna cumva? Cum îți spune?

–Doamna Hyde.

–Hait că vine! spuse ea. Scuză-mă, mi-a venit așa în cap. Mi-ar plăcea să fii profesoara mea, da' eu trebuie să merg la școală în oraș. Regulile astea tâmpite. Pentru că n-am TBC.

Vorbea în timp ce mă conducea, după ce ieșiserăm pe ușa de la celălalt capăt al vestiarului, pe un coridor obișnuit de spital. Linoleum frecat cu ceară. Pereții vopsiți într-un verde spălăcit. Miros de antiseptic.

–Acuma, dacă ai venit tu, poate-l conving pe Reddy să mă lase să mă mut.

–Cine-i Reddy?

–Reddy Fox. E dintr-o carte[1]. Pur și simplu, eu și cu Anabel ne-am apucat să-i spunem așa.

–Cine e Anabel?

–Acum nu mai e. A murit.

–Ah, îmi pare rău!

–Nu e vina ta. Pe-aici așa se-ntâmplă. Anul ăsta eu am intrat la liceu. Anabel n-a apucat niciodată să meargă la școală, de fapt. Când eram în generală, Reddy l-a convins pe profesoru' de la școala din oraș să mă lase să lipsesc de multe ori, ca să pot să stau cu ea.

Se opri lângă o ușă deschisă pe jumătate și fluieră.

–Hei! Am adus-o pe profesoară!

–Bine, Mary, îi răspunse o voce de bărbat. Ai făcut destule pe ziua de azi.

–În regulă, te-am auzit.

---

[1] *The Adventures of Reddy Fox* (Aventurile Vulpoiului Roșcat), povestire clasică pentru copii de T.W. Burgess (n.tr.)

ABBYY PDF Transformer+ Click here to buy www.ABBYY.com

Mary se îndepărtă cu pași agale, și m-am trezit în fața unui bărbat subțire, de înălțime medie, al cărui păr blond-roșcat, tuns foarte scurt, lucea în lumina artificială venită de pe coridor.

–Ai cunoscut-o pe Mary, zise el. Îi turuie gura cam multe despre ea însăși. N-o să fie în clasa ta, așa că n-o să trebuiască s-o rabzi în fiecare zi. Oamenii ori o plac, ori o resping.

Mi se părea că are între zece și cincisprezece ani mai mult ca mine, și, la început, îmi vorbi într-adevăr așa cum ar fi făcut-o orice bărbat mai în vârstă. Un viitor șef foarte ocupat. Mă întrebă cum călătorisem, ce se întâmplase cu valiza mea. Voi să știe dacă avea să-mi placă să locuiesc aici, în pădure, după Toronto, dacă n-aveam să mă plictisesc.

Nici gând, i-am răspuns, și am spus că era foarte frumos.

–E ca și cum... ca și cum am fi într-un roman rusesc.

El mă privi cu atenție pentru prima dată.

–Serios? Care roman rusesc?

Avea ochi albaștri-cenușii, deschiși la culoare, luminoși. O sprânceană i se ridicase pe frunte, ca o căciuliță.

Nu pentru că nu citisem romane rusești – pe unele le citisem până la capăt, pe altele nu –, însă, din pricina acelei sprâncene și a expresiei lui amuzate, dar ușor belicoase, nu mi-am putut aminti nici un titlu în afară de *Război și pace*. Și nu voiam să-l spun pe acesta pentru că era ceea ce ar fi spus oricine.

–*Război și pace*.

–E, noi aici avem numai pacea, zic eu. Dar, dacă ai fi tânjit după război, bănuiesc că te-ai fi înrolat

într-unul dintre detașamentele alea de femei și ai fi plecat în străinătate[1].

M-am simțit furioasă și umilită, pentru că nu încercasem deloc să-mi dau aere. Sau nu doar asta. Voiesem să explic ce efect extraordinar avusese asupra mea peisajul.

El era, evident, genul de om care punea întrebări-capcană.

–Cred că mă așteptam de fapt să văd o profesoară bătrâioară venită din cine știe ce fund de țară, spuse pe un ton oarecum de scuză. E ca și cum toți cei de-o vârstă decentă și cu calificări potrivite s-ar fi întors în sistem zilele astea. Tu n-ai învățat ca să devii profesoară, nu? Ce aveai de gând să faci după ce-ți luai diploma?

–Să intru la masterat, am răspuns scurt.

–Și de ce te-ai sucit?

–M-am gândit că ar trebui să câștig niște bani.

–O idee foarte cuminte. Deși mă tem că aici n-ai să câștigi cine știe ce. Scuze că-mi vâr nasul. Am vrut doar să fiu sigur că n-ai să fugi după câteva zile și să ne lași baltă. N-ai în plan să te măriți, nu?

–Nu.

–Bun, foarte bine. Gata, te scutesc de-acum înainte. Nu te-am descurajat, nu?

Întorsesem capul în altă parte.

–Nu.

–Ia-o pe hol până la biroul intendentei, și ea o să-ți spună tot ce ai nevoie să știi. O să iei masa cu asistentele. Intendenta o să-ți arate și unde ai să dormi.

---

[1] Referire la Corpul de femei al armatei canadiene, înființat în 1942. O parte dintre membrele lui au fost trimise să lucreze în SUA și (în mai mică măsură, spre sfârșitul războiului) în ariergarda armatelor aliate în nord-vestul Europei. (n.tr.)

ABBYY PDF Transformer+ Click here to buy www.ABBYY.com

Încearcă doar să nu răcești. Bănuiesc că nu ai avut nici un contact cu tuberculoza, nu?

– Păi, am citit...

– Știu, știu. Ai citit *Muntele vrăjit*. Încă o capcană – și el părea să-și fi revenit. Lucrurile s-au mai mișcat nițel de atunci, sper. Uite câteva lucruri pe care le-am scris despre copiii de aici și ce mă gândeam că ai putea să încerci să faci cu ei. Uneori prefer să mă exprim în scris. Intendenta o să-ți explice toate dedesubturile.

Nu trecuse nici măcar o săptămână și întâmplările din prima zi mi se păreau deja unice și improbabile. Bucătăria și vestiarul bucătăriei, unde lucrătoarele își țineau hainele și-și ascundeau lucrurile furate, erau încăperi pe care nu le mai văzusem și probabil nici n-aveam să le mai văd. În cabinetul doctorului îmi era de asemenea oprit să merg. Biroul intendentei era locul potrivit pentru toate întrebările, plângerile și micile schimbări cotidiene. Intendenta însăși era o femeie scundă și voinică, cu o față roșie, cu ochelari fără ramă și care sufla greu. Orice cerere părea s-o uluiască și s-o pună în dificultate, dar, până la urmă, situația era cercetată, iar ceea ce lipsea era completat. Uneori mânca în sufrageria asistentelor, unde i se servea un desert special și unde strica toată atmosfera. În general însă rămânea în biroul ei.

În afara intendentei, erau trei asistente medicale de gradul 1, toate cu cel puțin treizeci de ani mai în vârstă ca mine. Se întorseseră de la pensie ca să muncească aici, făcându-și datoria pe timp de război. Apoi veneau infirmierele, care erau de vârsta mea sau chiar mai tinere, majoritatea căsătorite, logodite sau făcând eforturi să se logodească, în general cu băieți din armată. Vorbeau întruna când intendenta și asistentele nu erau acolo.

Nu manifestau nici un fel de interes față de persoana mea. Nu voiau să știe cum era Toronto, deși unele cunoșteau oameni care fuseseră acolo în luna de miere, și nu le păsa cum îmi merg orele sau ce făcusem înainte să vin să lucrez la sanatoriu. Nu erau nepoliticoase – îmi dădeau și mie untul (se numea unt, dar era de fapt margarină cu dungi portocalii, colorată neuniform în bucătărie, după singura metodă legală pe vremea aceea) și mă avertizaseră să nu mănânc din plăcinta cu carne, care, spuneau ele, era făcută cu carne de marmotă –, doar că orice lucru care se întâmpla într-un loc pe care ele nu îl cunoșteau sau unor oameni pe care nu-i cunoșteau, sau în vremuri necunoscute lor trebuia ignorat. Altfel le stătea în drum și le intra sub piele. De câte ori aveau ocazia, mutau radioul de pe știri pe muzică.

Dance with a dolly with a hole in her stockin'...[1]

Și asistentelor, și infirmierelor le displăcea CBC[2], despre care eu fusesem crescută să cred că răspândea cultura până în provinciile cele mai îndepărtate. Dar tot ele îl venerau pe doctorul Fox, în parte pentru că citise atâtea cărți.

Spuneau de asemenea că nimeni nu se pricepea mai bine ca el să-ți tragă un perdaf dacă avea chef.

Nu mi-am putut da seama dacă vedeau vreo legătură între cititul cărților și perdafuri.

Noțiunile obișnuite de pedagogie nu-și găsesc locul aici. Unii copii se vor întoarce în lume sau în sistem, alții nu. Mai bine fără prea mult stres. Adică toată aiureala aia cu teste, învățat pe de rost, clasificări.

---

[1] Melodie de dans lansată în 1944 de cântărețul american Tony Pastor (n.tr.)

[2] Postul național de radio al Canadei (n.tr.)

ABBYY PDF Transformer+ Click here to buy www.ABBYY.com

Renunță complet la note. Cei care rămân în urmă pot să-i ajungă pe ceilalți mai târziu sau să se descurce și fără. De fapt, numai niște deprinderi, cunoștințe etc. elementare, necesare pentru Întoarcerea în Lume. Cât despre așa-numiții „copii superiori"... O expresie dezgustătoare. Dacă sunt isteți conform dubioaselor standarde academice înseamnă că pot să-i prindă ușor din urmă pe ceilalți.

Uită de fluviile din America de Sud sau de Magna Carta[1].

Preferabile desenul muzica povestirile.

Jocurile sunt bune, dar ai grijă la supraexcitare sau să nu le exacerbezi spiritul de competiție.

Ideea e să găsești un echilibru între stres și plictiseală. Plictiseala e blestemul vieții de spital.

Dacă intendenta nu-ți poate da lucrurile de care ai nevoie, s-ar putea ca uneori femeia de serviciu să le aibă dosite pe undeva.

Bon voyage[2].

Numărul copiilor care veneau la ore oscila. Cincisprezece, câteodată scădea la doisprezece. Învățau numai dimineața, de la nouă până la prânz, cu tot cu perioadele de odihnă. Copiii erau ținuți în saloane dacă le creștea temperatura sau dacă erau supuși la teste. Când veneau la ore, erau tăcuți și disciplinați, dar nu manifestau prea mare interes. Se prinseseră imediat că aceasta era o falsă școală, unde erau scutiți de orice fel de obligație de a învăța ceva, așa cum erau scutiți de sarcina de a răspunde la ore sau de a memora

[1] Document din 1215 care limita puterile regelui Angliei. A avut un rol important în formularea principiilor de drept constituțional ale Angliei și apoi ale coloniilor engleze. (n.tr.)

[2] Călătorie plăcută! (în limba franceză în original) (n.tr.)

materialul. Această libertate nu-i făcea înfumurați, nici plictisiți în vreun fel supărător, ci doar docili și visători. Cântau canoanele cu voce înceată. Jucau X și 0. Peste sala de clasă improvizată plutea umbra eșecului.

Am hotărât să-l cred pe doctor pe cuvânt. Sau, cel puțin, să cred câteva dintre cuvintele lui, de pildă că plictiseala era inamicul principal.

În cămăruța femeii de serviciu văzusem un glob pământesc. Am cerut să-mi fie adus de acolo și am început cu noțiunile de geografie cele mai simple. Oceanele, continentele, tipurile de climă. De ce nu și vânturile, și curenții? Țările și orașele? Tropicul Cancerului și Tropicul Capricornului? De ce, la urma urmei, nu și fluviile din America de Sud?

Unii copii învățaseră lucrurile acestea înainte, dar aproape le uitaseră. Lumea de dincolo de lac și de pădure li se ștergea din minte. Mi s-a părut că se înviorează, ca și cum s-ar fi împrietenit din nou cu ceea ce știuseră cândva. Nu le-am trântit pe toate în fața lor dintr-odată, bineînțeles. Și a trebuit să o iau ușor cu cei care nu învățaseră niciodată în viață asemenea lucruri pentru că se îmbolnăviseră prea devreme.

Dar nu era nici o problemă. Putea fi un joc. I-am împărțit pe echipe și i-am pus să-mi dea răspunsurile în timp ce eu plimbam indicatorul ici și colo. Aveam grijă să nu-i las în starea aceea de însuflețire prea mult timp. Dar, într-o zi, doctorul intră în clasă, venit direct de la operația de dimineață, și mă surprinse în flagrant. N-am putut să opresc ora imediat, dar am încercat să temperez competiția. El se așeză, părând întrucâtva obosit și retras în el însuși, și nu făcu nici un comentariu. După câteva momente se prinse în joc, dând răspunsuri ridicole, denumiri nu doar greșite, ci și imaginare. Apoi, treptat, își înăbuși vocea. Vorbi tot mai încet, mai întâi

o mormăială, apoi o șoaptă, până când nu se mai auzi nimic din ce spunea. Absolut nimic. Și în felul acesta, în modul acesta absurd, preluă controlul asupra clasei. Toți copiii începură să vorbească fără glas, imitându-l. Erau cu ochii ațintiți asupra buzelor lui.

Brusc, el scoase un mârâit jos, care-i făcu pe toți să râdă.

– De ce naiba se uită toată lumea la mine? Asta vă învață doamna profesoară? Să vă holbați la cei care nu deranjează pe nimeni?

Majoritatea râseră din nou, dar câțiva continuară să-l privească țintă chiar și acum. Așteptau cu aviditate alte caraghioslâcuri.

– Continuați! Plecați și faceți-vă de cap în altă parte!

Îmi ceru scuze că ne întrerupsese ora. Am început să-i explic motivele pentru care încercam să mă apropii de ceea ce se făcea într-o școală adevărată.

– Deși sunt de acord cu dumneavoastră în privința stresului... am spus cu onestitate. Sunt de acord cu ceea ce ați scris în instrucțiunile acelea. M-am gândit doar...

– Ce instrucțiuni? A, alea au fost doar niște idei răzlețe care mi-au trecut prin cap. Să nu crezi că sunt bătute în cuie.

– Vreau să spun, câtă vreme nu sunt foarte bolnavi...

– Sunt sigur că ai dreptate, nu cred că are importanță.

– Altfel, copiii păreau cumva apatici.

– Nu e nevoie să faci atâta caz, spuse el și dădu să plece.

Apoi se întoarse și se justifică pe un ton oarecum spășit:

– Putem să discutăm despre asta altă dată.

Data aia, m-am gândit, n-o să vină nicicând. Mă considera în mod evident o pacoste și o neroadă.

La prânz am aflat de la infirmiere că în dimineața aceea pacientul operat murise. Așa că furia mea nu se dovedi justificată, și din acest motiv m-am simțit și mai neroadă.

După-amiezile eram liberă. Elevii mei se duceau să doarmă câte un somn lung, și uneori îmi venea și mie să fac la fel. Camera mea era rece – de fapt, întreaga clădire părea rece, mult mai rece decât apartamentul de pe Avenue Road, deși bunicii mei țineau acolo caloriferele aproape la minimum, din spirit de patriotism. Iar păturile erau subțiri – în mod cert, bolnavii de tuberculoză ar fi avut nevoie de ceva mai confortabil.

Eu, bineînțeles, nu aveam tuberculoză. Poate că, în cazul celor ca mine, făceau economii la provizii.

Eram moleșită, dar nu puteam să dorm. Deasupra capului auzeam huruitul paturilor cu rotile împinse către verande, să-și ia porția de aer înghețat de după-amiază.

Clădirea, copacii, lacul n-aveau să mai fie niciodată pentru mine așa cum fuseseră în acea primă zi, când fusesem captivată de aerul lor misterios și autoritar. În ziua aceea mi se păruse că eu însămi eram invizibilă. Acum, lucrul acesta părea să nu se fi întâmplat niciodată.

Uite-o pe profesoară! Ce face?

Se uită la lac.

De ce?

N-are nimic mai bun de făcut.

Unii oameni au noroc.

Din când în când săream peste prânz, deși mi-era inclus în salariu. Mă duceam până în Amundsen, unde mâncam într-o cafenea. Cafeaua era nechezol, și, dintre sendvișuri – dacă aveau așa ceva –, singurul acceptabil era cel cu somon la conservă. Salata de pui

ABBYY PDF Transformer+ Click here to buy www.ABBYY.com

trebuia căutată temeinic de bucățele de piele și zgârci. Și totuși mă simțeam mai în largul meu aici, ca și cum nimeni n-ar fi știut cine eram.

Probabil că în privința asta mă înșelam.

Cafeneaua nu avea toaletă pentru femei, așa că trebuia să merg în hotelul învecinat și să trec pe lângă ușa deschisă a barului întotdeauna întunecat, zgomotos, emanând un miros de bere și whisky și un nor dens de fum de țigară și trabuc care te amețea instantaneu. Și totuși, acolo mă simțeam relaxată. Tăietorii de lemne, bărbații de la joagăr, nu zvârleau niciodată cu vorbele după tine precum soldații și aviatorii din Toronto. Erau adânciți într-o lume a lor, masculină, își zbierau vehement poveștile de viață, nu veneau acolo să se uite după femei. Erau poate chiar mai nerăbdători, de fapt, să renunțe la compania lor – atunci sau pentru totdeauna.

Cabinetul doctorului se afla pe strada principală. O clădire mică, cu un singur nivel – deci el locuia probabil în altă parte. Înțelesesem de la infirmiere că nu avea soție. Pe singura străduță laterală am dat de casa care s-ar fi putut să-i aparțină – tencuită, cu o lucarnă deasupra ușii de la intrare și teancuri de cărți pe pervaz. Locul avea o înfățișare posomorâtă, dar ordonată. Dădea impresia de confort minimal, dar precis – genul de confort pe care l-ar fi putut concepe un bărbat singur și disciplinat.

Școala de la capătul acestei singure străzi rezidențiale avea două caturi. Parterul era ocupat de elevii până la clasa a opta, etajul unu, de liceeni. Într-o după-amiază am zărit-o acolo pe Mary, la o bătaie cu bulgări. Păreau să fie fete contra băieți. Când mă văzu, țipă spre mine: „Salut, profa!", aruncă la întâmplare bulgării din mâini, apoi traversă strada cu pas agale.

–Ne vedem mâine! strigă peste umăr, aproape ca un avertisment pe care oricum nimeni n-avea să-l asculte.

–Te duci acasă? mă întrebă. Şi eu. Înainte mergeam cu Reddy cu sania, da' acu' s-a învăţat să plece prea târziu. Tu ce faci, iei tramvaiul?

Am spus că da, şi Mary continuă:

–Păi pot să-ţi arăt celălalt traseu, ca să-ţi economiseşti banii. Prin pădure.

Mă conduse în sus pe o potecă îngustă, dar practicabilă, care trecea întâi pe deasupra oraşului, apoi o lua prin pădure şi pe lângă joagăr.

–Pe aici merge Reddy, zise ea. E mai sus, da' drumu' e mai scurt dacă faci dreapta la sanatoriu.

Am trecut pe lângă joagăr şi apoi pe deasupra unor porţiuni urâte, defrişate, ale pădurii şi în susul câtorva cocioabe, aparent locuite, pentru că am văzut stive de lemne, frânghii de rufe şi fum ridicându-se din hornuri. Dintr-una ieşi în fugă un câine mare cu înfăţişare de lup, întrecându-se în lătrături şi mârâieli.

–Tacă-ţi gura! îi strigă Mary şi, cât ai clipi, bătători un bulgăre şi-l azvârli spre el, nimerindu-l exact între ochi. Animalul se răsuci în loc, dar ea avea deja pregătit un alt bulgăre, gata să-l ţintească în dos. O femeie într-un şorţ ieşi atunci din casă şi strigă:

–Ai fi putut să-l omori!

–Atâta pagubă!

–Îl pun eu pe moşu-meu să vină după tine.

–Da, da, vezi să nu vină! Moşu-tău nu e-n stare să nimerească nici buda.

Dulăul ne urmări de la distanţă, mârâind din când în când nesincer a ameninţare.

–Mă descurc cu orice câine, nu-ţi face griji, spuse Mary. Pun prinsoare că m-aş descurca până şi cu un urs dacă ne-ar ieşi în cale.

ABBYY PDF Transformer+
Click here to buy
www.ABBYY.com

–Urșii nu se presupune că hibernează la vremea asta?

Câinele mă speriase destul de rău, dar mă prefăcusem nepăsătoare.

–Ba da, da' nu se știe niciodată. Unu' a ieșit odată mai devreme și a intrat în ghena de la sanatoriu. Când a dat maică-mea să se întoarcă, s-a trezit cu el acolo. Reddy și-a luat pușca și l-a omorât. Înainte, Reddy ne lua pe mine și pe Anabel pe sania lui, uneori și pe alți copii, și avea un fluier special care-i speria pe urși. Era prea ascuțit pentru urechile oamenilor.

–Serios? L-ai văzut tu?

–Nu, nu un fluier din ăla. Am vrut să spun un fluierat pe care putea să-l scoată el.

Mi-am adus aminte de scena din clasă.

–Nu știu, poate spunea chestia asta doar ca să nu se sperie Anabel. Ea nu putea să stea pe sanie, trebuia s-o tragă pe placă. Eu mergeam chiar în spatele ei și uneori săream și eu pe placă, și el zicea atunci „ce naiba se-ntâmplă cu sania asta, parc-ar cântări o tonă". Și pe urmă încerca să se răsucească repede ca să mă prindă, da' n-a reușit niciodată. Și o întreba pe Anabel de ce e sania așa grea, „ce ai mâncat de dimineață", zicea, da' ea nu-i spunea niciodată. Când erau și alți copii, nu făceam chestia asta. Cel mai bine era când mergeam numai eu și Anabel. A fost cea mai bună prietenă pe care o s-o am vreodată.

–Și fetele de la școală? Cu ele nu ești prietenă?

–Mă duc cu alea doar când n-am cu cine altcineva. Ele nici nu contează. Eu și Anabel aveam ziua de naștere în aceeași lună, în iunie. Când am făcut unșpe ani, Reddy ne-a dus pe lac cu o barcă și ne-a învățat să înotăm. Adică, pe mine. Pe Anabel trebuia tot timpul s-o țină, că ea nu prea putea să învețe. Odată s-a dus să înoate singur, și noi i-am umplut pantofii cu nisip.

Și p-ormă, când am făcut doișpe ani, n-am putut să ne ducem într-un loc așa ca înainte, da' am mers acasă la el și am avut tort. Ea n-a putut să mănânce nici măcar o înghițitură, și atunci el ne-a luat cu mașina, și noi aruncam bucățele de tort pe fereastră și hrăneam pescărușii. Să vezi ce se băteau și țipau! Am râs atunci de nu mai puteam, și el a trebuit să oprească și s-o țină pe Anabel ca să nu facă hemoragie. Și dup-aia, spuse ea, nu mi-au mai dat voie s-o văd. Maică-mea oricum nu voise niciodată să mă duc cu copii care aveau TBC, da' Reddy o convinsese, îi spusese c-o să se oprească dac-o să fie nevoie. Și-așa a făcut, și eu m-am înfuriat rău. Da' oricum n-ar mai fi fost așa haios cu ea, era prea bolnavă. Ți-aș arăta mormântul ei, da' deocamdată n-am ce să-ți arăt. Eu și Reddy o să-i facem ceva când o să aibă el timp. Dac-am fi mers drept înainte pe drum și n-am fi cotit încoace în jos, am fi ajuns la cimitir. E numai pentru cei care n-au pe nimeni să-i ia acasă.

Coborâserăm de acum, eram pe teren drept. Ne apropiam de sanatoriu.

–A, să nu uit! spuse ea și scoase un pumn de bilete. De Sfântu' Valentin. Facem un spectacol la școală, se cheamă *Pinafore*. Pe astea le am de vânzare, poți să fii tu prima mea clientă. Joc și eu.

Avusesem dreptate că în casa aceea din Amundsen locuia doctorul. M-a dus acolo la cină. Invitația păru să vină mai degrabă dintr-un impuls de moment atunci când ne-am întâlnit pe coridor. Poate îl râcâia amintirea promisiunii aceleia că vom discuta cândva despre cum ar trebui să predau.

Seara pe care mi-o propuse era cea pentru care cumpărasem bilet la *Pinafore*. I-am spus despre asta.

ABBYY PDF Transformer+ Click here to buy www.ABBYY.com

– Mda, și eu am luat bilet, zise el. Dar nu înseamnă că trebuie să ne ducem.

– Nu știu, mă simt ca și cum i-aș fi promis.

– Păi... N-ai decât să te simți ca și cum i-ai despromite. O să fie teribil, crede-mă!

M-am luat după el, deși nu m-am întâlnit cu Mary, s-o pot anunța. Așteptam acolo unde îmi spusese el, pe veranda deschisă din fața intrării principale. Îmbrăcasem rochia mea cea mai bună, de crep verde-închis, cu năsturei de perle și guler de dantelă veritabilă, și îmi îndesasem picioarele într-o pereche de pantofi de piele întoarsă cu toc pe care-i purtam înăuntrul apreschiurilor. Am așteptat până după ora stabilită de el – făcându-mi griji, în primul rând, că intendenta avea să iasă din biroul ei și să mă vadă, și, în al doilea rând, că doctorul uitase complet de întâlnire.

Dar apoi el apăru, încheindu-și nasturii de la manta și cerându-și scuze.

– Tot timpul mai sunt mărunțișuri de lămurit, zise el și mă conduse pe după colțul clădirii spre mașina lui, pe sub cerul cu stele strălucitoare. Poți să mergi? mă întrebă.

Am spus că da – deși mă gândeam la pantofii de piele întoarsă –, și el nu-mi oferi brațul.

Mașina lui era veche și rablagită, așa cum erau majoritatea mașinilor pe vremea aceea, și nu avea radiator. Când a spus că mergem acasă la el m-am simțit ușurată. Nu-mi dădeam seama cum ne-am fi putut feri de lumea de la hotel și sperasem să nu trebuiască să ne descurcăm doar cu sendvișurile de la cafenea.

Odată ajunși, el îmi spuse să nu-mi scot haina până când nu încălzea puțin casa. Se apucă imediat să facă focul în soba cu lemne.

–Pentru tine sunt femeie de serviciu, bucătar și servitor, spuse el. În curând, atmosfera o să fie plăcută, și masa n-o să-mi ia mult timp. Nu te oferi să mă ajuți, prefer să lucrez singur. Unde vrei să aștepți? Dacă-ți place, poți să te uiți pe cărțile din sufragerie. N-ar trebui să fie chiar așa de rău acolo dacă rămâi cu haina pe tine. Casa asta are sobe peste tot, și de obicei nu aprind focul într-o cameră dacă n-o folosesc. Întrerupătorul e imediat cum intri. Nu te deranjează dacă ascult știrile, da? Așa m-am obișnuit.

Am intrat în sufragerie, simțindu-mă aproape ca și cum primisem o poruncă, și lăsând ușa la bucătărie deschisă. El veni și o închise, zicând: „Până când se încălzește puțin bucătăria", și se întoarse la vocea sumbru dramatică, aproape religioasă, a crainicului CBC care transmitea știrile acestui ultim an al războiului. Nu mai auzisem vocea aceea de când părăsisem apartamentul bunicilor, și îmi doream să fi putut rămâne în bucătărie. Dar în jur erau o mulțime de cărți de cercetat. Nu numai pe rafturile bibliotecii, ci și pe mese, pe scaune, pe pervazurile ferestrelor și puse în teancuri pe jos. După ce am examinat câteva dintre ele, am ajuns la concluzia că doctorul prefera să cumpere volume la colet și că probabil făcea parte din mai multe grupuri de lectură. Clasicii Harvard. *Istoriile* lui Will și Ariel Durant[1] – aceleași care se găseau și în biblioteca bunicului. Literatura și poezia păreau să fie în deficit, deși am văzut, în mod surprinzător, câțiva clasici ai literaturii pentru copii.

---

[1] Cuplu de istorici americani, autori ai unei monumentale *Istorii a civilizației* occidentale, rămasă neterminată (unsprezece volume, apărute între 1935 și 1975) (n.tr.)

Cărți despre Războiul Civil din America, despre Războiul din Africa de Sud, despre Războaiele Napoleoniene, despre Războaiele Peloponeziace, despre campaniile lui Iuliu Cezar. Exploratori ai Amazonului și ai ținuturilor arctice. Shackleton[1] prins între ghețuri. *Osânda lui Franklin*[2], *Caravana Donner*[3], *Triburile pierdute: orașe îngropate din Africa Centrală*, *Newton și alchimia*, *Secretele munților Hindukush*[4]. Cărți care sugerau pe cineva avid să afle cât mai multe, să dețină fragmente mari, compacte, deși răzlețe, de cunoaștere. Poate nu neapărat pe cineva ale cărui gusturi erau ferme și pretențioase.

Așadar, atunci când mă întrebase: „Care roman rusesc?", nu avusese poate o bază atât de solidă pe cât îmi închipuisem eu.

Când el îmi strigă „gata" și eu am deschis ușa, eram înarmată cu acest scepticism proaspăt dobândit.

–Cu cine ești de acord, cu Naphta sau cu Settembrini?

–Poftim?

---

[1] Explorator britanic al ținuturilor antarctice (1874–1922). În timpul uneia dintre expediții, vasul său a fost prins între ghețuri și zdrobit încet-încet. (n.tr.)

[2] E vorba de Benjamin Franklin (1705–1790), celebru om de știință, gânditor și politician, unul dintre Părinții Fondatori ai Americii (n.tr.)

[3] Caravană de pionieri plecată spre California în 1846, care a fost surprinsă de iarnă în munții Sierra Nevada. O parte dintre cei 81 de membri au pierit, iar, dintre cei rămași, câțiva au recurs la canibalism. Numai patruzeci și cinci de oameni au ajuns în cele din urmă în California. (n.tr.)

[4] Masiv muntos între Afganistan și Pakistan. Denumirea sa a dat naștere la tot felul de speculații istorice. (n.tr.)

–Din *Munţele vrăjiţi*. Îţi place mai mult Naphta sau Settembrini?

–Să-ţi spun drept, întotdeauna mi s-a părut că sunt doi gură-spartă. Ţie?

–Settembrini e mai uman, dar Naphta e mai interesant.

–Aşa vi se spune la şcoală?

–N-am citit-o la şcoală, am spus eu cu sânge rece.

El îmi aruncă o privire rapidă, ridicând din sprâncene.

–Scuză-mă. Dacă e dincolo vreo carte care te interesează, eşti liberă s-o iei. Poţi oricând să vii aici şi să citeşti în timpul tău liber. Am un radiator electric pe care aş putea să-l pun pentru tine, pentru că îmi imaginez că nu ai experienţă cu sobele pe lemne. Vrei să mă ocup? Aş putea să-ţi fac rost de o cheie.

–Mulţumesc.

Cotlete de porc, piure de cartofi şi mazăre din conservă. Desertul era o prăjitură cu mere de la brutărie, care ar fi fost mai bună dacă doctorul s-ar fi gândit s-o încălzească.

Îmi puse întrebări despre viaţa mea la Toronto, despre cursurile de la universitate, despre bunici. Bănuia că fusesem crescută să urmez calea cea dreaptă, îmi spuse.

–Bunicul meu e un cleric liberal oarecum în genul lui Paul Tillich[1].

–Iar tu? Nepoţica lui creştină liberală?

–Nu.

–*Touché*. Îţi par grosolan?

---

[1] Teolog şi filosof german (1886–1965), emigrat în 1933 în SUA. Concepţia sa protestantă originală este considerată de unii teistă sau chiar ateistă. (n.tr.)

–Depinde. Dacă mă interoghezi în calitate de angajator, nu.

–Deci pot să continui. Ai prieten?

–Da.

–În armată, bănuiesc.

Am spus că în marină. Pe moment mi s-a părut o alegere bună, care explica faptul că nu știam niciodată unde se află și că nu primeam scrisori în mod regulat. Puteam să spun că nu primea permisie pe continent.

Doctorul se ridică și aduse ceaiul.

–Pe ce fel de vas lucrează?

–O corvetă.

Tot o alegere bună. După ceva vreme aș fi putut să spun că vasul fusese torpilat, cum se întâmpla întotdeauna cu corvetele.

–Curajos băiat! Vrei lapte sau zahăr în ceai?

–Nici una, nici alta, mulțumesc.

–Foarte bine, pentru că nu am de nici unele. Să știi că se vede când minți, te îmbujorezi.

Dacă nu mă înroșisem până atunci, m-am înroșit în clipa aceea. Fierbințeala mi s-a ridicat dinspre picioare, și la subraț sudoarea a început să mi se prelingă picături. Am sperat să nu-mi strice rochia.

–Întotdeauna mă îmbujorez când beau ceai.

–Ah, așa deci!

Mai rău de-atât nu se putea, așa că am decis să-l pun la punct. Am transferat conversația asupra lui și l-am întrebat cum își opera pacienții. Le scotea plămânii, așa cum auzisem?

Ar fi putut să-mi răspundă tot tachinându-mă, afișând din nou un aer superior – poate că așa înțelegea el flirtul –, și eram convinsă că, dacă ar fi făcut asta, mi-aș fi luat haina și aș fi ieșit pe ușă. Și poate că el a știut. Începu să-mi vorbească despre toracoplastie și să-mi

ABBYY PDF Transformer+ Click here to buy www.ABBYY.com

explice că, pentru pacient, nu era totuși la fel de simplă ca turtirea și dezumflarea plămânului. Despre care, în mod interesant, știuse însuși Hipocrat. Bineînțeles, recent devenise populară îndepărtarea lobului.

– Dar mai și pierdeți pacienți? am spus.

El crezu probabil că era momentul să glumească din nou.

– Ba cum să nu! Fug din spital și se ascund în pădure, și nu știm unde se duc... Cine știe, poate sar în lac... Sau ai vrut să întrebi dacă nu mor? Da, sunt și cazuri când treaba nu merge bine.

Dar viitorul era foarte promițător, spuse. Operațiile pe care le făcea el aveau să devină la fel de desuete ca lăsatul sângelui. Urma să iasă un nou medicament, streptomicina. Fusese deja folosită experimental. Aveau să apară, în mod natural, și unele probleme. Toxicitatea sistemului nervos. Dar aveau să se găsească metode de a le contracara.

– O să ne scoată la pensie pe felcerii de-alde mine.

El spălă vasele, și eu le-am uscat. Îmi puse un șervet de bucătărie în jurul mijlocului, ca să-mi protejeze rochia. Când capetele fură bine legate, el își puse mâna între umerii mei. O apăsare fermă, cu degetele răsfirate – aproape ca și cum mi-ar fi evaluat corpul în scop medical. În noaptea aceea, când am mers la culcare, o simțeam încă. O simțeam intensificându-se dinspre degetul mic către policele tare și-mi plăcea. Fusese de fapt mai importantă decât sărutul așternut pe fruntea mea mai târziu, când am ieșit din mașina lui. Un sărut cu buzele uscate, scurt și formal, depus cu o autoritate repezită.

Cheia de la casa lui apăru într-o zi pe podeaua camerei mele, strecurată pe sub ușă când nu eram

ABBYY PDF Transformer+ Click here to buy www.ABBYY.com

acasă. Dar, după toate cele întâmplate, n-am mai putut s-o folosesc. Dacă oricine altcineva mi-ar fi făcut oferta aceasta, m-aș fi repezit să profit de ea. Mai ales dacă includea și un radiator. Dar așa, prezența lui trecută și viitoare avea să facă întreaga experiență inconfortabilă și să-mi inspire o plăcere încordată și exasperantă, mai degrabă decât expansivă. N-aș fi fost în stare să nu tremur chiar și când n-ar mai fi fost frig, și mă îndoiam că aș fi izbutit să citesc vreun cuvânt.

Am crezut că Mary avea să apară să mă mustre că lipsisem de la *Pinafore*. Mă gândeam să-i spun că nu mă simțisem bine, fusesem răcită. Dar apoi mi-am adus aminte că răceala aici, la sanatoriu, era o treabă serioasă, care ar fi însemnat măști pe față, dezinfectant și izolare. Și curând am înțeles că oricum nu aveam nici o șansă să-mi ascund vizita în casa doctorului. Nu era un secret pentru nimeni, nici măcar, în mod sigur, pentru asistentele medicale, care nu-mi spuseră nimic, fie pentru că erau prea trufașe și discrete, fie pentru că asemenea năzbâtii încetaseră să le mai intereseze. Dar infirmierele începură să mă tachineze.

– Ți-a plăcut cina de acum două zile?

O spuneau pe un ton prietenos; păreau să aprobe ceea ce făcusem. Era ca și cum ciudățenia mea particulară se asociase cu ciudățenia deja cunoscută și respectată a doctorului, și asta nu putea să fie decât de bine. Crescusem în ochii lor. Acum, indiferent ce altceva eram, cel puțin aveam șanse să devin o femeie cu bărbat.

Mary nu-și făcu nici măcar o dată apariția în săptămâna aceea.

„Sâmbăta viitoare", spusese chiar înainte să-mi administreze sărutul. Așa că am așteptat din nou

pe veranda din față, și de data aceasta el nu mai întârzie. Am mers până la casa lui și acolo eu am intrat în sufragerie cât timp el se apucă să facă focul. Am văzut acolo radiatorul plin de praf.

–N-ai dat curs ofertei mele, spuse el. Ai crezut că nu vorbeam serios? Întotdeauna vorbesc serios.

Am spus că nu voiam să vin în oraș de teamă să nu mă întâlnesc cu Mary.

–Pentru că am lipsit de la spectacolul ei.

–Asta dacă ai de gând să-ți potrivești viața după Mary, spuse el.

Meniul fu în mare parte același. Cotlet de porc, piure de cartofi, boabe de porumb în loc de mazăre. De data asta el mă lăsă să-l ajut în bucătărie, mă rugă chiar să pun masa.

–Poți foarte bine să înveți unde sunt așezate lucrurile. Cred că sunt aranjate destul de logic.

Asta însemna că puteam să mă uit la el cum își făcea de lucru la sobă. Concentrarea aceea deplină, mișcările lui eficiente stârniră în mine o alternanță de scântei și fiori reci.

Tocmai începuserăm să mâncăm când se auzi un ciocănit la ușă. El se ridică și trase zăvorul, și am văzut-o năpustindu-se înăuntru pe Mary.

Ținea o cutie de carton, pe care o puse pe masă. Apoi își azvârli haina de pe ea și se etală într-un costum roșu cu galben.

–La mulți ani cu întârziere de Sfântu' Valentin! spuse ea. N-ați venit să mă vedeți la spectacol, așa că v-am adus eu concertu' aicea. Și un cadou în cutie.

Cu un remarcabil simț al echilibrului, stătu într-un singur picior în timp ce își scotea mai întâi o gheată, apoi pe cealaltă. Le împinse din drum și începu

să țopăie în jurul mesei, cântând în același timp cu o voce tânără, plângăreață, dar puternică:

Mă numesc mica Gălbioară,
Mica Gălbioară, biata Gălbioară,
Chiar de nu știu de ce.
Dar eu sunt totuși mica Gălbioară,
Mica Gălbioară, biata Gălbioară,
Draga Gălbioară, hei![1]

Doctorul se ridicase încă înainte ca ea să înceapă să cânte. Stătea lângă cuptor, frecând cratița în care făcuse cotletul.

Eu am aplaudat-o.

– Ce costum splendid! i-am spus.

Și chiar era: fustă roșie cu jupă galben aprins, șorț alb fâlfâind la cea mai mică mișcare și corsaj cu broderie.

– Mama l-a făcut.

– Chiar și broderia?

– Sigur. A stat până la patru în noaptea dinainte ca să-l termine.

Se învârti și tropăi din nou prin cameră, foarte mândră. Vasele zornăiră pe rafturi. Am aplaudat-o din nou. Amândouă ne doream un singur lucru: ca doctorul să se întoarcă și să ne bage în seamă. Să spună, fie și fără tragere de inimă, măcar un cuvânt politicos.

– Și uite încă ceva! spuse Mary. Cadou de Sfântu' Valentin!

Rupse cutia de carton și scoase de acolo fursecuri în formă de inimioară, învelite într-un strat gros de glazură.

---

[1] Arie din opera comică *Vasul Pinafore sau Fata care iubea un marinar* (1878) de A. Sullivan și W.S. Gilbert (n.tr.)

– Ce frumos! am spus, și Mary își reluă țopăiala.

Sunt căpitanul Pinaforei,
Și sunt un mare căpitan!
Sunt foarte bun, și, ca să fie clar,
Comand un echipaj pe cinste!

Doctorul se întoarse în cele din urmă, și ea îl salută cu mâna la tâmplă.

– Bine, bine, spuse el. Ajunge!

Ea nu-l luă în seamă.

Deci de trei ori ura, și înc-o dată ura
Pentru temerarul căpitan al Pinaforei!

– Am spus ajunge!

– „Pentru bravul căpitan al *Pinaforei*..."

– Mary! Noi luăm cina. Și tu n-ai fost invitată. Înțelegi? N-ai fost invitată.

Ea tăcu în cele din urmă. Dar numai pentru o clipă.

– Atunci să știi că ești câh! Nu te porți deloc frumos.

– Iar tu ai putea să te descurci foarte bine și fără fursecurile alea. Ai putea să renunți cu totul la ele. Nu mai ai mult și ai să ajungi grăsună ca un purcel.

Fața lui Mary se umflase ca și cum stătea să plângă, dar, în loc de asta, spuse:

– Uite cine vorbea! Tu te uiți cu un ochi la celălalt!

– De-ajuns!

– Ba te uiți!

Doctorul îi luă cizmele și i le puse la picioare.

– Încalță-te!

Ea se supuse, cu ochii plini de lacrimi și nasul înfundat. Respira fornăit, zgomotos. El îi aduse haina, dar n-o ajută cât timp ea și-o puse cu mișcări smucite și își încheie nasturii.

– Foarte bine. Acum ia zi – cum ai ajuns aici?

Ea refuză să răspundă.

– Ai venit pe jos, nu? Unde e maică-ta?

– Joacă euchre[1].

– Pot să te duc eu acasă cu mașina. Ca să nu ai prilej să te arunci în vreun troian de zăpadă și să degeri acolo plângându-ți de milă.

Eu n-am scos un cuvânt. Mary nu se uită o dată măcar la mine. Șocul fusese prea mare ca să ne mai luăm la revedere.

Când am auzit mașina pornind am început să strâng masa. Nu ajunseserăm la desert, care era din nou prăjitură cu mere. Poate că el nu știa de nici un alt fel de prăjitură sau poate era singura pe care o făceau la brutărie.

Am luat unul dintre fursecurile în formă de inimioară și l-am mâncat. Glazura era leșios de dulce. N-avea nici gust de cireșe sau de fructe de pădure, era doar zahăr și colorant alimentar roșu. Am mâncat încă unul, și încă.

Știam că ar fi trebuit să-mi iau măcar la revedere. Ar fi trebuit să spun mulțumesc. Dar n-ar fi contat. Mi-am repetat că n-ar fi contat. Spectacolul nu fusese pentru mine. Sau poate doar în mică parte pentru mine.

El fusese brutal. Rămăsesem uluită de brutalitatea lui față de cineva care avea nevoie de el. Dar o făcuse, într-un fel, pentru mine. Pentru ca timpul lui cu mine să nu fie ciuntit. Gândul acesta mă flată – și îmi fu rușine că mă flatase. Nu știam ce aveam să-i spun la întoarcere.

El nu vru să-i spun nimic. Mă duse în pat. Fusese oare un rezultat previzibil sau era și pentru el o surpriză

---

[1] Joc de cărți (n.tr.)

la fel de mare ca și pentru mine? Cel puțin, virginitatea mea nu păru să-l surprindă – adusese un prosop și un prezervativ – și insistă, cu foarte multă blândețe. Mai degrabă pasiunea mea ar fi putut să fie surpriza – pentru amândoi. Se dovedi că imaginația putea fi un stagiu de pregătire la fel de bun ca și experiența.

– Chiar vreau să mă însor cu tine, spuse el.

Înainte să mă ducă acasă, aruncă toate fursecurile, toate acele inimioare roșii, în zăpadă, să le mănânce păsările iernii.

În felul acesta a fost stabilită. Logodna noastră subită – el avea oarecari suspiciuni față de cuvântul „logodnă" – a fost un lucru stabilit în privat. Nu trebuia să le suflu o vorbă bunicilor. Nunta avea să aibă loc când el avea să poată să-și ia două zile libere la rând. O nuntă fără nici un fel de pretenții, spusese el. Trebuia să înțeleg că ideea unei ceremonii desfășurate în prezența unor oameni cărora el nu le putea respecta ideile și care aveau să ne impună chicotele și zâmbetele lor prostești era mai mult decât se simțea în stare să accepte.

Nu era nici adeptul inelului cu diamant. I-am spus că nu-mi dorisem niciodată unul, ceea ce era adevărat, pentru că nu mă gândisem niciodată la asta. El spuse că era foarte bine, își dăduse el seama că nu sunt genul de gâsculiță convențională.

Era mai bine să încetăm să mai luăm cina împreună, nu numai din cauză că lumea vorbea, ci pentru că era greu să obții suficientă carne pentru doi oameni pe o singură cartelă. Pe a mea n-o mai aveam, o înmânasem celor de la bucătărie – mamei lui Mary – de când începusem să mănânc la sanatoriu.

Mai bine să nu atragem atenția.

Bineînțeles că toată lumea bănuia ceva. Asistentele mai în vârstă deveniră afabile, și până și intendenta începu să-mi adreseze un zâmbet chinuit. Eu îmi proclamam bucuria într-un fel modest, aproape fără să vreau. Mă obișnuisem să mă pliez asupra mea însemi, într-o tăcere mătăsoasă, cu ochii plecați. Nu-mi trecea prin cap că femeile acestea mai în vârstă urmăreau să vadă încotro se îndrepta această relație și că erau gata să se transforme în niște matroane dacă doctorul hotăra cumva să mă abandoneze.

Infirmierele erau cu tot sufletul de partea mea. Râdeau că văd clopote de nuntă pe fundul cănii mele de ceai.

Luna martie fu mohorâtă și febrilă în spital. Era întotdeauna cea mai rea lună, plină de necazuri, spuneau infirmierele. Din cine știe ce motiv, oamenii își puneau în cap să moară exact atunci, după ce reușiseră să respingă atacurile iernii. Dacă un copil nu se prezenta la ore, n-aveam cum să știu dacă nu cumva boala lui lua o întorsătură urâtă sau dacă doar trebuia să stea la pat, suspectat de răceală. Izbutisem să fac rost de o tablă mobilă și scrisesem numele copiilor peste tot pe margini. Acum nici măcar nu mai era nevoie să șterg numele celor care aveau să lipsească multă vreme. Ceilalți elevi făceau asta pentru mine, fără să-mi spună nimic. Înțelegeau regulile de etichetă pe care eu încă le aveam de învățat.

Doctorul găsi totuși timp să facă anumite pregătiri. Îmi strecură un bilet pe sub ușa dormitorului, spunându-mi să fiu gata pentru prima săptămână din aprilie. În afară de cazul când avea să se întâmple ceva într-adevăr urgent, putea să-și ia atunci două zile libere.

Mergem la Huntsville.

Mersul la Huntsville e expresia noastră cifrată pentru căsătorie.

Am început ziua pe care sunt convinsă că o voi ține minte toată viața. Rochia mea de crep verde a fost dată la curățat și e rulată cu grijă în valijoară. Bunica m-a învățat cândva cum să rulez strâns hainele – o metodă mult mai bună decât împăturitul dacă vrei să eviți să se mototolească. Bănuiesc că va trebui să-mi schimb hainele undeva, într-o toaletă pentru femei. Mă uit să văd dacă nu cumva zăresc pe lângă drum niscaiva flori de câmp timpurii din care să pot face un buchet. El ar fi de acord să am un buchet? Dar e prea devreme chiar și pentru calcea-calului. Pe marginea serpentinelor pustii nu se văd decât molizi negri subțiratici, insulițe de jnepeni în expansiune și smârcuri. Iar la coturile drumului tăiate în stâncă, o amestecătură haotică de roci care mi-au devenit familiare aici – minereu de fier cu pete sângerii și plăci oblice de granit.

Radioul din mașină e pornit și cântă o muzică triumfală, pentru că aliații sunt tot mai aproape de Berlin. Doctorul – Alister – spune că toți întârzie intenționat, ca să-i lase pe ruși să intre primii. Și că o să le pară rău.

Acum că am ieșit din Amundsen îmi dau seama că pot să-i spun pe nume – Alister. Este cel mai lung drum cu mașina pe care l-am făcut vreodată împreună, și mă simt excitată de lipsa lui masculină de atenție față de mine – despre care știu acum că se poate schimba foarte repede în contrariu – și de faptul că șofează relaxat și cu atâta pricepere. Mi se pare atățător faptul că este chirurg, deși n-aș recunoaște asta niciodată. În clipa asta sunt sigură că aș putea să mă întind pentru

ABBYY PDF Transformer+ Click here to buy www.ABBYY.com

el în orice smârc sau gaură nămoloasă ori să-mi las spinarea strivită de orice stâncă de pe marginea drumului, dacă și-ar dori cumva o împerechere în picioare. Știu de asemenea că trebuie să-mi țin asemenea gânduri pentru mine însămi.

Mintea mi se îndreaptă către viitor. Odată ce ajungem la Huntsville mă aștept să găsim un pastor și să stăm umăr la umăr într-o sufragerie care va avea ceva din rafinamentul modest al apartamentului bunicilor, al sufrageriilor pe care le-am știut toată viața. Îmi amintesc de vremurile când bunicul era chemat să țină slujba la nunți, chiar și după ce se pensionase. Bunica își întindea puțin ruj pe obraji și-și scotea sacoul bleumarin de dantelă pe care îl ținea special pentru a fi martor în asemenea ocazii.

Dar descopăr că sunt și alte feluri de a te căsători – și încă o aversiune a mirelui meu pe care n-am înțeles-o până acum. El nu vrea să aibă de a face cu un preot. În primăria din Huntsville completăm niște formulare în care declarăm că nu suntem căsătoriți și facem o programare la un judecător de pace ceva mai târziu, în aceeași zi.

E vremea prânzului. Alister se oprește lângă un restaurant care pare o rudă destul de apropiată a cafenelei din Amundsen.

–Aici îți place?

Dar, uitându-se la mine, chiar se răzgândește.

–Nu? zice el. Bine.

Sfârșim prin a lua prânzul în sufrageria friguroasă a uneia dintre pensiunile mai răsărite care anunță pui la cină. Farfuriile sunt reci ca gheața, nu mai e nimeni în încăpere, nu cântă nici un radio și se aude numai sunetul tacâmurilor noastre când încercăm să desfacem puiul cam ațos. Sunt sigură că Alister

ABBYY PDF Transformer+ Click here to buy www.ABBYY.com

se gândește că ne-ar fi fost mai bine în restaurantul pe care-l sugerase la început.

Și totuși am curajul să întreb de toaleta femeilor, și acolo, în aerul înghețat, încă mai descurajant decât cel din sufragerie, îmi desfășor rochia verde, mă îmbrac, îmi înnoiesc rujul și îmi aranjez părul.

Când ies, Alister se ridică să mă salute, zâmbește, îmi strânge mâna și-mi spune că sunt frumoasă.

Mergem stingheriți înapoi la mașină, ținându-ne de mână. El îmi deschide ușa, ocolește și intră și el, se așază și răsucește cheia în contact. Apoi o învârte la loc.

Mașina e parcată în fața unui magazin de unelte. Au reduceri la lopeți pentru zăpadă, pe care le poți lua la jumătate de preț. În vitrină se vede încă un anunț că înăuntru se ascut patine.

Peste drum e o casă de lemn vopsită într-un galben uleios. Scările din față sunt foarte șubrede, și peste ele au fost bătute în cuie două scânduri în X.

Camionul parcat în fața mașinii lui Alister e un model antebelic, cu bordură în jurul cabinei și o dâră de rugină pe apărătoarele roților. Un bărbat în salopetă iese din magazin și urcă în el. Motorul tușește nițel, camionul se scutură și tresare în loc, apoi se îndepărtează. În locul rămas liber încearcă să parcheze acum un camion de livrări pe care e înscris numele magazinului, dar spațiul e insuficient. Șoferul iese, se apropie de noi și bate ușor în fereastra lui Alister. El e surprins – dacă n-ar fi fost atât de prins de ceea ce spunea, ar fi văzut ce se întâmplă. Coboară fereastra, și bărbatul întreabă dacă am parcat acolo pentru că vrem să cumpărăm ceva din magazin. Dacă nu, n-am putea să părăsim parcarea?

– Plecăm acum, spune Alister, bărbatul care stă lângă mine și care voia să se însoare cu mine, dar care acum nu mai vrea. Tocmai plecam.

„Plecam". Deci „noi". Preț de o clipă, mă agăț de acest cuvânt. Apoi mă gândesc că e ultima dată. Ultima dată când voi fi inclusă în acest „noi".

Nu cuvântul acesta contează, nu el este cel care îmi dezvăluie adevărul, ci tonul detașat, ca de la bărbat la bărbat, pe care Alister vorbește cu șoferul, scuzele pe care și le cere calm și înțelept. Mi-aș dori acum să ne întoarcem la ceea ce spunea înainte, când nici măcar nu observase camioneta care voia să parcheze. Ceea ce spunea atunci fusese oribil, dar felul cum strângea volanul din toate puterile, strânsoarea aceea, concentrarea și vocea lui aveau în ele durere. Indiferent de ceea ce spunea și ce voia să spună, vorbele lui ieșeau din același străfund din care veneau atunci când era cu mine în pat. Dar acum nu mai e așa, după ce a vorbit cu un alt bărbat. Ridică fereastra și își concentrează atenția asupra mașinii – trebuie să dea cu grijă înapoi în locul acela strâmt și să o miște în așa fel încât să nu atingă camioneta.

Iar o clipă mai târziu aș fi fericită să mă întorc chiar și la momentul acela când și-a întins gâtul să vadă în spate. Tot ar fi mai bine decât felul cum conduce acum pe strada principală din Huntsville, ca și cum nu mai e nimic de spus sau de rezolvat.

Nu pot, a spus.

A spus că nu poate să meargă până la capăt.

Nu e în stare să spună de ce.

Doar că e o greșeală.

Cred că n-am să mai pot niciodată să mă uit la S-uri ondulate precum cel din anunțul cu „Ascuțim patine" fără să-i aud vocea. Sau la scânduri grosolane prinse în X, precum cele de pe scările casei galbene de vizavi.

–O să te duc acum la gară și o să-ți cumpăr bilet până la Toronto. Sunt sigur că e un tren de Toronto

spre seară. O să născocesc o poveste plauzibilă și am să rog pe cineva să-ți strângă lucrurile. Va trebui să-mi dai adresa ta din Toronto, nu cred că am păstrat-o. A. și o să-ți scriu o scrisoare de recomandare. Ai făcut treabă bună aici. Oricum nu ai fi terminat trimestrul – nu ți-am spus încă, dar copiii vor fi mutați. Se fac tot felul de schimbări importante.

Vocea lui are acum un alt ton, aproape sprinten. Un ton nestăpânit de ușurare, pe care încearcă să-l struneasca – nu vrea să pară prea ușurat înainte să plec.

Privesc străzile. E întrucâtva ca și cum aș fi dusă la locul execuției. Nu încă. Mai e puțin. Nu-i aud încă vocea pentru ultima oară. Nu încă.

El nu are nevoie să afle drumul, și mă întreb cu voce tare dacă a mai dus și alte fete la tren.

–Nu te purta așa! spune el.

Fiecare curbă mai ciuntește un pic ceea ce a rămas din viața mea.

Trenul spre Toronto pleacă la ora cinci. El mi-a spus să aștept în mașină până când se duce să verifice. Iese din gară cu biletul în mână și cu un pas, mi se pare mie, mai ușor. Trebuie să-și fi dat seama de asta, pentru că, pe măsură ce se apropie de mașină, devine mai grav.

–În gară e cald și plăcut. E o sală de așteptare specială pentru doamne.

A deschis ușa mașinii de pe partea mea.

–Sau preferi să stau cu tine și să te urc în tren? Poate găsim un loc unde să mâncăm o bucată de plăcintă rezonabilă. Cina a fost groaznică.

Asta mă face să mă urnesc. Ies din mașină și o iau înaintea lui către gară. El îmi arată camera de așteptare pentru femei. Ridică o sprânceană la mine și încearcă să facă o ultimă glumă:

ABBYY PDF Transformer+ Click here to buy www.ABBYY.com

–Poate, cândva, ziua asta o să ți se pară cea mai norocoasă din viața ta.

Aleg o bancă în sala de așteptare pentru femei, de pe care pot să văd intrarea principală. Adică să-l văd pe el dacă se întoarce. Să-mi spună că a fost o glumă. Sau o probă, ca într-o dramă medievală.

Sau poate s-a răzgândit. Chiar în timp ce merge pe șosea, la vederea luminii palide a soarelui de primăvară pe stâncile la care tocmai ne-am uitat împreună. Dându-și brusc seama de prostia făcută, întoarce în mijlocul drumului și vine într-o fugă la gară.

Mai e cel puțin o oră până la trenul spre Toronto, dar timpul pare să treacă pe neobservate. Și chiar și acum mintea îmi urzește fantezii. Urc în tren ca și cum aș avea lanțuri la picioare. Când se aude fluierul de plecare, îmi apăs fața de geam și mă uit în lungul peronului. Nici măcar acum n-ar fi prea târziu să sar din tren. Să mă smulg de aici, să străbat gara în fugă până în stradă, unde el tocmai și-a parcat mașina și o ia la goană pe scări, rugându-se să nu fie prea târziu, te rog, să nu fie prea târziu.

Eu însămi alerg să-l întâlnesc, să nu fie prea târziu.

Și ce vacarm, ce țipete, ce urlete – nu unul, ci un stol întreg de pasagere întârziate care se mișcă gălăgioase printre scaune. Liceene în trening, râzând disprețuitor de deranjul pe care l-au provocat. Conductorul e iritat și le grăbește, în timp ce ele se bulucesc să-și ocupe locurile.

Una dintre ele, poate cea mai gălăgioasă, e Mary.

Întorc capul și nu mă mai uit.

Dar iat-o – mă strigă pe nume și vrea să știe unde am fost.

În vizită la o prietenă, îi spun.

Se trântește pe bancă alături de mine și îmi spune că au jucat baschet cu echipa din Huntsville. S-au distrat de milioane. Au pierdut.

–Am pierdut, nu? strigă, și pare încântată, iar celelalte oftează și chicotesc. Îmi spune și scorul, care e într-adevăr rușinos.

–Ești gătită toată, spune.

Dar nu-i pasă prea mult, pare să nu dea mare atenție explicațiilor mele.

Abia dacă ia seama când îi spun că mă duc mai departe la Toronto să-mi vizitez bunicii. Observă doar că trebuie să fie foarte bătrâni. Nici un cuvânt despre Alister. Nici măcar un cuvânt urât. Nu cred că a uitat. A făcut doar curățenie și a pus întâmplarea undeva la păstrare, împreună cu toate exuviile ei de până acum. Sau poate că e într-adevăr o persoană capabilă să accepte umilirea cu nepăsare.

Acum îi sunt recunoscătoare, chiar dacă la vremea respectivă n-am fost capabilă de sentimentul acesta. Dacă aș fi rămas singură cu mine însămi, ce aș fi făcut când ajungeam la Amundsen? Aș fi sărit ca arsă și m-aș fi repezit afară din tren, aș fi alergat până acasă la el și i-aș fi cerut să știu de ce, de ce, de ce. M-aș fi acoperit de rușine. Așa, când trenul a oprit acolo, echipa abia dacă a apucat să-și strângă lucrurile și să bată în geamuri pentru a face semn celor care veniseră să le ia, în timp ce conductorul le avertiza că, dacă nu se mișcă mai repede, o să se trezească la Toronto.

Ani de zile m-am gândit că poate am să-l reîntâlnesc cândva. Am locuit, și locuiesc și acum, în Toronto. Mi se părea că toată lumea ajunge în Toronto până la urmă, cel puțin pentru o vreme. Bineînțeles, asta

nu însemna nici pe departe că te și întâlnești cu toată lumea, presupunând că ai fi vrut să se întâmple așa ceva.

Și s-a întâmplat în cele din urmă. În timp ce traversam o stradă aglomerată și nu puteam nici măcar să încetinesc. Mergeam în direcții opuse. Ne-am privit amândoi țintă, perplecși, chipurile alterate de trecerea timpului.

– Ce mai faci? mi-a strigat el, și eu am răspuns:

– Bine. Apoi am adăugat, pentru buna măsură: Sunt fericită.

În momentul acela era o afirmație adevărată doar la modul general. Mă certam de multă vreme cu soțul meu în legătură cu un credit făcut de unul dintre copiii lui, pe care îl plăteam noi. În după-amiaza aceea fusesem la o expoziție într-o galerie de artă, ca să-mi clătesc puțin mințile și să mă relaxez.

El îmi mai strigă o dată:

– Norocul tău!

Mi s-a părut că încă puteam să ne croim drum afară din mulțime, că într-o clipă aveam să fim împreună. Dar la fel de sigură am fost că aveam să ne vedem fiecare de drumul său. Și așa am și făcut. Nici un plânset înăbușit, nici o mână pe umăr când am ajuns pe trotuar. Numai strălucirea aceea, într-o fracțiune de secundă, când unul dintre ochii lui se căscase. Ochiul stâng – întotdeauna fusese stângul, din câte îmi aminteam. Întotdeauna păruse atât de ciudat, de treaz și de întrebător, ca și cum lui tocmai îi trecuse prin cap ceva complet imposibil, care aproape că-l făcea să râdă.

Cât despre mine, mă simțeam oarecum la fel ca atunci când părăsisem Amundsen, când trenul mă purta în pântecul lui încă năucită și neîncrezătoare.

Nimic nu se schimbă cu adevărat în dragoste.

ABBYY PDF Transformer+
Click here to buy
www.ABBYY.com

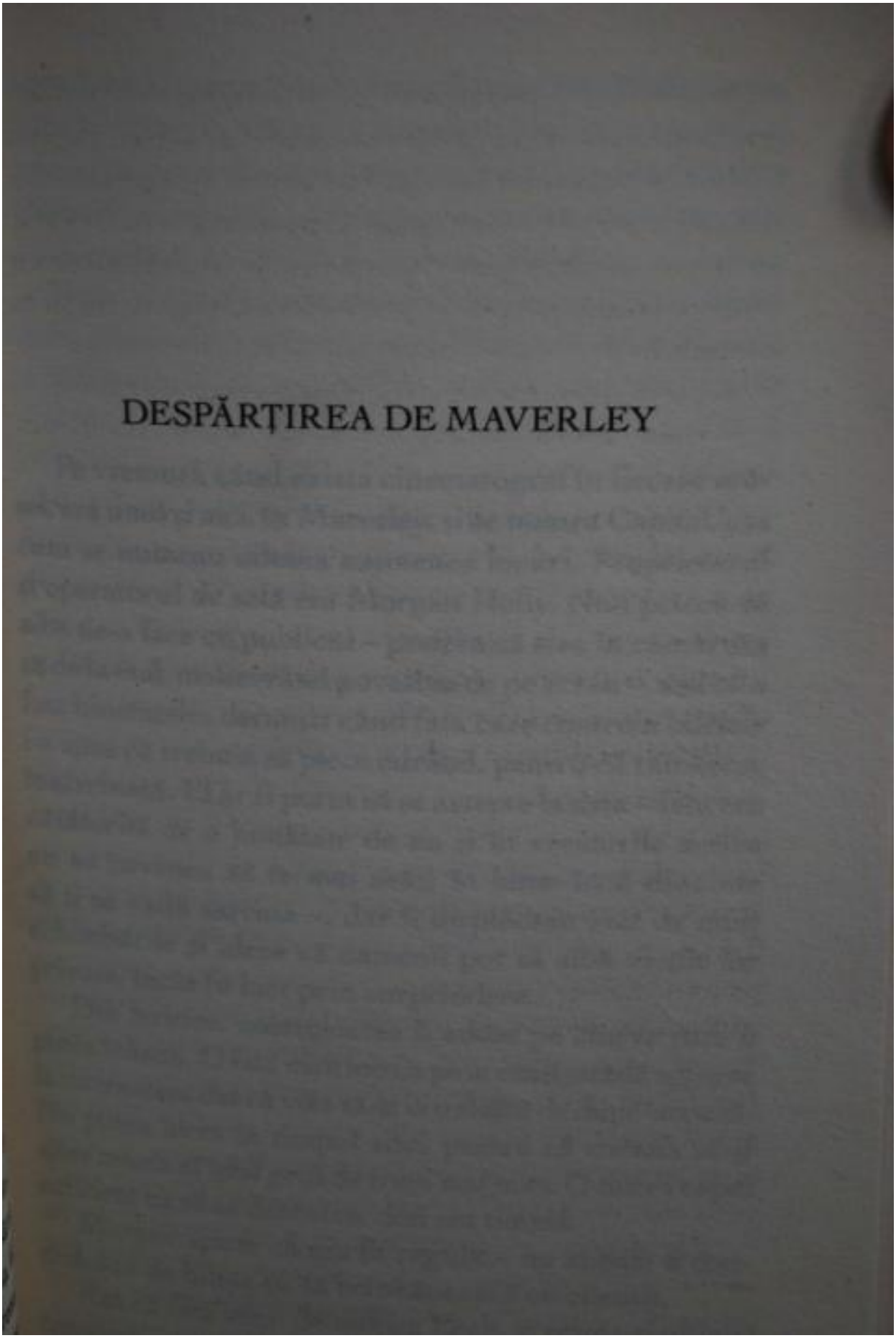

DESPĂRȚIREA DE MAVERLEY

Pe vremuri, când exista cinematograf în fiecare orășel, era unul și aici, în Maverley, și se numea Capital, așa cum se numeau adesea asemenea locuri. Proprietarul și operatorul de sală era Morgan Holly. Nu-i plăcea să aibă de-a face cu publicul – prefera să stea în cămăruța sa de la etaj, manevrând povestea de pe ecran –, așa că a fost bineînțeles deranjat când fata care controla biletele i-a spus că trebuia să plece curând, pentru că rămăsese însărcinată. El ar fi putut să se aștepte la asta – fata era căsătorită de o jumătate de an și în vremurile acelea nu se cuvenea să te mai arăți în lume încă dinainte să ți se vadă sarcina –, dar îi displăceau atât de mult schimbările și ideea că oamenii pot să aibă viețile lor private, încât fu luat prin surprindere.

Din fericire, controloarea îi aduse pe cineva care o putea înlocui. O fată care locuia pe aceeași stradă spusese la un moment dat că voia să-și ia o slujbă de după-amiază. Nu putea lucra în timpul zilei, pentru că trebuia să-și ajute mama să aibă grijă de frații mai mici. O ducea capul suficient ca să se descurce, deși era timidă.

Morgan spuse că era în regulă – nu angaja o controloare de bilete ca să trăncănească cu clienții.

Așa că fata veni. Se numea Leah, și prima și ultima întrebare pe care i-o puse Morgan fu ce fel de nume mai e și ăsta. Ea îi spuse că era din Biblie. El observă

ABBYY PDF Transformer+ Click here to buy www.ABBYY.com

atunci că fata nu era deloc machiată și că părul îi fusese pieptănat prea lins pe cap și prins cu clipsuri. O clipă se întrebă îngrijorat dacă avea într-adevăr șaisprezece ani, ca să se poată angaja legal, dar de aproape își dădu seama că probabil așa era. Îi spuse că proiecțiile se țineau o dată pe seară, de la ora opt, în zilele lucrătoare, și de două ori, începând de la șapte, în serile de sâmbătă. După închidere, intra în sarcina ei să numere încasările și să încuie casa.

Exista o singură problemă. Fata spuse că putea să se întoarcă singură acasă în zilele lucrătoare, dar că în serile de sâmbătă nu avea voie și că tatăl ei nu putea să vină s-o ia pentru că avea el însuși o slujbă de noapte la moară.

Morgan zise că nu știa de ce ar fi putut să se teamă ea într-un orășel ca ăsta și tocmai se pregătea s-o trimită la plimbare, când își aminti de polițaiul din schimbul de noapte, care își întrerupea de multe ori rondul ca să intre să se uite la câte un fragment de film. Poate s-ar fi învoit el s-o ducă pe Leah acasă.

Ea spuse că avea să-l întrebe pe tatăl ei.

Tatăl ei fu de acord, dar trebuia să-i facă pe plac în alte privințe. Leah nu avea voie să se uite la ecran sau să asculte dialogurile din filme. Secta religioasă din care făcea parte familia nu permitea așa ceva. Morgan spuse că el nu își angaja controloarele ca să le dea prilej să tragă cu ochiul gratis la filme. Cât despre dialoguri, minți și spuse că teatrul era izolat fonic.

Ray Elliot, polițaiul de noapte, își luase slujba aceasta ca să-și poată ajuta soția măcar o parte din zi. Îi erau de ajuns cinci ore de somn spre dimineață și apoi încă două după-amiaza. Deseori nu mai dormea după-amiaza, din cauza vreunei trebi pe care

ABBYY PDF Transformer+ Click here to buy www.ABBYY.com

o avea de făcut sau pur și simplu pentru că el și soția lui – Isabel – se luau cu vorba. Nu aveau copii și puteau discuta oricând despre orice. El îi aducea știrile din oraș, care pe ea o făceau adesea să râdă, iar ea îi povestea despre cărțile pe care le citea.

Ray se înrolase, în timpul războiului, de îndată ce împlinise optsprezece ani. Alesese aviația, care promitea, după cum umbla vorba, aventurile cele mai tari și moartea cea mai rapidă. Fusese tunar-șef adjunct – poziție pe care Isabel n-o putuse niciodată ține minte corect – și supraviețuise. Spre sfârșitul războiului, fusese transferat într-un echipaj nou, și, la vreo două săptămâni după aceea, avionul cu vechiul lui echipaj, oamenii cu care zburase de atâtea ori, fusese doborât și nu se mai aflase nimic de soarta lui. El se întorsese acasă cu ideea vagă că trebuia să facă ceva semnificativ cu viața care îi fusese cruțată în mod atât de inexplicabil, dar nu știa ce.

Mai întâi trebuise să termine liceul. În orașul unde crescuse el se înființase, prin bunăvoința cetățenilor recunoscători, o școală specială pentru veteranii care făceau asta și care sperau să meargă mai departe la facultate. Profesoară de limba și literatura engleză le era Isabel. Avea treizeci de ani și era măritată tot cu un veteran, care avusese un rang mult mai mare decât al tuturor celorlalți elevi din clasă. Ea avea de gând să predea vreme de un an, dintr-un patriotism generic, și apoi să iasă la pensie și să aibă copii. Discutase lucrul acesta deschis cu elevii ei, și ei șopteau, abia puțin mai încet decât ar fi putut ea să audă, că unii tipi sunt al naibii de norocoși.

Lui Ray îi displăcea să audă asemenea vorbe, și asta pentru că se îndrăgostise de ea. Și ea de el, ceea ce părea infinit mai surprinzător. Povestea le sună absurd tuturor,

mai puțin lor înșile. Urmă un divorț – scandalos pentru familia ei, bine văzută, și șocant pentru soțul ei, care voise să se însoare cu ea de pe când erau amândoi copii. Lui Ray îi veni mai ușor, pentru că nu avea prea multe rude care să conteze, iar cele pe care le avea îl anunțară că, întrucât probabil n-aveau să mai fie suficient de buni pentru el acum că se căsătorea cu o persoană mult mai sus pusă, n-o să-l mai deranjeze pe viitor. Dacă se așteptaseră cumva ca el să tăgăduiască sau să-i asigure de contrariu, se înșelaseră. Venise timpul unui nou început. Isabel spuse că putea să predea în continuare până când Ray termina facultatea și își găsea ceva stabil în orice domeniu ar fi vrut.

Și totuși, trebuiră să-și schimbe planurile. Isabel nu era bine. La început crezură că de vină erau nervii. Răsturnarea de situație. Toată agitația aceea stupidă.

Apoi apăruseră durerile. O durea orice răsuflare mai adâncă. O durea undeva sub osul pieptului și în umărul stâng. Ea nu dăduse atenție. Spunea în glumă că Dumnezeu o pedepsea pentru aventura ei amoroasă, dar că el, Dumnezeu, își pierdea timpul, pentru că ea nici măcar nu credea în el.

Avea o chestie numită pericardită. Era o boală serioasă, și ea o ignorase în propria-i daună. Nu se vindeca, dar se putea duce pe picioare, deși cu greu. Isabel nu mai putu să predea. Orice infecție era un pericol – și unde colcăie mai mult infecțiile, dacă nu într-o sală de clasă? Acum, Ray era cel care trebuia s-o întrețină, și își luă o slujbă de polițist în orășelul acesta, în Maverley, chiar lângă granița dintre comitatele Bruce și Grey[1]. Nu-i displăcea munca, iar ei,

[1] Comitate în sudul Canadei, la Marile Lacuri (n.tr.)

după un timp, ajunse să nu-i mai displacă semiizolarea în care trăia.

Exista un lucru despre care nu discutau. Fiecare se întreba dacă pe celălalt îl deranjează faptul că nu puteau să aibă copii. Lui Ray îi trecu prin cap că poate dezamăgirea aceasta avea o legătură cu faptul că Isabel voia să știe tot despre fata pe care el trebuia să o ducă acasă în nopțile de sâmbătă.

– E deplorabil, spuse ea când auzi că fata nu avea voie să se uite la filme, și se necăji încă mai tare când el îi povesti că fata nu putuse face liceul pentru că trebuise să ajute în gospodărie.

– Și spui că e inteligentă.

Ray nu-și amintea să fi zis așa ceva. Spusese că era ciudat de timidă, așa încât, în timp ce mergeau, el trebuia să-și scotocească creierii după un subiect de conversație. Unele întrebări care-i veneau în minte nu se potriveau. De exemplu: „Care e materia ta preferată la școală?" Ar fi trebuit s-o întrebe la trecut, și în momentul de față oricum nu mai conta dacă îi plăcuse ceva atunci. Sau: ce voia să fie când avea să se facă mare? Ea era deja mare, din practic toate punctele de vedere, și munca îi fusese deja stabilită, fie că voia ori nu. La fel și întrebarea dacă-i plăcea orășelul acesta și dacă nu-i era dor de locurile unde trăise înainte – n-avea rost. Iar numele și vârstele copiilor mai mici din familia ei le aflase deja. O întrebă dacă aveau vreun câine sau pisică, și ea îi răspunse că nu.

Până la urmă, îi puse și ea o întrebare. Vru să știe de ce râseseră oamenii la filmul din seara aceea.

El își spuse că nu era cazul să-i aducă aminte că nu avea voie să asculte nimic. Dar nu-și amintea ce putuse să fie așa de amuzant în film. Așa că răspunse că trebuia să fi fost ceva stupid – niciodată nu puteai

prevedea la ce o să râdă publicul. Spuse că el nu se interesa prea tare de filme, pentru că le vedea pe bucățele. Arareori urmărea intriga.

– Intriga, spusese ea.

El trebui să-i spună ce însemna cuvântul – faptul că era o poveste. Și de atunci încolo conversația nu mai fu o problemă. Și nici nu era nevoie ca el s-o avertizeze că probabil n-ar fi fost o idee bună să repete acasă ce discutaseră. Ea înțelegea singură. Și el trebui nu să-i spună vreo poveste anume – ceea ce el oricum n-ar fi putut decât cu greu să facă –, ci să-i explice că poveștile erau deseori despre escroci și oameni nevinovați, și că escrocii o duceau bine la început comițându-și fărădelegile și trăgându-i pe sfoară pe oamenii care cântau în cluburi de noapte (care erau ca niște săli de dans) sau, uneori, Dumnezeu știe de ce, pe vârful muntelui ori în vreun alt peisaj natural improbabil, timp în care acțiunea bătea pasul pe loc. Uneori, filmele erau color. Cu costume splendide, dacă povestea se petrecea în trecut. Actori frumos îmbrăcați se dădeau în spectacol omorându-se unul pe altul. Pe obrajii doamnelor curgeau lacrimi de glicerină. Animalele din junglă erau aduse probabil din grădini zoologice și înfuriate să se poarte violent. Oamenii se ridicau de pe locul unde căzuseră, uciși într-un fel sau altul, în clipa când camera se desprindea de ei. Erau teferi și nevătămați, deși tocmai fuseseră împușcați sau puși pe butuc și capul li se rostogolise într-un coș.

– Ar trebui s-o iei ușor, spunea Isabel. Să nu-i dai coșmaruri.

Ray îi răspundea că era puțin probabil. Și, cu siguranță, fata avea aerul că pricepe cum stau lucrurile, nu că se alarmează sau rămâne nedumerită. De exemplu, nu întrebase niciodată ce era butucul călăului și ideea

capetelor tăiate pe el nu păruse s-o surprindă. Avea o fire, îi spuse el lui Isabel, care o făcea să absoarbă orice i-ai fi spus, în loc să se lase fascinată sau chiar păcălită. Era un mod în care, credea el, ea se izolase deja de familie. Nu că devenise disprețuitoare față de ei sau că se purta urât. Era pur și simplu, în esență, o fată care gândea.

Dar apoi el vorbi despre ceea ce îl făcuse mai trist decât putea să înțeleagă:

–N-are cine știe ce perspective, nici într-un fel, nici într-altul.

–În cazul ăsta, am putea s-o furăm noi, spuse Isabel.

Atunci el o avertiză. Fii serioasă.

–Nici măcar să nu-ți treacă prin cap.

Cu puțin timp înainte de Crăciun (deși frigul încă nu se instalase), Morgan veni într-un miez de noapte, în mijlocul săptămânii, la secția de poliție, să anunțe că Leah dispăruse.

Vânduse biletele, ca de obicei, închisese ghișeul, pusese banii la locul lor și plecase acasă, din câte știa el. El însuși închisese cinematograful la finalul proiecției, dar, când ieșise din clădire, dăduse peste o femeie necunoscută care-l întrebase ce se întâmplase cu Leah. Era mama fetei. Tatăl ei era încă la serviciu la moară, și Morgan îi sugerase femeii că poate fata își propusese să-i facă o vizită acolo. Mama nu părea să înțeleagă ce i se spune, așa că el adăugă că puteau să se ducă la moară și să vadă dacă fata era acolo, dar ea – mama – începuse să plângă și-l rugase să nu facă așa ceva. Așa că Morgan o dusese cu mașina acasă, crezând că poate fata apăruse până la ora aceea, însă n-avuseseră noroc, și atunci el se gândise că mai bine venea să-l informeze pe Ray.

ABBYY PDF Transformer+ Click here to buy www.ABBYY.com

Nu-i plăcea ideea de a fi nevoit să-i dea vestea tatălui fetei.

Ray spuse că trebuiau să meargă la moară imediat, căci exista o mică șansă ca fata să fie acolo. Dar, bineînțeles, când dădură de tată, el nu văzuse nici urmă de ea, și se înfurie teribil că soția lui venise în oraș când ea nu avea voie să plece de acasă.

Ray întrebă despre prieteni și nu fu surprins să afle că Leah nu avea nici unul. Îl lăsă pe Morgan să plece și se duse el însuși acasă la Leah, unde o găsi pe mamă în aproape aceeași stare de năuceală pe care i-o descrisese Morgan. Copiii erau încă treji, sau măcar unii dintre ei, și nici ei nu fură în stare să scoată o vorbă. Tremurau, fie de sperietură și de suspiciune față de străinul care le intrase în casă, fie de frig, care se înăsprise, observă Ray, chiar și înăuntru. Poate că tatăl avea reguli și cu privire la încălzire.

Leah purta paltonul – atât putu să scoată de la ei. El știa haina aceea maronie cadrilată, prea largă, și se gândi că avea, cel puțin, să-i țină cald o vreme. În răstimpul de când Morgan apăruse la secția de poliție începuse să ningă destul de tare.

Când ieși din schimb, Ray merse acasă și-i povesti lui Isabel ce se întâmplase. Apoi ieși din nou, iar ea nu încercă să-l oprească.

O oră mai târziu se întoarse fără nici un rezultat și cu vestea că șoselele aveau probabil să fie închise din cauza primului viscol al iernii.

Până dimineață așa se și întâmplă. Orașul era izolat pentru prima dată anul acela și strada principală era singura pe care plugurile de zăpadă încercau să o păstreze practicabilă. Aproape toate magazinele erau închise, și în acea parte a orașului unde locuia familia

ABBYY PDF Transformer+ Click here to buy www.ABBYY.com

lui Leah se întrerupsese curentul, și nu se putea face nimic, pentru că vântul arcuia și încovoia copacii de-ai fi zis că vor să mătură pământul.

Polițistul din schimbul de zi avu o idee care lui Ray nu-i trecuse prin cap. Era membru al Bisericii Unite și știa – sau soția lui știa – că Leah călca în fiecare săptămână rufe pentru soția pastorului. El și Ray se duseră la locuința pastorului, să vadă dacă nu cumva cineva de acolo știa ceva care ar fi putut explica dispariția fetei, dar nu era nimic de știut și, după acea scurtă tresărire de speranță, situația păru încă mai deznădăjduită ca înainte.

Ray fu puțin surprins că fata își luase încă o slujbă și nu vorbise despre asta. Chiar dacă, în comparație cu cinematograful, munca aceasta părea prea puțin o ieșire, sau măcar o încercare de ieșire, în lume.

Încercă să doarmă după-amiază și reuși să moțăie vreo oră. Isabel făcu eforturi să lege o conversație la cină, dar discuția nu dură. Ray tot pomenea de vizita la pastor și de felul cum soția acestuia se dovedise sărițoare și îngrijorată, atât cât putea să fie, dar cum el – pastorul – nu se comportase chiar așa cum s-ar fi zis că trebuia. Răspunsese la ușă grăbit, ca și cum fusese întrerupt în timp ce-și scria predica sau așa ceva. O strigase pe soția lui și, când venise, ea trebuise să-i aducă aminte cine era fata. „N-o știi pe tânăra care vine să mă ajute la călcat? Leah." Apoi el spusese că speră să audă de bine în curând și încercase să închidă încet-încet ușa pe care vântul bătea în casă.

– Păi, ce altceva ar fi putut să facă? întrebă Isabel. Să se roage?

Ray era de părere că n-ar fi stricat.

– Ar fi stânjenit pe toată lumea și n-ar fi făcut decât să sublinieze futilitatea situației.

Trebui întreprinsă o căutare, în ciuda vremii. Fură forțate și percheziționate mai multe magazii din spatele unor case și un grajd vechi, nefolosit de ani buni, pentru a vedea dacă nu cumva fata se adăpostise acolo. Nu se găsi nici un indiciu. Fu alertată stația locală de radio, care transmise o descriere a fetei.

Dacă Leah ar fi făcut autostopul, credea Ray, ar fi avut șanse să urce într-o mașină înainte să înceapă viscolul, ceea ce putea fi bine sau rău.

Descrierea de la radio spunea că fata era de înălțime puțin sub medie – Ray ar fi zis puțin peste medie – și că avea păr drept, castaniu. El ar fi zis păr foarte închis la culoare, aproape negru.

Tatăl ei nu participă la căutări, și nici vreunul din frații ei. Bineînțeles, băieții erau mai tineri ca ea și oricum n-ar fi ieșit niciodată din casă fără acordul tatălui. Când Ray veni pe jos să-i viziteze și își croi drum prin zăpadă până la ușă, tatăl abia dacă o deschise și se grăbi să-i spună că fata fugise probabil de acasă. El nu mai avea putere asupra ei, singurul care mai putea s-o pedepsească era Dumnezeu. Ray nu fu invitat să intre și să se dezmorțească. Poate că încă nu aveau căldură în casă.

Viscolul se potoli până la urmă, a doua zi pe la prânz. Plugurile ieșiră și curățară străzile din oraș. Echipajele de deszăpezire ale comitatului ocupară șoseaua. Șoferii fură informați să fie atenți la un trup omenesc înghețat în nămeți.

La o zi după aceea, camionul de poștă pătrunse în oraș și aduse o scrisoare. Era adresată nu vreunui membru al familiei lui Leah, ci pastorului și soției sale. Fusese trimisă de Leah și îi anunța că se măritase. Mirele era fiul pastorului, saxofonist într-o formație de jazz. El adăugase în josul paginii cuvântul

ABBYY PDF Transformer+ Click here to buy www.ABBYY.com

„Surpriză!". Sau cel puțin așa se spunea, deși Isabel întrebă de unde ar fi putut cineva să știe – doar dacă nu cumva la poștă exista obiceiul de a deschide scrisorile deasupra aburilor.

Saxofonistul nu crescuse în oraș. Tatăl lui era pe atunci repartizat în altă parte. Și venise foarte rar în vizită. Majoritatea locuitorilor din Maverley n-ar fi putut să spună nici măcar cum arăta. Nu venise niciodată la biserică. Adusese o femeie acasă cu vreo doi ani în urmă, foarte machiată și elegantă. Se spusese atunci că era soția lui, dar uite că nu fusese.

De câte ori se aflase fata în casa pastorului, la călcat, în timp ce saxofonistul era acolo? Unii stătuseră să socotească – și le ieșise o singură dată. Asta auzi Ray la secția de poliție, unde bârfa înflorea uneori exact ca printre femei.

Lui Isabel povestea i se păru grozavă. Și nu era vina fugarilor. Nu ei ceruseră viscolul, la urma urmei.

Se dovedi atunci că ea însăși îl cunoștea puțintel pe saxofonist. Dăduse peste el odată la oficiul poștal, când el se întâmplase să fie acasă la ai lui, și ea avea unul dintre răgazurile acelea când se simțea suficient de bine ca să iasă în oraș. Ea comandase prin poștă un disc, care însă nu sosise. El o întrebase ce era, și ea îi spusese. Ceva ce nu-și putea aminti acum. El îi povestise apoi despre faptul că se ocupa cu un alt soi de muzică. Ea se convinsese deja că el nu era din oraș. După felul cum se aplecase spre ea și cum mirosea tare a gumă de mestecat cu aromă de fructe. El nu pomenise de casa pastorului, dar altcineva îi spusese despre legătura lor de rudenie, după ce el îi urase la revedere și mult noroc.

I se păruse foarte vag înclinat spre flirt – sau poate foarte sigur că ea îl plăcuse. Spusese niște prostii –

ca ea să-i dea voie să vină și să asculte discul, dacă avea să-l primească vreodată. Ea sperase că trebuia să ia totul în glumă.

Îl tachină pe Ray întrebându-se dacă nu cumva fetei îi venise ideea să fugă de la poveștile despre lumea largă pe care el i le spusese prin intermediul filmelor.

Ray nu mărturisise – și nici lui nu-i venea să creadă – ce dezolare încercase în tot timpul cât fata fusese dată dispărută. Se simțise, desigur, foarte ușurat când aflase ce se petrecuse.

Și totuși, fata nu mai era. Plecase, într-un mod nu întrutotul neobișnuit și nici fără speranță. În mod absurd, el se simți ofensat. Ca și cum ea ar fi putut să facă măcar o vagă aluzie la faptul că exista și o altă latură a vieții ei.

Părinții ei împreună cu toți ceilalți copii plecară și ei curând, și nimeni nu părea să știe unde.

Pastorul și soția lui nu se mutară din oraș când el ieși la pensie.

Avură posibilitatea să rămână în casa în care locuiau și căreia i se spunea deseori locuința pastorului, deși, de fapt, nu mai era. Tânăra soție a noului pastor fusese nemulțumită de imobil în anumite privințe, și, în loc să-l repare, autoritățile bisericești hotărâseră să construiască o locuință nouă, pentru ca doamna să nu mai aibă de ce se plânge. Vechea locuință îi fu apoi vândută pe un preț mic fostului pastor. Avea o cameră pentru fiul muzician și pentru soția lui, atunci când veneau în vizită cu copiii.

Erau doi, și numele lor apăruseră în ziar la naștere. Un băiat și apoi o fată. Veneau în vizită arareori, de obicei numai cu Leah. Tatăl era ocupat cu muzicile lui

ABBYY PDF Transformer+ Click here to buy www.ABBYY.com

sau cu cine știe ce altceva. Nici Ray, nici Isabel nu se întâlniseră vreodată cu ei.

Isabel se întremase, era aproape de normal. Gătea atât de bine, încât se îngrășară amândoi, și ea trebui să se oprească sau cel puțin să facă mai rar mâncărurile mai sofisticate. Formă împreună cu alte câteva femei din oraș un grup care citea și discuta Marile Cărți. Câteva nu înțeleseseră cu ce aveau să se ocupe de fapt și abandonară, dar, dincolo de asta, clubul avu un succes fulminant. Isabel râdea de agitația pe care urmau s-o provoace în Paradis atunci când avea să-i vină rândul bătrânului Dante.

Apoi i se întâmplă de câteva ori să fie pe punctul de a leșina sau chiar să leșine, dar ea nu vru să meargă la medic până când Ray nu se înfurie pe ea, și ea afirmă atunci că firea lui era cea care o îmbolnăvise. Își ceru apoi scuze și se împăcară, dar inima ei reacționă atât de puternic, că trebuiră să angajeze o femeie, un fel de soră medicală, să stea cu Isabel cât timp nu era Ray acasă. Din fericire, avură relativ brusc ceva bani în plus – ea, de pe urma unei moșteniri, și el, datorită unei oarecare măriri de salariu, deși el alese să lucreze în continuare în schimbul de noapte.

Într-o dimineață de vară, pe drumul spre casă, el trecu pe la oficiul poștal să vadă dacă putea să-și ridice corespondența. Uneori o sortau până la ora aceea, alteori nu. De data aceasta nu era gata.

Dar apoi, în lumina strălucitoare a începutului de zi, o văzu venind spre el pe trotuar pe Leah. Împingea un cărucior cu o fetiță de vreo doi ani în el, care izbea întruna cu picioarele bara de metal de la poalele scaunului. Un alt copilaș părea mai serios, ținându-se de fusta mamei. Sau de ceea ce era de fapt o pereche de pantaloni lungi aproximativ portocalii. Ea își asortase

ABBYY PDF Transformer+ Click here to buy www.ABBYY.com

la ei o bluză albă lărguță, ca un fel de maieu. Părul îi strălucea mai tare ca altădată, și zâmbetul ei, pe care el de fapt nu-l văzuse niciodată înainte, părea să-l înfășoare pur și simplu într-un cocon de bucurie.

Aproape că ar fi putut să fie una dintre noile prietene ale lui Isabel, care erau majoritatea fie mai tinere, fie sosite recent în oraș, deși se găseau și câteva mai în vârstă, localnice, cândva mai prudente, care se lăsaseră târâte acum în această nouă epocă strălucită, lepădându-și vechile păreri și străduindu-se să-și modifice limbajul astfel încât să sune incisiv și necizelat.

El fusese dezamăgit că nu găsise nici o revistă nouă la poștă. Nu că ar mai fi contat prea mult acum pentru Isabel. Înainte trăia pentru revistele ei, care erau toate serioase și-i dădeau de gândit, dar prin caricaturi spirituale care o făceau să râdă. Chiar și reclamele la blănuri și bijuterii o făceau să râdă, și el încă spera că medicii aveau s-o poată înzdrăveni. Acum, cel puțin, avea ceva despre care să-i povestească: Leah.

Leah îl salută cu o voce nouă și se prefăcu uluită că el o recunoscuse, căci crescuse, devenind – așa spunea ea – o femeie deja bătrână. I-i prezentă pe fetiță, care nu voi să se uite în sus și continuă să bată sacadat cu piciorul în bara metalică, și pe băiat, care privea undeva în depărtare și mormăia ceva. Îl tachină pe băiat că nu voia să-i dea drumul la haine.

– Am trecut strada, iubitule.

El se numea David, iar fata, Shelley. Ray nu le ținuse minte numele din ziar. Avu impresia că amândoi erau îmbrăcați la modă.

Ea spuse că stăteau la socrii ei.

Nu veniseră în vizită. Stăteau la ei. El nu se gândi la asta decât mai târziu, deși poate că nu însemna nimic.

– Tocmai ne duceam la poștă.

El îi spuse că venea de acolo și că sortarea corespondenței încă nu se încheiase.

–Ah, păcat! Speram să primim o scrisoare de la tati, nu, David?

Băiatul o apucase din nou de haine.

–Așteptăm până când termină de sortat, spuse ea. Poate atunci găsim scrisoarea.

Dădea impresia că nu voia încă să se despartă de Ray, și nici Ray nu voia, dar îi venea greu să mai găsească ceva de spus.

–Eu mă duc la farmacie, spuse el.

–A, da?

–Trebuie să iau o rețetă pentru soția mea.

–Ah, sper că nu e bolnavă.

El se simți de parcă ar fi comis o trădare și spuse destul de abrupt:

–Nu, nimic deosebit.

Ea se uita acum peste umărul lui Ray, salutând pe cineva cu aceeași voce încântată cu care îl întâmpinase și pe el câteva clipe mai devreme.

Era pastorul Bisericii Unite, cel nou – sau relativ nou –, a cărui soție ceruse o locuință pusă la punct.

Ea îi întrebă pe amândoi dacă se cunoșteau, și ei răspunseră că da. O spuseră pe un ton care sugera că nu se știu prea bine și care exprima poate o oarecare satisfacție că lucrurile stăteau așa. Ray observă că celălalt nu purta guler preoțesc.

–Încă nu m-a ridicat pentru nici o infracțiune, spuse pastorul, gândindu-se poate că trebuia să fie mai vesel, și-i scutură mâna lui Ray.

–Sunt norocoasă! exclamă Leah. Chiar voiam să vă pun câteva întrebări și iată că vă întâlnesc.

–La dispoziția dumneavoastră, spuse pastorul.

–Despre școala de duminică, spuse Leah. Mă tot gândeam. Am copilașii care cresc și mă gândeam cât de curând se poate, care e procedura și etc.

–A, da, spuse pastorul.

Nu era unul dintre cei cărora le plăcea să-și facă datoria de pastor în public, își dădu seama Ray. Nu voia să fie abordat ca atare de fiecare dată când ieșea pe stradă. Dar își ascunse neplăcerea cât putu de bine și probabil luă drept un soi de compensație faptul că stătea de vorbă cu o fată frumoasă ca Leah.

–Ar trebui să discutăm despre asta, spuse el. Înscrie-te oricând la mine în audiență.

Ray tocmai spunea că trebuie să plece.

–Mi-a părut bine să ne întâlnim, i se adresă el lui Leah și dădu ușor din cap către bărbatul în sutană.

Își reluă drumul spre casă. Deținea acum două informații noi. Ea avea să rămână aici o vreme, din moment ce încerca să-și dea copiii la școala de duminică. Și nu alungase din viața ei toată credința pe care i-o insuflase copilăria.

Abia aștepta să mai dea peste ea, dar nu se mai întâmplă.

Când ajunse acasă, îi povesti lui Isabel cât de mult se schimbase fata, și ea spuse:

–Sună destul de comun, până la urmă.

Părea puțin iritată, poate pentru că îl așteptase să-i aducă obișnuita cafea. Femeia care o ajuta nu venea până la ora nouă și, după ce se arsese o dată, ei i se interzisese să încerce să și-o mai facă singură.

Totul merse înspre rău și trecură prin câteva spe-rieturi înainte de Crăciun, când Ray putu să-și ia în sfârșit concediu. Plecară atunci spre metropolă, unde consultau diferiți specialiști. Isabel fu primită imediat

ABBYY PDF Transformer+ Click here to buy www.ABBYY.com

în spital, și Ray reuși să se cazeze într-una dintre camerele destinate rudelor însoțitoare care veneau din afara orașului. Se trezi pe neașteptate că nu avea nimic altceva de făcut decât să petreacă ore întregi lângă Isabel în fiecare zi și s-o observe cum răspundea la diferite tratamente. La început încercă s-o distragă cu discuții animate despre trecut sau cu observații despre spital și despre alți pacienți la care reușea să tragă cu ochiul. Făcea plimbări aproape în fiecare zi, în ciuda vremii, și îi povestea și despre ele. Aducea cu el câte un ziar și-i citea știrile. În cele din urmă, ea îi spuse:

–Ești atât de bun, dragul meu, dar cred că am depășit faza asta.

–Ce fază? replică el, dar ea spuse doar:

–Ah, te rog!

După care el se trezi citind în tăcere o carte din biblioteca spitalului.

–Nu te îngrijora dacă închid ochii, zise ea. Știu că ești aici.

Fusese mutată de câteva zile de la Terapie Intensivă într-un salon cu patru femei aflate într-o stare mai mult sau mai puțin ca a ei, deși una se ridica din când în când să urle la Ray: „Dă-ne un pupic!".

Apoi, într-o zi, el veni și găsi o altă femeie în patul lui Isabel. O clipă crezu că murise și că lui nu-i spusese nimeni nimic. Dar pacienta mai volubilă din patul de pe diagonală îi strigă: „Sus!" – cu o nuanță de bucurie sau de triumf în voce.

De fapt, Isabel nu se trezise în dimineața aceea și fusese mutată la alt etaj, unde păreau să fie dosiți cei care nu aveau nici o șansă să se întremeze – chiar mai puțin decât femeile din salonul anterior –, dar care refuzau să moară.

–Ați putea să vă duceți acasă, i se spuse.

Aveau să-l anunțe ei dacă se producea vreo schimbare.

Era normal. În primul rând, nu mai putea sta în camera din spital rezervată rudelor. Și își consumase de mult concediul de la poliția din Maverley. Totul părea să spună că decizia corectă ar fi fost să se întoarcă acasă.

Dar el rămase în oraș. Își luă o slujbă ca om de serviciu în spital – făcea curățenie, punea totul în ordine și spăla pe jos cu mopul – și găsi, la mică depărtare, un apartament mobilat sumar.

Se duse acasă, dar numai pentru scurt timp. De îndată ce ajunse, începu să facă aranjamente ca să vândă casa și tot ce era în ea. Îi lăsă pe agenții imobiliari să se ocupe de toate și el se grăbi să se dea la o parte. Nu voia să explice nimănui nimic. Nu-i păsa de nimic din ceea ce se întâmpla acolo. Toți anii petrecuți în Maverley, tot ce știa despre orășel păreau acum să alunece pur și simplu în uitare.

Auzi totuși ceva cât timp stătu acolo, un fel de scandal legat de pastorul Bisericii Unite, care încerca să-și convingă soția să divorțeze pe motiv de adulter. Adulterul cu o enoriașă era un păcat destul de mare, dar se părea că pastorul, în loc să treacă totul sub tăcere și să plece cât mai discret din oraș pentru a se reabilita sau a fi transferat în vreo parohie uitată de Dumnezeu în nord, alesese să-și primească pedeapsa fără a crâcni, încă în exercițiul funcțiunii. Făcuse mai mult decât o confesiune. Totul fusese o prefăcătorie, spusese. Cuvintele din Evanghelie, rostite din vârful buzelor, și comandamentele în care nu credea cu adevărat, și mai ales predicile sale despre dragoste și sex, recomandările lui convenționale, timide, evazive – fuseseră o prefăcătorie. Era acum un bărbat eliberat, liber să spună tuturor cât de ușurat se simțea să celebreze

viața trupului deopotrivă cu viața spiritului. Femeia care făcuse asta pentru el era, se pare, Leah. Soțul ei, muzicianul, auzi Ray, se întorsese s-o ia cu ceva timp în urmă, dar ea nu voise să meargă cu el. El dăduse vina pe pastor, dar era un bețivan – soțul –, așa că nimeni nu știuse dacă să-l creadă sau nu. Mama lui trebuie să-l fi crezut, totuși, pentru că o dăduse afară din casă pe Leah și păstrase copiii.

Din punctul de vedere al lui Ray, toate acestea erau niște trăncăneli revoltătoare. Adulterele, bețivii, scandalurile – cine avea dreptate și cine nu? Cui îi păsa? Fata aceea crescuse, și se împăuna și se tocmea și ea în viață la fel ca toată lumea. Își iroseau timpul, își iroseau viața – oameni care se înghesuiau să vadă spectacolul emoțiilor altora și nu dădeau atenție lucrurilor ce contau cu adevărat.

Sigur, pe vremea când putea să discute cu Isabel, lucrurile stătuseră altfel. Nu că Isabel ar fi căutat neapărat răspunsuri, dar îl făcea să simtă că în orice întâmplare era mai mult decât ceea ce văzuse el. Și apoi sfârșea întotdeauna râzând.

La muncă, Ray se înțelegea destul de bine cu ceilalți. Colegii îl întrebară dacă voia să intre într-o echipă de bowling, și el le mulțumi, dar spuse că nu avea timp. De fapt, avea timp mai mult decât destul, dar trebuia să-l petreacă împreună cu Isabel. Să urmărească orice schimbare, orice explicație. Să nu lase să-i scape nimic.

–O cheamă Isabel, le amintea el surorilor medicale dacă le auzea spunând: „Haideți, doamnă!" sau „Bun, domnișoară, acum ne întoarcem pe partea cealaltă".

Apoi se obișnui să le audă vorbindu-i așa. Deci anumite schimbări se petreceau totuși. Dacă nu în Isabel, cel puțin în el însuși.

Multă vreme se dusese să o vadă în fiecare zi.

Apoi începu o dată la două zile. Apoi o dată pe săptămână.

Patru ani. I se părea că trebuie să fie aproape un record. Le întrebă pe femeile care aveau grijă de ea dacă așa era, și ele spuseră:

–Păi, nu mai aveți mult.

Aveau obiceiul să nu vorbească limpede despre nimic.

Ray abandonase ideea obsesivă că ea mai gândea. N-o mai aștepta să deschidă ochii. Doar că nu putea să plece de tot și s-o lase acolo singură.

Ea se transformase, dintr-o femeie foarte slabă, nu într-un copil, ci într-o adunătură diformă și greoaie de oase, cu o creastă în formă de pasăre și respirația neregulată, gata să-și dea sufletul în orice clipă.

Legate de clădirea spitalului erau niște săli mari, folosite pentru recuperare și exerciții. El le vedea de obicei numai când erau goale, când tot echipamentul fusese strâns, iar luminile, stinse. Dar într-o seară, când plecă, alese cine știe de ce un alt traseu prin clădire și zări în sala de recuperare o lumină rămasă aprinsă.

Când se duse să cerceteze, văzu că cineva era încă acolo. O femeie. Ședea cu picioarele desfăcute pe una dintre mingile umflate pentru exerciții, odihnindu-se pur și simplu sau poate încercând să-și amintească ce mai avea de făcut.

Leah. El n-o recunoscu mai întâi, dar apoi se uită din nou și știu. N-ar fi intrat, poate, dacă ar fi văzut dinainte cine era, dar acum se apropia deja de întrerupător, și ea îl observă.

Se lăsă să alunece de pe minge. Purta un costum special pentru sport și luase considerabil în greutate.

ABBYY PDF Transformer+ Click here to buy www.ABBYY.com

–Mă gândeam eu că o să dau peste tine la un moment dat, spuse ea. Ce face Isabel?

Era oarecum surprinzător s-o audă spunându-i lui Isabel pe nume sau chiar vorbind despre ea ca și cum ar fi cunoscut-o.

El îi relată pe scurt în ce stare era Isabel. N-avea cum să povestească despre asta acum decât pe scurt.

–Vorbești cu ea? întrebă Leah.

–Nu prea mai vorbesc.

–Ah, ar trebui. Niciodată nu trebuie să încetezi să vorbești cu ei.

Cum de ajunsese să creadă că știe atât de multe despre orice?

–Nu ești uimit să mă vezi, nu? Ai auzit probabil, zise ea.

El nu știu ce să răspundă.

–Păi...

–Am auzit mai de mult că ești aici și etc., așa că m-am gândit că știai că sunt și eu.

El spuse că nu.

–Îi ajut să se recreeze, explică ea. Pe bolnavii de cancer. Dacă sunt în stare, adică.

El spuse că i se părea o idee bună.

–E grozavă. Adică, și pentru mine. Sunt bine în general, dar uneori mă ajunge și pe mine. Mai ales la vremea cinei. Atunci încep să mă simt ciudat.

Văzu că el habar n-avea despre ce povestea ea și fu gata – poate chiar dornică – să-i explice:

–Vreau să spun, fără copii. Nu știai că i-a luat tatăl lor?

–Nu, spuse el.

–Ei, da. De fapt, pentru că au crezut că mama lui le poate purta de grijă. El e în Alcoolicii Anonimi și etc., dar procesul s-ar fi terminat altfel dacă n-ar fi fost ea.

ABBYY PDF Transformer+ Click here to buy www.ABBYY.com

Își trase nasul și își șterse violent lacrimile, ca și cum nu i-ar fi păsat.

– Nu e nevoie să te simți prost – nu-i atât de rău cum pare. Plâng în mod automat. Plânsul nu-ți strică nici ție, câtă vreme nu-ți faci un obicei din asta.

Bărbatul din Alcoolicii Anonimi trebuia să fi fost saxofonistul. Dar pastorul și tot ce se întâmplase cu el?

Ca și cum ar fi întrebat-o cu voce tare, ea spuse:

– Ah! Și apoi Carl. Povestea aia care s-a transformat într-un mare scandal. Ar fi trebuit să mă caut la cap. Carl s-a recăsătorit, continuă ea. Asta l-a ajutat să se simtă mai bine. Pentru că a trecut, vreau să spun, într-un fel peste sentimentele pe care le-a avut pentru mine. E de-a dreptul comic. Știi că acum le lasă pe femei să fie pastori? Ei bine, soția lui e pastoriță. Deci e ca și cum el ar fi soția pastorului. Să mori de râs, nu alta.

Ochii i se uscaseră și zâmbea. El știu că avea să mai spună ceva, dar nu-și dădu seama ce ar fi putut fi.

– Trebuie să fii aici de multă vreme. Ai un apartament?

– Da.

– Îți gătești singur?

El spuse că da, într-adevăr.

– Aș putea să-ți gătesc eu din când în când. Ce părere ai?

Ochii ei se luminaseră, și-i susținu privirea.

El spuse poate, dar, ca să fie sincer, în apartamentul lui nu prea aveau loc să se fâțâie două persoane în același timp.

Apoi spuse că nu mai fusese pe la Isabel de vreo două zile și că trebuia să se ducă acum.

Ea dădu vag din cap, în semn că era de acord. Nu părea amărâtă sau descurajată.

– Ne mai vedem pe aici.

– La revedere!

•

Fusese căutat peste tot. Isabel își dăduse în cele din urmă sufletul. „Încetase din viață", spuseseră ei, ca și cum ar fi încetat să mai facă un gest obișnuit. Când fusese verificată cu o oră în urmă, era în aceeași stare ca întotdeauna, iar acum nu mai exista.

El se întrebase de multe ori care avea să fie diferența.

Dar golul din locul ei era copleșitor.

Se uită la sora medicală uluit. Ea crezu că o întreabă ce avea de făcut acum și începu să-i spună. Să-l informeze. El o înțelegea, dar părea încă preocupat.

Crezuse că se întâmplase de mult cu Isabel, dar nu. Se întâmplase abia acum.

Ea existase, și acum nu mai exista. Nu mai exista deloc, ca și cum nici n-ar fi existat vreodată. Și oamenii se grăbeau în jur, ca și cum peste acest fapt înfiorător se putea trece cu ajutorul a tot felul de gesturi raționale. Dar respectă și el cutumele, semnând acolo unde i se spuse să semneze, făcând aranjamente – cum spuneau ei – să se ocupe cineva de rămășițele pământești.

Ce cuvânt potrivit – „rămășițe"! Ceva lăsat parcă să se usuce în straturi prăfuite, într-un dulap.

Și, nu după mult timp, Ray se trezi afară, prefăcându-se că avea motive la fel de solide și de firești ca ale oricui altcuiva să-și miște picioarele și să meargă.

Ceea ce ducea cu el, tot ceea ce ducea cu el, era o lipsă, ceva ca o lipsă de aer, de funcționare corectă a plămânilor, o dificultate care simțea că va dura pentru totdeauna.

Fata aceea cu care vorbise, pe care o cunoscuse cândva – spusese ceva despre copiii ei. Despre pierderea copiilor. Despre cum încerca să se deprindă cu asta. Cum devenea o problemă la vremea cinei.

ABBYY PDF Transformer+ Click here to buy www.ABBYY.com

Specialistă în pierderi, s-ar fi putut numi, iar el era doar un novice în comparație cu ea. Și acum nu-și mai amintea numele ei. Îi pierduse numele, deși îl știuse bine. Pierdere, pierdut. O glumă făcută pe seama lui, dacă vreți.

Urca treptele din fața casei când îi veni în minte.

Leah.

Se simți enorm de ușurat că și-o amintise.

ABBYY PDF Transformer+
Click here to buy
www.ABBYY.com

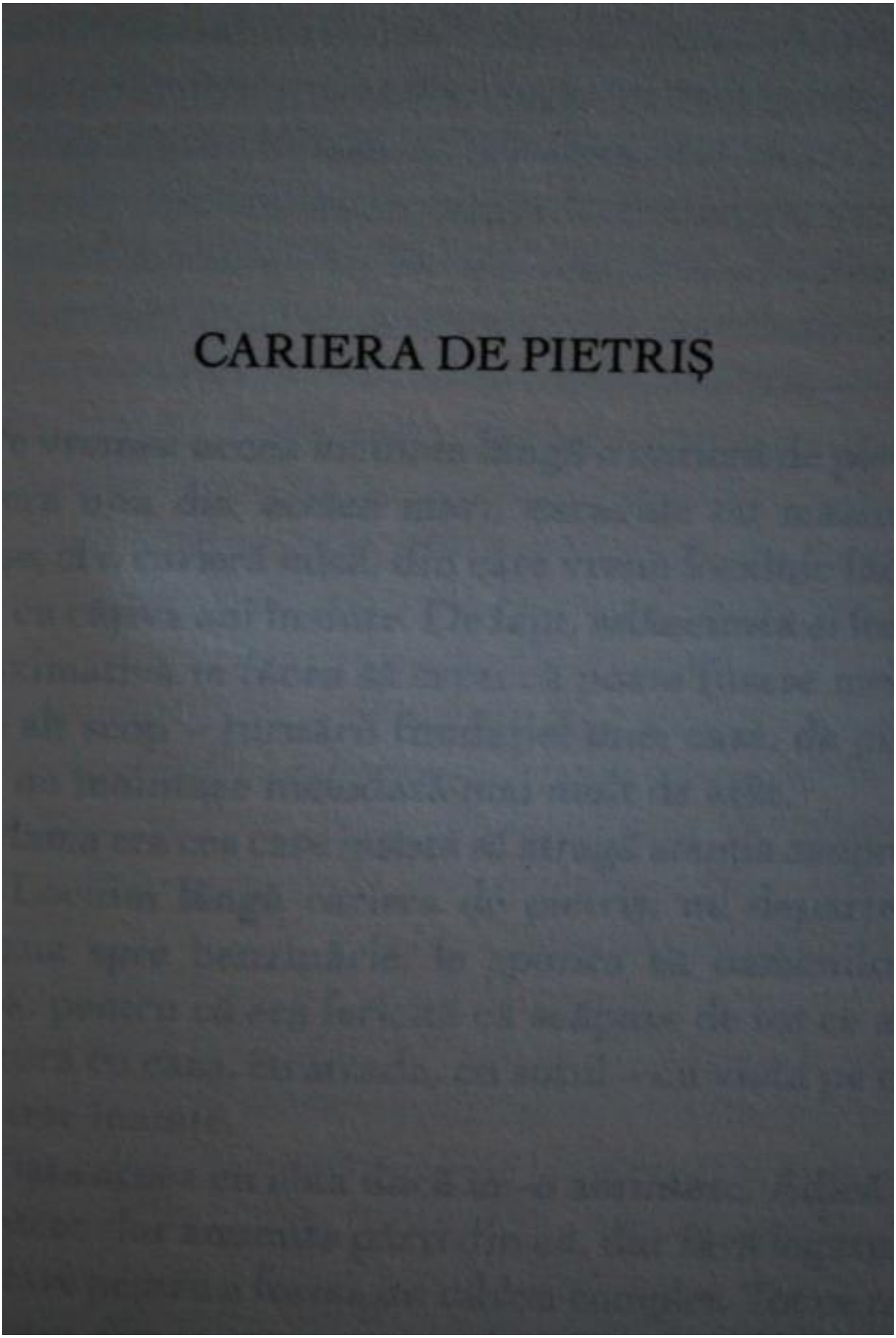

ABBYY PDF Transformer+
Click here to buy
www.ABBYY.com

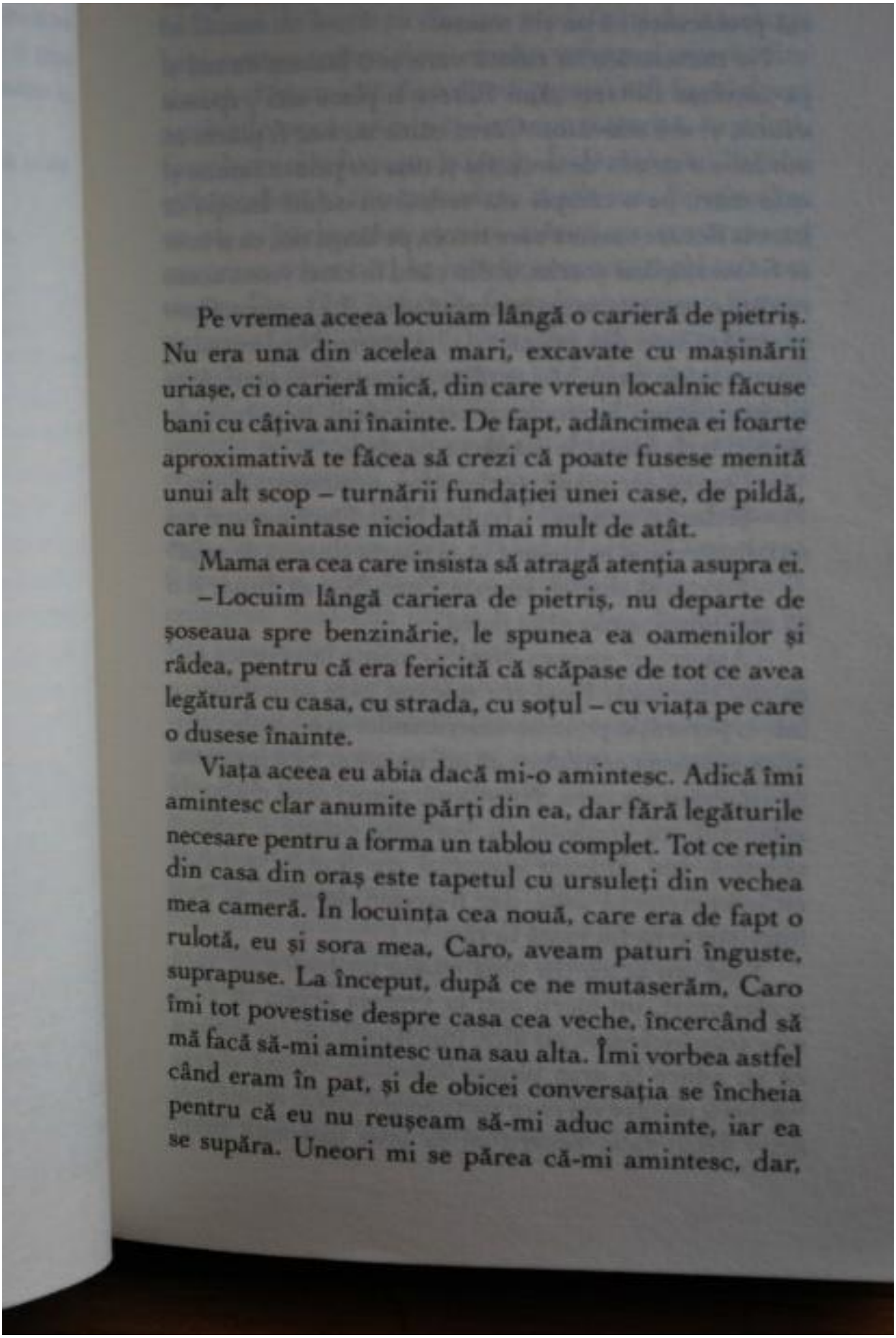

Pe vremea aceea locuiam lângă o carieră de pietriș. Nu era una din acelea mari, excavate cu mașinării uriașe, ci o carieră mică, din care vreun localnic făcuse bani cu câțiva ani înainte. De fapt, adâncimea ei foarte aproximativă te făcea să crezi că poate fusese menită unui alt scop – turnării fundației unei case, de pildă, care nu înaintase niciodată mai mult de atât.

Mama era cea care insista să atragă atenția asupra ei.

–Locuim lângă cariera de pietriș, nu departe de șoseaua spre benzinărie, le spunea ea oamenilor și râdea, pentru că era fericită că scăpase de tot ce avea legătură cu casa, cu strada, cu soțul – cu viața pe care o dusese înainte.

Viața aceea eu abia dacă mi-o amintesc. Adică îmi amintesc clar anumite părți din ea, dar fără legăturile necesare pentru a forma un tablou complet. Tot ce rețin din casa din oraș este tapetul cu ursuleți din vechea mea cameră. În locuința cea nouă, care era de fapt o rulotă, eu și sora mea, Caro, aveam paturi înguste, suprapuse. La început, după ce ne mutaserăm, Caro îmi tot povestise despre casa cea veche, încercând să mă facă să-mi amintesc una sau alta. Îmi vorbea astfel când eram în pat, și de obicei conversația se încheia pentru că eu nu reușeam să-mi aduc aminte, iar ea se supăra. Uneori mi se părea că-mi amintesc, dar,

ABBYY PDF Transformer+ Click here to buy www.ABBYY.com

din spirit de contradicție sau din teama de a nu greși, mă prefăceam că nu țin minte.

Ne mutaserăm în rulotă vara și o luasem cu noi și pe cățelușa Blitzee. „Lui Blitzee îi place aici", spunea mama, și era adevărat. Cărui câine nu i-ar fi plăcut să schimbe o stradă de oraș, fie și una cu peluze întinse și case mari, pe o câmpie cât vedeai cu ochii? Începu să latre la fiecare mașină care trecea pe lângă noi, ca și cum ar fi fost stăpâna șoselei, și din când în când venea acasă cu câte o veveriță sau o marmotă ucise. La început, Caro se supăra tare din cauza asta, și atunci Neal venea să discute puțin cu ea, să-i explice care era firea unui câine și cum stăteau lucrurile cu cercul vieții, în care unele făpturi trebuiau să le mănânce pe altele.

– Dar ea are mâncare de câine, argumenta Caro.

– Și dacă n-ar avea? îi replica Neal. Dacă într-o zi noi toți dispărem, și ea trebuie să-și poarte singură de grijă?

– Eu n-o să dispar, spunea Caro. N-o să dispar și o să am întotdeauna grijă de ea.

– Așa crezi? spunea Neal, și mama intervenea aici ca să-l distragă. Neal era oricând gata să se lanseze într-o perorație pe tema americanilor și a bombei atomice, și mama considera că noi nu eram încă pregătite să ascultăm așa ceva. Nu știa că, atunci când el aborda subiectul, eu credeam că vorbește despre o pompă atomică. Îmi dădeam seama că era ceva în neregulă cu interpretarea asta, dar n-aveam de gând să pun întrebări și să fiu luată în râs.

Neal era actor. În oraș exista un teatru de vară profesionist, un lucru nou la vremea aceea, de care unii erau încântați, iar alții, îngrijorați, căci se temeau că va aduce în oraș pleava societății. Mama și tata fuseseră printre cei care susținuseră ideea, mama mai activ decât tata, pentru că ea avea mai mult timp.

Tata era agent de asigurări și călătorea mult. Mama își făcuse de lucru cu diverse modalități de a strânge bani pentru teatru și se oferise voluntar ușieră. Era tânără și frumoasă, îndeajuns pentru a fi luată drept actriță. Începuse să se și îmbrace ca o actriță, cu șaluri, fuste lungi și coliere grele la gât. Își lăsase părul să i se sălbăticească și încetase să se machieze. Bineînțeles, eu nu o înțelesesem și nici măcar nu remarcasem asemenea schimbări la vremea respectivă. Mama era mama. Dar, fără îndoială, Caro le observase. Și tata trebuie să le fi observat. Deși, din tot ce știu despre firea lui și despre sentimentele lui față de mama, cred că era probabil mândru de cât de bine arăta ea în ținutele acestea liberale și de cât de mult se potrivea cu lumea teatrului. Când vorbea, mai târziu, despre perioada aceasta, spunea că întotdeauna susținuse arta. Îmi imaginez acum cât de stânjenită trebuie să fi fost mama, crispându-se și râzând ca să-și ascundă crisparea, dacă tata făcuse o asemenea declarație în fața prietenilor ei de la teatru.

După care se întâmplă un eveniment care ar fi putut fi prevăzut – și probabil și fusese, dar nu de către tata. Nu știu dacă s-a mai petrecut și cu vreo altă voluntară. Știu însă, deși nu-mi amintesc de asta, că tata a plâns și o zi întreagă a umblat după mama prin toată casa, fără s-o scape din ochi și refuzând s-o creadă. Și că, în loc să-i spună ceva care l-ar fi făcut să se simtă mai bine, ea i-a spus ceva care l-a făcut să se simtă mai rău.

I-a spus că purta în pântece copilul lui Neal.

Era sigură?

Absolut sigură. Își ținuse socoteala.

Ce se întâmplase apoi?

Tata încetase să mai plângă. Trebuia să se întoarcă la lucru. Mama împachetase lucrurile noastre și ne

ABBYY PDF Transformer+ Click here to buy www.ABBYY.com

luase să locuim cu Neal în rulota pe care o găsise el, la țară. Mai târziu spunea că plânsese și ea. Dar spusese și că se simțise vie. Poate pentru prima dată în viață, cu adevărat vie. Se simțise ca și cum i se dăduse o șansă. Își luase viața de la capăt. Lăsase în urmă argintăria, vasele de porțelan, decorațiunile casei, grădina cu flori și chiar cărțile din bibliotecă. De-acum avea să trăiască, nu să citească. Își lăsase hainele atârnate în șifonier și pantofii cu toc pe șanuri, inelul cu diamant și verigheta pe noptieră, cămășile de noapte din mătase în sertar. Avea de gând să umble goală cel puțin o parte din timp acolo, la țară, cât era vreme caldă.

Planul acesta nu i-a funcționat totuși, pentru că, atunci când a încercat, Caro s-a dus și s-a ascuns în patul ei, și până și Neal a spus că nu i se părea cea mai bună idee.

Ce credea el despre toate astea? Neal. Filosofia lui, după cum spunea mai târziu, era să accepte tot ce se întâmpla. Totul e un dar. Dăruim și primim.

Am anumite suspiciuni față de oamenii care vorbesc astfel, dar nu pot să spun că am vreun drept să mă port așa.

Nu era de fapt actor. Se apucase de actorie, spunea, din dorința de a experimenta. Ca să vadă ce putea să afle despre sine însuși. În facultate, înainte să renunțe, jucase în *Oedip rege*, ca membru al corului. Îi plăcuse abandonul acela total al propriului eu, comuniunea cu ceilalți. Apoi, într-o zi, pe o stradă în Toronto, dăduse peste un prieten care se ducea să dea o probă pentru o slujbă de vară într-o companie de teatru din provincie. Se dusese și el, neavând nimic mai bun de făcut, și sfârșise prin a primi postul, în timp ce tovarășul lui

ABBYY PDF Transformer+ Click here to buy www.ABBYY.com

rămăsese pe dinafară. Avea să-l joace pe Banquo[1]. Compania făcea uneori duhul lui Banquo vizibil, alteori nu. De data asta voiau o versiune vizibilă, și Neal avea dimensiunile potrivite. Niște dimensiuni excelente. Avea să fie un duh strașnic.

Se gândise să rămână oricum peste iarnă în orășelul nostru, încă înainte ca mama să-i anunțe surpriza. Ochise deja rulota. Avea suficientă experiență de tâmplar ca să se apuce de renovarea teatrului, care avea să-l țină până în primăvară. Nici nu voia să se gândească mai departe de atât.

Caro nici măcar nu trebui să schimbe școala. Autobuzul o lua de la capătul aleii care ocolea cariera. Trebui să-și facă prieteni printre copiii de la periferia orașului și, poate, să explice anumite lucruri copiilor din oraș cu care fusese prietenă în anul dinainte, dar, dacă o fi avut vreodată greutăți în privința asta, eu n-am auzit-o niciodată plângându-se.

Blitzee o aștepta întotdeauna pe marginea drumului să se întoarcă.

Eu nu mergeam la grădiniță, pentru că mama nu avea mașină. Dar nu mă deranja să-mi petrec timpul fără alți copii. Când venea acasă, Caro mi-era de ajuns. Iar mama era deseori într-o dispoziție jucăușă. De îndată ce a nins în iarna aceea, am construit amândouă un om de zăpadă, și ea m-a întrebat:

—Să-i spunem Neal?

Am spus că da, și am lipit de el tot felul de lucruri ca să-l facem caraghios. Apoi am decis că eu aveam să ies în fugă din casă când mașina lui avea să se apropie și aveam să strig: „Uite-l pe Neal! Uite-l pe Neal!", dar

---

[1] Personaj din *Macbeth* de William Shakespeare (n.tr.)

ABBYY PDF Transformer+ Click here to buy www.ABBYY.com

arătând spre omul de zăpadă. Ceea ce am și făcut, dar Neal s-a dat jos din mașină furios și a țipat la mine că putea să mă calce.

A fost una dintre puținele dăți când l-am văzut purtându-se ca un tată.

Zilele acelea scurte de iarnă trebuie să-mi fi părut ciudate. În oraș, în amurg se aprindeau luminile. Dar copiii se obișnuiesc cu schimbările. Uneori mă întrebam ce se întâmpla cu cealaltă casă a noastră. Nu-mi era chiar dor de ea și nici nu voiam să locuiesc din nou acolo – mă întrebam doar unde dispăruse.

Mama petrecea cu Neal până târziu în noapte. Dacă mă trezeam și trebuia să mă duc la baie, o chemam, și ea venea bucuroasă, dar nu grăbită, cu o bucată de material sau un fular înfășurat în jurul corpului – și cu un miros pe care îl asociam cu muzică și lumânări aprinse. Și dragoste.

S-a întâmplat totuși ceva nu tocmai încurajator, dar la vremea respectivă nu mi-am dat prea tare silința să-l înțeleg. Blitzee, cățelușa noastră, nu era prea mare, dar nu părea atât de mică încât să încapă sub haina lui Caro. Nu știu cum a reușit Caro s-o vâre acolo. Și nu o dată, ci de două ori. A ascuns-o sub haină, s-a urcat în autobuz și apoi, în loc să se ducă direct la școală, a dus-o pe Blitzee la casa noastră cea veche, care era la doar o stradă depărtare. Acolo a găsit-o tata, pe veranda de iarnă, care nu era încuiată, când a venit acasă să ia prânzul de unul singur. Toți au fost surprinși că Blitzee ajunsese acolo – își găsise drumul spre casă ca un câine din poveste. Caro s-a agitat cel mai tare și a afirmat că n-o văzuse deloc pe Blitzee în dimineața aceea. Dar apoi a făcut greșeala de a mai încerca o dată, poate o săptămână mai târziu.

și de data aceasta, deși nimeni din autobuz sau de la școală n-a bănuit-o, mama a fost suspicioasă.

Nu-mi amintesc dacă tata a adus-o pe Blitzee înapoi. Nu mi-l pot imagina în rulotă sau la ușa rulotei, ba nici chiar pe drumul spre carieră. Poate că Neal s-a dus la casa din oraș și a luat-o. Nu că asta ar fi mai ușor de imaginat.

Dacă v-am făcut să credeți că sora mea Caro era nefericită sau că uneltea tot timpul ceva, să știți că nu e adevărat. După cum am spus, încerca, e drept, să mă facă să vorbesc despre anumite lucruri, noaptea, în pat, dar nu se plângea tot timpul. Nu-i stătea în fire să fie bosumflată. Își dorea prea mult să facă impresie bună. Îi plăcea să fie plăcută de alții, să agite spiritele într-o cameră cu promisiunea a ceea ce putea fi numit aproape veselie. Se gândea la asta mai mult decât mine.

Ea a fost cea care o moștenise mai mult pe mama, mi se pare acum.

Trebuie să fi urmat o mică anchetă despre ce făcuse cu câinele. Cred că îmi amintesc o parte din ea.

– Am vrut să joc o farsă.

– Vrei să te duci să locuiești cu tatăl tău?

Cred că asta a fost întrebarea și că ea a răspuns nu.

Eu n-am întrebat-o nimic. Mie nu mi se părea ciudat ceea ce făcuse. Probabil că așa se întâmplă cu copiii mici – nimic din ceea ce fac copiii mai mari, cu strania, irepresibila lor autoritate, nu li se pare ieșit din comun.

Corespondența o primeam într-o cutie metalică fixată pe un stâlp, jos, la șosea. Eu și mama mergeam acolo în fiecare zi, în afară de cazul când era viscol, să vedem ce ne mai lăsase poștașul. Făceam asta când mă trezeam din somnul de după-amiază. Uneori era singura dată când ieșeam din casă toată ziua. Dimineața ne uitam la emisiuni de televiziune pentru copii sau mama

citea, iar eu mă uitam. (Nu renunțase pentru mult timp la citit.) La prânz încălzeam o supă din conservă, apoi eu mă duceam să trag un pui de somn, iar mama rămânea să mai citească. Avea deja burta mare, și bebelușul se tot mișca, îl simțeam. Avea să se numească Brandy – deja se numea –, indiferent că era fată sau băiat.

Într-o zi, în timp ce coboram spre șosea după corespondență, și de fapt nu eram departe de cutie, mama se opri și rămase aproape nemișcată.

– Liniște! îmi spuse ea, deși nu scosesem o vorbă și nici măcar nu mă jucam târșâindu-mi ghetele prin zăpadă.

– Păi fac liniște, am spus.

– Șșt! Întoarce-te!

– Dar n-am luat scrisorile.

– Nu contează. Mergi!

Apoi am observat că Blitzee, care era întotdeauna cu noi, chiar în față sau în spate, dispăruse. Apăruse un alt câine, pe cealaltă parte a șoselei, la câțiva metri de cutia poștală.

Mama sună la teatru imediat ce am ajuns acasă, după ce o lăsă să intre pe Blitzee, care ne aștepta. Nimeni nu-i răspunse la telefon. Sună atunci la școală și rugă pe cineva să spună șoferului de pe autobuz s-o aducă pe Caro până la ușa casei. Se dovedi însă că șoferul nu putea face asta, pentru că ninsese de când curățase Neal ultima dată drumul nostru, însă șoferul o urmări cu privirea până când ajunse în fața casei. La ora aceea nu se mai vedea deja nici un lup.

Neal fu de părere că nici nu fusese vreunul. Și, dacă fusese, spuse el, n-ar fi reprezentat nici un pericol pentru noi, pentru că era oricum slăbit de hibernare.

Caro spuse că lupii nu hibernează.

– Așa am învățat la școală.

Mama voia ca Neal să facă rost de o pușcă.

–Crezi că am să fac rost de o pușcă și am să mă duc să omor o lupoaică amărâtă, care are probabil o liotă de pui în pădure și încearcă pur și simplu să-i apere, așa cum tu încerci să ți-i aperi pe ai tăi? zise el încet.

Caro spuse:

–Numai doi. Lupii au numai câte doi pui odată.

–Bine, bine. Vorbeam cu maică-ta.

–N-ai de unde să știi, spuse mama. N-ai de unde să știi dacă are pui flămânzi.

Nu-mi închipuisem niciodată că avea să-i vorbească așa lui Neal.

–Ușurel, ușurel! zise el. Hai să ne gândim puțin! Puștile sunt groaznice. Dacă m-aș duce să fac rost de o armă, ce ar însemna asta de fapt? Că Vietnamul a fost OK? Că la fel de bine aș fi putut să mă duc în Vietnam?

–Nu ești american.

–Să știi că nu mă las enervat.

Asta a fost, mai mult sau mai puțin, ce și-au spus atunci, și până la urmă Neal n-a trebuit să facă rost de pușcă. N-am mai văzut lupul acela niciodată, dacă fusese într-adevăr un lup. Am impresia că mama nu s-a mai dus de atunci să ia poșta de la cutie, dar poate că avea oricum burta prea mare ca să mai facă asta prea ușor.

Zăpada s-a topit ca prin minune. Copacii erau încă goi de frunze, și mama o punea încă pe Caro să-și ia paltonul dimineața, dar după școală ea venea acasă târându-l pe brat.

Mama credea că probabil are doi bebeluși în burtă, dar doctorul zicea că nu.

–Excelent, excelent! spunea Neal, entuziasmat la ideea gemenilor. Ce știu doctorii?

Cariera se umpluse până la buză cu zăpadă topită și apă de ploaie, așa încât Caro trebuia s-o ocolească

atunci când se ducea să ia autobuzul școlii. Era un mic lac, nemișcat și orbitor sub cerul limpede. Caro întrebă fără prea mare speranță dacă ne puteam juca în el.

Mama îi spuse să nu mai vorbească prostii.

–Cred că are șapte metri adâncime.

–Vreo trei, zise Neal.

–Chiar la margine n-are cum, spuse și Caro.

Ba nu, avea și acolo, răspunse mama.

–E foarte abrupt. Nu e ca la plajă, ce naiba! Nu vă apropiați de el!

Începuse să spună „naiba" destul de des, cred că mai des decât Neal, și pe un ton mai exasperat.

–Poate n-ar trebui să lăsăm nici cățeaua să se scalde acolo? îl întrebă ea.

Neal spuse că nu era nici o problemă. Câinii știu să înoate.

Sâmbătă. Caro se uita cu mine la *Uriașul prietenos*[1] și făcea comentarii care dezvăluiau ce avea să se întâmple. Neal stătea întins pe canapeaua care, desfăcută, se transforma în patul lui și al mamei. Fuma țigările lui, care nu puteau fi fumate la serviciu și de care trebuia așadar profitat la sfârșit de săptămână. Caro îl enerva uneori rugându-l s-o lase să încerce și ea. O dată el o lăsase, dar o avertizase să nu-i spună mamei.

Eu însă eram acolo, așa că îi spusesem.

Mama fusese alarmată, dar nu se certaseră rău.

–Știi că ar lua copiii de aici în următoarea secundă, spusese ea. Să nu mai aud de așa ceva!

–Ok, n-ai să mai auzi, zisese Neal cu o voce plăcută. Și dacă el le dă să pape cereale cu otravă?

---

[1] Serial longeviv pentru copii, difuzat de televiziunea națională canadiană începând din 1958 (n.tr.)

La început, nu-l văzuserăm deloc pe tata. Apoi, după Crăciun, se concepuse un plan pentru sâmbete. Mama ne întreba întotdeauna după aceea dacă ne simțiserăm bine. Eu spuneam întotdeauna da, cu sinceritate, pentru că mi se părea că dacă mergeai la un film, sau te duceai să te uiți la Lacul Huron, sau mâncai la restaurant însemna că te-ai simțit bine. Caro spunea și ea da, dar pe un ton care sugera că asta nu era treaba mamei. Apoi tata s-a dus în vacanța de iarnă în Cuba (mama a comentat pe tema asta cu oarecare surpriză și poate cu o nuanță de aprobare) și s-a întors cu un soi de gripă prelungită care l-a făcut să sară câteva sâmbete. Era vorba să reluăm vizitele în primăvară, dar asta încă nu se întâmplase.

După ce fu închis televizorul, eu și Caro am fost trimise afară să ne zbânțuim, cum spunea mama, și să luăm puțin aer. Am luat câinele cu noi.

Când am ajuns afară, primul lucru pe care l-am făcut a fost să ne dezlegăm și să târâm după noi fularele pe care mama ni le înfășurase la gât. (Adevărul era, deși noi probabil nu asociam cele două lucruri, că, pe măsură ce sarcina îi avansa, ea revenea pe nesimțite tot mai mult la comportamentul unei mame obișnuite, cel puțin când era vorba de fulare de care nu aveam nevoie sau de mese regulate. Apologia vieții dezinhibate se mai domolise din toamnă încoace.) Caro mă întrebă ce voiam să fac, și eu am spus că nu știu. Întrebarea ei fusese o formalitate, dar răspunsul meu era cinstit. Am lăsat-o pe Blitzee să ne conducă, oricum, și ideea ei a fost să meargă să se uite la cariera de pietriș. Vântul stârnea vălurele pe apă, și curând ni s-a făcut frig, așa că ne-am înfășurat din nou fularele în jurul gâtului.

Nu știu cât timp am bântuit pur și simplu pe marginea lacului, știind că nu puteam fi văzute din rulotă.

După un timp, mi-am dat seama că mi se dădeau instrucțiuni.

Trebuia să mă întorc la rulotă și să le spun ceva mamei și lui Neal.

Că Blitzee căzuse în apă.

Blitzee căzuse în apă și Caro se temea să nu se înece.

Blitzee. Să nu se înece.

Să nu se înece.

Dar Blitzee nu era în apă.

Putea fi. Iar Caro ar fi putut să sară după ea s-o salveze.

Cred că m-am împotrivit totuși, spunând ceva de genul dar nu a sărit, și nici tu, da, putea să se întâmple, însă nu s-a întâmplat. Mi-am amintit de asemenea că Neal spusese că orice câine știe să înoate.

Caro mă trimise însă să fac așa cum spunea ea.

De ce?

Poate că am spus asta sau poate că am stat doar acolo, fără s-o ascult, încercând să formulez un alt argument.

O văd în minte apucând-o pe Blitzee și azvârlind-o, deși Blitzee încerca din răsputeri să se agațe de haina ei. Apoi dându-se în spate – Caro făcând câțiva pași în spate, ca să-și ia vânt. O văd alergând, sărind, aruncându-se dintr-odată în lac. Dar nu-mi amintesc cele două pleoscăituri, când, una după alta, au lovit amândouă apa. Nici dacă a fost o pleoscăitură mare sau mică. Poate că deja mă întorsesem spre rulotă în clipa aceea – probabil asta a fost.

În visele pe care le am, eu întotdeauna alerg. Alerg nu către rulotă, ci înapoi către cariera de pietriș. O văd pe Blitzee zbătându-se greoaie și pe Caro înotând către ea, înotând voinicește, gata s-o salveze. Îi văd paltonul cadrilat, maroniu-deschis, fularul ecosez și chipul mândru de reușită, și părul roșcat și creț înnegrit

ABBYY PDF Transformer+ Click here to buy www.ABBYY.com

Biblioteca Municipală "G.R. Mălădon" Nr. inv. 246171 Roman - Jud.

la vârfuri de apă. Nu trebuie decât să mă uit și să fiu fericită – nu mi se cere să fac nimic, la urma urmei.

Ceea ce am făcut în realitate a fost să urc în fugă mica pantă către rulotă. Și, când am ajuns acolo, m-am așezat. Ca și cum ar fi existat acolo o verandă sau o terasă, deși rulota nu avea nici una, nici alta. M-am așezat și am așteptat ce avea să se întâmple.

Știu asta pentru că așa s-au petrecut lucrurile. Nu știu însă ce aveam de gând sau la ce mă gândeam atunci. Așteptam, poate, următorul act în drama jucată de Caro. Sau de Blitzee.

Nu știu dacă am stat acolo cinci minute. Mai mult? Mai puțin? Nu era foarte frig.

Odată am fost la un specialist pe tema asta și ea m-a convins – pentru o vreme – că probabil încercasem ușa rulotei și o găsisem încuiată. Încuiată pentru că mama și Neal făceau sex și o blocaseră ca să nu fie întrerupți. Dacă aș fi bătut în ușă, ei ar fi fost furioși. Doamna psiholog a fost mulțumită să mă conducă spre această concluzie, și eu am fost mulțumită. Pentru o vreme. Dar acum nu mai cred că acesta e adevărul. Nu cred că ei ar fi încuiat ușa, pentru că știu că o dată nu o încuiaseră, și Caro intrase peste ei, și ei râseseră de mutra pe care o făcuse.

Poate mi-am amintit atunci că Neal spusese că nici un câine nu se poate îneca, ceea ce însemna că Blitzee n-avea nevoie să fie salvată de Caro. Așadar, ea însăși n-ar fi fost în stare să-și ducă farsa la bun sfârșit. Atâtea farse, cu Caro.

Am crezut oare că știa să înoate? La nouă ani sunt mulți copii care știu. Și, de fapt, s-a dovedit că ea luase o lecție în vara dinainte, dar apoi ne mutaserăm în rulotă și nu se mai dusese. Poate că se gândise că avea

să se descurce. Și poate că eu însămi am crezut că sora mea putea să facă orice își punea în cap.

Doamna psiholog nu mi-a sugerat că poate mă săturasem să duc la îndeplinire ordinele lui Caro, dar mie mi-a trecut prin cap ideea aceasta. Și totuși, nu mi se pare adevărată. Dacă aș fi fost mai mare, poate. La vremea aceea, mi se părea încă normal ca sora mea să-mi umple lumea.

Cât timp am stat acolo? Probabil nu mult. Și e posibil să fi ciocănit într-adevăr în ușă. După o vreme. După un minut sau două. În orice caz, mama a deschis până la urmă ușa, fără motiv. A avut un presentiment.

Mă văd apoi înăuntru. Mama țipă la Neal și încearcă să-l facă să înțeleagă ceva. El se ridică și stă în picioare, îi vorbește, o atinge, nespus de blând, de tandru, de consolator. Dar asta nu e nici pe departe ceea ce își dorește mama, și ea se smulge de lângă el și fuge afară pe ușă. El clatină din cap și se uită în jos, la propriile picioare goale. La degetele acelea mari, neajutorate.

Cred că îmi spune ceva cu o tristețe monotonă în voce. Ciudat.

Mai mult de-atât nu mai știu nimic.

Mama nu s-a aruncat în apă. N-a intrat nici în travaliu din cauza șocului. Fratele meu, Brent, nu s-a născut decât la o săptămână sau zece zile după înmormântare, la termen. Nu știu unde a fost mama cât timp a așteptat ziua când avea să nască. Poate a fost ținută în spital și sedată cât se putea de mult în situația ei.

Îmi amintesc destul de bine ziua înmormântării. O femeie foarte plăcută și liniștită, pe care nu o cunoșteam – se numea Josie –, m-a luat într-o expediție. Am vizitat câteva leagăne și un soi de casă de păpuși atât de mare, că puteam intra în ea, am mâncat la prânz felurile

mele preferate, dar nu într-atât încât să mi se facă rău. Pe Josie am ajuns s-o cunosc foarte bine ulterior. Era o prietenă pe care tata și-o făcuse în Cuba, și după divorț a devenit mama mea vitregă, a doua lui soție.

Mama și-a revenit. N-a avut încotro. Trebuia să aibă grijă de Brent și, în cea mai mare parte a timpului, de mine. Cred că am stat cu tata și cu Josie în timp ce ea se instala în casa în care avea de gând să locuiască pentru tot restul vieții. Nu-mi amintesc să fi stat acolo cu Brent decât atunci când el era suficient de mare să poată ședea la masă în scaunul pentru copii.

Mama s-a întors la vechile ei îndatoriri de la teatru. La început s-ar putea să fi lucrat ca înainte, ușier voluntar, dar, pe vremea când eram eu la școală, avea deja o slujbă adevărată, plătită, la care trebuia să fie prezentă tot anul. Era director comercial. Teatrul a supraviețuit, cu tot felul de suișuri și coborâșuri, și încă funcționează.

Neal nu credea în înmormântări, așa că nu a participat la cea a lui Caro. Nu l-a văzut niciodată pe Brent. A scris o scrisoare – am aflat asta mult mai târziu – în care spunea că, deoarece nu avea intenția să joace rolul de tată, era mai bine să-și decline responsabilitatea de la bun început. Nu i-am vorbit niciodată despre el lui Brent, pentru că am crezut că asta avea s-o supere pe mama. Și, de asemenea, pentru că Brent dădea atât de puține semne că ar fi semănat cu el, cu Neal, și părea, de fapt, atât de asemănător cu tata, încât chiar m-am întrebat ce se petrecuse de fapt în perioada când fusese conceput. Tata n-a spus niciodată nimic despre asta și nici n-are să spună. Îl tratează pe Brent exact cum mă tratează pe mine, dar este genul de bărbat care ar face asta oricum.

El și Josie nu au propriii copii, dar nu cred că asta îi deranjează. Josie este singura persoană care vorbește

despre Caro, și nici măcar ea n-o face prea des. Spune însă că tata n-o consideră pe mama vinovată. Tot el a afirmat că el însuși trebuie să fi fost un fel de tăntălău la vremea aceea, în timp ce mama își dorea o viață mai însuflețită. Avea nevoie de ceva care să-l scuture – și asta a și primit. N-are rost să-i pară rău. Fără această zguduitură, n-ar fi găsit-o niciodată pe Josie, și ei doi n-ar fi atât de fericiți acum.

„Care doi?" aș putea întreba eu aici, numai ca să-l scot din ale lui, și el ar spune fără să șovăie: „Josie. Josie, bineînțeles."

Pe mama n-o poți face să evoce nimic din timpurile acelea, și eu prefer să n-o tulbur cu ele. Știu că a fost cu mașina pe drumul pe care am locuit și l-a găsit mult schimbat, mărginit de genul de case cochete pe care le vezi astăzi, înălțate pe pământul neroditor. A vorbit despre asta cu acea undă de dispreț pe care i-o trezesc asemenea construcții. Eu însămi m-am dus acolo, dar fără să spun nimănui. Tot exhibiționismul emoțional care se practică în familiile de azi mi se pare o greșeală.

Chiar pe locul carierei de pietriș se află azi o casă. Pământul de sub ea a fost nivelat.

Am o parteneră, Ruthann, care este mai tânără decât mine, dar, într-un anumit sens, cred, mai înțeleaptă. Sau cel puțin mai optimistă în privința a ceea ce ea numește „expulzarea" demonilor mei. N-aș fi luat niciodată legătura cu Neal dacă n-ar fi insistat ea. Bineînțeles, multă vreme n-am avut nici o modalitate, și de altfel nici un gând, de a intra în contact cu el. El a fost cel care mi-a scris până la urmă. Un scurt răvaș de felicitare, spunea, după ce-mi văzuse fotografia în *Alumni Gazette*[1]. Ce căuta

[1] Revistă a absolvenților unei anumite facultăți (n.tr.)

el să se uite în *Alumni Gazette* habar n-am. Primisem unul dintre onorurile acelea academice care înseamnă ceva într-un cerc foarte restrâns și aproape nimic în afara lui.

Locuia la mai puțin de optzeci de kilometri de universitatea unde predau și care se întâmplă să fie chiar universitatea pe care am absolvit-o. M-am întrebat dacă fusese acolo în vremea când eu mersesem la facultate. Atât de aproape. Devenise oare om de știință?

La început n-am avut nici o dorință să-i răspund la scrisoare, dar i-am spus lui Ruthann, și ea a zis că ar trebui să mă gândesc să-i scriu. Urmarea a fost că i-am trimis un e-mail și am stabilit o întâlnire. Trebuia să ne vedem în orășelul lui, în spațiul inofensiv al unei cantine universitare. Mi-am spus că, dacă el arăta insuportabil – nu știam exact ce anume înțelegeam prin asta –, puteam pur și simplu să trec mai departe, fără să mă opresc.

Era mai scund decât fusese, așa cum sunt de obicei adulții pe care ni-i amintim din copilărie. Avea părul rar și tuns scurt. Mi-a luat o ceașcă de cafea. El bea ceai.

Cu ce se ocupa?

Mi-a spus că dădea meditații studenților care se pregăteau pentru examene. Plus, îi ajuta să-și scrie lucrările de curs. Uneori, s-ar fi putut spune, scria el însuși lucrările. Bineînțeles că îi taxa pentru asta.

– Nu îndeajuns ca să devin milionar, te asigur.

Locuia într-o casă mizerabilă. Sau, mă rog, respectabil-mizerabilă. Îi plăcea acolo. Își cumpăra haine de la Sally Ann[1]. Nici asta nu-l deranja.

– Se potrivește cu principiile mele.

---

[1] Denumirea colocvială în Canada a magazinelor care aparțineau organizației creștine Armata Salvării (n.tr.)

ABBYY PDF Transformer+ Click here to buy www.ABBYY.com

Nu l-am felicitat pentru nimic, dar, ca să fiu sinceră, nu cred că se aștepta s-o fac.

–Oricum, nu cred că viața mea e prea interesantă. Mă gândesc că poate vrei să știi cum s-a întâmplat.

N-am fost în stare să scot nici un cuvânt.

–Am fost stupefiat, spuse. Și, în plus, eu nu știu să înot. Prin părțile pe unde am crescut nu erau prea multe piscine. M-aș fi înecat și eu. Asta voiai să știi?

I-am spus că nu despre el îmi puneam în primul rând întrebări.

Apoi a fost a treia persoană pe care am întrebat-o:

–Ce crezi că a fost în mintea lui Caro?

Psihologul spusese că n-avem de unde să știm.

–Probabil, ea însăși nu știa ce vrea. Poate atenție? Nu cred că și-a propus să se înece. Poate să atragă atenția asupra faptului că nu-i era deloc bine?

Ruthann spusese:

–Poate, s-o determine pe mama ta să facă ceea ce voia ea? S-o facă să-i vină mintea la cap și să priceapă că trebuia să se întoarcă la tatăl tău?

–Nu contează, zise Neal. Poate s-a gândit că o să fie în stare să dea din mâini mai bine. Poate nu și-a dat seama cât de greu pot atârna hainele alea groase. Sau că nu era nimeni s-o ajute.

Și adăugă:

–Nu-ți pierde timpul! Nu te gândești la ce s-ar fi întâmplat dacă te-ai fi repezit să ne spui, nu? Nu încerci să te faci părtașă la vină, nu?

I-am spus că reflectasem la asta, dar nu.

–Ideea e să fii fericit, zise el. Indiferent de situație. Încearcă! Se poate. Cu timpul, e din ce în ce mai ușor. N-are nici o legătură cu împrejurările. N-o să-ți vină să crezi cât e de bine. Acceptă tot ce vine, și atunci

tragedia dispare. Sau se ușurează, cel puțin, și tu rămâi pur și simplu prezent, purtat de curentul lumii.

Acum, la revedere.

Înțeleg ce voia să spună. Într-adevăr, asta ar trebui să fac. Dar, în mintea mea, Caro continuă să fugă spre apă și să se arunce în ea, parcă triumfătoare, iar eu sunt încă prinsă în clipa aceea, o aștept să-mi explice, aștept să aud plesnetul.

ABBYY PDF Transformer+
Click here to buy
www.ABBYY.com

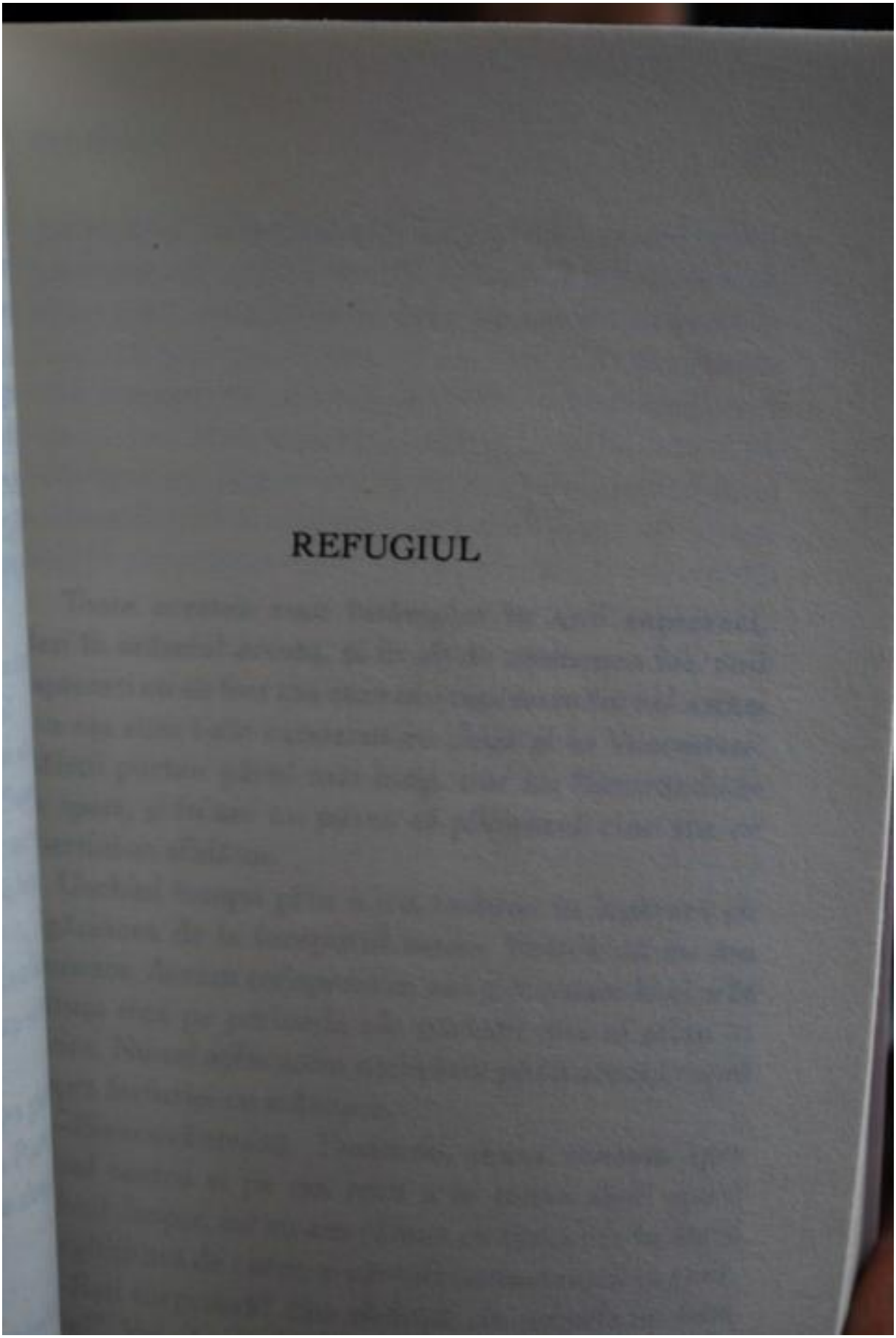

REFUGIUL

ABBYY PDF Transformer+ Click here to buy www.ABBYY.com

Toate acestea s-au întâmplat în anii șaptezeci, deși în orășelul acesta, și în altele asemenea lui, anii șaptezeci nu au fost așa cum ni-i reprezentăm noi astăzi sau așa cum i-am cunoscut eu chiar și în Vancouver. Băieții purtau părul mai lung, dar nu fluturându-le pe spate, și în aer nu părea să plutească cine știe ce libertinism sfidător.

Unchiul începu prin a mă tachina în legătură cu rugăciunea de la începutul mesei. Pentru că eu n-o spuneam. Aveam treisprezece ani și locuiam la el și la mătușa mea pe perioada cât părinții mei se aflau în Africa. Nu-mi aplecasem niciodată până atunci capul asupra farfuriei cu mâncare.

– Binecuvântează, Doamne, masa aceasta spre folosul nostru și pe noi spre a te putea sluji! spuse unchiul Jasper, iar eu am rămas cu furculița în aer și cu înghițitura de carne și cartofi nemestecată în gură.

– Ești surprinsă? zise el după „în numele lui Isus. Amin!". Voi să știe dacă părinții mei spuneau o altă rugăciune, poate la sfârșitul mesei.

– Părinții mei nu spun nimic, am răspuns.

– Serios? a zis el. Cuvântul fusese rostit cu falsă uimire. Nu pot să cred! Oameni care nu mulțumesc Domnului pentru masă se duc în Africa să se îngrijească de păgâni – ca să vezi!

În Ghana, părinții mei, care predau la o școală, păreau să nu fi dat de nici un păgân. Creștinismul înflorea deconcertant peste tot în jurul lor, chiar și pe pereții autobuzelor.

– Părinții mei sunt unitarieni, am spus – scotându-mă, cine știe de ce, de la socoteală.

Unchiul Jasper clătină din cap și mă rugă să-i explic cuvântul. Nu cumva credeau în Dumnezeul lui Moise? Sau al lui Abraham? Sigur erau evrei. Nu? Și nici mahomedani, nu?

– Mai degrabă, fiecare om are propria idee despre Dumnezeu, am spus, poate mai ferm decât se aștepta el. Aveam doi frați la facultate, care nu păreau să vrea să devină tot unitarieni, așa că eram obișnuită cu discuții religioase – și ateiste – aprinse în jurul mesei de seară.

– Dar părinții mei cred că e important să faci bine și să duci o viață corectă, am adăugat.

A fost o greșeală. Nu numai că pe chipul unchiului s-a așternut o expresie neîncrezătoare – sprâncene ridicate, gest de uimire din cap –, dar cuvintele pe care tocmai le rostisem mi s-au părut chiar și mie străine, pompoase și lipsite de convingere.

Nu fusesem de acord cu plecarea părinților mei în Africa. Nu voiam să fiu depozitată – așa mă exprimasem – la unchiul și mătușa. S-ar putea chiar să le fi spus, mult încercaților mei părinți, că faptele lor bune erau niște tâmpenii. În casa noastră aveam voie să ne exprimăm oricum. Deși cred că părinții mei n-ar fi vorbit niciodată despre „fapte bune" sau despre „facere de bine".

Unchiul fu mulțumit pentru moment. Spuse că trebuia să abandonăm subiectul pentru că el însuși era nevoit ca, până la ora unu, să se întoarcă la cabinet și să-și reia faptele bune.

ABBYY PDF Transformer+ Click here to buy www.ABBYY.com

Probabil că atunci a luat și mătușa furculița și a început să mănânce. Trebuie să fi așteptat până la sfârșitul gâlcevii noastre – poate, mai degrabă, pentru că așa era deprinsă decât pentru că ar fi speriat-o directețea mea. Obișnuia să se abțină până când era convinsă că unchiul spusese tot ce avea de spus. Chiar și dacă îi vorbeam ei în mod nemijlocit, ea aștepta, uitându-se la unchiul să vadă dacă nu voia să-mi dea el răspunsul. Ceea ce spunea până la urmă suna întotdeauna voios, și mătușa zâmbea de îndată ce își dădea seama că e potrivit să zâmbească, așa că îmi venea greu să cred că se închidea în sine. La fel de greu îmi venea să mă gândesc că era sora mamei, pentru că arăta mult mai tânără, mai odihnită și mai îngrijită, plus că avea înclinație spre zâmbetele acelea radioase.

Mama discuta direct cu tata dacă voia cu adevărat să spună ceva, și asta se întâmpla des. Frații mei, chiar și cel care spunea că se gândește să devină musulman ca să poată bate femeile, o ascultau întotdeauna ca pe o autoritate egală cu tata.

„Viața lui Dawn este dedicată soțului ei", spusese mama, încercând să păstreze un ton neutru. Sau, mai sec: „Toată viața ei se învârtește în jurul lui."

Era o expresie care se folosea pe vremea aceea, și nu întotdeauna cu sens depreciativ. Dar nu văzusem niciodată înainte o femeie căreia să i se potrivească atât de bine ca mătușii Dawn.

Bineînțeles că lucrurile ar fi stat cu totul altfel, spunea mama, dacă ar fi avut copii.

Închipuiți-vă numai! Copii! Strecurându-se printre picioarele unchiului Jasper, scâncind după un crâmpei din atenția mamei. Bolnavi, bosumflați, întorcând casa cu susul în jos, preferând mâncăruri care lui nu-i plac.

Imposibil! Casa era a lui, el alegea meniul, emisiunile de radio și de televizor. Indiferent că lucra în cabinet, alături, sau era chemat altundeva, lucrurile trebuiau să fie pregătite în orice moment, așteptându-l să-și dea acordul.

Am înțeles încet-încet că un asemenea regim putea fi agreabil. Lingurile și furculițele de argint strălucitor, podelele întunecate lustruite, cearșafurile răcoroase – toată această pietate gospodărească era diriguită de mătușa mea și desăvârșită de Bernice, fata în casă. Bernice gătea din te miri ce, călca șervetele de șters vase. Toți ceilalți doctori din oraș își trimiteau cearșafurile la spălătoria chinezească, dar Bernice și mătușa Dawn însăși le întindeau pe ale noastre afară, pe frânghie. Albite de soare, înviorate de vânt, cearșafurile și bandajele erau toate mai albe, cu un parfum dulceag. Unchiul era de părere că orezarii foloseau prea mult apret.

–Chinezii, spuse mătușa cu voce moale, ușor malițioasă, ca și cum ar fi trebuit să-și ceară scuze și unchiului, și proprietarilor spălătoriei.

–Orezarii, zise unchiul bătăios.

Bernice era singura care putea să pronunțe cuvântul firesc.

Treptat, am devenit mai puțin fidelă căminului nostru, cu seriozitatea lui intelectuală și dezordinea fizică. Bineînțeles că era nevoie de toată energia unei femei pentru a păstra în bună stare un asemenea refugiu. Nu-ți puteai permite să bați la mașină manifeste unitariene sau să fugi în Africa. (La început spuneam „Părinții mei s-au dus *să muncească* în Africa" de fiecare dată când cineva din casa aceasta vorbea despre „fuga" lor. Apoi m-am săturat să-i tot corectez.)

Cuvântul esențial era „refugiu". „Misiunea cea mai importantă a unei femei e să-i asigure soțului său un refugiu."

A spus mătușa Dawn cu adevărat așa ceva? Nu cred. Se ferea să facă afirmații. Probabil am citit propoziția într-una dintre revistele pentru femei pe care le-am găsit în casă. Reviste de soiul celor care mamei îi făceau silă.

Mai întâi am explorat orașul. Am găsit o bicicletă grea și veche în fundul garajului și am scos-o de acolo cu gând să umblu cu ea, fără să-mi treacă prin cap să cer voie. Coborând pe un drum proaspăt așternut cu pietriș, undeva mai sus de port, am pierdut controlul ghidonului. M-am julit rău la un genunchi și a trebuit să mă duc la unchiul, în cabinetul lui de lângă casă. Mi-a îngrijit atunci rana cu multă pricepere. Se purta strict profesional, aplicat, cu o blândețe impersonală. Fără glume. A spus că nu ținea minte de unde aveau bicicleta aceea – era o vechitură monstruoasă și înșelătoare, și, dacă îmi plăcea să pedalez, puteam să încercăm să facem rost de una decentă. Când m-am mai obișnuit cu noua școală și am ajuns să înțeleg regulile despre ce făceau fetele de acolo când ajungeau la vârsta adolescenței, mi-am dat seama că mersul pe bicicletă ieșea din discuție, așa că n-am mai făcut nimic în sensul ăsta. Ceea ce m-a surprins a fost faptul că unchiul însuși nu adusese deloc vorba despre buna creștere sau despre ceea ce se cuvine sau nu să facă fetele. În cabinetul lui părea să fi uitat că eram o persoană care avea nevoie să se îndrepte în multe privințe sau care trebuia îndemnată, mai ales la masa de seară, să copieze purtarea mătușii Dawn.

„Te-ai cățărat singură pe deal?" a fost reacția ei când a aflat despre cele întâmplate. „Ce căutai acolo? Nu contează, în curând o să ai prietene."

Avea dreptate, atât în privința faptului că aveam să-mi fac câteva prietene, cât și a felului în care acest lucru avea să limiteze aria mea de activități.

Unchiul Jasper nu era numai medic; era medicul prin excelență. El fusese cel prin grija căruia se construise spitalul din oraș, deși refuzase ca acesta să-i poarte numele. În copilărie fusese sărac, dar inteligent, și predase la școală până când își putuse permite să meargă la facultate. Adusese copii pe lume și operase apendicite în bucătării de fermă, unde ajungea cu mașina prin viscol. Asemenea lucruri se întâmplaseră chiar și în anii cincizeci și șaizeci. Se știa că nu renunța niciodată, că tratase cazuri de infecție în sânge și de pneumonie și că își scosese pacienții la liman pe vremea când medicamentele de azi încă nu se inventaseră.

Dar în cabinet părea un om tare plăcut în comparație cu cel care era acasă. Ca și cum acasă ar fi fost nevoie de un control constant, însă la slujbă nu era necesară o supraveghere atât de atentă, deși s-ar fi putut crede că lucrurile stăteau mai degrabă invers. Asistenta care lucra cu el nici măcar nu-i vorbea cu vreo considerație deosebită – nu semăna nici pe departe cu mătușa Dawn. Își băgase capul pe ușă în camera unde unchiul îmi pansa julitura și spusese că pleca acasă mai devreme.

– Va trebui să răspundeți dumneavoastră la telefon, domnule doctor Cassel. Vă amintiți că v-am spus, da?

– Îhâm, zisese el.

Bineînțeles, femeia nu mai era tânără, avea poate peste cincizeci de ani, și femeile de vârsta aceasta puteau să adopte un aer autoritar.

Dar pe mătușa Dawn nu mi-aș fi imaginat-o niciodată așa. Părea încremenită într-o tinerețe sfioasă, în care totul se vedea în roz. La începutul șederii mele cu ei, pe vremea când credeam că am dreptul să hoinăresc pe oriunde, intrasem o dată în dormitorul lor, să mă uit la o fotografie a mătușii de pe noptiera de lângă patul unchiului.

Avea și acum formele acelea rotunjite și părul negru ondulat. Dar o parte din păr îi era acoperită în fotografie cu o pălărioară roșie nepotrivită și purta o pelerină mov. Coborând, o întrebasem ce ținută fusese aceea, și ea spusese:

–Care ținută? A, aceea! A fost costumul meu de asistentă în studenție.

–Ai fost asistentă?

–O, nu! Mătușa râsese ca și cum i-aș fi adus un afront absurd. Am renunțat.

–Așa l-ai întâlnit pe unchiul Jasper?

–O, nu! El era deja doctor de mulți ani. L-am cunoscut când am avut apendicele perforat. Stăteam la o prietenă – adică la familia unei prietene aici – și mi s-a făcut foarte rău, dar n-am știut de ce. El m-a diagnosticat și mi-a scos apendicele. Rostind acestea, mătușa roșise poate mai mult decât de obicei și spusese că poate ar fi mai bine să nu intru în dormitor decât după ce ceream voie. Până și eu înțelesesem că asta însemna niciodată.

–Și prietena dumitale e încă aici?

–Ei, știi cum e. Odată ce te măriți nu mai ai prieteni așa ca înainte.

Cam pe vremea când scoteam la iveală aceste lucruri am descoperit de asemenea că unchiul Jasper nu era complet lipsit de rude, așa cum presupusesem. Avea o soră. Făcuse și ea o carieră reușită, cel puțin după părerea

ABBYY PDF Transformer+ Click here to buy www.ABBYY.com

mea. Era muziciană, violonistă. Se numea Mona – sau sub acest nume devenise cunoscută, deși numele ei adevărat de botez era Maud. Mona Cassel. Am aflat de existența ei cam la jumătate de an după ce venisem în oraș. Într-o zi, în timp ce mă întorceam acasă de la școală, am văzut un afiș în vitrina redacției ziarului local, care anunța un concert la sediul primăriei, peste vreo două săptămâni. Trei muzicieni din Toronto. Mona Cassel era doamna înaltă, cu păr cărunt, care ținea vioara. Când am ajuns acasă i-am povestit mătușii Dawn despre coincidența de nume, și ea a spus:

–A, da! Trebuie să fie sora unchiului tău.

Apoi adăugă:

–Dar nu aminti de asta aici.

Iar după un moment se simți, se pare, obligată să dea detalii:

–Unchiului tău nu-i place genul ăla de muzică. Muzica simfonică.

Și încă.

Îmi spuse că sora era cu câțiva ani mai mare decât unchiul Jasper și că se întâmplase ceva când fuseseră tineri. Niște rude ale lor fuseseră de părere că fata trebuia să plece de acasă și să i se ofere o șansă, pentru că era foarte muzicală. Așa că ea fusese crescută într-un cu totul alt fel, și cei doi frați nu aveau nimic în comun, și asta era realmente tot ce ea – mătușa Dawn – știa despre ei. Doar că unchiului meu nu i-ar fi plăcut să știe că ea îmi povestise chiar și numai atât.

–Nu-i place muzica asta? am spus. Ce fel de muzică îi place?

–Ceva mai de modă veche, s-ar putea spune. Însă în mod sigur nu clasică.

–Beatles?

–O, Doamne!

– Lawrence Welk[1]?

– Nu e treaba noastră să discutăm pe tema asta, nu?

N-ar fi trebuit să încep.

I-am ignorat replica.

– Deci *dumitale* ce-ți place?

– Mie-mi place cam orice.

– Trebuie să-ți placă unele mai mult ca altele.

N-am putut scoate de la ea decât chicotitul acela discret. Un chicotit nervos, mai îngrijorat ca de obicei, dar asemănător celui cu care, de exemplu, îl întreba pe unchiul Jasper dacă-i plăcea mâncarea. El aproape întotdeauna confirma, dar cu anumite amendamente. Era bună, dar puțintel prea condimentată sau puțintel prea fadă. Poate un pic răscoaptă sau, eventual, nu îndeajuns de pătrunsă. O dată spusese „Nu-mi place", refuzând să dea detalii, iar mătușii i se stinsese râsul pe buzele strânse într-o eroică stăpânire de sine.

Ce-ar fi putut servi la masa aceea? Îmi vine să zic curry, dar asta poate pentru că tatei nu-i plăcea curry, deși el nu făcea caz de asta. Unchiul se ridicase și își preparase un sendviș cu unt de arahide – cu atâta ostentație, încât păruse într-adevăr să facă mare caz. Indiferent ce o fi servit mătușa Dawn, cu siguranță nu fusese o provocare intenționată. Poate doar ceva puțin mai neobișnuit, care arătase bine în paginile unei reviste. Și, din câte îmi amintesc, unchiul mâncase tot înainte să-și dea verdictul. Deci nu fusese împins de foame, ci de nevoia de a-și proclama, pur și simplu, refuzul total.

---

[1] Muzician american (1903–1992), gazdă, timp de douăzeci și șapte de ani (1955–1982), a unei emisiuni de televiziune cu muzică mai veche (n.tr.)

Acum mă gândesc că poate mersese ceva prost la spital în ziua aceea, poate că murise cineva care n-ar fi trebuit să moară – s-ar fi putut ca problema să nu aibă nici o legătură cu mâncarea. Dar nu cred că mătușa Dawn se gândise la asta – sau, dacă se gândise, nu lăsase să se vadă. Era plină de căință.

La vremea aceea, mătușa Dawn avea o altă problemă, pe care eu n-am înțeles-o decât mai târziu. Problema cuplului vecin. Se mutaseră cam odată cu mine. El era inspectorul școlar al comitatului, ea preda muzică. Erau poate cam de aceeași vârstă cu mătușa Dawn, mai tineri decât unchiul Jasper. Nici ei nu aveau copii, lucru care îi făcea dispuși să socializeze, și se aflau în acea etapă a adaptării la o nouă comunitate în care orice nouă perspectivă pare luminoasă și ușor de atins. În această stare de spirit, îi invitaseră pe mătușa Dawn și pe unchiul Jasper acasă la ei, să bea un pahar împreună. Viața socială a mătușii și a unchiului era atât de limitată, lucru foarte bine cunoscut în oraș, încât mătușa Dawn nu era deloc obișnuită să refuze. Așa că se treziseră că merg în vizită, beau și stau de vorbă, și îmi pot imagina că unchiul Jasper se însufleți și el, deși fără să uite de gafa pe care o făcuse mătușa acceptând invitația.

Ea era acum într-o mare dilemă. Înțelegea că, atunci când oamenii te-au invitat în casa lor și tu te-ai dus, se cuvine să le întorci invitația. Să le oferi un pahar de băutură, o ceașcă de cafea. Nu era nevoie de o masă. Dar ea nu știa cum să facă nici măcar puținul care se cuvenea. Unchiul nu le găsise vecinilor nici o vină – pur și simplu nu-i plăcea să aibă musafiri sub nici o formă.

Apoi, odată cu știrea pe care i-o adusesem eu, apăru și posibilitatea unei rezolvări a problemei. Trioul

din Toronto – inclusiv, desigur, Mona – concerta la primărie într-o singură seară. Și se întâmplă să fie exact o seară când unchiul Jasper trebuia să lipsească de acasă până târziu. Era seara adunării generale și a cinei anuale ale medicilor din comitat. Nu a unui banchet, pentru că soțiile nu erau invitate.

Vecinii aveau de gând să meargă la concert. Ar fi trebuit oricum s-o facă, date fiindu-le profesiile. Dar fură de acord să se întoarcă și să-i facă o vizită mătușii, la o cafea și o gustare, de îndată ce se încheia concertul. Plus – și aici mătușa s-a întins mai mult decât îi era plapuma – ca să-i cunoască pe membrii trioului, care aveau, de asemenea, să se oprească la ea pentru câteva momente.

Nu știu cât anume din identitatea Monei Cassel le dezvăluise mătușa vecinilor. Dacă ar fi avut judecată, nu le-ar fi spus nimic. Și judecată avea mătușa din belșug, în aproape toate situațiile. Sunt convinsă că anunțase că doctorul nu putea fi prezent în seara aceea, însă n-ar fi mers atât de departe încât să le spună că mica reuniune trebuia ținută în secret. Dar cum s-o ascundă de Bernice, care pleca acasă la vremea cinei și care sigur ar fi mirosit pregătirile? Nu știu. Și, cel mai important, nu știu cum a transmis invitația muzicienilor. Ținuse tot timpul legătura cu Mona? N-aș crede. În mod cert nu-i stătea în fire să-l tragă pe sfoară pe unchiul pe termen lung.

Îmi imaginez că pur și simplu s-a ambalat foarte tare, a scris un bilet și l-a dus la hotelul unde urma să stea trioul. N-avea de unde să aibă o adresă din Toronto.

Chiar și când a intrat în hotel, trebuie să se fi întrebat ce ochi o priveau și să se fi rugat să nu dea peste director, care îl cunoștea pe soțul ei, ci peste tânăra cea nouă, care era de origine străină și care s-ar fi putut să nici nu știe că ea era soția medicului.

Trebuie să le fi sugerat muzicienilor că nu se aștepta ca ei să stea prea mult. Concertele sunt obositoare, și trioul urma să plece a doua zi devreme spre un alt oraș.

De ce și-a asumat riscul acesta? De ce să nu-i fi primit pe vecini singură? E greu de spus. Poate se simțea incapabilă să susțină o conversație de una singură. Poate voia să se fudulească puțin în fața lor. Poate – deși cu greu îmi vine să cred așa ceva – voia să facă un gest vag de prietenie sau de acceptare către cumnata sa, pe care, din câte știu, nu o cunoscuse niciodată.

Cred că a umblat năucă la gândul propriilor uneltiri. Ca să nu mai vorbim de pumnii pe care trebuie să-i fi ținut strânși și de rugăciunile din zilele dinainte, când exista pericolul ca unchiul Jasper să afle întâmplător ce punea ea la cale – dacă ar fi întâlnit-o pe profesoara de muzică pe stradă, de pildă, și ea l-ar fi copleșit cu mulțumiri și i-ar fi spus că abia aștepta.

Muzicienii nu erau atât de obosiți după concert cum ar fi fost poate de așteptat. Și nici atât de descurajați de numărul mic al ascultătorilor din sala primăriei, care probabil nu-i surprinsese. Entuziasmul invitaților din vecini și căldura sufrageriei (sediul primăriei fusese aproape înghețat), ca și sclipirile draperiilor de catifea vișinie, care ziua aveau o culoare roșcată fără viață, dar care arătau sărbătorește după lăsarea întunericului – toate aceste lucruri îi înviorașeră probabil. Vremea mohorâtă de afară le oferea termen de comparație, iar cafeaua îi încălzi pe străinii aceștia exotici, însă zgribuliți. Ca să nu mai vorbim de vinul de xeres de după cafea. Xeres sau porto în pahare de cristal de forma și dimensiunea potrivită, plus prăjiturele presărate cu nucă de cocos pisată, fursecuri cu unt în formă de romburi și de semiluni, napolitane

cu ciocolată. Eu însămi nu văzusem niciodată așa ceva. Părinții mei dădeau genul de petreceri la care oamenii mănâncă chili[1] din oale de lut.

Mătușa Dawn purta o rochie cu croială modestă, din crep de culoarea pielii. Era genul de rochie purtată eventual de o femeie mai în vârstă, care ar fi putut-o face să arate decent cu ajutorul unor detalii decorative, dar în care mătușa avea, parcă fără să vrea, aerul că participă la o sărbătoare nițeluș deocheată. Soția vecinului era de asemenea îmbrăcată de ocazie, poate un pic mai mult decât o cereau împrejurările. Violoncelistul scund și gros purta un costum negru în care ar fi arătat ca un cioclu dacă nu l-ar fi salvat papionul de la gât, iar pianista, care era soția lui, îmbrăcase o rochie neagră prea plină de volănașe pentru silueta ei planturoasă. Dar Mona Cassel strălucea ca luna într-o rochie dreaptă din material argintiu. Avea oase late și un nas mare ca al fratelui ei.

Mătușa Dawn chemase probabil pe cineva să acordeze pianul, așa că muzicienii nu se mai dezlipiră de el. (Și, dacă vi se pare ciudat că în casa aceasta exista un pian, dată fiind părerea unchiului despre muzică, așa cum se va dezvălui ea curând, pot doar să spun că fiecare casă de un anumit rang avea un pian în perioada aceea.)

Soția vecinului ceru *Eine kleine Nachtmusic*, și eu am susținut-o, dându-mi oarece ifose. Adevărul era că nu cunoșteam bucata, ci numai titlul, de când studiasem germana la școala din Toronto.

Apoi vecinul ceru și el ceva, și muzicienii cântară, și, la sfârșit, el își ceru scuze în fața mătușii Dawn

---

[1] Un fel de tocăniță cu sos roșu de ardei iuți și cu carne de vită (eventual și cu fasole boabe și/sau alte legume) (n.tr.)

că fusese atât de nepoliticos și se repezise să ceară piesa lui preferată înainte ca gazda să fi avut prilejul să o ceară pe a ei.

Mătușa Dawn spuse „O, nu", să nu-și facă griji de ea, ei îi plăcea orice. Și dispăru sub un strat impresionant de roșeață. Nu știu dacă o interesa câtuși de puțin muzica, dar în mod sigur arăta emoționată de ceva. Poate de faptul că era personal responsabilă de momentele acestea, de această revărsare de delicii.

Putuse oare să uite – cum ar fi putut? Întâlnirea medicilor din comitat, cina anuală și alegerea comitetului de conducere se terminau de obicei la zece și jumătate. Era deja ora unsprezece.

Prea târziu, prea târziu am observat amândouă.

Ușa de afară se deschide, apoi cea care dă în vestibul și, fără obișnuitul răgaz în care își scoate ghetele și paltonul sau fularul, unchiul intră cu pași mari în sufragerie.

Muzicienii, aflați în mijlocul unei piese, nu se opresc. Vecinii îl salută pe unchiul veseli, dar cu voce scăzută, ca să nu deranjeze interpreții. El arată de două ori mai mare cu paltonul încă nedescheiat, cu fularul desfăcut la gât și ghetele în picioare. Privește furios, dar nu la cineva anume, nici măcar la soția sa.

Și nici ea nu se uită la el. A început să strângă farfuriile de pe masa de alături, punându-le una peste alta, fără să mai observe măcar că pe unele sunt încă prăjiturele, care vor fi strivite și sfărâmate.

Fără grabă și fără să se oprească, unchiul traversează camera de zi, apoi sufrageria și intră pe ușile batante în bucătărie.

Pianista rămâne cu mâinile tăcute pe claviatură, iar violoncelistul s-a oprit. Violonista continuă singură.

ABBYY PDF Transformer+ Click here to buy www.ABBYY.com

Habar n-am, nici măcar acum, dacă așa trebuia cântată piesa sau dacă ea îl sfida intenționat. N-a ridicat nici o clipă privirea, din câte îmi amintesc, ca să se uite la omul acesta furios. Capul ei mare, cărunt, asemănător cu al lui, dar mai bătut de intemperii, tremură puțin, dar poate că tremurase de la bun început.

El se întoarce, cu o farfurie plină cu iahnie de fasole cu carne. Probabil a deschis chiar atunci o conservă și i-a răsturnat conținutul rece în farfurie. N-a catadicsit să-și scoată paltonul. Și, tot fără să se uite la nimeni, dar făcând mare hărmălaie cu furculița, mănâncă de parcă ar fi singur – și flămând. Ai zice că n-a fost fărâmă de mâncare la adunarea și cina anuală.

Nu l-am văzut niciodată mâncând așa. Manierele lui la masă fuseseră întotdeauna arogante, dar decente.

Piesa pe care o cântă sora sa se încheie, probabil pentru că a ajuns la final. Unchiul nu și-a terminat încă porția de fasole. Vecinii s-au retras în vestibul, s-au înfofolit în hainele de afară și și-au vârât o dată capul pe ușă ca să-și exprime noianul de mulțumiri, disperați să iasă din casă.

Iar acum pleacă și muzicienii, deși nu chiar atât de grăbiți. La urma urmei, instrumentele trebuie așezate în suporturi cu grijă, nu pot fi pur și simplu aruncate înăuntru. Fac gesturile lor obișnuite probabil, metodice, și apoi dispar și ei. Nu-mi amintesc nimic din ceea ce s-a spus sau dacă mătușa Dawn și-a venit suficient în fire ca să le mulțumească ori să-i conducă până la ușă. Eu nu pot să le dau atenție pentru că unchiul Jasper s-a apucat să vorbească foarte tare, și persoana cu care vorbește sunt eu. Cred că îmi amintesc cum violonista îi aruncă o privire chiar în clipa când el începe să peroreze. O privire pe care el o ignoră complet sau poate nici n-o vede. Nu e o privire furioasă, cum ar fi de așteptat,

și nici măcar uimită. Femeia e doar cumplit de obosită, iar fața îi e mai albă ca varul.

– Spune-mi, zice unchiul, adresându-mi-se ca și cum nimeni altcineva n-ar mai fi în încăpere, spune-mi, părinților tăi le place chestia asta? Vreau să spun, genul ăsta de muzică? Concerte și de-astea? Dau vreodată bani ca să stea jos două ore și să-și turtească fundul ascultând ceva ce n-ar mai fi în stare să recunoască a doua zi? Dau bani ca să comită pur și simplu o înșelăciune? I-ai văzut vreodată făcând așa ceva?

Am spus nu, și acesta era adevărul. Nu-i văzusem niciodată mergând la concerte, deși în general erau pentru.

– Vezi? Părinții tăi au prea mult bun-simț. Prea mult bun-simț ca să facă parte din mulțimea asta de oameni care se agită și bat din palme, și fac pe nebunii de parcă ar asista la minunea lumii. Știi la ce fel de oameni mă refer, nu? Niște mincinoși. O șleahtă de derbedei. Totul numai ca să se dea drept aristocrați. Sau, mai probabil, cedând în fața nevoii nevestelor de a se da drept aristocrate. Să nu uiți asta când ai să ieși în lume, bine?

Am fost de acord să nu uit. Nu mă mira prea mult ceea ce-mi spusese. O mulțime de oameni gândeau așa. Era o seamă de lucruri pe care bărbații le detestau. Sau cu care nu aveau ce face, după cum spuneau ei. Și asta era perfect adevărat. Nu aveau ce face cu ele, deci le detestau. Poate că același sentiment aveam și eu față de algebră – mă îndoiam foarte tare că avea să-mi folosească vreodată la ceva.

Dar nu mergeam atât de departe încât să-mi doresc s-o văd dispărând de pe fața pământului.

Când am coborât a doua zi de dimineață, unchiul Jasper plecase deja. Bernice spăla vase în bucătărie,

iar mătușa Dawn punea la loc paharele de cristal în vitrina cu bibelouri. Îmi zâmbi, dar mâinile îi tremurau ușor, așa că paharele scoteau un clinchet subțire de avertizare.

– Căminul unui bărbat e castelul lui, spuse ea.

– E un joc de cuvinte, am spus, ca s-o înveselesc. Castelul Cassel[1].

Ea zâmbi din nou, dar nu cred că-și dăduse seama vreo clipă despre ce vorbeam.

– Când ai să-i scrii mamei tale, în Ghana... spuse ea, cred că n-ar trebui să-i povestești... vreau să spun, mă gândeam dacă ar fi bine să-i povestești despre mica neplăcere pe care am avut-o aici ieri seară. Adică, am sentimentul că ar părea trivial și cam egoist din partea noastră, când ea vede atâtea necazuri adevărate și oameni care mor de foame, și chestii de genul ăsta.

Am înțeles. Nu m-am mai obosit să spun că până la ora aceea nu existaseră cazuri de moarte prin inaniție în Ghana[2].

Oricum, doar în prima lună le trimisesem părinților mei scrisori pline de descrieri sarcastice și de plângeri. Acum, totul devenise prea complicat ca să-l pot descrie.

După conversația noastră despre muzică, atenția unchiului Jasper față de mine deveni mai respectuoasă. Îmi asculta părerile despre sistemul medical universal gratuit ca și cum ar fi fost ale mele, nu preluate de la părinții mei. O dată mi-a spus că era o plăcere să aibă o persoană inteligentă cu care să discute la masă. Mătușa

---

[1] *Castle* („castel") și numele propriu Cassel se pronunță identic în engleză. (n.tr.)

[2] Ghana este una dintre economiile de succes din Africa. Are un foarte bun sistem educațional și de asigurări de sănătate. Limba oficială este engleza. (n.tr.)

a confirmat că da, așa era. Spusese asta numai ca să se facă plăcută și, când unchiul a râs într-un anumit fel, s-a înroșit toată. O ducea greu, dar de Sfântul Valentin era deja iertată și primi un pandantiv de heliotrop care o făcu să zâmbească și în același timp să întoarcă ochii într-o parte, pentru a vărsa câteva lacrimi de ușurare.

Paloarea ca de ceară a Monei, oasele care-i ieșeau prin piele, nu întru totul ascunse de rochia argintie, erau poate semne de boală. Moartea ei fu menționată în primăvara aceea în ziarul local, care aminti și de concertul de la primărie. Fu retipărit un necrolog dintr-o gazetă din Toronto, cu scurta descriere a unei cariere ce părea să fi fost suficientă pentru a o susține financiar, chiar dacă nu și remarcabilă. Unchiul Jasper se arătă mirat – nu de moartea ei, ci de faptul că nu avea să fie înmormântată la Toronto. Slujba de îngropăciune și ceremonia ca atare aveau să se țină la biserica Osana, care se afla la câțiva kilometri spre nord de oraș, printre fermele risipite de la țară. În copilăria unchiului Jasper și a Monei / Maud, aceasta fusese biserica familiei lor, și era anglicană. Unchiul și mătușa frecventau acum biserica unită, ca majoritatea oamenilor înstăriți din oraș. Enoriașii Bisericii Unite erau credincioși fideli, dar nu considerau că trebuie să ajungi la slujbă în fiecare duminică și nu credeau că Dumnezeu s-ar fi împotrivit să bei un păhărel din când în când. (Bernice, fata în casă, mergea la o altă biserică, și cânta acolo la orgă. Congregația aceea era mică și ciudată – lăsau broșuri pe scările de la intrare ale caselor din oraș, cu liste de oameni care aveau să ajungă în iad. Nu localnici, ci personaje cunoscute, precum Pierre Trudeau[1].)

---

[1] Politician liberal canadian (1919–2000), prim-ministru în anii 1968–1979 și 1980–1984 (n.tr.)

– În biserica Osana nici măcar nu se mai țin slujbe, spuse unchiul Jasper. Ce sens are s-o aducă până aici? Nici n-aș fi crezut că le dă voie să facă așa ceva.

Dar se dovedi că biserica era deschisă, de fapt, în mod regulat. Celor care o știau din copilărie le plăcea s-o folosească pentru înmormântări, și uneori copiii lor se căsătoreau acolo. Înăuntru era bine întreținută, grație unei moșteniri considerabile, și sistemul de încălzire fusese modernizat.

Eu și mătușa Dawn am ajuns acolo cu mașina ei. Unchiul Jasper avusese treabă până în ultimul moment.

Nu mai fusesem niciodată la o înmormântare. Părinții mei ar fi fost de părere că un copil nu trebuie să treacă printr-o asemenea experiență, chiar dacă în cercul lor – din câte par să-mi amintesc – ea era considerată o celebrare a vieții.

Mătușa Dawn nu era îmbrăcată în negru, așa cum mă așteptam. Purta un costum lila și o haină scurtă de astrahan, cu o tocă asortată, tot de miel. Arăta foarte drăguță și părea să fie într-o bună dispoziție pe care abia reușea să și-o înfrâneze.

Ghimpele fusese scos – ghimpele din coasta unchiului Jasper –, și asta nu putea s-o facă altfel decât fericită.

Unele dintre ideile mele se schimbaseră de când locuiam cu unchiul și mătușa. De exemplu, nu mai eram atât de tolerantă față de oameni ca Mona. Sau față de Mona însăși, de muzica și de cariera ei. Nu credeam că era – sau fusese – o ciudată, dar înțelegeam de ce unii oameni o puteau judeca astfel. Nu era vorba doar de oasele ei late și de nasul mare și alb, doar de vioară și de modul oarecum ridicol în care trebuia ținută – era vorba de muzica însăși și de devotamentul

ei față de muzică. Ca femeie, devotamentul față de orice te putea face să pari ridicolă.

Nu vreau să spun că fusesem pe de-a-ntregul cucerită de modul de a gândi al unchiului Jasper – doar că nu mi se mai părea atât de străin ca altădată. Într-o duminică dimineață devreme, strecurându-mă pe lângă ușa închisă a camerei în care dormeau unchiul și mătușa, auzisem niște sunete cum nu mai știusem până atunci pe nimeni – inclusiv pe părinții mei – să scoată, un soi de mârâieli și de schelălăituri plăcute, ce sugerau o complicitate și un abandon care m-au tulburat și m-au ros în taină.

– N-aș crede să vină prea multă lume din Toronto până aici, spuse mătușa Dawn. Nici măcar Gibsonii n-au să fie în stare să vină. El are o întâlnire, iar ea nu poate să-și cheme elevii în altă zi.

Gibsonii erau vecinii de alături. Prietenia continuase, dar într-o notă mai rezervată, fără vizite reciproce.

O colegă de la școală îmi spusese:

– Stai să vezi când o să te pună să te uiți la ea pentru ultima dată. Eu, când m-am uitat la bunică-mea, am leșinat.

Nu auzisem despre „uitatul pentru ultima dată", dar mi-am închipuit ce trebuia să fie. Am hotărât că aveam să mijesc ochii și să mă prefac doar că privesc.

– Măcar de nu s-ar simți în biserică mirosul ăla stătut, spuse mătușa Dawn. Îl deranjează întotdeauna pe unchiul tău la sinusuri.

Nu era însă nici un miros stătut și nici o igrasie posomorâtă nu se infiltra printre pietrele zidurilor sau ale podelei. Cineva se trezise probabil dimineață devreme și pornise căldura.

Rândurile de scaune erau aproape pline.

–Văd că au venit o mulțime de pacienți de-ai unchiului tău, spuse încet mătușa Dawn. Drăguț din partea lor! N-ar face asta pentru nici un alt doctor din oraș.

Organista cânta o piesă pe care o știam bine. O fată care îmi fusese prietenă în Toronto o cântase la un concert de Paște. *Herz und Mund und Tat und Leben.*

Femeia de la orgă era pianista care cântase în scurtul concert neterminat de acasă de la unchiul. Violoncelistul ședea pe unul dintre locurile din cor, în apropiere. Probabil avea să cânte mai târziu.

Ne așezaserăm și ascultam de puțină vreme, când în spatele bisericii s-a produs o agitație discretă. Eu nu m-am întors să mă uit pentru că tocmai observasem cutia lustruită de lemn întunecat, așezată transversal puțin mai jos de altar. Sicriul. Unii oameni îi spuneau cosciug. Era închis. În afară de cazul când cineva l-ar fi deschis la un moment dat, n-aveam de ce să-mi fac griji în legătură cu „uitatul pentru ultima dată". Chiar și așa, mi-am imaginat-o pe Mona înăuntru. Nasul mare și osos avântat în sus, carnea împuținată, pleoapele închise, nemișcate. M-am străduit să-mi fixez imaginea aceea în prim-planul minții, până când m-am simțit suficient de tare ca să nu-mi provoace greață.

Mătușa Dawn nu se întorsese nici ea să vadă ce se întâmpla în spatele nostru.

Pricina acelei mici tulburări se apropie pe coridorul dintre bănci și se dovedi a fi unchiul Jasper. Nu se opri însă la rândul unde eu și mătușa Dawn îi păstrasem un loc. Trecu mai departe fără să clipească, cu pas respectuos, dar hotărât. Și îl însoțea cineva.

Fata în casă, Bernice. Era îmbrăcată elegant, cu un costum bleumarin și o pălărie asortată, împodobită cu un mic buchețel de flori. Nu se uita la noi și nici la nimeni altcineva. Avea obrajii îmbujorați și buzele strânse.

Nici mătușa Dawn nu se uita la nimeni. În momentul acela își făcea de lucru cu cartea de imnuri pe care o scosese din buzunarul locului din față.

Unchiul Jasper nu se opri la sicriu: o conduse pe Bernice la orgă. Melodia înregistră un fel de bufnitură ciudată, de surpriză. Urmă un bâzâit, o pauză, o tăcere, întreruptă doar de foșnetul oamenilor așezați în sală, care întindeau capetele să vadă ce se petrecea.

Pianista care cântase la orgă și violoncelistul plecaseră. Probabil exista vreo ușă undeva sus pe care putuseră să fugă. Unchiul Jasper o așezase pe Bernice în locul femeii.

Când Bernice începu să cânte, unchiul păși în față și făcu un gest către public. Ridicați-vă și cântați însemna, și câțiva oameni se ridicară. Apoi mai mulți. Apoi toți.

Își răsfoiră foșnind cărțile de imnuri, dar majoritatea începură să cânte încă înainte să găsească textul: *The Old Rugged Cross*[1].

Unchiul Jasper și-a încheiat misiunea. Poate să se întoarcă și să-și ocupe locul pe care i l-am păstrat.

Doar că există o problemă. Un lucru pe care nu l-a anticipat.

Aceasta este o biserică anglicană. În biserica unită cu care e obișnuit unchiul, membrii corului intră pe o ușă din spatele amvonului și se așază în formație înainte să apară preotul, ca să poată privi adunarea enoriașilor cu aerul acela de iată-suntem-toți-o-mare-familie. Apoi vine și pastorul, semn că slujba poate să înceapă. Dar în biserica anglicană, cântăreții înaintează pe coridorul dintre bănci, venind din spatele bisericii și cântând, ceea

---

[1] Cântec religios extrem de popular în America de Nord în ultima jumătate a secolului al XX-lea (n.tr.)

ce e în sine un spectacol – anonim, dar plin de gravitate. Își ridică ochii din cărți numai ca să privească înainte spre altar și par transpuși, detașați cumva de personalitățile lor de zi cu zi și nu tocmai conștienți de prezența rudelor, a vecinilor sau a oricui altcuiva în sală.

Cântăreții vin deci pe coridorul dintre bănci, cântând *The Old Rugged Cross*, ca toată lumea – probabil, unchiul Jasper a vorbit cu ei înainte. Poate i-a păcălit că era cântecul preferat al moartei.

E o problemă de spațiu și de trupuri. Din cauza coriștilor de pe interval, unchiul nu are nici o șansă să se întoarcă la locul lui. E la strâmtoare.

Nu-i rămâne decât un singur lucru de făcut, și încă repede, așa că asta și face. Cântăreții nu au ajuns încă la primul șir de bănci, drept care el se înghesuie acolo. Oamenii de lângă el, sculați în picioare, sunt surprinși, dar îi fac loc. Atât cât pot. Din întâmplare, sunt toți corpolenți, iar el e un bărbat solid, deși nu-i deloc gras.

Voi iubi crucea veche, aspră,
Până viața-mi opri-voi din goană.
Credincios voi rămâne pe veci vechii cruci
Și-am s-o schimb într-o zi pe-o coroană.

Asta cântă unchiul meu, cu mare zel, în spațiul care i s-a oferit. Nu se poate răsuci cu fața spre altar, ci trebuie să privească afară din rând, spre profilurile coriștilor care trec pe lângă el. Și, fără voia sa, pare oarecum prizonier acolo. Totul a mers bine, și totuși nu chiar așa cum și-a imaginat el. Chiar și după ce se încheie cântecul, el rămâne în locul acela, se așază acolo, înghesuindu-se cât poate alături de oamenii de pe bancă. Poate i se pare că, dacă s-ar ridica și ar lua-o înapoi pe interval până la noi, ar strica tot efectul.

Mătușa Dawn n-a cântat, pentru că n-a găsit pagina din cartea de imnuri. Și se pare că n-a fost în stare să se ia pur și simplu după ceilalți, așa cum am făcut eu.

Sau poate a surprins umbra dezamăgirii pe chipul unchiului Jasper încă înainte ca el însuși să devină conștient de ea.

Sau poate și-a dat seama că, pentru prima dată, nu-i pasă. Nu-i pasă nici s-o pici cu ceară.

–Să ne rugăm, spune preotul.

ABBYY PDF Transformer+
Click here to buy
www.ABBYY.com

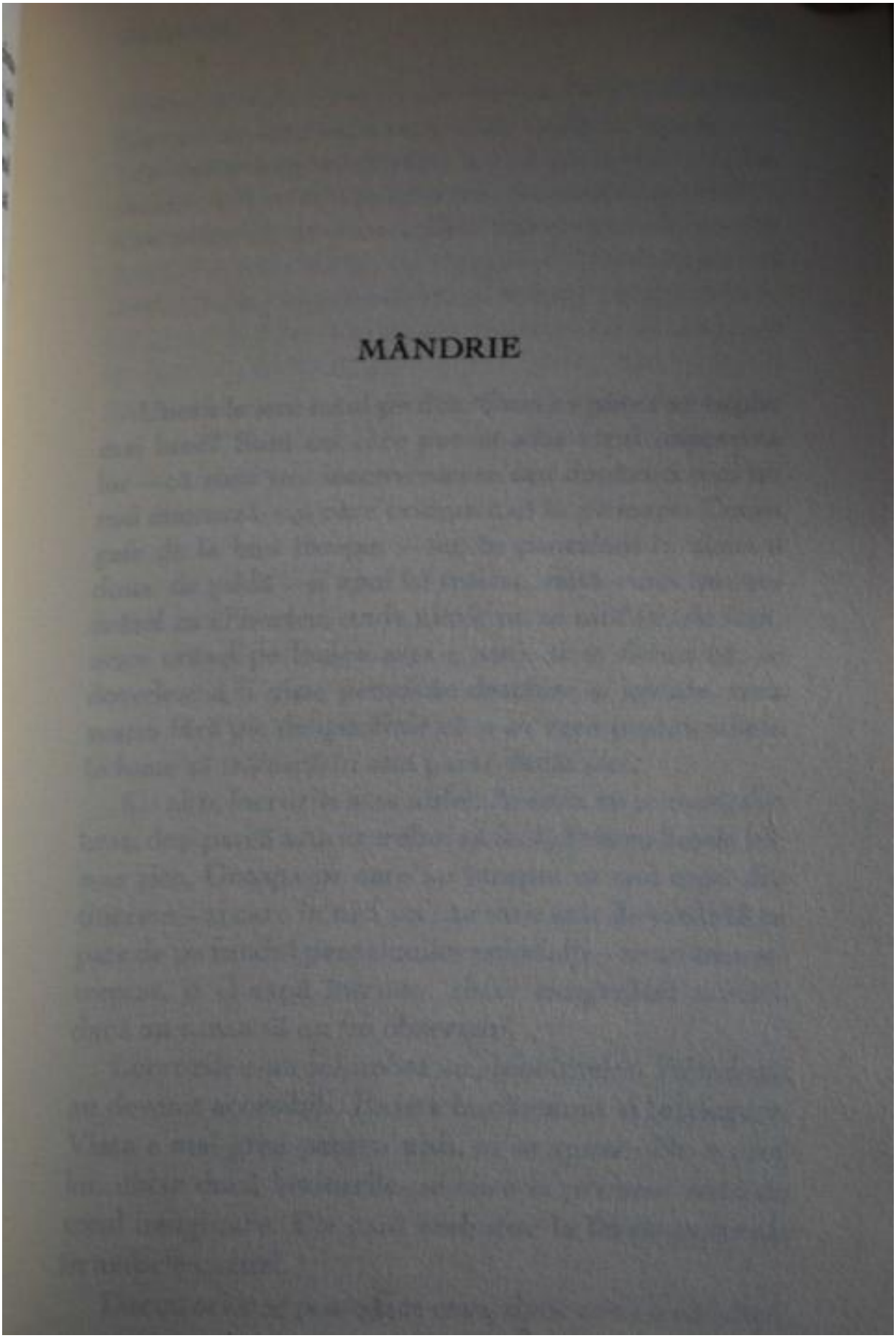

MÂNDRIE

Unora le iese totul pe dos. Cum aș putea să explic mai bine? Sunt cei care par să aibă totul împotriva lor – că sunt trei inconveniente sau douăzeci nici nu mai contează – și care oricum cad în picioare. Comit gafe de la bun început – fac în pantaloni în clasa a doua, de pildă – și apoi își trăiesc toată viața într-un orășel ca al nostru, unde nimic nu se uită (și, de fapt, orice orășel pe lumea asta e așa), și se descurcă, se dovedesc a fi niște persoane deschise și joviale, care susțin fără pic de ipocrizie că n-ar vrea pentru nimic în lume să trăiască în altă parte decât aici.

Cu alții, lucrurile stau altfel. Aceștia nu se mută din oraș, deși parcă asta ar trebui să facă. Pentru binele lor, s-ar zice. Groapa pe care au început să și-o sape din tinerețe – și care în nici un caz nu e atât de vizibilă ca pata de pe fundul pantalonilor celorlalți – se adâncește treptat, și ei sapă întruna, chiar exagerând uneori, dacă au șansa să nu fie observați.

Lucrurile s-au schimbat azi, bineînțeles. Psihologii au devenit accesibili. Există bunăvoință și înțelegere. Viața e mai grea pentru unii, ni se spune. Nu e vina lor, chiar dacă loviturile pe care le primesc sunt cu totul imaginare. Ele sunt resimțite la fel de puternic în ambele cazuri.

Dar cu orice se poate face ceva, dacă vrei cu adevărat.

ABBYY PDF Transformer+ Click here to buy www.ABBYY.com

Oneida, oricum, nu a mers la școală cu noi, toți ceilalți. Adică nu s-ar fi putut întâmpla acolo ceva care s-o deraieze pentru totdeauna. A fost la o școală de fete, o școală privată, despre care nu țin minte cum se numea – asta presupunând că am știut vreodată. Nici măcar pe timpul verii n-o vedeam prea des. Am impresia că familia ei se ducea la o cabană pe malul lacului Simcoe[1]. Aveau o grămadă de bani – atât de mulți, de fapt, încât nu se puteau compara cu nimeni altcineva în oraș, nici măcar cu cei înstăriți.

Oneida era un nume neobișnuit – și este încă – și n-a prins aici la noi. Nume indian, am aflat mai târziu. Probabil, alegerea mamei ei. Mama a murit când ea, Oneida, era adolescentă. Cred că tatăl ei o striga Ida.

Am avut cândva toate hârtiile, mormane de documente pentru istoria orașului la care lucram. Dar chiar și acolo erau goluri. Nu exista nici o explicație mulțumitoare a felului în care dispăruseră banii. Dar nici n-a fost nevoie. Pe vremea aceea, gura lumii era suficientă. Ce nu se bagă de regulă în seamă e felul în care gura lumii, oricât de gălăgioasă, se stinge cu timpul.

Tatăl Idei era directorul băncii. Chiar și în timpurile acelea, bancherii veneau și plecau, probabil ca să nu se împrietenească prea tare cu clienții. Dar familia Jantzen își avea stilul ei de viață în oraș de prea multă vreme ca să poată fi supusă vreunor reglementări, sau cel puțin așa părea. Horace Jantzen arăta cu siguranță a om născut să conducă. O barbă albă deasă – în ciuda faptului că, dacă e să te iei după fotografii, bărbile

[1] Lac în sudul regiunii Ontario (sud-estul Canadei), destinație turistică (n.tr.)

nu mai erau la modă de pe vremea Primului Război Mondial –, o înălțime respectabilă, un stomac de fier și o expresie mătăhăloasă.

Chiar și în dificilul deceniu al patrulea, oamenii aveau idei. Închisorile se deschideau ca să ofere adăpost celor care urmau liniile de cale ferată[1], dar, fără îndoială, chiar și unii dintre aceștia aveau în cap idei menite să le aducă un milion de dolari.

Iar în zilele acelea, un milion de dolari era un milion de dolari.

Nu orice vagabond de pe trenuri a intrat însă în bancă să stea de vorbă cu Horace Jantzen. Cine știe dacă fusese un singur om sau un grup. Poate un străin sau poate un prieten al unor prieteni. Bine îmbrăcat și arătând absolut credibil, cu siguranță. Horace punea preț pe aparențe și nu era prost, deși poate n-a mirosit atât de iute pe cât ar fi trebuit că nu era lucru curat la mijloc.

Ideea avansată fusese resuscitarea mașinilor propulsate de forța aburului, care existaseră la începutul secolului. E posibil ca Horace Jantzen să fi deținut el însuși una cândva, căci avea o slăbiciune pentru ele. Modelul cel nou ar fi fost o versiune îmbunătățită, bineînțeles, și ar fi avut avantajul de a fi foarte economic și mult mai silențios.

Nu cunosc amănuntele, pentru că la vremea respectivă eram la liceu. Dar îmi pot imagina vorbele care transpiraseră, ironiile, entuziasmul și știrea care a ajuns

---

[1] Referire la așa-numiții hobo, muncitori itineranți (în America de Nord), care, mânați de sărăcie, călătoreau deseori ascunși în trenurile de marfă, îndreptându-se de multe ori spre regiunile sălbatice sau abia colonizate. În perioada Marii Crize Economice din anii 1930, numărul lor a sporit dramatic. (n.tr.)

apoi la urechile localnicilor că niște antreprenori din Toronto sau Windsor, sau Kitchener se pregăteau să se instaleze în oraș. Niște mahări, spuneau oamenii, în timp ce alții întrebau dacă aveau cu ce să garanteze.

Aveau, într-adevăr, căci banca le acordase împrumutul. Fusese decizia lui Jantzen, și nu era clar dacă nu cumva își investise și propriii bani în afacere. Poate că da, dar ulterior ieșise la iveală că băgase mâna prea adânc în fondurile băncii, gândindu-se, fără îndoială, că putea să le returneze mai târziu, fără ca cineva să afle. Poate că legile nu erau atât de stricte pe atunci. Au fost într-adevăr angajați niște oameni, și vechiul grajd care închiria cai a fost debarasat ca să facă loc operațiunilor pe care ei aveau să le desfășoare. Și aici amintirile mele încep să se estompeze, pentru că am absolvit liceul și a trebuit să mă gândesc cum să-mi câștig existența, în măsura posibilului. Defectul meu de vorbire, chiar și cu buza cusută, excludea orice slujbă care mi-ar fi cerut să vorbesc mult, așa că m-am decis asupra contabilității, și asta a însemnat că am plecat din oraș ca să-mi fac ucenicia la un birou din Goderich. Când m-am întors, afacerea mașinii cu abur era pomenită cu dispreț de către cei care fuseseră împotriva ei și deloc de către cei care o susținuseră. Străinii veniți în oraș care o susținuseră sus și tare dispăruseră.

Banca pierduse o mulțime de bani.

S-a vorbit nu de înșelăciune, ci de proastă gestiune. Cineva trebuia pedepsit. Un director obișnuit ar fi fost dat afară, dar, pentru că era vorba de Horace Jantzen, măsura aceasta s-a evitat. Ceea ce s-a întâmplat cu el a fost aproape mai rău. L-au trimis director de bancă în orășelul Hawksburg, cam la zece kilometri mai sus pe șosea. Până atunci, acolo nu existase nici un director,

pentru că n-ar fi fost necesar. Erau doar o casieră-șefă și o casieră obișnuită în subordinea ei.

Bineînțeles că el ar fi putut să refuze, dar mândria, cum s-a spus atunci, nu i-a dat voie. Mândria l-a făcut să se lase dus în fiecare dimineață cu mașina, preț de zece kilometri, ca să stea în spatele unui paravan de scânduri ieftine lăcuite, fără un birou propriu-zis. Ședea acolo și nu făcea nimic până când venea vremea să fie luat acasă.

Șoferul era fiica lui. Și, la un moment dat în cursul acestor ani când l-a condus pe tatăl ei, Ida s-a transformat în Oneida. Avea în sfârșit ceva de făcut. N-a început însă să se ocupe de gospodărie, pentru că nu puteau să-i dea drumul doamnei Birch. Ăsta era un mod de a prezenta lucrurile. Un altul era că nu o plătiseră niciodată pe doamna Birch suficient pentru ca femeia să nu ajungă la azil – presupunând că luaseră vreodată în considerare ideea de a-i da drumul.

Când mi-i imaginez pe Oneida și pe tatăl ei în aceste călătorii până la Hawksburg și înapoi, îl văd pe el așezat pe bancheta din spate și pe ea în față, ca o șoferiță de meserie. Poate că el era prea trupeș ca să stea lângă ea. Sau poate că avea nevoie de spațiu pentru barbă. Oneida nu are un aer de ființă persecutată sau nefericită că face munca asta, și nici tatăl ei nu arată de fapt nefericit. Demnitate – asta avea bătrânul, foarte multă demnitate. Ea avea altceva. Când intra într-un magazin sau mergea pur și simplu pe stradă, în jurul ei părea să se formeze un mic spațiu, disponibil pentru orice ar fi vrut ea să facă sau pentru saluturile pe care le-ar fi adresat. Părea atunci puțin agitată, dar binevoitoare, gata să râdă pe țintel de situație sau de ea însăși. Bineînțeles că avea silueta aceea frumoasă și arăta bine, cu tenul și părul blond care-ți luau ochii.

ABBYY PDF Transformer+ Click here to buy www.ABBYY.com

Așa că ar putea părea ciudat că mi-era milă de ea, cum plutea toată la suprafața lucrurilor, atât de încrezătoare.

Mie – să-mi fie milă de cineva!

Apoi veni războiul, și lucrurile părură să se schimbe peste noapte. Vagabonzii nu mai mergeau după trenuri. Erau acum slujbe destule, și bărbații tineri nu mai căutau de lucru și nu mai făceau autostopul pe șosele, ci apăreau peste tot în uniformele lor albastru-tern sau kaki. Mama spunea că aveam noroc că sunt așa cum sunt, și cred că avea dreptate, dar am rugat-o să nu spună asta în fața altora. Mă întorsesem din Goderich, îmi terminasem ucenicia, și am căpătat imediat de lucru – țineam registrele la magazinul general Krebs's. Bineînțeles, s-ar fi putut spune, și probabil s-a spus, că primisem slujba pentru că mama lucra acolo la raionul de textile, dar tot cam pe atunci se nimerise ca tânărul director al magazinului, Kenny Krebs, să plece să se înroleze aviator și să fie ucis într-un zbor de antrenament.

Veneau vești teribile ca aceasta, dar în același timp era o energie bine-venită peste tot, și oamenii umblau prin oraș cu bani în buzunare. Mă simțeam separat de băieții tineri de vârsta mea, dar faptul acesta nu era, într-un fel, nimic nou. Și erau și alții în aceeași barcă. Fiii de fermieri fuseseră scutiți de serviciul militar ca să aibă grijă de recoltă și de animale. Știam pe câte unii care profitaseră de această scutire cu toate că aveau argați. Știam că dacă m-ar fi întrebat cineva de ce nu sunt în armată ar fi însemnat că glumește. Și aveam pregătit răspunsul că trebuia să mă îngrijesc de registre. Registrele de la Krebs's și, curând, și altele. Trebuia să am grijă de cifre. Încă nu se încetățenise ideea că femeile puteau face așa ceva. Nici măcar până la sfârșitul războiului, deși la vremea aceea ele țineau deja, de ceva

timp, o parte din registre. Pentru servicii cu adevărat de calitate se credea că e nevoie de un bărbat.

Mă întreb uneori: „De ce o buză de iepure aranjată decent, chiar dacă nu foarte isteț, și o voce care suna oarecum aparte, dar putea fi înțeleasă, au fost de ajuns ca să mă țină acasă?" Probabil că primisem ordinul de înrolare, probabil fusesem la doctor să-mi iau dispensa – pur și simplu nu-mi amintesc. Oare eram atât de obișnuit să fiu scutit de una sau de alta încât am considerat și această scutire, ca multe alte lucruri, de la sine înțeleasă?

Poate îi spuneam eu mamei să nu vorbească despre anumite subiecte, dar ceea ce spunea ea nu avea, de obicei, prea mare importanță pentru mine. Ea vedea invariabil jumătatea plină a paharului. Știam că din cauza mea îi era frică să mai aibă copii și că pierduse o dată un bărbat interesat de ea fiindcă îi vorbise despre asta. Dar nu-mi trecea prin cap să simt milă față de vreunul din noi. Nu-mi lipseau nici tatăl meu, mort înainte ca eu să fi apucat să-l văd, nici prietena pe care aș fi putut-o avea dacă aș fi arătat altfel, nici scurtul moment de fudulie al plecării la război.

Eu și mama aveam mâncăruri pe care ne plăcea să le mâncăm la cină, emisiuni de radio pe care ne plăcea să le ascultăm și, întotdeauna, știrile BBC de peste ocean înainte de culcare. Ochii mamei luceau când îi asculta pe rege sau pe Winston Churchill. Am dus-o să vadă filmul *Doamna Miniver*[1], și a fost impresionată și de el. Dramele ne umpleau viața – fictive sau reale. Evacuarea de la Dunkerque, comportamentul curajos

---

[1] Celebru film britanic din 1942, despre influența războiului asupra unei familii din clasa de mijloc (n.tr.)

al familiei regale, bombardarea Londrei noapte de noapte și Big Ben care suna în continuare să anunțe știrile-i sumbre[1]. Nave pierdute pe mare și apoi teribila lovitură, un vas de pasageri, un feribot, scufundat între Canada și Newfoundland[2], foarte aproape de țărmul nostru.

În noaptea aceea n-am putut să dorm și m-am plimbat pe străzile orașului. Trebuia să mă gândesc la oamenii dispăruți pe fundul mării. Femei bătrâne și femei aproape bătrâne, ca mama mea, care continuau să împletească. Vreun copilaș chinuit de o durere de dinți. Alți pasageri care-și petrecuseră ultima jumătate de oră înainte de scufundarea vasului plângându-se de rău de mare. Aveam o senzație foarte stranie, care era în parte oroare și în parte – în măsura în care pot s-o descriu – un fel de exaltare glacială. Spulberarea aceasta a toate, egalitatea – da, trebuie s-o spun – egalitatea, dintr-odată, între oameni ca mine și mai rău ca mine și oameni ca ei.

Bineînțeles că sentimentul acesta s-a evaporat mai târziu, când m-am obișnuit să văd tot felul de lucruri, în timpul războiului. Dosuri zdravene, goale, dosuri bătrâne și uscate, toate mânate în camerele de gazare.

Sau, dacă n-a dispărut de tot, am învățat în mod sigur să-l înăbuș.

Probabil, în anii aceia m-am întâlnit întâmplător cu Oneida, și apoi am continuat s-o urmăresc. Ar fi trebuit oricum. Tatăl ei murise chiar înainte de Ziua Victoriei,

---

[1] Referire la sunetele carilonului din Big Ben, care marcau întotdeauna ora exactă la postul de radio BBC, înainte de începerea buletinului de știri (n.tr.)

[2] Până în 1949, insula Newfoundland și provincia Labrador, pe continent, au fost dominion britanic, separat de Canada. (n.tr.)

așa că înmormântarea coincisese oarecum jenant cu sărbătoarea. La fel s-a petrecut un an mai târziu, în vara următoare, cu mama mea, exact atunci când toată lumea aflase despre bomba atomică. Mama a murit totuși într-un mod mai surprinzător și mai public, la serviciu, după ce spusese: „Va trebui să mă așez puțin".

Tatăl Oneidei abia dacă mai fusese zărit în ultimul an de viață și nu se mai știa aproape nimic de el. Parodia de la Hawksburg se încheiase, dar Oneida părea mai ocupată ca oricând. Sau, poate, pe atunci aveai doar impresia că toată lumea cu care te întâlneai era ocupată, din pricină că trebuia să ținem socoteala cartelelor, să trimitem scrisori pe front și să povestim despre scrisorile pe care le primeam în schimb.

Iar în cazul Oneidei mai era și grija casei celei mari, de care acum trebuia să se ocupe singură.

Mă opri într-o zi pe stradă și-mi spuse că voia să-mi ceară sfatul despre cum s-o vândă. Casa. I-am spus că nu eu eram persoana cea mai potrivită să-i răspundă. Ea zise că nu, dar că pe mine mă cunoștea. Bineînțeles că nu mă cunoștea mai bine decât pe oricine altcineva din oraș, dar ea insistă și veni acasă la mine să discutăm mai pe îndelete. Admiră cum văruisem locuința, atunci când rearanjasem și mobila, și comentă că schimbarea mă ajutase probabil să nu-mi mai fie atât de dor de mama mea.

Era adevărat, dar majoritatea oamenilor nu s-ar fi apucat să-ți spună așa ceva în față.

Nu eram obișnuit să primesc pe cineva, așa că nu i-am oferit nimic, i-am dat doar câteva sfaturi serioase și prudente despre vânzare, amintindu-i mereu că nu eram nici pe departe expert.

După care ea se apucă să ignore tot ce-i spusesem. Vându casa primului venit, în special pentru că omul

îi tot împuie capul cu cât îi plăcea lui și cum voia să-și crească acolo copiii. Era ultimul om din oraș în care aș fi avut încredere, indiferent de copii, și prețul fu deplorabil. A trebuit să-i spun asta. I-am spus că pomeniții copii aveau s-o facă praf, și ea îmi răspunse că pentru asta erau copii, ca să răstoarne totul cu susul în jos – exact opusul a ceea ce făcuse ea în copilărie. De fapt, copiii n-au mai avut ocazia să se producă, pentru că tipul care cumpărase se apucă să dărâme casa și să ridice în loc un bloc de apartamente cu patru niveluri și lift și transformă curtea în parcare. Primul imobil autentic de genul acesta din oraș. Ea veni la mine absolut consternată când începură toate astea și voi să știe dacă putea face ceva – s-o declare clădire de importanță istorică sau să-l dea în judecată pe cumpărător pentru că-și încălcase cuvântul niciodată pus pe hârtie, sau orice altceva. Era uluită că un om poate face așa ceva. Un om care mergea în mod regulat la biserică.

– Eu n-aș fi făcut așa ceva, spuse ea, și eu nu mă învrednicesc să mă duc decât de Crăciun.

Apoi clătină din cap și izbucni în râs.

– Ce proastă am fost! zise. Ar fi trebuit să te ascult, nu?

Locuia la vremea aceasta într-o jumătate de casă decentă, cu chirie, dar se plângea că de la fereastră nu vede decât casa de peste drum.

Ca și cum nu asta ar fi văzut aproape toată lumea – dar nu i-am mai spus.

Apoi, când toate apartamentele fură terminate, nu făcu decât să se mute înapoi într-unul dintre ele, la ultimul etaj. Știu sigur că n-a primit nici o reducere la chirie, și nici măcar n-a cerut așa ceva. Renunțase la resentimentele față de proprietar și lăuda întruna priveliștea de la fereastră și camera cu mașini de spălat

din subsol, unde plătea cu câteva monede de fiecare dată când își spăla rufele.

– Învăț să fiu econoamă, spunea. În loc să arunc pur și simplu ceva în mașină de câte ori am chef.

– La urma urmei, oamenii ca el sunt cei care împing lumea înainte, spunea ea despre tipul care o înșelase. Mă invita să vin să-i văd priveliștea, dar mi-am tot găsit scuze.

Acesta a fost totuși începutul unei perioade când noi doi ne-am văzut destul de mult. Ea luase obiceiul să treacă pe la mine ca să-mi povestească despre necazurile și deciziile ei cu casa și a continuat să treacă chiar și după ce era deja mulțumită. Eu cumpărasem un televizor – lucru pe care ea nu-l făcuse, pentru că spunea că se teme să nu devină dependentă.

Eu nu-mi făceam griji în privința asta, căci eram plecat mai toată ziua. Și în anii aceia erau o mulțime de emisiuni bune. Gusturile ei coincideau în mare parte cu ale mele. Eram fani ai televiziunii publice și în special ai comediilor englezești. Pe unele le vedeam întruna. Ne atrăgeau mai ales situațiile, mai degrabă decât faptul că se spuneau glume. Eu eram stingherit la început de francheța, chiar obscenitatea englezilor, dar Oneidei asta îi plăcea tot atât de mult ca și restul. Protestam când se relua vreun serial, dar invariabil ne trezeam absorbiți și ne uitam. Ne uitam până și la puricii de la sfârșitul programului. Astăzi nimeresc câteodată vreunul dintre episoadele acelea vechi, recondiționate încât arată ca noi, și schimb postul, atât de tare mă întristează.

Învățasem de multă vreme să gătesc binișor, și, cum unele dintre cele mai bune programe la televizor veneau imediat după cină, eu pregăteam ceva de mâncare, iar ea aducea desert de la brutărie. Am cumpărat

două mese din acelea pliante și mâncam uitându-ne la telejurnal, apoi la emisiunile noastre. Mama insistase întotdeauna să mâncăm la masă pentru că i se părea singurul mod de a fi cuviincios, dar Oneida părea să nu aibă restricții în privința asta.

Cred că pleca de obicei după zece. N-ar fi deranjat-o să meargă pe jos, dar mie nu-mi plăcea ideea, așa că îmi scoteam mașina și o duceam acasă. Ea nu mai cumpărase alta după ce se descotorosise de mașina în care îl plimbase pe tatăl ei. Nu-i păsase niciodată că era văzută mergând pe jos prin tot orașul, deși oamenii râdeau. Asta se întâmpla înainte ca mersul pe jos și mișcarea să vină la modă.

N-am fost niciodată nicăieri împreună. Erau perioade când n-o vedeam, pentru că pleca din oraș – sau poate nu pleca, dar se ocupa de oameni care veniseră din altă parte. Eu n-am ajuns niciodată să-i cunosc.

Nu. Asta sună ca și cum m-aș fi simțit desconsiderat. Dar nu mă simțeam. A face cunoștință cu alții era pentru mine un chin, și ea probabil înțelesese asta. Iar obiceiul nostru de a mânca împreună, de a ne petrece serile împreună în fața televizorului era atât de relaxat și de flexibil încât părea că n-ar trebui să ne pună niciodată nici o problemă. Probabil, mulți oameni știau despre el, dar, pentru că era vorba de mine, nu-i dădeau atenție. Se știa că îi făceam declarația de venituri, dar de ce nu? Era ceea ce mă pricepeam să fac, și nimeni nu se aștepta ca ea să se priceapă.

Nu știu dacă se știa că nu mă plătise niciodată. I-aș fi cerut o sumă simbolică numai pentru ca lucrurile să fie în regulă, dar subiectul n-a fost abordat în conversațiile noastre. Nu că era strânsă la pungă. Pur și simplu nu s-a gândit.

Dacă trebuia să-i rostesc numele dintr-un motiv sau altul, îmi scăpa uneori Ida. Mă tachina puțin dacă se întâmpla asta de față cu ea. Îmi amintea cum preferam întotdeauna să-i chem pe oameni după poreclele lor de la școală, dacă aveam posibilitatea. Eu nu observasem asta.

– Nu deranjează pe nimeni, spunea. Pentru că vine de la tine.

Asta mă făcu nițel țâfnos, deși m-am străduit să mă ascund. Ce drept avea ea să comenteze despre cum ar fi reacționat oamenii la ceva ce făceam sau nu făceam eu? Sugestia implicită era că preferam cumva să mă agăț de copilărie, că voiam să rămân acolo și să-i fac pe toți să rămână acolo împreună cu mine.

Era o abordare simplistă. Mie mi se părea că îmi petrecusem toți anii de școală încercând să mă obișnuiesc cu felul cum arătam – cu felul cum arăta fața mea – și cu felul cum arătau alții în comparație cu ea. Bănuiesc că a fost un soi de victorie minoră faptul că am reușit lucrul ăsta, că știam că pot supraviețui aici și îmi pot câștiga existența, fără să trebuiască tot timpul să mă explic. Dar să-mi doresc să întorc pe toată lumea la nivelul clasei a patra – nu, mulțumesc.

Și cine era Oneida ca să aibă opinii? Mie nu mi se părea să se fi statornicit încă. De fapt, acum, că vechea casă dispăruse, dispăruse și o bună parte din ea. Orașul se schimba, și locul ei în el se schimba, și ea abia dacă era conștientă de asta. Bineînțeles că întotdeauna avuseseră loc schimbări, dar în perioada de dinainte de război fusese vorba de oameni care se mutau în altă parte, căutând ceva mai bun. În anii cincizeci, șaizeci și șaptezeci, orașul a fost schimbat de oamenii noi care se mutau în el. Ai fi zis că Oneida ar fi trebuit să-și dea seama de asta când se mutase la bloc. Dar ea nu se prinsese întru

totul. Erau încă în ea o ezitare și o ușurință ciudată, ca și cum aștepta ca viața să înceapă.

Pleca în călătorii, bineînțeles, și poate se gândea că avea să înceapă acolo. Dar degeaba.

În perioada când noul mall a fost construit la periferia sudică a orașului, iar Krebs's s-a închis (nici o problemă, aveam destule de făcut și fără ei), părea că tot mai mulți oameni din oraș își luau vacanța de iarnă, și asta însemna că se duceau în Mexic sau în Indiile de Vest, sau în alte locuri cu care înainte noi n-aveam nici o legătură. Rezultatul, după părerea mea, a fost că au adus boli cu care noi de asemenea nu avusesem niciodată nici o legătură. O vreme așa s-a întâmplat. Aveam câte o Boală a Anului, cu un nume special. Poate că bolile astea bântuie încă, dar fără ca cineva să le mai dea prea mare atenție. Sau e posibil ca oamenii din generația mea să fi ajuns la faza la care nu mai dau de mult atenție. Poți fi sigur că n-ai să mai dai ortul popii de nici o boală gravă, pentru că, dacă ar fi fost să fie așa, s-ar fi întâmplat până acum.

Într-o seară, la sfârșitul unei emisiuni TV, m-am ridicat să fac câte un ceai pentru fiecare înainte ca Oneida să plece acasă. M-am dus spre bucătărie și brusc mi s-a făcut cumplit de rău. M-am împiedicat și am venit în genunchi, apoi pe podea. Oneida m-a înhățat și m-a ridicat pe un scaun, și momentul de inconștiență a trecut. I-am spus că uneori aveam accese de amețeală, să nu-și facă griji. Era o minciună și nu știu de ce i-am spus-o, dar ea oricum nu m-a crezut. M-a dus în camera de jos unde dormeam și mi-a scos pantofii. Apoi, într-un efort comun și cu oarecare proteste din partea mea, am scos amândoi hainele de pe mine și m-am îmbrăcat în pijama. Percepeam lucurile

ABBYY PDF Transformer+ Click here to buy www.ABBYY.com

numai intermitent, în puseuri. I-am spus să ia un taxi și să se ducă acasă, dar ea nu m-a băgat în seamă.

În noaptea aceea a dormit pe canapeaua din sufragerie și, cercetând casa a doua zi, s-a instalat în dormitorul mamei. Probabil s-a întors în timpul zilei în apartamentul ei ca să-și ia cele de trebuință și poate s-a dus la mall, după ceva mâncare care considera ea că mi-ar prinde bine. A vorbit de asemenea cu medicul și a luat de la drogherie un medicament pe rețetă, pe care îl înghițeam ori de câte ori mi-l apropia de buze.

Am fost doar intermitent conștient timp de aproape o săptămână, cu stări de rău și febră. Din când în când îi spuneam că mă simt întremat și că m-aș descurca singur, dar era o prostie. În general am făcut pur și simplu ce-mi spunea ea și am ajuns să depind de ea în felul acela concret și imediat în care depinzi de o soră medicală la spital. Nu se pricepea atât de bine să aibă grijă de un pacient febril ca o soră, și uneori, dacă aveam putere, mă plângeam ca un țânc. Ea se scuza atunci și nu mi-o lua în nume de rău. În intervalele dintre momentele când îi spuneam că mă simt mai bine și că ar trebui să se gândească să se mute înapoi în locuința ei, eram suficient de egoist ca s-o strig fără motiv, doar ca să mă asigur încă o dată că era acolo.

Apoi m-am întremat suficient ca să-mi fac griji că ar fi putut să se molipsească de la mine.

–Ar trebui să-ți pui o mască.

–Nu-ți face probleme! îmi spuse. Dac-ar fi fost s-o iau, cred că aș fi luat-o până acum.

Când m-am simțit prima oară cu adevărat mai bine, am fost prea leneș să recunosc că aveam momente în care eram din nou ca un copil mic.

Dar bineînțeles că ea nu era mama mea, și a trebuit să mă trezesc într-o zi și să înțeleg asta. A trebuit

să mă gândesc la toate lucrurile pe care le făcuse pentru mine, și asta mă rușină de-a binelea. Așa cum s-ar fi întâmplat cu orice bărbat, dar cu mine în mod special, pentru că mi-am amintit cum arătam. Uitasem asta, mai mult sau mai puțin, și acum mi se părea că ea nu fusese rușinată, că fusese în stare să facă lucrurile atât de eficient pentru că, pentru ea, eram o ființă asexuată sau un copil nenorocit.

Am devenit politicos și, în rând cu expresiile de gratitudine, am început să-i transmit dorința mea deja absolut reală să se întoarcă acasă.

Ea a recepționat mesajul și n-a fost supărată. Trebuie să fi fost deja epuizată de nopțile de somn întrerupt și de îngrijirile pe care nu era deprinsă să le dea. Îmi făcu o ultimă rundă scurtă de cumpărături necesare, îmi luă temperatura pentru ultima oară și plecă, după cum mi se păru, în starea de spirit satisfăcută a celui care a dus până la capăt o treabă bine făcută. Chiar înainte de asta așteptase în sufragerie ca să vadă dacă pot să mă îmbrac fără ajutor și fusese mulțumită că puteam. Abia ieșise din casă, că am scos niște extrase de cont și m-am apucat să fac munca pe care o făceam în ziua când mă îmbolnăvisem.

Mintea îmi mergea mai încet, dar exact, și am simțit o mare ușurare.

Ea m-a lăsat singur până în ziua – sau seara, mai degrabă – când eram obișnuiți să ne uităm la televizor. Atunci a venit cu o conservă de supă. Nu de ajuns pentru o masă și nu făcută de ea, dar oricum, o contribuție la cină. Și venise devreme, ca să avem timp să mâncăm. A deschis conserva, tot fără să mă întrebe. Deja îmi știa rosturile în bucătărie. A încălzit-o, a scos castroanele de supă și am mâncat împreună. Purtarea ei părea să-mi aducă aminte că fusesem bolnav

și că aveam nevoie neîntârziat de hrană. Și lucrul ăsta era adevărat, într-un fel. În ziua aceea, la prânz, nu fusesem în stare să folosesc deschizătorul de conserve pentru că tremuram prea tare.

Erau două emisiuni la care ne uitam pe atunci, una după alta. Dar în seara aceea n-am mai ajuns s-o vedem pe a doua. Ea n-a putut să mai aștepte să se încheie și a început o conversație care pe mine m-a tulburat foarte mult.

În esență, era gata să se mute în locuința mea.

Pe de o parte, a spus, nu era fericită în apartament. Făcuse o mare greșeală. Ei îi plăceau casele. Dar asta nu însemna că regretă faptul că părăsise casa în care se născuse. S-ar fi țăcănit să locuiască în ea de una singură. Greșeala fusese să creadă că soluția avea să fie un apartament. Nu se simțise niciodată fericită acolo și n-avea să fie niciodată. Înțelesese asta locuind în casa mea. Când fusesem bolnav. Ar fi trebuit să-și dea seama cu mult timp în urmă. Cu mult timp în urmă, când era mică și se uita la anumite case, își dorea să locuiască acolo.

Un alt lucru pe care mi l-a spus a fost că noi doi nu eram pe deplin capabili să ne purtăm singuri de grijă. Dacă m-aș fi îmbolnăvit când eram singur în casă? Dacă s-ar întâmpla din nou așa ceva? Sau dacă i s-ar întâmpla ei?

Noi doi aveam anumite sentimente unul față de celălalt, a spus. Aveam sentimente care nu erau pur și simplu obișnuite. Puteam să trăim împreună ca frate și soră și să avem grijă unul de altul ca frate și soră, și ar fi fost cel mai firesc lucru din lume. Toată lumea ar fi luat-o ca atare. Cum altfel?

În tot timpul cât a vorbit, eu m-am simțit groaznic. Furios, speriat, terifiat. Partea cea mai rea a venit

spre sfârșit, când ea a început să explice cum nimeni n-ar fi gândit nimic rău despre asta. În același timp, înțelegeam ce vrea să spună, și poate că eram de acord cu ea că oamenii s-ar fi obișnuit cu situația. Poate nici n-am fi ajuns să auzim glumele murdare răzlețe.

Poate că avea dreptate. Poate că ar fi avut o noimă.

La gândul acesta m-am simțit ca și cum aș fi fost aruncat într-un beci și s-ar fi trântit chepengul deasupra capului meu.

Pentru nimic în lume n-aș fi lăsat-o însă să vadă asta.

I-am spus că era o idee interesantă, dar imposibilă dintr-un anume motiv.

Care anume?

Neglijasem să-i spun. Din cauza bolii și a agitației, și a tot ce se întâmplase. Dar scosesem casa la vânzare. Casa era vândută.

Ah! Așa! De ce nu-i spusesem?

N-avusesem habar, i-am spus atunci, cu sinceritate. N-avusesem habar că ea avea asemenea planuri.

– Deci nu mi-a venit suficient de repede, a spus. Ca o mulțime de alte lucruri din viața mea. Cred că e ceva în neregulă cu mine. Nu apuc să mă gândesc la vreme. Întotdeauna mi se pare că e timp berechet.

Scăpasem, dar aveam de plătit un preț. A trebuit să scot casa – casa mea – la vânzare și s-o vând cât se putea de repede. Aproape la fel cum făcuse ea cu casa ei.

Și am vândut-o aproape la fel de repede, deși nu am fost silit să accept o ofertă atât de ridicolă ca ea. Și apoi a trebuit să mă ocup de tot ceea ce părinții mei acumulaseră de când se mutaseră acolo în luna de miere pentru că nu avuseseră bani de nici o călătorie.

Vecinii au fost uluiți. Nu mi-erau vecini de multă vreme, nu o cunoscuseră pe mama, dar spuneau că se obișnuiseră cu plecările și venirile mele regulate.

Voiau să știe ce planuri aveam acum, și mi-am dat seama că nu aveam nici un plan. În afară de a face munca pe care o făcusem întotdeauna – și deja redusesem din ea, privind cu speranță spre o bătrânețe grijulie.

Am început să merg în recunoaștere prin oraș după o nouă locuință, și s-a dovedit că, dintre toate locurile care mi se potriveau cât de cât, numai unul singur era liber. Și acela era un apartament în clădirea de pe locul fostei case a Oneidei. Nu la ultimul etaj, cu vederea aceea frumoasă, unde locuia ea, ci la parter. Nu-mi păsase oricum niciodată prea mult de ce vedeam pe geam, așa că am închiriat apartamentul. Neștiind ce altceva aș fi putut face.

Bineînțeles că aveam de gând să-i spun. Dar vorba s-a dus înainte ca eu să apuc s-o fac. Ea avea propriile ei planuri, oricum. Era vară deja, emisiunile noastre nu se mai difuzau. Era o perioadă când nu ne mai vedeam în mod regulat. Și eu n-am considerat, când mi-am pus problema cu toată seriozitatea, că trebuia să-mi cer scuze sau să-i cer permisiunea. Când mă dusesem acolo să vizitez apartamentul și să semnez contractul de închiriere, pe ea n-o văzusem.

În timpul vizitei aceleia – sau poate când m-am gândit după aceea la ea – am ajuns să înțeleg un lucru. Un bărbat pe care nu l-am recunoscut a venit să-mi vorbească, și după un minut mi-am dat seama că era un om pe care îl știam de ani de zile și pe care îl salutasem pe stradă vreme de jumătate din viață. Dacă l-aș fi văzut și acum pe trotuar poate l-aș fi recunoscut, în ciuda anumitor ravagii ale vârstei. Dar aici nu-l recunoscusem, și am râs amândoi pe tema asta, și el a vrut să știe dacă mă mutam la „cimitir".

I-am spus că nu știam că așa îl numeau ei, dar da, bănuiam că acolo.

Apoi el a vrut să știe dacă jucam euchre, și eu am spus că jucam, într-o anumită măsură.

–Asta e bine, a spus.

Și m-am gândit atunci: „Pur și simplu faptul că ajungi la o anumită vârstă anulează problemele. Intri într-un club select. Indiferent ce defecte ai avut, numai faptul că ai trăit până la vârsta asta le elimină, în bună măsură. Fețele tuturor au avut deja de suferit, nu doar a ta."

Asta mi-a adus aminte de Oneida și de cum arăta atunci când îmi vorbise despre dorința de a se muta în casă la mine. Nu mai era zveltă, ci sfrijită – obosită, fără îndoială, de nopțile când se trezise împreună cu mine –, dar, dincolo de asta, vârsta își spunea cuvântul. Avusese întotdeauna o frumusețe delicată. Avusese frumusețea ușor îmbujorată a femeilor blonde, cu acel amestec ciudat de aer spășit și încredere aristocratică în sine – și o pierduse. Când se apucase să-mi facă propunerea aceea, arătase cumva nefiresc, și expresia ei fusese ciudată.

Bineînțeles, dacă aș fi avut vreodată dreptul să aleg, aș fi ales, în mod firesc, o fată mai scundă, potrivită cu înălțimea mea. Ca studenta aceea, delicată și brună, care era rudă cu familia Krebs și lucrase vara la magazinul lor.

Într-o zi îmi spusese pe un ton prietenesc că acum aș fi putut să-mi repar mai frumos buza. Nici nu știam cât de bine, spusese. Și fără bani, pe asigurare.

Avea dreptate. Dar cum aș fi putut să-i explic că eram pur și simplu incapabil să mă duc la vreun medic și să recunosc în fața lui că-mi doream ceva ce nu aveam?

ABBYY PDF Transformer+ Click here to buy www.ABBYY.com

Oneida arăta mai bine ca înainte când își făcu apariția în timp ce eu împachetam și selectam ce era de aruncat. Se coafase, și culoarea părului i se schimbase întrucâtva, poate se închisese.

– Nu trebuie să arunci totul dintr-odată, spuse. Tot ce ai strâns pentru istoria aia a orașului.

I-am spus că alegeam hârtiile, deși nu era tocmai adevărat. Mi se părea că amândoi ne prefăceam că ne pasă de ceea ce se întâmplase mai mult decât ne păsa de fapt. Când mă gândeam acum la istoria orașului, mi se părea că, la urma urmei, orice oraș mic ar trebui să fie foarte asemănător cu toate celelalte.

N-am vorbit despre mutatul meu în bloc. Ca și cum despre asta discutaserăm deja de mult, și acum era un lucru de la sine înțeles.

Ea spuse că pleca într-una dintre excursiile ei, și de data aceasta îmi spuse unde. Insula Savary[1], ca și cum asta ar fi fost de ajuns.

Am întrebat-o politicos unde era, și ea îmi spuse:

– A, e aproape de coastă.

Ca și cum ăsta ar fi fost un răspuns.

– O veche prietenă de-a mea locuiește acolo, spuse.

Sigur că asta putea să fie adevărat.

– Îmi scrie pe e-mail. Spune că asta ar trebui să fac. Nu știu, nu prea mă trage ața. Dar o să încerc.

– Bănuiesc că nu știi niciodată până nu încerci.

Am simțit că ar fi trebuit să mai spun ceva. Să întreb cum era vremea acolo sau altceva despre locul acela. Dar, înainte să apuc să mă gândesc ce anume, ea scoase un mic țipăt strident neobișnuit, își puse mâna la gură și se apropie cu pași mari și prudenți de fereastra mea.

---

[1] Insulă de agreement în Columbia Britanică (n.tr.)

– Încet, încet! spuse. Ia uite!

Râdea aproape fără sunet, un râs care ar fi putut să semnaleze chiar că o durea ceva. Când m-am ridicat în picioare, îmi făcu semn cu mâna dusă la spate să tac.

În curtea din spate a casei era un bazin cu apă pentru păsări. Îl pusesem acolo cu mulți ani în urmă pentru ca mama să poată urmări păsările. Îi plăceau foarte mult și le putea recunoaște după tril, nu doar văzându-le. Îl neglijasem multă vreme și îl umplusem din nou abia în dimineața aceea.

Iar acum era plin de păsări. Albe cu negru, plescăind în toate părțile.

Nu, nu păsări. Ceva mai mare decât un sturz și mai mic decât un corb.

– Sconcși, spuse ea. Niște sconcși mici. Mai mult albi decât negri.

Dar cât erau de frumoși! Țâșneau, se răsuceau, niciodată nu stăteau în calea altora, așa încât nu-ți puteai da seama câți erau, unde începea și unde se termina fiecare.

În timp ce-i priveam, ei se ridicară unul câte unul, părăsiră bazinul și porniră să traverseze curtea, sprinteni, dar în linie perfect diagonală. Parcă mândri de ei înșiși, însă discreți. Cinci.

– Dumnezeule mare! spuse Oneida. În oraș!

Părea copleșită.

– Ai văzut vreodată așa ceva?

Am spus că nu. Niciodată.

Am crezut că avea să mai spună poate ceva și să strice totul, dar nu, am tăcut amândoi.

Ne simțeam copleșiți de bucurie.

ABBYY PDF Transformer+
Click here to buy
www.ABBYY.com

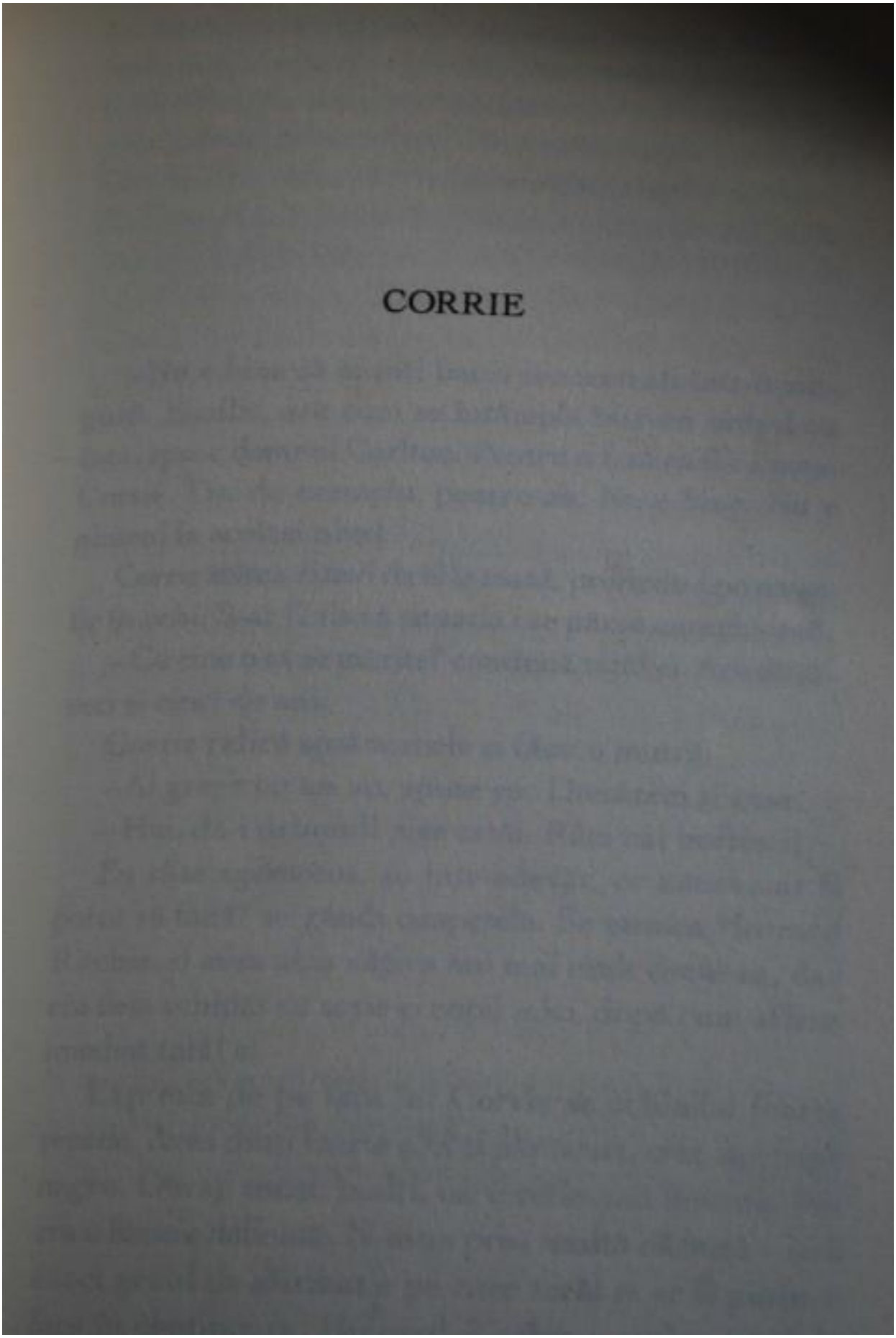

ABBYY PDF Transformer+
Click here to buy
www.ABBYY.com

ABBYY PDF Transformer+ Click here to buy www.ABBYY.com

–Nu e bine să ai toți banii concentrați într-o singură familie, așa cum se întâmplă într-un orășel ca ăsta, spuse domnul Carlton. Pentru o fată ca fiica mea, Corrie. Da, de exemplu, pentru ea. Nu e bine. Nu e nimeni la același nivel.

Corrie stătea vizavi de el la masă, privindu-l pe musafir în ochi. S-ar fi zis că situația i se părea caraghioasă.

–Cu cine o să se mărite? continuă tatăl ei. Are douăzeci și cinci de ani.

Corrie ridică sprâncenele și făcu o mutră.

–Ai greșit cu un an, spuse ea. Douăzeci și șase.

–Hai, dă-i drumul! zise tatăl. Râzi cât poftești!

Ea râse zgomotos, și, într-adevăr, ce altceva ar fi putut să facă? se gândi oaspetele. Se numea Howard Ritchie, și avea abia câțiva ani mai mult decât ea, dar era deja echipat cu soție și copii mici, după cum aflase imediat tatăl ei.

Expresia de pe fața lui Corrie se schimba foarte repede. Avea dinți foarte albi și păr scurt, creț, aproape negru. Obraji osoși, înalți, care reflectau lumina. Nu era o femeie delicată. N-avea prea multă cărniță – iată exact genul de afirmație pe care tatăl ei ar fi putut-o face în continuare. Howard Ritchie o vedea tipul de fată care își petrecea o bună parte din timp jucând golf

și temia. În ciuda răspunsurilor ei agere, se aștepta să aibă o minte convențională.

El era arhitect, tocmai își începea cariera. Domnul Carlton insista să-l numească arhitect de biserici, pentru că pe moment restaura turnul bisericii anglicane din oraș. Un turn care fusese cât pe ce să cadă înainte ca domnul Carlton să vină să-l salveze. Domnul Carlton nu era anglican – subliniase asta de câteva ori. Făcea parte din biserica metodistă, și era metodist convins, motiv pentru care nu ținea nici un strop de alcool în casă. Dar o biserică frumoasă precum cea anglicană nu trebuia lăsată să cadă în paragină. N-avea nici un rost să aștepți să facă anglicanii ceva – erau o clasă săracă de protestanți irlandezi, care ar fi dărâmat turnul și ar fi construit în loc ceva care s-ar fi dovedit o pată pe obrazul orașului. N-aveau gologani, bineînțeles, și n-ar fi înțeles de ce era nevoie de un arhitect mai curând decât de un tâmplar. De un arhitect de biserici.

Sufrageria era hidoasă, cel puțin după părerea lui Howard. Era jumătatea anilor cincizeci, dar totul arăta ca și cum ar fi fost acolo dinainte de începutul secolului. Mâncarea era de-abia acceptabilă. Bărbatul din capul mesei nu înceta să vorbească. Ai fi zis că lucrul ăsta ar fi trebuit s-o istovească pe fată, dar ea părea de cele mai multe ori gata să izbucnească în râs. Înainte să-și termine desertul, își aprinse o țigară. Îi oferi una și lui Howard, spunând, destul de tare ca să fie auzită: „Nu te uita la tata". El acceptă, dar gestul nu-i făcu o impresie prea bună.

O domnișoară bogată și răsfățată. Fără maniere.

Pe neașteptate, ea îl întrebă ce crede despre premierul Saskatchewanului, Tommy Douglas.

El spuse că soția lui îl susținea. De fapt, soția lui nu-l considera pe Douglas suficient de stângist, dar el n-avea de gând să intre în amănunte.

– Tati e încântat de el. Tati e comunist.

Replica iscă un mârâit din partea domnului Carlton, care însă n-o sperie pe Corrie.

– Păi râzi de glumele lui, nu? îi spuse ea tatălui.

La scurt timp după aceea, îl luă pe Howard afară, să-i arate curtea. Casa se afla exact peste drum de fabrica unde se făceau ghete și bocanci bărbătești. În spate însă erau pajiști întinse și râul care înconjura jumătate din oraș. O potecă bătută ducea până la mal. Ea o luă înainte, și el putu să vadă ceea ce doar i se păruse înainte: că era puțin șchioapă.

– Nu e prea abrupt urcușul la întoarcere? întrebă el.

– Nu sunt invalidă.

– Văd că ai o barcă, spuse el, cerându-și parcă scuze.

– Te-aș scoate cu ea, dar nu chiar acum. Acum trebuie să ne uităm la apus.

Arătă cu degetul spre un scaun vechi de lemn care, îi spuse, era pentru privit apusul, și-i ceru să stea acolo. Ea însăși se așeză pe iarbă. El fu gata s-o întrebe dacă avea să fie în stare să se ridice singură, dar se răzgândi.

– Am avut polio, spuse ea, asta-i tot. Mama a avut și ea, și a murit.

– Mare păcat!

– Da, bănuiesc că da. Dar n-o țin minte. Săptămâna viitoare mă duc în Egipt. Mi-am dorit foarte mult să merg, însă acum parcă nu-mi mai pasă. Crezi că o să fie interesant?

– Eu trebuie să-mi câștig existența.

El fu uluit de ceea ce spusese, și bineînțeles că ea începu să chicotească.

– Vorbeam în general, spuse ea pompos când chicotele se potoliră.

– Și eu.

Avea s-o prindă în gheare vreun vânător de zestre scârbos, vreun egiptean sau cine mai știe cine. Era în același timp îndrăzneață și copilăroasă. Ar fi putut să intrige la început un bărbat, dar apoi directețea ei, mulțumirea ei de sine, dacă despre asta era vorba, ar fi devenit obositoare. Bineînțeles, erau bani la mijloc, și pentru unii bărbați lucrul ăsta nu devenea niciodată obositor.

– Să nu cumva să pomenești de piciorul meu în fața tatei, că-l lovește damblaua, spuse ea. O dată a concediat nu doar pe un puști care mă tachina, ci toată familia lui. Chiar dacă-mi erau veri.

Din Egipt sosiră ilustrate neobișnuite, trimise pe adresa firmei, nu la el acasă. Bineînțeles, de unde să fi știut ea adresa lui de acasă?

Nici o singură piramidă, nici un Sfinx.

Una înfățișa în schimb stânca Gibraltarului, și comentariul ei o numea piramidă în prăbușire. Alta arăta niște câmpuri plate, maroniu-închis, Dumnezeu știe de pe unde, și spunea: „Marea Melancoliei". Cu litere mici urma un alt mesaj: „Lupă disponibilă la comandă. Trimiteți banii." Din fericire, nici una nu nimeri în mâinile altcuiva la birou.

El nu avu de gând să răspundă, dar răspunse: „Lupa comandată are un defect. Rog returnați banii."

El merse în orășelul ei ca să inspecteze, inutil, fleșa bisericii, știind că ea trebuia să se fi întors de la piramide, dar neștiind dacă era acasă sau în vreo altă călătorie de plăcere.

Era acasă și avea să mai fie o vreme. Tatăl ei suferise un atac de cord.

Nu prea avea multe de făcut. O soră medicală venea o dată la două zile. Și o fată pe nume Lillian Wolfe se ocupa de focuri, care erau întotdeauna aprinse când sosea el. Bineînțeles, fata făcea și alte treburi în gospodărie. Corrie însăși nu prea se pricepea să aprindă un foc sau să gătească o masă; nu știa să bată la mașină, nu știa să conducă, nici măcar cu un pantof cu talpă ortopedică. Howard prelua conducerea când venea. Avea grijă de focuri, se ocupa de diferite alte lucruri în casă și uneori se lăsa chiar dus să-l vadă pe tatăl lui Corrie, dacă bătrânul se simțea bine.

Nu fusese sigur cum avea să reacționeze la piciorul ei în pat. Dar într-un fel i se păru mai atrăgător, mai special decât ea însăși.

Ea îi spusese că nu era virgină. Dar se dovedi că lucrul acesta era doar pe jumătate adevărat, și încă destul de complicat, din cauza unui profesor de pian pe vremea când ea avusese cincisprezece ani. Ea consimțise atunci la ceea ce voise profesorul pentru că îi era milă de oamenii care își doreau atât de tare ceva.

–Să nu te simți jignit, îi spusese, explicându-i că acum nu mai simțea la fel.

–Sper că nu, spusese el.

Apoi el trebui să-i povestească lucruri despre sine. Faptul că avusese la el un prezervativ nu însemna că era un seducător de profesie. De fapt, ea era abia a doua persoană cu care se culcase. Prima fusese soția lui. Crescuse într-o familie intransigent religioasă și credea încă în Dumnezeu, într-o anumită măsură. Nu-i mărturisise însă asta soției sale, care ar fi râs de el, pentru că ea avea convingeri foarte de stânga.

Corrie spuse că îi părea bine că ceea ce făceau – ceea ce tocmai făcuseră – nu părea să-l deranjeze, în ciuda credinței lui. Spuse că ea însăși nu avusese niciodată timp pentru Dumnezeu, pentru că avea destul de furcă cu tatăl ei.

Le mergea bine. Serviciul îi cerea deseori lui Howard să călătorească pentru a face inspecții pe timpul zilei sau ca să-și întâlnească vreun client. Drumul de la Kitchener nu-i lua mult. Iar Corrie era acum singură în casă. Tatăl ei murise, iar fata care lucra pentru ea plecase în orașul mai mare, să-și găsească o slujbă mai bună. Corrie o aprobase, dându-i chiar bani pentru lecții de dactilografie, ca să se perfecționeze.

– Ești prea isteață ca să-ți pierzi timpul cu îndeletniciri domestice, îi spusese ea. Dă-mi de știre cum te descurci.

Nu aflară dacă Lillian Wolfe își cheltuise banii pe lecțiile de dactilografie sau pe altceva, dar continuă oricum să facă gospodărie. Lucrul acesta ieși la iveală cu un prilej când Howard și soția lui fură invitați la o cină, împreună cu alții, în casa unor notabilități recente din Kitchener. Și iat-o acolo pe Lillian, servind la mese și trezindu-se față în față cu bărbatul pe care îl văzuse în casa lui Corrie. Bărbatul pe care-l văzuse cuprinzând-o pe Corrie cu brațul când ea – Lillian – intra să ia farfuriile sau să potrivească focul. Iar din conversație deveni limpede că soția aceasta de la masă fusese soția lui pe atunci tot atât de mult pe cât era acum.

Howard spuse că nu-i povestise imediat lui Corrie despre cină pentru că sperase ca lucrurile să se oprească aici. Gazdele serii aceleia nu le erau nici pe departe prieteni, lui sau soției lui. Cu siguranță, nu soției lui,

care îi luase apoi în râs din considerente politice. Fusese un eveniment dictat de relațiile de afaceri. Iar locuința aceea nu era probabil genul în care fata în casă ar fi stat la bârfe cu stăpâna.

Și, într-adevăr, nu fusese. Lillian spunea că nu bârfise deloc. Spunea asta într-o scrisoare. Nu cu stăpâna ei ar fi fost tentată să vorbească, la o adică. Ci cu soția lui. Oare soția lui ar fi interesată să afle genul acesta de informație? Așa formulase ea întrebarea. Scrisoarea fusese trimisă pe adresa firmei lui, pe care fusese destul de isteață s-o afle. Dar îi cunoștea și adresa de acasă. Îl spionase. Menționase asta și spusese de asemenea ceva despre paltonul soției lui și despre gulerul de vulpe argintie. Paltonul acesta o deranja pe soția lui și se simțise de multe ori obligată să spună altora că îl moștenise, nu îl cumpărase. Acesta era adevărul. Îi plăcea totuși să-l poarte în anumite ocazii, de pildă la dineul acela, ca să nu se simtă mai prejos, se pare, nici chiar cu oameni care nu-i plăceau.

„Mi-ar părea groaznic de rău s-o amărăsc pe o doamnă atât de drăguță cu un guler de vulpe argintie la palton", scrisese Lillian.

–Cum ar putea Lillian să deosebească un guler de vulpe argintie de o vizuină? spuse Corrie când el găsi cu cale să-i dea vestea. Ești sigur că asta a zis?

–Sunt sigur.

El arsese scrisoarea imediat, se simțise contaminat de ea.

–A mai învățat câte ceva, deci, spuse Corie. Întotdeauna mi s-a părut șireată. Bănuiesc că nu se pune problema s-o omorâm, nu?

El nici măcar nu zâmbi, așa că ea spuse foarte sobru:

–Glumeam.

Era aprilie, dar încă îndeajuns de rece ca să-ți vină să aprinzi focul. Ea voise tot timpul cât mâncaseră să-l roage să facă asta, dar atitudinea lui ciudată și sobră o împiedicase.

El îi spuse că soția lui nu voise să meargă la dineul acela.

– A fost pur și simplu un mare ghinion.

– Ar fi trebuit s-o asculți, zise ea.

– E groaznic, spuse el. E cel mai rău lucru care se putea întâmpla.

Amândoi se uitau la grătarul negru. El o atinsese o singură dată, când o salutase.

– Ei, nu chiar, spuse Corrie. Nu cel mai rău. Nu.

– Nu?

– Nu, zise ea. Am putea să-i dăm banii. Nu e prea mult, de fapt.

– Dar eu nu am...

– Nu tu. Eu.

– O, nu!

– Ba da.

Ea se silise să vorbească pe un ton relaxat, dar simțise că-i îngheață inima în piept. Căci ce-ar fi fost dacă el ar fi spus nu? Nu, nu te las. Nu, e un semn. Un semn că trebuie să încetăm. Era sigură că în vocea, pe fața lui văzuse o astfel de umbră. Toată vechea poveste cu păcatul. Cu răul.

– Pentru mine e o nimica toată, spuse ea. Dar tu, chiar dacă ai reuși să faci rost cu ușurință de banii ăștia, tu n-ai putea. Ai simți că-i datorezi familiei tale – și cum ai putea să nu-i dai?

Familia. N-ar fi trebuit să spună asta. N-ar fi trebuit să pronunțe niciodată cuvântul acesta.

Dar chipul lui se lumină, de fapt. El spuse „nu, nu", dar vocea începea să-i șovăie. Și atunci ea știu

că totul avea să fie în regulă. După o vreme, el fu în stare să discute pragmatic și își mai aminti un lucru din scrisoare. Trebuia să fie în bancnote, spuse el. N-avea ce face cu cecurile.

Vorbi fără să ridice privirea, ca și cum ar fi aranjat o tranzacție. Bancnotele erau cele mai potrivite și pentru Corrie. N-o implicau în nici un fel.

– Bine, spuse ea. Oricum, nu e o sumă exagerată.

– Dar ea n-ar trebui să știe că nouă așa ni se pare, o avertiză el.

Urma să închirieze o căsuță poștală, pe numele lui Lillian. Bancnotele aveau să fie lăsate acolo de două ori pe an, într-un plic, la datele stabilite de ea. Nici o zi în plus. Altfel, spunea ea, ar fi putut să înceapă să se îngrijoreze.

El n-o mai atinse pe Corrie în seara aceea – decât atunci când își luă, recunoscător și aproape formal, la revedere. „Subiectul acesta trebuie să fie complet separat de ceea ce există între noi", asta părea să spună. „O s-o luăm de la capăt. Vom putea să simțim din nou că nu facem rău nimănui. Nu facem nici un rău." Asta voia el să spună în limbajul lui tăcut. În limbajul ei, ea zise, pe jumătate în glumă:

– Am contribuit deja la educația lui Lillian. Înainte nu era atât de isteață.

El nu păru să guste ironia.

– Nu cred că ne dorim să devină prea isteață. Să ne ceară mai mult.

– Vom vedea când va fi cazul. Oricum, am putea-o amenința că anunțăm poliția. Chiar și acum.

– Dar asta ar însemna ca tot ce e între noi să se sfârșească, spuse el.

Își luase deja la revedere și întoarse capul. Erau pe veranda vântoasă din față.

–Și n-aș putea îndura să se sfârșească.
–Mă bucur că spui asta, zise Corrie.

În scurt timp, nici nu mai vorbeau despre bani. Ea îi înmâna bancnotele deja în plic. La început, el scotea un mic mormăit de dezgust, dar, cu timpul, acesta se transformă într-un suspin de consimțire, ca și cum i s-ar fi amintit de o sarcină pe care o avea de îndeplinit în casă.

–Ce trece timpul!
–Nu-i așa?

„Câștigurile necinstite ale lui Lillian", spunea Corrie uneori, și, deși lui expresia nu-i plăcuse inițial, se obișnui apoi s-o rostească el însuși. La început ea îl întreba dacă o mai văzuse vreodată pe Lillian, dacă mai fusese vreun dineu.

–Nu eram propriu-zis prieteni cu familia aia, îi amintea el. Acum abia dacă-i mai vedea, nu știa dacă Lillian mai lucra pentru ei sau nu.

Corrie n-o văzuse nici ea. Familia fetei locuia în afara orașului, și, dacă Lillian venea în vizită, era puțin probabil să iasă la cumpărături în orășelul acesta, aflat într-un declin vizibil. Pe strada principală nu se mai găsea decât un mic magazin cu de toate, unde lumea se ducea să cumpere bilete de loterie și alimente de primă necesitate, și un magazin de mobilă, în a cărui vitrină zăceau aceleași mese și canapele dintotdeauna, iar ușile nu păreau niciodată să se deschidă – și poate că nici n-aveau să se deschidă până când proprietarul n-avea să-și dea sufletul, în Florida.

După moartea domnului Carlton, fabrica de pantofi fusese preluată de o mare firmă, care promisese – după câte înțelesese Corrie – să o țină în funcțiune. Într-un an însă, clădirea se golise, echipamentele încă utile fuseseră

mutate într-un alt oraș, și nu mai rămăsese nimic. În afară de câteva utilaje învechite care se foloseau cândva la fabricarea ghetelor și a pantofilor. Corrie își puse în cap să înființeze un mic muzeu de modă, în care să expună aceste lucruri vechi. Avea să-l gestioneze ea însăși și să facă pe ghidul, povestind cum se fabricau lucrurile pe vremuri. Deveni surprinzător de bine informată, cu ajutorul câtorva fotografii făcute de tatăl ei pentru a ilustra o prelegere pe care o ținuse poate el însuși – era prost dactilografiată – la Institutul pentru Femei[1], la o întâlnire unde doamnele studiaseră industriile locale. Până la sfârșitul verii, Corrie primise deja câțiva vizitatori. Era sigură că lucrurile aveau să ia avânt în anul următor, fiindcă pusese un indicator pe șoseaua principală și scrisese un articol pentru o broșură turistică.

Într-o dimineață, la începutul primăverii, se uită însă pe fereastră și văzu câțiva străini care începuseră să demoleze fosta fabrică. Se dovedi că, de fapt, contractul despre care crezuse că îi dădea dreptul de a folosi clădirea câtă vreme plătea o anumită chirie nu-i permitea să expună sau să-și însușească nici un obiect aflat în interiorul acesteia, indiferent că zăcea nefolosit și aruncat de cine știe cât timp. Nici vorbă ca rămășițele acestea antice de utilaje să-i aparțină și, de fapt, avu noroc să nu fie târâtă prin tribunale, acum că firma – care păruse cândva atât de îndatoritoare – aflase ce avea de gând.

Dacă Howard nu și-ar fi dus familia în Europa vara trecută, când Corrie se apucase de proiectul acesta, ar fi putut să examineze contractul pentru ea și s-o scutească de o grămadă de necazuri.

---

[1] Organizație nonguvernamentală, educațională și de sprijin reciproc a femeilor în țările Commonwealth-ului britanic (n.tr.)

Nu-i nimic, își spuse ea după ce se liniști, și curând își găsi o nouă preocupare.

Decise pentru început că era sătulă de casa aceea mare și goală. Voia să iasă din ea – și puse ochii pe biblioteca publică de pe aceeași stradă.

Era o clădire arătoasă, de cărămidă roșie, ușor de întreținut, și, fiind o bibliotecă Carnegie[1], nu putea fi ușor înstrăinată, deși avea deja puțini abonați – nici pe departe de ajuns pentru a asigura salariul unui bibliotecar.

Corrie se ducea acolo de două ori pe săptămână, descuia ușile și se așeza la recepție. Ștergea rafturile de praf, dacă avea chef, și îi suna pe cei care, conform registrelor, împrumutaseră volume de ani de zile. Uneori, oamenii cu care vorbea pretindeau că nu auziseră niciodată de cartea aceea – fusese luată de vreo bunică sau o mătușă care obișnuia să citească și care acum era moartă. Corrie le vorbea atunci despre proprietatea bibliotecii, și uneori volumul își făcea apariția în coșul cu cărți returnate.

Singurul lucru neplăcut în munca aceasta era zgomotul. Iar zgomotul era făcut de Jimmy Cousins, care tundea iarba în jurul clădirii, luând-o de la capăt practic imediat ce termina, pentru că nu avea altceva de făcut. Așa încât Corrie îl angajă să-i tundă gazonul acasă – lucru pe care până atunci îl făcuse ea, de dragul mișcării, dar de fapt ea nu avea nevoie de așa ceva pentru siluetă, și oricum, din cauza șchiopătatului, îi lua o veșnicie.

---

[1] Bibliotecă publică ridicată cu sprijinul donațiilor filantropului american Andrew Carnegie (1835–1919). Carnegie a construit peste 2 000 de biblioteci în lume, dintre care 125 în Canada. (n.tr.)

Howard fu întrucâtva alarmat de schimbarea din viața ei. Venea acum mai rar, dar putea să stea mai mult. Locuia în Toronto, deși lucra pentru aceeași firmă. Copiii îi erau adolescenți sau la facultate. Fetele o duceau foarte bine, băieții nu atât de bine pe cât și-ar fi dorit el, dar așa erau băieții. Soția lui lucra cu normă întreagă și uneori și mai mult în biroul unui politician local. Era plătită mizer, dar se simțea fericită. Mai fericită decât o văzuse el vreodată.

În primăvara anterioară o dusese în Spania, într-o excursie-surpriză de ziua ei de naștere. Corrie nu primise atunci vești de la el o perioadă mai lungă. Ar fi fost necuviincios din partea lui să-i scrie în timp ce se afla în excursia pe care i-o oferise cadou soției. El n-ar fi făcut niciodată așa ceva. și nici ei nu i-ar fi plăcut s-o facă.

–Ai zice că locuința mea e un sanctuar, după cum te comporți, îi spuse Corrie când el se întoarse, și el zise: „Exact".

Îi plăcea acum totul în camerele acelea mari, cu tavane decorate și lambriuri întunecate, mohorâte. Erau de un absurd grandios. Dar își dădea seama că pentru ea lucrurile stăteau altfel, că ea avea nevoie să iasă din când în când. Începură să facă mici excursii, apoi unele ceva mai lungi, rămânând peste noapte în moteluri – deși niciodată mai mult de o noapte – și mâncând în restaurante, dar nu în cele mai elegante.

Nu dădură niciodată peste nimeni cunoscut. Cândva ar fi dat – erau siguri. Acum, lucrurile se schimbaseră, deși ei nu știau de ce. Oare din cauză că nu mai erau într-un pericol prea mare, chiar dacă s-ar fi întâmplat să dea peste cineva? Căci oamenii pe care i-ar fi întâlnit – deși nu-i întâlniseră niciodată – nu i-ar fi suspectat că erau un cuplu unit prin păcat, așa cum erau încă. El ar fi putut s-o prezinte drept verișoară fără să trezească

vreo bănuială. O rudă șchioapă pe la care se gândise să treacă. Avea într-adevăr rude cu care soția lui nu voise niciodată să-și bată capul. Și cine și-ar fi ales o ibovnică de vârstă mijlocie, care-și târa un picior? Nimeni n-ar fi reținut o asemenea informație, ca s-o dezvăluie apoi din întâmplare în vreun moment periculos.

„La Bruce Beach ne-am întâlnit cu Howard și cu sora lui, nu? Arăta bine. Sau verișoara. Parcă era șchioapă, așa-i?"

Nu merita să-și bată cineva capul.

Făceau încă dragoste, bineînțeles. Uneori cu prudență, evitând un umăr dureros, un genunchi sensibil. Fuseseră întotdeauna convenționali în privința aceasta și rămăseseră astfel, felicitându-se că nu aveau nevoie de cine știe ce stimuli excentrici. Aceia erau pentru cuplurile căsătorite.

Uneori, ochii lui Corrie se umpleau de lacrimi, și ea își ascundea fața în pieptul lui.

–Suntem atât de norocoși! spunea.

Nu-l întrebase niciodată dacă era fericit, dar, cumva pe ocolite, el îi arăta că era. Spunea că ajunsese să aibă idei mai conservatoare, sau poate pur și simplu mai sceptice, în profesia lui. (Ea nu-i dezvălui părerea ei că fusese întotdeauna mai degrabă conservator.) El lua lecții de pian, spre surpriza soției și a familiei sale. În căsnicie era bine să ai o preocupare a ta, personală.

–Sigur, spusese Corrie.

–N-am vrut...

–Știu.

Într-o zi – era în septembrie –, Jimmy Cousins intră în bibliotecă să-i spună că nu putea veni să-i taie iarba în curte în ziua aceea. Trebuia să meargă

la cimitir, să sape o groapă. Era pentru cineva care locuise cândva în oraș, zise el.

Corrie, cu degetul în *Marele Gatsby*, întrebă cum se numea persoana. Era interesant, spuse ea, câți oameni – sau poate doar trupurile lor neînsuflețite – își făceau apariția aici cu această ultimă dorință incomodă pentru rude. Își trăiseră poate toată viața în orașe mari, mai apropiate sau mai depărtate, și păruseră pe deplin mulțumiți, dar nici nu le trecea prin cap să rămână acolo după moarte. Bătrânii aveau ei idei din astea.

Jimmy spuse că nu era vorba de o persoană prea bătrână. Se numea Wolfe. Numele de botez îi scăpa.

–Nu cumva Lillian? Lillian Wolfe?

Ba așa credea.

Și Corrie îi găsi numele chiar acolo, în exemplarul ziarului local venit la bibliotecă, pe care ea nu-l citea niciodată. Lillian murise în Kitchener, la vârsta de patruzeci și șase de ani. Slujba urma să se țină la Biserica Unșilor lui Dumnezeu, la ora două.

Așa deci.

Era una din cele două zile pe săptămână când biblioteca trebuia să rămână deschisă. Corrie nu putea să meargă.

Biserica Unșilor lui Dumnezeu era nouă în oraș. Nimic nu mai înflorea aici în afară de ceea ce tatăl ei numise „religii năstrușnice". Clădirea se vedea de la una dintre ferestrele bibliotecii.

Înainte de ora două, Corrie era deja la geam, urmărind un grup apreciabil de persoane care intra în biserică.

În ziua de azi, lumea nu mai părea să se simtă obligată să poarte pălării – nici femeile, nici bărbații.

Cum avea să-i spună oare lui Howard? O scrisoare la birou – asta trebuia să facă. Putea să-l sune acolo,

dar răspunsul lui ar fi fost atât de ferit, atât de sec, încât jumătate din miracolul eliberării lor s-ar fi pierdut.

Se întoarse la *Gatsby*, dar nu făcea decât să citească cuvinte. Se simțea prea agitată. Încuie biblioteca și porni să umble prin oraș.

Oamenii spuneau întotdeauna că orașul lor avea un aer de înmormântare, dar, de fapt, atunci când chiar avea loc o înmormântare, el părea să se trezească în sfârșit la viață. Corrie avu această impresie când îi văzu, de la o străduță distanță, pe participanții la slujbă ieșind pe ușa bisericii, oprindu-se să pălăvrăgească și să se scuture discret de aerul solemn de până atunci. Și apoi, spre surprinderea ei, o mare parte ocoliră biserica până la o ușă laterală, pe unde intrară din nou.

Bineînțeles. Uitase. După ceremonie, după ce sicriul închis era așezat pe locul său pe năsălie, toată lumea în afară de cei suficient de apropiați ca să urmeze dricul și să fie martori la punerea în groapă a trupului neînsuflețit mergea la praznic. Mâncarea îi aștepta într-o altă parte a bisericii, unde se găseau o sală pentru școala de duminică și o bucătărie ospitalieră.

Corrie nu văzu de ce n-ar fi putut să meargă și ea.

Dar în ultimul moment fu cât pe ce să treacă mai departe.

Prea târziu. O femeie o salută cu o voce oarecum provocatoare – sau, cel puțin, hotărât nefunerară – din ușa pe care intraseră ceilalți.

De aproape, îi spuse:

– V-am așteptat la slujbă.

Corrie habar n-avea cine era. Spuse că îi părea rău că nu putuse veni, dar trebuise să țină biblioteca deschisă.

– A, bineînțeles, spuse femeia, dar se întorsese deja să discute cu cineva care ducea o prăjitură.

– Mai încape în frigider?

– Nu știu, drăguțo, va trebui să te duci să verifici.

Văzând rochia înflorată a celei care o salutase, Corrie se gândise că toate femeile dinăuntru trebuiau să poarte ceva similar. Hainele cele mai bune de duminică, dacă nu de înmormântare. Dar poate că ideile ei despre ce însemnau hainele cele mai bune de duminică erau demodate. Unele femei de aici purtau pur și simplu pantaloni, la fel ca ea.

Altcineva îi aduse o felie de prăjitură pe o farfurie de plastic.

– Cred că vă e foame, zise ea. La toți ceilalți le este.

O femeie care fusese cândva coafeza lui Corrie interveni:

– Le-am spus la toți că probabil o să treceți pe aici. Le-am spus că nu puteți până la sfârșitul programului de la bibliotecă și că e mare păcat că a trebuit să lipsiți de la slujbă. Le-am spus.

– A fost o slujbă foarte frumoasă, zise o altă femeie. După ce terminați prăjitura, să luați niște ceai.

Și așa mai departe. Corrie nu-și amintea numele nici uneia. Biserica unită și biserica presbiteriană supraviețuiau. Biserica anglicană se închisese de o veșnicie. Oare toată lumea venise aici?

O singură femeie dintre cei prezenți mai avea parte de tot atâta atenție, și era îmbrăcată așa cum se aștepta Corrie să fie o femeie care merge la o înmormântare. Într-o fermecătoare rochie cenușiu-lila și cu o pălărie gri-palid de vară.

Femeia fu condusă aproape de Corrie, ca să poată face cunoștință. În jurul gâtului avea un colier modest de perle autentice.

– A, da! Vorbea cu voce înceată, cu o nuanță de încântare temperată de împrejurarea în care se aflau. Dumneavoastră trebuie să fiți Corrie. Corrie despre

care am auzit atâtea. Deși nu ne-am întâlnit niciodată, am simțit mereu că vă cunosc. Dar probabil că vă întrebați cine sunt.

Femeia spuse un nume care pentru Corrie nu însemna nimic. Apoi clătină din cap și râse scurt și trist.

– Lillian a lucrat la noi de când a venit în Kitchener, spuse ea. Copiii au fost îndrăgostiți de ea. Pe urmă și nepoții. Erau pur și simplu îndrăgostiți. O, Doamne! În zilele când era liberă eu nu eram decât un surogat al ei, absolut insuficient. De fapt, toți o iubeam.

Spuse toate acestea într-un fel gânditor, dar plin de încântare. Felul acela fermecător în care puteau să se poarte femeile de genul ei, autodenigrându-se. Probabil că o remarcase pe Corrie drept singura persoană din încăperea aceea care vorbea aceeași limbă cu ea și care ar fi știut să nu-i ia cuvintele de bune.

– N-am știut că era bolnavă, spuse Corrie.

– S-a topit ca o lumânare, spuse femeia cu ceainicul, oferindu-se să-i toarne din nou celei cu colierul de perle, care însă o refuză.

– La vârsta asta se duc mai repede decât oamenii în vârstă, spuse doamna cu ceaiul. Cât timp a fost în spital? întrebă ea, și perlele îi lucirăvag amenințător.

– Stați să-mi amintesc. Zece zile?

– Încă mai puțin, din câte am auzit. Și nici măcar nu i-au anunțat pe ai ei acasă de la început.

– Lillian n-a vorbit nimănui despre asta. Era fosta stăpână, care vorbea încet, dar se ținea tare pe poziție. Nu era nici pe departe omul care să facă tapaj.

– Nu, nu era, spuse Corrie.

În clipa aceea o femeie solidă, cu un zâmbet pe față, se apropie și li se prezentă drept pastorița.

– Vorbiți de Lillian? întrebă ea și clătină din cap admirativ. Lillian era un om fericit. Un om rar.

Toată lumea fu de acord. Inclusiv Corrie.

„O suspectez pe Domnia Sa Pastorița", îi scria Corrie lui Howard în lunga scrisoare pe care i-o compuse în cap pe drumul spre casă.

În seara aceea se așeză și începu scrisoarea, deși n-avea să poată să i-o trimită încă – el era plecat pentru două săptămâni cu familia la căsuța de vacanță din Muskoka[1]. Toată lumea fusese puțin îmbufnată, spusese el înainte de a pleca – soția lui fără politica ei, el fără pian –, dar nu voiseră să renunțe la tradiționala vacanță.

„Bineînțeles, e absurd să credem că Lillian ar fi putut construi o biserică din câștigurile ei ilicite", scria Corrie. „Dar pun rămășag că a construit fleșa. Oricum arată ridicol. Nu m-am gândit niciodată până acum ce dovadă crasă sunt fleșele astea ca niște cornete cu fundul în sus. Nu ți se pare și ție că sunt un semn de pierdere a credinței? Ei nu-și dau seama, dar asta etalează."

Mototoli scrisoarea și începu din nou, cu mai multă satisfacție:

„Zilele Șantajului s-au încheiat. A ieșit soarele și pe strada noastră."

Nu-și dăduse niciodată seama cât de greu o apăsase, scrise ea, dar acum înțelegea. Nu banii – după cum știa foarte bine, ei nu-i păsa de bani, și, oricum, în termeni reali suma devenise mai mică odată cu trecerea anilor, deși Lillian nu păruse să-și dea seama de asta. Ci senzația aceea de greață, fărâma aceea veșnică de nesiguranță, povara asupra lungii lor povești de dragoste – asta o făcuse nefericită. Avea sentimentul acela de fiecare dată când trecea pe lângă o cutie poștală.

---

[1] District pitoresc din regiunea Ontario, cunoscut pentru lacurile și pentru stațiunile sale turistice cochete (n.tr.)

Se întrebă dacă nu cumva el ar fi putut afla vestea înainte să primească scrisoarea ei. Dar nu, era imposibil. Nu ajunsese încă în stadiul de a verifica anunțurile mortuare.

În fiecare an, în februarie și apoi în august, ea punea bancnotele în plic, și el și-l strecura în buzunar. Ulterior, el probabil verifica bancnotele și scria cu litere mari numele lui Lillian pe plic, apoi îl punea în căsuța ei poștală.

Întrebarea era dacă Howard se uitase în căsuță, să vadă dacă plicul din vară fusese luat. Lillian era încă în viață când Corrie îi dăduse banii, dar cu siguranță n-ar mai fi fost capabilă să ajungă la căsuța poștală. În mod cert.

Corrie îl văzuse ultima oară pe Howard cu puțin timp înainte ca el să plece în vacanță și atunci îi dăduse plicul. Încercă să-și amintească exact când fusese asta, dacă el ar fi avut timp să verifice din nou căsuța poștală după ce lăsase banii acolo sau dacă plecase direct în vacanță. Uneori, în timp ce se afla acolo, la cabană, găsea timp să-i scrie. Nu și de data asta.

Corrie se duce la culcare fără să fi terminat scrisoarea.

Și se trezește devreme, când cerul abia se luminează, deși soarele încă nu s-a înălțat.

Există întotdeauna o dimineață când îți dai seama că toate păsările au plecat.

Ea știe ceva. A aflat în timp ce dormea.

Nu are să-i dea nici o veste lui Howard. Pentru că nu a existat niciodată o veste.

N-a existat nici o veste despre Lillian, pentru că Lillian nu contează și nici n-a contat vreodată. N-a existat nici o căsuță poștală, pentru că banii ajung direct într-un cont sau poate doar în buzunar. Cheltuieli

obișnuite. Sau poate niște economii modeste. O excursie în Spania. Ce mai contează? Sunt oameni cu familii, cu cabane pe malul lacului, cu școli de plătit pentru copii, cu facturi – n-au nevoie să se gândească prea mult cum să cheltuiască o asemenea sumă. Nu poate fi numită nici măcar chilipir. Nu trebuie să explici nimic.

Se ridică din pat, se îmbracă repede și se plimbă prin toate camerele, prezentând ideea aceasta nouă pereților și mobilei din jur. Peste tot e un gol, cel mai mare în pieptul ei. Își face cafea, dar nu bea. Sfârșește tot în dormitor și se trezește că trebuie s-o ia de la capăt cu prezentările.

Un bilet scurt de tot. Scrisoarea a fost aruncată.

„Lillian a murit, înmormântarea a fost ieri."

Îl trimite la biroul lui – nu mai are importanță. Livrare urgentă – ce mai contează?

Scoate telefonul din priză, ca să nu trebuiască să îndure așteptarea. Apoi tăcerea. S-ar putea să nu mai audă nimic, niciodată.

Dar curând primește un răvaș, abia dacă mai lung decât al ei:

„Foarte bine atunci, bucură-te. Pe curând."

Deci așa o să rămână totul. E prea târziu ca să mai facă altceva. Când ar fi putut fi mai rău, mult mai rău.

ABBYY PDF Transformer+
Click here to buy
www.ABBYY.com

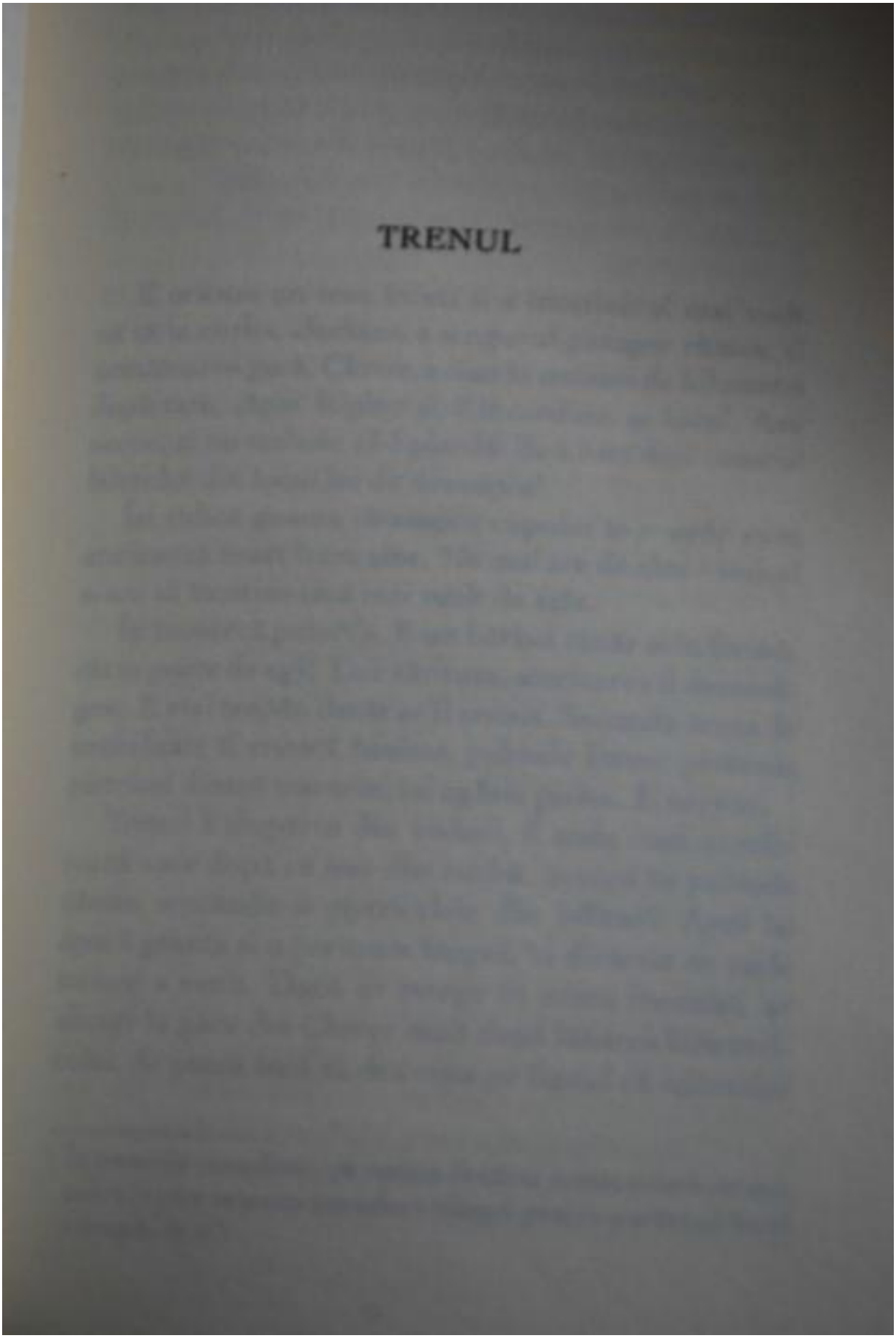

TRENUL

ABBYY PDF Transformer+
Click here to buy
www.ABBYY.com

E oricum un tren încet, și a încetinit și mai mult ca să ia curba. Jackson e singurul pasager rămas, și următoarea gară, Clover, e cam la treizeci de kilometri depărtare. Apoi Ripley și Kincardine, și lacul. Are noroc, și nu trebuie să-l piardă. Și-a luat deja cotorul biletului din locul lui de deasupra[1].

Își ridică geanta deasupra capului și o vede cum aterizează exact între șine. Nu mai are de ales – trenul n-are să încetinească mai mult de atât.

Își încearcă puterile. E un bărbat tânăr și în formă, cât se poate de agil. Dar săritura, aterizarea îl dezamăgesc. E mai țeapăn decât ar fi crezut. Secunda aceea de imobilitate îl aruncă înainte, palmele lovesc puternic pietrișul dintre traverse, își zgârie pielea. E nervos.

Trenul a dispărut din vedere, îl aude cum accelerează ușor după ce iese din curbă. Scuipă în palmele rănite, scoțându-și pietricelele din julituri. Apoi își apucă geanta și o pornește înapoi, în direcția de unde tocmai a venit. Dacă ar merge în urma trenului, ar ajunge în gara din Clover mult după lăsarea întunericului. Ar putea încă să dea vina pe faptul că adormise

---

[1] În trenurile canadiene, pe tetiera fiecărui scaun există un mic cadru în care se poate introduce biletul, pentru a arăta că locul e ocupat. (n.tr.)

și că se trezise buimac, crezând că trecuse de stația lui când el de fapt nu ajunsese. Sărise din tren încă năuc, apoi trebuise s-o ia pe jos.

Oamenii l-ar fi crezut. Venea acasă de atât de departe, din război, așa că s-ar fi putut foarte bine să încurce lucrurile în capul lui. Nu e prea târziu, ar ajunge acolo unde ar trebui să fie înainte de miezul nopții.

Dar, în tot timpul cât gândește astfel, merge în direcția opusă.

Nu cunoaște multe denumiri de copaci. Arțari, pe care îi știe toată lumea. Pini. Altceva mai nimic. Credea că sărise în pădure, dar nu. Copacii se înghesuie doar de-a lungul șinei, pe terasament, iar în spatele lor se întrezăresc fâșii de câmpie. Câmpie verde sau galbenă, sau de culoarea ruginei. Pășuni, lanuri, miriști. Cam asta e tot ce știe. E încă august.

Odată ce zgomotul trenului a fost înghițit de peisaj, își dă seama că în jur nu e tăcerea deplină la care s-ar fi așteptat. Destulă agitație ici și colo – frunze uscate de august fremătând, dar nu din cauza vântului, larma unor păsări nevăzute care-l apostrofează.

Săritura din tren ar fi trebuit să fie o anulare. Ți-ai încordat trupul, ți-ai pregătit genunchii, gândind că vei pătrunde într-o altă masă de aer. Ai așteptat cu nerăbdare golul. Și peste ce ai dat în loc? Peste o colecție imediată de noi împrejurimi, care îți solicită atenția așa cum n-au făcut-o niciodată înainte, când ședeai în tren și te uitai pur și simplu afară. Ce faci aici? Unde te duci? Senzația de a fi privit de lucruri despre care nu știai. De a fi un agent perturbator. Viața din jur trage anumite concluzii despre tine din puncte de vedere pe care tu nu le-ai putut vedea.

Oamenii pe care-i întâlnise în ultimii ani păreau să creadă că, dacă nu erai dintr-un oraș mare, erai

de la țară. Și asta nu era adevărat. Existau deosebiri pe care riscai să nu le observi dacă nu locuiai acolo, undeva între oraș și fermă. Jackson însuși era fiul unui instalator. Nu intrase în viața lui într-un grajd, nu avusese grijă de vaci, nu clădise grâul în stoguri. Și nici nu se trezise vreodată, ca acum, mergând cu pași apăsați în lungul unei linii de cale ferată care părea să fi revenit de la rolul său obișnuit de a transporta oameni și încărcături la starea de ținut al merilor sălbatici, al tufelor țepoase de mure, al vițelor care se târau pe pământ și al ciorilor – știa măcar păsările astea – care ocărau cocoțate pe ramuri nevăzute. Și chiar în clipa aceea un șarpe dungat lunecă între șine, perfect sigur că el n-are să fie suficient de iute ca să-l calce și să-l omoare. El știe îndeajuns de multe ca să-și dea seama că șarpele e inofensiv, dar încrederea aceasta în sine îl irită.

Micuța vacă Jersey numită Margaret Rose avea bunul obicei să apară la ușa grajdului ca să fie mulsă de două ori pe zi, dimineața și seara. Belle nu trebuia s-o strige prea des. Dar în dimineața asta era prea interesată de ceva aflat jos, lângă pășunea care scobora în vale sau în copacii care ascundeau șinele de cale ferată de pe partea cealaltă a gardului. Auzi fluieratul lui Belle și apoi chemarea ei, și porni spre ea șovăitoare. Dar apoi hotărî să se întoarcă să mai arunce o privire.

Belle puse jos găleata și scăunelul și o luă prin iarba udă de roua dimineții.

– Ho, fată, ho!

Jumătate lingușeală, jumătate dojană.

Ceva se mișcă în desiș. Vocea unui bărbat îi strigă să nu se sperie.

Bineînțeles că nu se speria. Credea că i-e teamă de el? Mai bine el să se teamă de coarnele vacii, că încă le avea.

Cățărându-se peste gardul din bârne, bărbatul îi făcu cu mâna într-un fel care lui i se părea probabil liniștitor.

Asta fu prea mult pentru Margaret Rose, care trebui să se dea în spectacol. Sări într-o parte, apoi în alta, împunse cu coarnele ei mici – nu prea mult, dar văcuțele de soiul ei te puteau lua oricând prin surprindere cu iuțeala și izbucnirile lor temperamentale. Belle strigă la ea, ca s-o mustre și ca să-l liniștească pe bărbat.

– Nu-ți face nici un rău. Nu te mișca! E nervoasă.

Acum observă geanta pe care el o ținea în mână. Asta fusese de vină. Ea crezuse că el ieșise doar să se plimbe pe șine, dar se ducea undeva.

– Nu-i place geanta dumitale. Dac-ai putea s-o pui jos o clipă... Trebuie s-o mân înapoi spre grajd s-o mulg.

El se supuse, și apoi rămase în picioare, uitându-se, nevrând să mai facă nici un pas.

Ea o îndreptă pe Margaret Rose spre locul unde lăsase găleata și scăunelul, pe o latură a grajdului.

– Acuma poți s-o iei, strigă apoi. Și-i vorbi pe un ton prietenos în timp ce el se apropia: Doar să n-o mai legeni înspre ea. Ești soldat, nu? Dacă aștepți până o mulg, pot să-ți pregătesc ceva de mâncare. Are un nume caraghios să țipi după ea, Margaret Rose.

Era o femeie scundă și voinică, cu părul drept, cărunt, amestecat cu fire cândva blonde și cu un breton de copil.

– Eu am grijă de gospodărie, spuse ea în timp ce se așeza. Sunt regalistă. Sau am fost. Am niște cașă de ovăz, în spatele sobei. N-o să-mi ia mult timp s-o mulg. Doar te rog să ocolești grajdul și să aștepți undeva

unde nu te poate vedea. Mare păcat că nu pot să-ți dau un ou. Înainte țineam găini, dar le-au tot furat vulpile, și până la urmă ne-am săturat.

„Ne-am." Deci țineau găini. Asta însemna că avea un bărbat pe undeva pe aici.

–Casa mi-e prea de ajuns. Vă plătesc bucuros.

–Nu-i nevoie. Dă-te doar puțintel din drum! Acuma e prea preocupată de dumneata ca să-și lase laptele.

El ieși și ocoli grajdul. Arăta jalnic. Se zgâi printre scânduri să vadă ce fel de mașină aveau, dar nu distinse decât o brișcă veche și diverse alte unelte hârbuite.

Gospodăria părea întrucâtva îngrijită, deși nu vădea o mână tocmai harnică. Vopseaua albă de pe casă se jupuia, devenind cenușie. Văzu o fereastră bătută în scânduri, unde geamul trebuie să fi fost spart. Cotețul părăginit al găinilor, de unde ea spusese că furau vulpile. O stivă de olane.

Dacă exista un bărbat în gospodărie, era ori invalid, ori paralizat de lene.

Prin apropiere trecea un drum. În fața casei erau o pajiște mică, îngrădită, și un drum de pământ, iar pe pajiște văzu un cal bălțat, cu o înfățișare pașnică. El înțelegea să ții o vacă, dar un cal? Încă dinainte de război fermierii se descotoroseau de ei, începuseră să fie la modă tractoarele. Iar femeia aceasta nu păruse genul care să suie în spinarea calului numai de dragul plimbării.

Apoi, brusc, își dădu seama. Brișca din șopron. Nu era o vechitură, era tot ce avea.

De la o vreme auzi un sunet ciudat. Drumul din apropiere urca un deal, și de pe dealul acela se auzea un clip-clop, clip-clop. Și, pe lângă el, un fel de zăngănit subțire sau de fluierat.

În sfârșit, de peste deal apăru o cutie pe roți, trasă de doi cai mici. Mai mici decât cel de pe pajiște, dar mult mai vioi. Iar în cutie ședeau vreo jumătate de duzină de oameni micuți. Toți îmbrăcați în negru, cu pălării negre cuviincioase pe cap.

De la ei venea sunetul. Cântau. Voci micuțe, discrete, ascuțite, pline de dulceață. Nici unul nu se uită la el când trecură.

Se simți cu totul descurajat. Brișca din șopron și calul de pe pajiște nici nu sufereau comparație.

Stătea încă acolo, uitându-se într-o parte și într-alta, când o auzi strigând:

– Am terminat!

Ieșise lângă zidul casei.

– Pe aicea se intră și se iese, spuse ea despre ușa din spate. Cea din față e înțepenită de iarna trecută, nu mai vrea să se deschidă, ai zice că a rămas înghețată.

Merseră pe scânduri așezate pe o podea inegală de pământ, în întunericul din spatele ferestrei bătute în scânduri. Înăuntru era la fel de rece ca în caverna unde dormise el. Se tot trezise, încercând să se chircească într-o poziție în care să-i fie cald. Femeia nu tremura – emana un miros de efort sănătos și de ceea ce părea să fie pielea vacii.

Turnă laptele proaspăt într-un lighean și îl acoperi cu o bucată de tifon pe care o ținea în apropiere, apoi îl conduse în partea centrală a casei. Ferestrele de aici nu aveau perdele, așa că lumina intra nestânjenită. Soba cu lemne fusese folosită recent. El văzu o chiuvetă cu o pompă de mână, o masă cu o mușama pe ea roasă pe alocuri până la zdrențe și o canapea acoperită cu o cuvertură matlasată veche și peticită.

Plus o pernă din care ieșeau fulgi.

Deocamdată nu era chiar așa de rău, deși totul era vechi și ponosit. Tot ce vedea în jur avea o întrebuințare. Dar fu de ajuns să-și ridice privirea și ochi pe rafturile de sus teancuri întregi de ziare sau reviste sau pur și simplu cine știe ce hârtii, până la tavan.

El simți că trebuia s-o întrebe: Nu-i era frică de foc? De la vreo sobă, de pildă.

–A, eu sunt întotdeauna aici. Adică, aicea dorm. Nu pot să scap de curent în celelalte camere. Și am grijă. N-am avut nici măcar un foc în horn. De vreo două ori s-a încălzit prea tare, și am presărat pur și simplu niște praf de copt peste el, și n-a fost nimic.

–Oricum, mama mea a trebuit să stea aici, spuse ea. Nu se simțea comod nicăieri altundeva. Aicea a fost patul ei, și eram cu ochii pe ea. M-am gândit într-adevăr să mut toate hârtiile în camera de zi, dar e prea multă umezeală acolo, le-aș fi distrus.

Ar fi trebuit să-i explice, adăugă.

–Mama a murit în mai, tocmai când se mai îndreptase vremea. A mai trăit cât să audă la radio despre sfârșitul războiului. Înțelegea perfect. Își pierduse graiul de mult, dar înțelegea. Atâta mă obișnuisem cu ea să nu vorbească, încât uneori mi se pare că-i aici, dar bineînțeles că nu e.

Jackson simți că era de datoria lui să spună că-i părea rău.

–Ei! Era limpede c-o să moară. Noroc că nu s-a întâmplat în iarnă.

Ea îi servi cașă de ovăz și îi turnă ceai.

–Nu e prea tare? Ceaiul?

Cu gura plină, el clătină din cap.

–Niciodată nu fac economie la ceai. Dac-așa vine vorba, de ce să nu bei apă caldă? Iarna trecută, când vremea s-a stricat rău, am rămas fără ceai, e drept.

Centrala electrică a cedat și radioul a cedat, și ceaiul. Aveam o frânghie în jurul ușii din spate de care să mă țin când ieșeam să mulg vaca. M-am gândit s-o las pe Margaret Rose în magazie, dar mi-am zis că s-ar fi agitat prea tare de la furtună și n-aș fi putut s-o stăpânesc. Oricum, a supraviețuit. Toți am supraviețuit.

Prinzând o pauză în conversație, el întrebă dacă prin locurile acelea locuiau pitici.

–Eu n-am văzut.

–Într-o căruță?

–A! Și cântau? Trebuie să fi fost băieții menoniți. Merg cu căruța la biserică și cântă tot drumul. Fetele trebuie să ia brișca împreună cu părinții, dar pe băieți îi lasă să meargă cu căruța.

–Mi s-a părut că nici nu m-au văzut.

–Păi cred că nu. Înainte îi spuneam mamei că locuim exact unde trebuie, pentru că eram exact ca menoniții. Aveam cal, brișcă, și ne beam laptele nepasteurizat. Singura chestie era că nici una dintre noi nu știa să cânte.

Când a murit mama, au adus atâta mâncare, că mi-a ajuns câteva săptămâni. Probabil crezuseră că avea să fie o veghe sau așa ceva. Am noroc că suntem vecini. Dar pe urmă mă gândesc că și ei au noroc. Pentru că ei trebuie să practice caritatea, și eu sunt aici, practic la doi pași, tocmai bună să-și practice caritatea pe mine.

El se oferi să-i plătească după ce termină, dar ea dădu din mână văzând banii.

Dar ar fi fost ceva, spuse ea. Dacă ar fi putut să-i repare troaca pentru cal înainte să plece.

Asta însemna de fapt să meșterească o troacă nouă, și, drept urmare, el trebui să caute peste tot în jur ce materiale și unelte putu găsi. Munci toată ziua, și ea îi servi la cină clătite cu sirop de arțar menonit și-i spuse

că, dacă ar fi venit numai cu o săptămână mai târziu, i-ar fi dat poate gem proaspăt. Culegea fructe din tufele care creșteau în lungul căii ferate.

Stătură pe scaunele de bucătărie de lângă ușa din spate până după apusul soarelui. Ea îi povestea ceva despre cum ajunsese să trăiască aici, iar el o asculta, dar nu-i dădea întru totul atenție, pentru că se uita în jur și se gândea că gospodăria asta abia se mai ținea să nu cadă, dar că nu era imposibil de pus pe picioare dacă cineva ar fi vrut să se instaleze aici și să se apuce de reparații. Era nevoie de o anumită investiție financiară, dar mai mult de timp și de energie. Putea fi o provocare. Aproape ar fi putut spune că-i părea rău că pleca mai departe.

Un alt motiv pentru care nu era pe deplin atent la ceea ce îi povestea Belle – ea se numea Belle – era faptul că ea îi vorbea despre viața ei, pe care el nu și-o putea imagina prea clar.

Tatăl ei – ea îi spunea „tăticu'" – cumpărase casa numai ca să stea vara, povestea ea, și apoi hotărâse că puteau foarte bine să locuiască acolo tot anul. El putea să lucreze oriunde, pentru că își câștiga existența dintr-o rubrică pe care o ținea în *Toronto Evening Telegram*. Poștașul îi lua textele, care erau trimise apoi cu trenul. El scria despre tot felul de lucruri care se întâmplau. O pusese chiar și pe Belle în rubrica lui, numind-o Pisicuța. Și o menționa și pe mama lui Belle uneori, numind-o însă prințesa Casamassima[1], dintr-o carte al cărei titlu, spunea ea, nu mai însemna nimic în ziua de azi. Poate că mama ei fusese motivul pentru care rămăseseră să locuiască acolo tot anul.

---

[1] Frumoasa eroină a romanului omonim al lui Henry James, apărut în 1886 (n.tr.)

Se îmbolnăvise de teribila gripă din 1918 de care muriseră atâția oameni[1] și care o schimbase într-un mod straniu. Nu era tocmai mută, pentru că putea să pronunțe cuvinte, dar pe multe le pierduse. Sau ele se pierduseră de ea. Trebuise să învețe din nou să se hrănească și să meargă la baie, și, pe lângă cuvinte, trebuise să învețe să stea îmbrăcată pe vreme caldă. Asta ca să nu umble brambura prin împrejurimi și să devină obiect de batjocură pe străzile orașului.

Iernile, Belle stătea în căminul școlii. Școala se numea Bishop Strachan, și ea fu surprinsă că el nu auzise niciodată de ea. Îi spuse deci numele pe litere. Se afla în Toronto și era plină de fete bogate, dar și de fete ca ea, care aveau bani de carte de la rude sau din moșteniri. O învățase să se țină cu nasul cam pe sus, zise. Și nu-i dăduse nici cea mai mică idee de ce ar fi putut face ca să-și câștige existența.

Toate se rezolvaseră însă odată cu accidentul. În timp ce se plimba pe calea ferată, așa cum îi plăcea deseori să facă în serile de vară, tatăl ei fusese lovit de un tren. Ea și mama ei se culcaseră deja, și Belle crezuse că era vreun animal domestic rătăcit pe șine, dar mama ei gemuse înfiorător și păruse să știe imediat.

Uneori, câte o fată cu care fusese prietenă la școală îi scria s-o întrebe ce Dumnezeu găsea ea de făcut acolo, la țară. Dar ce știau ele? Avea de muls, de gătit, trebuia să aibă grijă de mama ei, și pe vremea aia țineau și găinile. Se deprinsese să taie cartofii ca să lase

---

[1] Epidemia de gripă din 1918 (ianuarie 1918–decembrie 1920) a fost una dintre cele mai distrugătoare din istoria omenirii. Dintre cele aproximativ 500 de milioane de persoane afectate, au murit între 50 și 100 de milioane, majoritatea, contrar așteptărilor, adulți sănătoși și în putere. (n.tr.)

un mugure pe fiecare bucată, apoi să-i planteze și să-i scoată din pământ în primăvara următoare. Nu învățase să conducă, și la începutul războiului vânduse mașina tatălui ei. Menoniții îi dăduseră un cal care nu mai era bun pentru munca la câmp și unul dintre ei îi arătase cum să-l înhame și să-l mâne.

Una dintre vechile ei prietene, o anume Robin, îi făcuse o vizită și fusese de părere că felul în care trăia era o adevărată năzbâtie. Voise s-o convingă să se întoarcă la Toronto – dar cum ar fi rămas cu mama ei? Mama ei era acum mult mai liniștită și nu se mai dezbrăca, în plus îi plăcea să asculte radioul, spectacolele de operă de sâmbătă după-amiaza. Bineînțeles că ar fi putut să facă asta și la Toronto, dar lui Belle nu-i plăcuse ideea de a o dezrădăcina. Robin spusese că ea era de fapt cea care se temea să se dezrădăcineze, și plecase și se înrolase în ceea ce se numea pe atunci armata femeilor[1].

Primul lucru pe care îl avu de făcut fu să orânduiască și alte camere în afară de bucătărie pentru dormit, în așteptarea vremii reci. Trebui să scape de niște șoareci și chiar de niște șobolani, care acum se retrăgeau în casă, goniți de primele friguri. O întrebă de ce nu-și luase niciodată o pisică și ascultă o mostră din ciudata ei logică. Ea spuse că pisica ar fi omorât tot timpul animale și le-ar fi adus târâș să i le arate, iar ea nu voia să se uite la ele. El stătu cu urechile ciulite la pocnetul capcanelor și scăpă de șoareci înainte ca ea să-și dea seama ce se întâmplă. Apoi îi ținu morală despre hârtiile care umpleau bucătăria, despre pericolul unui incendiu, și ea fu de acord să le mute

[1] Vezi nota de la pag. 121 (n.tr.)

dacă puteau alunga umezeala din camera de zi. Aceasta deveni principala lui misiune. Cumpără un radiator și repară pereții, și o convinse să-și piardă mai bine de două săptămâni urcând și luând hârtiile, recitindu-le și reorganizându-le și aranjându-le apoi pe rafturile pe care le făcuse el.

Ea îi spuse că hârtiile acelea erau cartea tatălui ei. Uneori o numea roman. El nu se gândi să întrebe nimic despre ea, dar într-o zi ea îi spuse că era despre doi oameni pe nume Matilda și Stephen. Un roman istoric.

– Îți mai amintești ceva din istorie?

El terminase cinci ani de liceu cu rezultate decente și cu note foarte bune la trigonometrie și geografie, dar nu mai ținea minte prea multă istorie. Oricum, în ultima clasă nu se putuseră gândi decât că aveau să meargă la război.

– Nu prea mult, spuse.

Ea îi povesti că Stephen fusese un erou. Un om de onoare, mult prea bun pentru vremurile în care trăise. Era genul acela rar de om care nu-și vedea numai de propriul interes și care pregeta să-și calce cuvântul de dragul vreunor foloase personale. Ca atare, până la urmă fusese un învins.

Și Matilda. Descendentă directă a lui Wilhelm Cuceritorul, crudă și înfumurată, așa cum era de așteptat. Deși s-ar putea să existe oameni suficient de proști încât s-o apere pentru că era femeie.[1]

– Dacă l-ar fi terminat, ar fi ieșit un roman foarte bun.

---

[1] Personajele sunt Stephen de Blois (cca 1092–1154), rege al Angliei din 1135 până la moarte, și verișoara sa, regina Matilda (Maud) (1102–1167), care a vrut să-i uzurpe tronul. Rivalitatea dintre ei a marcat perioada așa-numitei Anarhii (război civil) din istoria Angliei (1135–1153). (n.tr.)

Jackson știa, desigur, că existau pe lume cărți pentru că erau oameni care puneau mâna pe toc și pe călimară și le scriau. Cărțile nu apăreau pur și simplu din senin. Dar întrebarea era de ce. Fuseseră deja compuse o sumedenie. Pe două trebuise și el să le citească la școală – *Poveste despre două orașe* și *Huckleberry Finn*, amândouă scrise într-un limbaj care te storcea de puteri, deși fiecare în felul ei. Și asta era de înțeles. Pentru că fuseseră scrise în trecut.

Ceea ce-l nedumerea pe el, deși n-avea de gând să recunoască asta, era de ce ar mai fi vrut cineva să ia tocul și călimara și să scrie încă o carte în zilele noastre. În prezent.

O tragedie, spusese Belle cu însuflețire, și Jackson nu știuse dacă vorbea despre tatăl ei sau despre oamenii din cartea care nu apucase să fie terminată.

Oricum, acum că se putea sta în camera aceea, gândurile lui se îndreptară spre acoperiș. N-avea rost să repari o cameră și s-o lași să redevină nelocuibilă într-un an-doi din cauza acoperișului. Reușise el să-l peticească așa încât s-o mai țină vreo două ierni, dar mai mult de atât nu putea garanta. Și plănuia încă să plece înainte de Crăciun.

Copiii mai mari ai familiilor menonite de la ferma vecină erau numai fete, iar băieții pe care îi văzuse el nu crescuseră încă suficient ca să preia treburile mai dificile. Jackson reușise să se angajeze la ei pe timpul recoltei de toamnă. Fusese chemat să mănânce împreună cu ceilalți și, spre surprinderea lui, descoperise că fetele se purtau cam flușturatic în timp ce-l serveau și că nu erau deloc mute, așa cum se așteptase. Mamele îl urmăreau cu coada ochiului, după cum observase el, și tații la fel. Fusese mulțumit să știe că satisfăcuse

ambele categorii. Îl văzuseră că nu se purta atâtător. Nu prezenta nici un pericol.

Bineînțeles, cu Belle nu era nevoie să vorbească despre nimic. Ea era – aflase el – cu șaisprezece ani mai în vârstă. A pomeni ceva, fie și a face vreo glumă pe tema aceea ar fi stricat totul. Ea era un anumit gen de femeie, el, un anumit gen de bărbat.

Orașul unde mergeau la cumpărături, când era nevoie, se numea Oriole. Se afla în direcția opusă celui în care crescuse el. El lega calul în șopronul Bisericii Unite, pentru că, bineînțeles, pe strada principală nu mai rămăsese nici un stâlp de priponit caii. La început privise cu suspiciune magazinul de unelte și frizeria. Dar curând înțelesese despre orașele mici ceva ce ar fi trebuit să înțeleagă pur și simplu pentru că el însuși crescuse într-unul. Nu aveau prea multe de împărțit, în afară de cazul când se țineau meciuri de departajare pe stadionul de baseball sau pe terenul de hochei, unde se instaura un soi de ostilitate fervență, artificială. Când aveau nevoie să cumpere ceva ce nu se găsea în propriile magazine, locuitorii se duceau într-un oraș mare. La fel când voiau să consulte un alt doctor decât pe cei din orașul lor. El nu dădea peste nimeni cunoscut, și nimeni nu manifesta vreo curiozitate față de el, deși poate că se uitau de două ori la cal. În lunile de iarnă, nici măcar atât, pentru că drumurile locale nu erau curățate de zăpadă, și oamenii care-și duceau laptele la lăptărie sau ouăle la băcănie trebuiau să se descurce cu caii, la fel ca el și Belle.

Belle se oprea întotdeauna să vadă ce film joacă, deși n-avea niciodată de gând să meargă să vadă vreunul. Cunoștea foarte bine filmele și vedetele de cinema, dar pe cele apărute mai demult, cam ca Matilda și Stephen.

De exemplu, știa să-ți spună cu cine se însurase Clark Gable în viața reală înainte să devină Rhett Butler.

În curând, Jackson se tundea când avea nevoie și își cumpăra tutun când rămânea fără. Fuma acum ca un fermier, rulându-și singur țigaretele și neaprinzându-le niciodată în casă.

Mașinile la mâna a doua își făcură apariția abia după o vreme, dar, în momentul acela, după ce noile modele acaparaseră piața, iar fermierii care făcuseră bani în război erau gata să și le vândă pe cele vechi, Jackson avu o discuție cu Belle. Țintă, calul lor, era Dumnezeu știe cât de bătrân și se încăpățâna să nu mai urce nici un deal.

El descoperi că agentul care vindea mașini îl observase de ceva vreme, deși nu se așteptase la o vizită.

– Întotdeauna am crezut că dumneavoastră și sora dumneavoastră sunteți menoniți, dar unii care poartă altfel de haine, spuse el.

Jackson rămase oarecum perplex, dar cel puțin era mai bine decât soț și soție. Îl făcu să-și dea seama cât de mult trebuie să fi îmbătrânit și să se fi schimbat de-a lungul anilor și cum soldatul acela uscat și nervos care sărise din tren ar fi fost aproape de nerecunoscut în bărbatul de acum. În timp ce Belle, din câte își putea da el seama, se oprise la un anumit stadiu în viață și rămăsese un copil mare. Iar felul cum vorbea îi întărea această impresie, pentru că ea sărea de la una la alta, de la trecut la prezent, părând să nu facă nici o diferență între ultima lor ieșire în oraș și ultimul film pe care-l văzuse cu părinții ei sau întâmplarea aceea caraghioasă când Margaret Rose – moartă acum – îl împunsese pe Jackson, nițel speriat, cu coarnele.

A doua mașină, cumpărată nu de nouă, desigur, fu cea cu care plecară spre Toronto în vara lui 1962. Era o călătorie la care nu se așteptaseră, și îl prinsese pe Jackson pe picior greșit. În primul rând, el construia un nou grajd de cai pentru menoniți, care erau ocupați cu recolta, iar în al doilea, se pregătea să-și strângă propria recoltă de legume, pe care o vânduse băcăniei din Oriole. Dar Belle avea o umflătură căreia el reușise în sfârșit s-o convingă să-i dea atenție, și acum urma să se opereze la Toronto.

„Ce schimbări!" spunea Belle întruna. „Ești sigur că suntem tot în Canada?"

Asta fusese înainte să treacă de Kitchener. Odată ce ajunseră pe șoseaua cea nouă, ea intră cu adevărat în panică și-l imploră să găsească un drum lateral sau să întoarcă într-un alt fel și să o ia spre casă. El se trezi atunci că-i vorbește cu asprime – circulația îl uimea și pe el. Ea rămase tăcută tot drumul după aceea, și el n-avu cum să-și dea seama dacă stătea cu ochii închiși pentru că cedase sau pentru că se ruga. N-o văzuse niciodată rugându-se.

Chiar și în dimineața aceea ea încercase să-l facă să se răzgândească în privința plecării. Spusese că umflătura i se micșorase, nu se mărise. De când se introdusese asigurarea medicală universală, comentase ea, toată lumea nu mai face altceva decât să fugă la doctor și să-și transforme viața într-o nesfârșită dramă cu spitale și operații, lucru care nu făcea decât să prelungească perioada când, la sfârșitul vieții, aveau să fie o povară pentru ceilalți.

Când ieșiră de pe șosea și intrară în oraș, ea se liniști și se înviora. Se treziră pe Avenue Road, și, în ciuda exclamațiilor despre cât de mult se schimbaseră

Nr. inv. 246171

toate, ea păru în stare să recunoască la fiecare colț de stradă ceva ce știa de demult. Un bloc de apartamente unde locuise una dintre profesoarele de la Bishop Strachan. La subsolul lui se afla un magazin de unde se puteau cumpăra lapte, țigări și ziare. N-ar fi oare ciudat, spuse ea, să intre acolo și să găsească încă gazeta *Telegram*, și în ea nu doar numele tatălui ei, ci și fotografia lui încețoșată, făcută pe vremea când avea încă tot părul pe cap?

Și apoi un țipăt mic și undeva, pe o parte a străzii – ar fi putut să jure –, însăși biserica în care se căsătoriseră părinții ei. O duseseră acolo să-i arate, deși nu era o biserică pe care s-o frecventeze. Fusese un fel de glumă. Tatăl ei spusese că se căsătoriseră în subsol, dar mama ei numise sacristia.

Mama ei vorbea cu ușurință pe atunci, era un om obișnuit.

Poate că exista vreo lege pe vremea aceea care să te pună să te căsătorești într-o biserică, altfel căsătoria n-ar fi fost legală.

Pe strada Eglinton, ea văzu semnul de metrou.

– Și când te gândești că n-am fost niciodată cu metroul!

Spuse asta cu un amestec de durere și mândrie.

– Închipuie-ți, să rămân atât de ignorantă!

La spital totul era pregătit. Ea continuă să se poarte cu vioiciune, povestindu-le surorilor cât o îngrozise circulația și ce schimbări văzuse, întrebându-se dacă magazinul Eaton's[1] mai dădea spectacolul acela minunat de Crăciun. Și mai citea cineva *Telegram*[2]?

---

[1] Fost lanț de mari magazine universale din Canada (n.tr.)

[2] Ziarul a apărut până în 1971. (n.tr.)

–Ar fi trebuit să vă plimbați cu mașina prin Chinatown, spuse una dintre surori. Acolo să vedeți!

–O să am grijă să-l văd când mă întorc acasă, râse Belle, și apoi adăugă: Dacă mă mai întorc.

–Nu vorbiți prostii!

O altă soră discuta cu Jackson, întrebându-l unde parcase și spunându-i unde să-și mute mașina ca să nu fie amendat. Avu grijă să-i povestească despre camerele pentru rudele venite din provincie, mult mai ieftine decât cele de la hotel.

Belle avea să fie dusă în salonul ei, spuseră ele. Avea să vină un doctor s-o examineze, și Jackson putea să se întoarcă mai târziu să-i ureze noapte bună. La vremea aceea s-ar putea s-o găsească un pic ametită.

Ea le auzi și spuse că oricum era ametită tot timpul, așa că el n-avea să se mire, și asta stârni pentru câteva clipe veselie printre surori.

Cea care-i vorbise de parcare îl luă pe Jackson să semneze ceva înainte să plece. El ezită la rubrica unde urma să scrie în ce relații se afla cu pacienta. Apoi completă: prieten.

Când se întoarse seara, observă într-adevăr o schimbare, deși n-ar fi zis că Belle era ametită. O îmbrăcaseră într-un fel de sac din material verde, care îi lăsa gâtul și mare parte din brațe goale. O văzuse rareori atât de goală, și rareori observase tendoanele parcă jupuite de piele care i se întindeau de la claviculă până la bărbie.

Ea era furioasă că avea gura uscată.

–Nu mă lasă să beau decât câte o gură foarte mică de apă.

Voia ca el să se ducă să-i ia o coca-cola, deși, din câte știa el, nu băuse niciodată în viața ei așa ceva.

– E o mașinărie afară pe coridor – trebuie să fie. Am tot văzut oameni trecând cu sticla în mână, și mi se face o sete groaznică.

El spuse că nu putea să nesocotească instrucțiunile.

Ochii ei se umplură de lacrimi, și ea se întoarse cu spatele, arțăgoasă.

– Vreau să merg acasă!

– O să mergi în curând.

– Ai putea să mă ajuți să-mi găsesc hainele.

– Nu, nu pot.

– Dacă nu le găsești tu, am să le găsesc eu. O să mă duc singură la gară.

– Nu mai merge nici un tren de călători în direcția noastră.

Ea păru atunci să renunțe brusc la planurile de evadare. În câteva clipe începu să rememoreze casa și toate îmbunătățirile pe care ei amândoi – sau, în cea mai mare parte, el – le făcuseră în gospodărie. Vopseaua albă care strălucea pe ziduri, și chiar și magazia spoită și dotată cu o podea de scânduri. Olanele acoperișului înlocuite și ferestrele refăcute, aduse la forma lor simplă inițială, și, cea mai mare realizare, canalizarea, care era o mare ușurare iarna.

– Dacă n-ai fi apărut tu, aș fi trăit curând într-o mizerie cruntă.

El preferă să nu-i spună că trăia deja de pe atunci.

– Când s-o termina povestea asta, am să-mi fac testamentul, zise ea. Îți las ție casa. Să știi că n-ai muncit în zadar.

El se gândise la asta, bineînțeles, și era de așteptat ca perspectiva de a fi proprietar să-i aducă o satisfacție reținută, deși și-ar fi exprimat în mod sincer și prietenesc speranța că nimic n-avea să se întâmple prea curând. Dar acum nu simți nimic. Lucrul acesta

părea să aibă prea puțin de a face cu el, să existe undeva, departe.

Ea redeveni agitată.

–Ah, aș vrea să fiu acolo, nu aici!

–Ai să te simți mult mai bine când te trezești după operație.

Deși, din tot ce auzise el, asta era o minciună sfruntată.

Se simți deodată nespus de obosit.

Dar vorbele lui fuseseră mai adevărate decât ar fi crezut. La două zile după ce îi fusese îndepărtată umflătura, Belle stătea în capul oaselor într-un alt salon, nerăbdătoare să-l întâmpine și deloc deranjată de gemetele femeii din patul alăturat, din spatele draperiilor trase. Cam la fel gemuse și ea – Belle – ieri, când el n-o putuse face să deschidă ochii sau să ia cunoștință de prezența lui.

–N-o băga în seamă, spuse Belle. E inconștientă. Probabil nu simte nimic. Mâine o să fie ca o floricică. Sau cine știe?

Părea să emane un soi de încredere în sine satisfăcută, insipidă, o insensibilitate de om trecut prin toate. Stătea în capul oaselor în pat și sorbea o băutură portocaliu-aprins printr-un pai îndoit. Arăta mult mai tânără decât femeia pe care o adusese el la spital cu atât de puțin timp în urmă.

Ea vru să știe dacă el dormea de ajuns, dacă găsise vreun loc unde-i plăcea să mănânce, dacă vremea nu fusese cumva prea caldă pentru plimbare, dacă avusese timp să viziteze Muzeul Regal din Ontario, așa cum spera că-l sfătuise.

Dar nu se putu concentra asupra răspunsurilor lui. Părea să fie într-o stare de uluire. Uluire controlată.

–Ah, trebuie să-ți spun, zise ea, întrerupându-l în timp ce el îi explica de ce nu fusese la muzeu. Ei, nu te panica atât! Mă faci să râd cu fața aia, mă doare operația. Oricum, de ce Dumnezeu îmi trece mie prin cap să râd? E de fapt un lucru teribil de trist, o tragedie. Știi despre tatăl meu, ți-am povestit...

El observă că-i spusese „tatăl meu", nu „tăticu'".

–Mama și tatăl meu...

Păru să trebuiască să-și caute cuvintele și începu din nou.

–Casa era în stare mai bună decât atunci când ai văzut-o tu prima oară. Camera aceea de la capătul scărilor o foloseam drept baie. Bineînțeles că trebuia să cărăm apa în sus și-n jos. Am început să folosesc parterul abia mai târziu, cam când ai venit tu. Camera aia cu rafturi, o știi, care a fost cămară.

Cum era posibil să nu-și aducă aminte că el fusese cel care scosese rafturile de acolo și o transformase în baie?

–Ei, ce mai contează? spuse ea, ca și cum i-ar fi urmărit gândurile. Așa că încălzisem apa și am cărat-o sus, ca să fac baie. Și mi-am scos hainele. Da, normal. Deasupra chiuvetei era o oglindă mare, da, avea chiuvetă ca o baie adevărată, numai că trebuia să scoți dopul și să lași apa să curgă înapoi în găleată după ce terminai. Closetul era în altă parte. Cred că înțelegi, nu? Așa că am început să mă spăl și eram complet dezbrăcată, bineînțeles. Trebuie să fi fost cam nouă seara, deci aveam încă destulă lumină. Era vara, ți-am spus asta? Cămăruța aia care dă spre vest.

Apoi am auzit pași și, bineînțeles, era tăticu'. Tatăl meu. Probabil terminase s-o pună pe mama în pat. I-am auzit pașii urcând pe scară și chiar am observat

ABBYY PDF Transformer+ Click here to buy www.ABBYY.com

că sunau grei. Nu știu, nu tocmai obișnuiți. Foarte înceți și apăsați. Sau poate asta a fost doar impresia mea după aceea. După aceea ești tentat să dramatizezi. Pașii s-au oprit chiar lângă ușa de la baie și cred că în clipa aceea mi-a trecut prin cap ceva de genul: „Ah, ce obosit e, probabil!". Nu trăsesem nici un ivăr la ușă, pentru că evident nu era nici unul. Îți dădeai seama că e cineva acolo pentru că ușa era închisă.

El stătea de cealaltă parte a ușii, și mie nu mi-a trecut nimic prin cap, dar apoi el a deschis ușa, și a rămas pur și simplu în prag și s-a uitat la mine. Și vreau să spun că s-a uitat la mine toată, nu numai la fața mea. Fața mea se uita în oglindă, și el se uita la mine în oglindă și la ceea ce era în spatele meu și eu nu vedeam. N-a fost o privire normală.

Și știi la ce m-am gândit? M-am gândit: „Umblă prin somn". N-am știut ce să fac, pentru că se zice că nu trebuie să-i sperii pe somnambuli.

Dar pe urmă el a spus: „Scuză-mă", și atunci mi-am dat seama că nu dormea. Dar vorbise cu o voce caraghioasă, adică o voce ciudată, aproape ca și cum ar fi fost dezgustat de mine. Sau furios – nu mi-am dat seama. Apoi a lăsat ușa deschisă și a plecat pur și simplu pe hol. Eu m-am șters, mi-am pus cămașa de noapte, m-am dus la culcare și am adormit imediat. Când m-am trezit dimineață, am găsit în chiuvetă apa pe care n-o scursesem, și n-am vrut să mă apropii de ea, dar a trebuit.

Totul părea însă normal. El deja se sculase și dactilografia. Mi-a strigat pur și simplu bună dimineața și apoi m-a întrebat cum se scrie un cuvânt. Făcea de multe ori asta, pentru că eu eram mai bună la ortografie. Așa că i-am explicat, și apoi i-am spus că ar trebui să învețe să scrie corect dacă voia să fie scriitor, pentru că era ceva de speriat. Dar mai târziu, în timp

ce spălam niște vase, el a venit chiar în spatele meu, și eu am înghețat. Mi-a spus doar: „Belle, îmi pare rău". Și eu m-am gândit: „Ah, ce mi-aș dori să nu fi spus asta!". M-a speriat. Știam că era adevărat că-i părea rău, dar el dădea totul pe față într-un fel pe care nu-l puteam ignora. Am spus doar: „Nu-i nimic", dar n-am putut să mă silesc să vorbesc cu o voce relaxată sau ca și cum într-adevăr nu era nimic.

N-am putut. A trebuit să-i dau de înțeles că nici unul dintre noi nu mai era același. M-am dus să arunc zoaiele și apoi m-am întors la ceea ce făceam și n-am mai scos o vorbă. După o vreme am trezit-o pe mama din somnul de după-amiază. Pregătisem cina, l-am strigat, dar el n-a venit. I-am spus mamei că se dusese probabil să facă o plimbare. Se ducea deseori când se împotmolea la scris. Am ajutat-o să-și taie mâncarea, dar nu mă puteam abține să mă gândesc la lucruri dezgustătoare. În primul rând, la sunetele pe care le auzeam uneori din camera lor și pe care mă înfofoleam ca să nu le aud. Acum mă uitam la mama cum stătea acolo și-și mânca mâncarea și mă gândeam ce credea despre asta sau ce înțelegea, dacă înțelegea ceva.

Nu știam unde se dusese el. Am pregătit-o pe mama de culcare, deși asta era treaba lui. Apoi am auzit trenul venind și, dintr-odată, gălăgia și scârțâitul de la frânele trenului, și probabil că mi-am dat seama ce se întâmplase, deși nu știu exact când mi-am dat seama.

Ți-am mai spus. Ți-am mai spus că a fost călcat de tren.

Dar uite ce e. Și nu ți-o spun doar ca să te chinui. La început n-am putut să suport ideea și vreme îndelungată m-am silit de fapt să cred că el se plimba pe șine cu gândul la romanul lui și n-a auzit trenul. Asta era varianta cea bună. N-aveam de gând să-mi închipui

că avusese legătură cu mine și nici măcar cu ce avusese legătură în primul rând.

Cu sexul.

Acum înțeleg. Acum înțeleg cu adevărat, și nu a fost vina nimănui. A fost vina naturii sexuale a omului într-o situație tragică. Eu creșteam acolo, și mama era în starea în care era, și tăticu', în mod firesc, era în starea în care ajunsese să fie. N-a fost nici vina mea, nici a lui.

Ar trebui ca lucrurile acestea să fie recunoscute, numai asta vreau să spun, ar trebui să existe locuri unde oamenii să se poată duce dacă sunt într-o situație dificilă. Și nu să se simtă rușinați și vinovați pentru asta. Dacă crezi că mă gândesc la bordeluri, să știi că așa e. Dacă la prostituate, așa e. Înțelegi?

Uitându-se peste capul ei, Jackson spuse că da.

–Mă simt atât de ușurată. Nu că nu simt tragedia, dar am ieșit din ea, asta vreau să spun. Sunt pur și simplu greșelile omenirii. Nu trebuie să crezi că, dacă mă vezi zâmbind, nu sunt în stare de compasiune. Sunt chiar foarte în stare. Dar trebuie să spun că mă simt ușurată. Într-un fel, sunt fericită. Nu te simți prost să asculți toate astea?

–Nu.

–Îți dai seama că sunt într-o stare anormală. Știu că sunt. Totul mi-e foarte clar. Mă simt nespus de recunoscătoare pentru asta.

Femeia de pe patul vecin nu încetase să geamă ritmic în tot acest timp. Jackson simți că refrenul acela îi umpluse mintea.

Auzi pleoscăind pe coridor pantofii sorei medicale și speră că aveau să intre în salonul lor. Și intrară.

Sora spuse că venise să-i dea lui Belle o pastilă de dormit. El se temu că avea să i se ceară s-o sărute de noapte bună. Observase că în spital toată lumea

se sărută. Fu deci bucuros că, atunci când se ridică în picioare, nimeni nu pomeni nimic de asta.

– Ne vedem mâine.

Se trezi devreme și se hotărî să facă o plimbare înainte de micul dejun. Dormise binișor, dar își spuse că trebuia să iasă puțin din atmosfera de spital. Nu era vorba că ar fi fost prea îngrijorat de schimbarea petrecută cu Belle. Se gândea că era posibil sau chiar probabil ca ea să revină la normal, fie azi, fie peste vreo două zile. Poate că n-avea nici măcar să-și mai amintească povestea pe care i-o spusese. Lucru care ar fi fost o mare ușurare.

Soarele se înălțase deja, așa cum era de așteptat în această perioadă a anului, și autobuzele și tramvaiele erau deja pline. El merse scurtă vreme spre sud, apoi coti spre vest, pe strada Dundas, și după un timp se trezi în Chinatown, cartierul despre care i se vorbise. Cărucioare cu încărcături de legume cunoscute, dar și multe nu tocmai cunoscute erau împinse în magazine, iar animale mici, jupuite de piele, aparent bune de mâncat, fuseseră atârnate deja la vânzare. Străzile erau pline de camioane parcate ilegal și de frânturi gălăgioase, parcă disperate, de chineză. Chinezii. Toate vociferările acestea ascuțite sunau de parcă acolo s-ar fi purtat un război, dar probabil că pentru ei era ceva pur și simplu cotidian. Și totuși, el simți nevoia să plece de acolo și intră într-un restaurant ținut de chinezi, dar care anunța un mic dejun obișnuit – ouă cu șuncă. Când ieși, avea de gând să se întoarcă și s-o ia pe unde venise.

Dar se trezi că o pornește din nou spre sud și ajunse pe o stradă rezidențială mărginită de case înalte și înguste de cărămidă. Fuseseră probabil construite înainte ca oamenii din zonă să fi simțit nevoia aleilor

ABBYY PDF Transformer+ Click here to buy www.ABBYY.com

din fața casei sau poate chiar înainte să fi avut mașini. Înainte ca mașinile să existe. Merse până când văzu un indicator pentru strada Queen, de care auzise. Coti din nou spre vest și, după câteva străzi, întâlni un obstacol. În fața unei gogoșării dădu peste un pâlc de oameni.

Se opriseră lângă o ambulanță parcată cu spatele chiar pe trotuar, încât nu se mai putea trece. Unii se plângeau de întârziere și întrebau cu voce tare dacă, la urma urmei, era legal să parchezi o ambulanță pe trotuar, alții se uitau mai pașnic, discutând între ei despre ce se putuse întâmpla. Fură pomeniți niște morți, unii vorbeau despre posibile victime, alții spuneau că aceea ar fi fost singura scuză legală pentru ca vehiculul să fie parcat astfel.

Bărbatul care fu scos în cele din urmă afară, legat de targă, era în mod sigur încă viu, altfel fața i-ar fi fost acoperită. Era însă inconștient și avea pielea de culoarea cimentului. Nu fu scos pe ușa gogoșăriei, așa cum preziseseră unii – într-un fel de aluzie răutăcioasă la calitatea gogoșilor –, ci pe ușa principală a clădirii. Era o clădire de apartamente relativ decentă, din cărămidă, cu patru etaje, care avea la parter o spălătorie automată și gogoșăria. Numele sculptat deasupra ușii principale sugera un trecut plin de mândrie, dar și de un oarecare ridicol.

Bonnie Dundee.

Ultimul care ieși fu un bărbat care nu purta uniforma lucrătorilor de la ambulanță. Rămase acolo, uitându-se cu exasperare la mulțimea care se gândea deja să se împrăștie. Singurul lucru pe care îl mai puteau aștepta era vaietul formidabil al ambulanței care se pregătea să iasă pe stradă și să se pună, șovăind, în mișcare.

Jackson fu unul dintre cei care nu se grăbi să se îndepărteze. N-ar fi zis că era curios să afle ce se întâmplase,

mai degrabă că aștepta pur și simplu cotitura inevitabilă care ar fi trebuit să vină, ca să-l ducă înapoi de unde venise. Bărbatul care ieșise din clădire se apropie de el și îl întrebă dacă se grăbea.

Nu. Nu în mod deosebit.

Bărbatul acesta era proprietarul clădirii. Cel care fusese luat de ambulanță era îngrijitorul și administratorul.

– Trebuie să mă duc la spital să văd care-i problema. Ieri era în perfectă stare. Nu s-a plâns niciodată de nimic. N-are pe nimeni apropiat pe care să-l pot suna, din câte știu. Cel mai rău e că nu găsesc cheile. Nu erau la el și nici acolo unde le ține de obicei. Așa că trebuie să merg acasă să iau cheile mele de rezervă, și mă gândeam dacă n-ați putea sta dumneavoastră de gardă până atunci. Trebuie să mă duc acasă și să mă duc și la spital. Aș putea să rog pe careva dintre chiriași, dar aș prefera să nu – înțelegeți ce vreau să spun. Nu vreau să mă piseze cu întrebări despre ce s-a întâmplat când eu însumi nu știu mai mult ca ei.

Întrebă din nou dacă în mod sigur nu era nici o problemă, și Jackson spuse nu, e în regulă.

– Fiți doar atent la oricine intră, iese, rugați-i să v-arate cheile. Spuneți-le că e o urgență, n-o să dureze mult.

Se pregăti să plece, dar se răsuci.

– Puteți să stați jos.

Era un scaun acolo, pe care Jackson nu-l observase. Rabatat și dat la o parte, ca să poată parca ambulanța. Un scaun simplu, cu șezut și spătar de pânză, dar rezistent și suficient de confortabil. Jackson mulțumi și-l instală într-un loc unde nu avea să-i împiedice pe trecători sau pe locuitorii din clădire. Nimeni nu-l băgă în seamă. Avusese de gând să spună o vorbă

despre spital și despre faptul că și el trebuia să se întoarcă acolo după un timp. Dar bărbatul fusese în mare grabă și avea deja destule pe cap, și apoi insistase că avea să revină cât putea de repede.

După ce se așeză, Jackson își dădu seama de câtă vreme nu mai stătuse jos, tot umblând de colo colo.

Bărbatul îi spusese să-și ia o cafea sau ceva de mâncare de la gogoșărie dacă simțea nevoia.

– Spuneți-le doar numele meu.

Dar Jackson nici măcar nu-l știa.

Când se întoarse, proprietarul își ceru scuze de întârziere. Bărbatul care fusese luat de ambulanță murise. El trebuia să se ocupe acum de toate formalitățile. Fusese nevoie de un nou set de chei. Le făcuse. Avea să fie o înmormântare cu chiriașii care locuiau aici de mult. Poate că anunțul din ziar avea să mai aducă vreo câțiva oameni. Urma o perioadă dificilă până când se încheia toată povestea asta.

I-ar fi prins foarte bine dacă Jackson ar fi putut... Temporar. Numai temporar.

Jackson se trezi că spune: „Da, nici o problemă".

Dacă avea nevoie de puțin timp la început, se putea rezolva, îl auzi el spunând pe bărbatul acesta – noul lui șef. Imediat după înmormântare și după ce scăpa de o parte din lucruri. Putea să-și ia atunci câteva zile, să-și pună treburile în ordine și să vină apoi să se mute cu adevărat.

Nu era nevoie, spuse Jackson. Treburile lui erau puse în ordine și tot ce avea se afla asupra lui.

În mod firesc, asta stârni puțină suspiciune. Două zile mai târziu, Jackson nu se mira să afle că noul său agajator făcuse o vizită la poliție. Dar totul părea să fie în regulă. Se dovedise a fi unul dintre acei singuratici

care tindea să se implice poate prea mult într-o treabă sau alta, dar care nu încălcase nici o lege.

Oricum părea să nu-l caute nimeni.

În general, lui Jackson îi plăcea să aibă în clădire oameni mai în vârstă. Și, de regulă, necăsătoriți. Nu genul obosit. Oameni cu tot felul de interese, uneori s-ar fi putut spune cu talent. Soiul de talent care fusese cândva observat, de pe urma căruia se câștigase la un moment dat, deși nu suficient ca să poți trăi apoi o viață întreagă din asta. Un crainic a cărui voce fusese familiară ascultătorilor de radio cu ani în urmă, în timpul războiului, dar ale cărui coarde vocale erau acum făcute franjuri. Majoritatea oamenilor credeau probabil că murise. Dar el locuia aici, în garsoniera sa, era la curent cu ultimele știri și abonat la *The Globe and Mail*, pe care i-l dădea apoi lui Jackson în caz că ar fi găsit ceva interesant prin el.

Și, o dată, găsise.

Marjorie Isabella Treece, fiica lui Willard Treece, fost autor de rubrică la *Toronto Evening Telegram*, și a soției lui Helena Treece (născută Abbott), prietenă de-o viață cu Robin Ford (născută Shillingham), decedase după o luptă curajoasă cu cancerul. Anunțul putea fi reprodus în ziarul din Oriole[1]. 18 iulie 1965.

Nu se spunea unde locuise. Probabil în Toronto, dacă se pomenea de Robin. Rezistase poate mai mult decât era de așteptat și poate mai mult decât ar fi trebuit ca să poată rămâne bine dispusă și scutită de suferință

---

[1] Formulă tipică în engleză pentru anunțurile mortuare (*... paper please copy*), care permitea ziarelor din localitatea menționată să republice anunțul gratis, întrucât rude ale decedatului locuiau probabil acolo. (n.tr.)

ABBYY PDF Transformer+ Click here to buy www.ABBYY.com

până, bineînțeles, spre sfârșit. Belle dovedise un anumit talent de adaptare la circumstanțe. Poate mai mult decât avea el însuși.

Nu că ar fi stat să-și imagineze vreodată camerele pe care le împărțise cu ea sau toată munca pe care o făcuse în gospodăria ei. Nu era nevoie – asemenea lucruri îi apăreau deseori în vis, și sentimentul lui atunci era mai degrabă de exasperare decât de nostalgie, ca și cum trebuia să se apuce imediat de o treabă care nu fusese dusă la bun sfârșit.

În Bonnie Dundee, chiriașii erau în general reticenți la tot ce putea fi numit îmbunătățiri, temându-se că acestea aveau să însemne o creștere a chiriei. El le vorbea pe ocolite, cu maniere respectuoase și cu un sănătos simț al banilor. Clădirea ajunse să arate mai bine și să aibă listă de așteptare. Proprietarul se plângea că începuse să devină un refugiu pentru țicniți. Dar Jackson spunea că locatarii erau în general mai ordonați decât media și suficient de bătrâni ca să se poarte civilizat. Aveau o femeie care cântase cândva în Orchestra Simfonică din Toronto, un inventator care până acum eșuase cu invențiile sale, dar nu-și pierduse speranța, un actor refugiat din Ungaria, handicapat de accentul său, dar care juca într-o reclamă cine știe pe unde prin lume. Toți erau bine-crescuți și reușeau într-un fel sau altul să adune bani ca să meargă la restaurantul Epicure și să-și spună poveștile la o masă, după-amiezile. Aveau de asemenea câțiva prieteni care erau cu adevărat celebri și care se întâmpla să apară din an în Paști să le facă o vizită. Și nu tocmai de lepădat era faptul că Bonnie Dundee avea un predicator care era la cuțite cu biserica sa, oricare o fi fost aceea, dar întotdeauna gata să oficieze când era chemat.

Oamenii căpătară într-adevăr obiceiul de a locui acolo până când oficiile sale ultime deveneau necesare, dar era mai bine așa decât să fugă fără să fi plătit chiria.

O excepție fu cuplul Candace și Quincy, care nu-și plăti chiria niciodată și care o șterse în toiul nopții. Întâmplător, proprietarul fusese la recepție când ei veniseră căutând o cameră, și apoi se scuză spunând că blocul avea nevoie de o față proaspătă. Fața lui Candace, nu a prietenului ei. Prietenul era o jigodie.

Într-o zi fierbinte de vară, Jackson deschisese ușa dublă din spate, ușa de livrări, ca să lase să intre aerul în timp ce el lăcuia o masă. Era o masă frumoasă, pe care o cumpărase pe mai nimic pentru că i se luase lustrul. I se păruse că ar fi arătat bine la intrare, să pună corespondența pe ea.

Putuse să iasă din birou pentru că proprietarul era acolo, verifica niște chirii.

Clopoțelul de la intrare sună ușor. Jackson se pregăti să se ridice și-și curăță pensula, crezând că poate proprietarul adâncit în cifre, n-ar fi vrut să se deranjeze să răspundă. Dar nu fu nevoie, căci auzi ușa deschizându-se și o voce de femeie. O voce aproape istovită, dar capabilă totuși să-și păstreze ceva din farmec, din siguranța aceea absolută că, orice ar avea de spus, avea să cucerească pe oricine o auzea.

Probabil moștenise asta de la tatăl ei, predicatorul. Jackson tocmai se gândea la asta când își dădu brusc seama.

Era ultima adresă pe care o avea, spuse femeia, a fiicei ei. Își căuta fata. Candace, fiica ei. Călătorea poate cu un prieten. Ea, mama, venise din Columbia Britanică, din Kelowna, unde locuiau ea și tatăl fetei.

Ileane. Jackson îi recunoscu vocea fără șovăială. Femeia aceea era Ileane.

O auzi întrebând dacă putea să stea jos. Apoi pe proprietar trăgând aproape scaunul lui, al lui Jackson.

La Toronto era mult mai cald decât se așteptase ea să fie, deși cunoștea Ontario, crescuse aici.

Întrebă dacă putea să i se aducă un pahar cu apă.

Probabil își prinsese tâmplele în mâini, pentru că vocea îi sună înăbușit. Proprietarul ieși în vestibul și puse câteva monede în automat ca să ia o sticlă de 7UP. Poate i se părea mai potrivită pentru o doamnă decât o coca-cola.

După colț, îl văzu pe Jackson ascultând, și-i făcu semn să preia el situația, pentru că era probabil mai obișnuit cu chiriași emoționați. Dar Jackson scutură violent din cap.

Nu.

Ea nu rămase emoționată prea multă vreme.

Îi ceru scuze proprietarului și spuse că în ziua de azi căldura îți putea juca feste.

Deci despre Candace. Plecaseră luna aceea, poate cu trei săptămâni în urmă. Nu lăsaseră nici o adresă pentru corespondență.

–De obicei nu lasă în asemenea cazuri.

Ea înțelese aluzia.

–Ah, bineînțeles că pot să plătesc...

Cât timp se făcu plata, se auziră mormăieli și foșnete.

Apoi:

–Bănuiesc că nu mă puteți lăsa să văd unde au locuit...

–Chiriașul nu este acum în apartament. Dar, chiar dacă ar fi, mă tem că nu s-ar învoi.

–Desigur. A fost o întrebare prostească.

–Vă interesa ceva anume?

–O, nu. Nu. Aţi fost foarte amabil. V-am reţinut.

Se ridicase deja, şi porniră amândoi. Ieşiră din birou, apoi coborâră cele două trepte spre uşa de la intrare. După care uşa se deschise şi zgomotul străzii înghiţi restul cuvintelor ei de bun-rămas, dacă mai spusese ceva.

Oricât fusese de dezamăgită, traversase momentul cu graţie.

Jackson ieşi din ascunzătoare în timp ce proprietarul se întorcea în birou.

–Surpriză! spuse acesta din urmă, şi nu mai adăugă decât: Ne-am primit banii.

Era un om esenţialmente lipsit de curiozitate, cel puţin faţă de chestiunile personale. Lucru pe care Jackson îl preţuia.

Bineînţeles că lui Jackson i-ar fi plăcut s-o vadă. Acum că plecase, aproape că regretă că nu profitase de ocazie. Nu s-ar fi înjosit niciodată într-atât încât să-l întrebe pe proprietar dacă avea părul încă închis la culoare, aproape negru, şi corpul înalt şi subţire, cu pieptul foarte mic. Fata, Candace, nu-i făcuse cine ştie ce impresie. Avea părul blond, dar cel mai probabil era vopsit. N-avea mai mult de douăzeci de ani, deşi uneori era greu de spus în ziua de azi. Foarte mult sub papucul prietenului. Fugi de acasă, scapă de facturi, frânge inima părinţilor, totul pentru o murătură ca amicul ăla.

Unde era Kelowna? Undeva în vest. Alberta, Columbia Britanică. Drum lung de bătut până aici. Bineînţeles că mama era o femeie perseverentă. O optimistă. Probabil aşa rămăsese. Se căsătorise. În afară de cazul când fata fusese născută în afara căsătoriei, ceea ce lui i se păru foarte improbabil. Avea să fie sigură, sigură de sine data următoare, n-avea să accepte o tragedie. Şi nici fata. Avea să vină acasă

când se sătura. Poate că avea să aducă un copil, dar asta era moda astăzi.

În 1940, cu puțină vreme înainte de Crăciun, fusese mare zarvă în liceu. Ajunsese chiar până la etajul al doilea, unde larma mașinilor de scris și a numărătoarelor acoperea zgomotele venite de jos. Acolo se aflau fetele cele mai în vârstă din școală – fete care cu un an în urmă învățaseră latină, biologie și istorie europeană și care acum învățau să dactilografieze.

Una dintre ele era Ileane Bishop, care, în mod ciudat, era fata unui pastor, deși în biserica unită a tatălui ei nu existau episcopi[1]. Ileane sosise cu familia ei în clasa a noua și, timp de cinci ani, datorită obiceiului ca elevii să fie așezați în bănci în ordine alfabetică, stătuse în spatele lui Jackson Adams. La vremea aceea, colosala timiditate și mutenie ale lui Jackson fuseseră acceptate de tot restul clasei, dar pentru ea erau noi, și, în următorii cinci ani, faptul că ea nu le recunoscuse produsese o schimbare. Împrumuta de la el gume de șters, peniță de stilou și instrumente de geometrie, nu atât ca să spargă gheața, ci pentru că era împrăștiată din fire. Schimbau răspunsuri la probleme și își notau unul altuia lucrările de control. Când se întâlneau pe stradă se salutau, iar salutul pe care el i-l adresa era de fapt mai mult decât o mormăială – avea toate silabele și chiar o anume apăsare. Nimic mai mult nu se întâmpla, doar că ei aveau anumite glume ale lor. Ileane nu era o fată timidă, dar era inteligentă, distantă și nu tocmai populară, și asta poate că lui îi plăcuse.

---

[1] Joc de cuvinte: *bishop* în limba engleză înseamnă „episcop". (n.tr.)

Când toată lumea ieși să vadă de unde venea gălăgia, Ileane fu surprinsă să vadă, de acolo de unde stătea pe scări, că unul dintre cei vinovați era Jackson. Celălalt era Billy Watts. Cei doi băieți, care cu numai un an în urmă șezuseră aplecați deasupra cărților și își târșâiseră picioarele de la o clasă la alta, păreau acum transformați. În uniforma armatei arătau de două ori mai mari, iar ghetele lor făceau mare tărăboi când alergau pe coridoare. Țipau amândoi că orele fuseseră anulate în ziua aceea, pentru că toată lumea trebuia să meargă la război. Împărțeau peste tot țigări, aruncându-le pe podea, de unde puteau fi ridicate de băiețandri care nici măcar nu începuseră să se bărbierească.

Războinici ușuratici, invadatori zbierând, beți turtă.

–Trăiască recruții! țipau.

Directorul încercă să le poruncească să iasă din clădire. Dar, pentru că asta se întâmpla la începutul războiului, când existau încă o anumită admirație și un respect aparte pentru băieții care se înrolaseră în armată, el nu fu în stare să manifeste cruzimea de care avea să dea dovadă un an mai târziu.

–Destul! Ajunge! spuse el.

–Trăiască recruții, îi răspunse Billy Watts.

Jackson tocmai deschisese gura ca să spună probabil același lucru, când întâlni privirea lui Ileane Bishop, și o străfulgerare de înțelegere trecu între ei.

Ileane Bishop își dădu seama că Jackson era cu adevărat beat, dar că asta îl făcuse capabil să se prefacă beat, așa încât beția pe care o etala putea fi manevrată. (Billy Watts era pur și simplu beat criță.) Înarmată cu această cunoaștere, Ileane coborâse zâmbitoare scările și acceptase o țigară pe care o ținuse neaprinsă între degete. Se prinsese de mâini cu amândoi eroii și îi scosese triumfătoare din școală.

Ulterior, gestul acesta declanșase un conflict de opinii în parohia tatălui ei. Unii spuneau că Ileane nu fumase de fapt țigara, ci doar se prefăcuse, pentru a-i potoli pe băieți, în timp ce alții susțineau că fumase în mod sigur. Fără umbră de îndoială. Fata pastorului lor. Fumase.

Billy o prinsese de fapt pe Ileane în brațe și încercase s-o sărute, dar se împiedicase, se așezase pe treptele școlii și cucurigase ca un cocoș.

În mai puțin de doi ani avea să fie mort.

Deocamdată însă trebuia dus acasă, și Jackson îl trăsese în sus, pentru ca el și Ileane să-i poată pune brațele peste umerii lor și să-l târască. Din fericire, casa lui nu se afla departe de școală. Îl lăsaseră acolo, leșinat pe scări. Apoi avuseseră o conversație.

Jackson nu voia să se ducă acasă. De ce nu? Pentru că acolo se afla mama lui vitregă. Își ura mama vitregă. De ce? Fără motiv.

Ileane știa că mama lui murise într-un accident de mașină când el era foarte mic – lucrul acesta era dat uneori drept explicație a timidității lui. Crezu că băutura îl îndemna probabil să exagereze, dar nu încercă să-l facă să vorbească mai mult despre asta.

– Bine, spuse ea. Poți să rămâi la mine.

Se întâmpla ca mama lui Ileane să fie plecată atunci, ca să aibă grijă de bunica bolnavă a fetei. Ileane ținea la vremea aceea casa cu totul haotic pentru tatăl ei și pentru cei doi frați mai mici. Ghinion, spuseseră unii. Nu că mama ei ar fi făcut mare caz, dar ar fi vrut să știe toate dedesubturile, și cine era băiatul acesta? Ar fi pus-o cel puțin pe Ileane să se ducă la școală ca de obicei.

Un soldat și o fată, pe neașteptate atât de apropiați. Când până acum nu existaseră decât logaritmi și declinări.

Tatăl lui Ileane nu le dădu atenție. Era mai interesat de război decât considerau unii dintre enoriașii săi că ar trebui să fie un pastor, și asta îl făcu să se simtă mândru că avea un soldat în casă. Și era nefericit că nu-și putea trimite fata la facultate. Trebuia să facă economii ca să-i trimită într-o zi pe frații ei, pentru că ei urma să aibă datoria să-și câștige existența. Asta îl făcea să fie mai indulgent cu Ileane, indiferent ce făcea ea.

Jackson și Ileane nu se duceau la cinema și nici la sala de dans. Făceau plimbări, pe orice fel de vreme și adeseori pe întuneric. Uneori mergeau la restaurant și beau cafea, dar nu încercau să fie prietenoși cu nimeni. Ce se întâmpla cu ei, se îndrăgosteau oare unul de altul? Când mergeau își atingeau uneori mâinile, și el se sili să se deprindă cu asta. Apoi, când gesturile acestea întâmplătoare fură deja deliberate din partea ei, el descoperi că se putea obișnui și cu asta, depășindu-și ușoara panică.

Deveni mai liniștit, și era gata chiar să se sărute.

Ileane se duse ea însăși acasă la Jackson ca să-i ia geanta. Mama lui vitregă își etală dinții albi falși și încercă să ia un aer ca și cum ar fi fost pusă pe distracție.

O întrebă ce aveau de gând.

–Ai grijă cu el, îi spuse.

Avea reputația unei persoane cu gura mare. Cu gura spurcată, de fapt.

–Întreabă-l dacă-și amintește că l-am spălat la fund, adăugă.

Povestindu-i apoi lui Jackson, Ileane spuse că ea însăși fusese în mod special politicoasă, ba chiar snoabă, pentru că n-o putea suferi pe femeia aceea.

Dar Jackson, roșu ca racul, făcu o față hăituită și disperată, ca atunci când era întrebat ceva la școală.

– N-ar fi trebuit nici măcar să-i pomenesc numele, zise Ileane. Când locuiești în casa pastorului, prinzi obiceiul să-i parodiezi pe alții.

El spuse că nu era nimic.

Aceea se dovedi a fi ultima permisie a lui Jackson. Își scriseră. Ileane îi povesti cum terminase cursurile de dactilografie și cum căpătase o slujbă în biroul secretarului primăriei. Analiza totul cu o privire intens satirică, mai mult decât o făcuse în școală. Poate credea că era cineva în război care avea nevoie de glume. Și insista să fie la curent cu toate bârfele. Când în biroul secretarului primăriei trebuiau aranjate căsătorii hotărâte în grabă, ea vorbea despre „miresele fecioare".

Și, când pomeni de un pastor care vizitase locuința tatălui ei și dormise în camera de oaspeți, spuse că se gândise dacă nu cumva salteaua avea să-i inducă „anumite vise".

El îi scrise despre mulțimile de oameni din Île de France[1] și despre cum se afundau în apă ca să evite submarinele nemțești. Când ajunse în Anglia își cumpără o bicicletă și îi povesti despre locuri pe care se dusese cu bicicleta să le vadă, dacă nu erau interzise.

Scrisorile acestea, deși mai prozaice decât ale ei, erau întotdeauna semnate „cu dragoste". Când veni în sfârșit ziua Z, urmă ceea ce ea numi „o tăcere chinuitoare", dar înțelese motivul și, când el îi scrise din nou, totul era bine, deși nu avu voie să-i dea detalii.

În scrisoarea aceasta el vorbi – așa cum făcea și ea de la o vreme – despre căsătorie.

Și, în sfârșit, ziua victoriei și călătoria spre casă. Erau ploi de stele de vară, spuse el, pe tot cerul.

---

[1] Île-de-France este regiunea foarte populată din jurul Parisului. (n.tr.)

Ileane învățase să coasă. Își făcea o nouă rochie de vară în onoarea întoarcerii lui, o rochie din mătase artificială verde-crud, cu fustă lungă și mâneci bufante, care se purta cu o curea îngustă din imitație de piele aurie. Voia să-și pună o panglică din același material verde la pălăria de vară.

„Toată această descriere este menită să te ajute să mă observi în gară, ca nu cumva să fugi cu vreo altă femeie frumoasă care s-o întâmpla să fie acolo."

El îi trimise scrisoarea din Halifax, spunându-i că avea să sosească sâmbătă, cu trenul de seară. Îi zise că o ținea minte foarte bine și că nu exista nici un risc s-o confunde cu vreo altă femeie chiar și dacă gara ar fi mișunat de femei în seara aceea.

În ultima lor seară înainte ca el să plece, stătuseră treji până târziu în bucătăria casei pastorului, unde se afla fotografia regelui George al VI-lea pe care o vedeai peste tot în anul acela. Și cuvintele de sub ea.

Și i-am spus celui care păzea porțile anului:

– Dă-mi o lumină cu care să pot păși fără teamă în necunoscut.

Și el mi-a răspuns:

– Pășește în întuneric și pune-ți mâna în mâna Domnului. Îți va fi mai de folos decât lumina și mai sigură decât drumul știut.[1]

Apoi se duseseră sus în tăcere și el mersese la culcare în camera de oaspeți. Ea venise la el poate

---

[1] Fragment dintr-o poezie a scriitoarei britanice Minnie Louise Haskins, publicată în 1908. A devenit popular după ce regele George al VI-lea l-a citat în mesajul său de Crăciun către națiune din 1939. (n.tr.)

pentru că așa se înțeleseseră, dar poate că el nu înțelesese bine de ce.

Fusese un dezastru. Dar, din felul cum se purtase, ea poate că nici nu-și dăduse seama de asta. Cu cât era mai groaznic, cu atât mai frenetic continua. El nu reușise nicicum s-o oprească sau să-i explice. Era oare posibil ca o fată să știe atât de puțin? În cele din urmă se despărțiseră ca și cum totul ar fi mers bine, iar a doua zi dimineață își luaseră rămas-bun în prezența tatălui și a fraților ei. Și în scurt timp începură scrisorile.

El se îmbătase și mai încercase o dată, în Southampton. Dar femeia spusese:

–Ajunge, flăcău, ești o cârpă!

Lui nu-i plăcea când fetele și femeile se îmbrăcau elegant. Mănuși, pălării, fuste foșnitoare, toate pretențioase și enervante. Dar de unde era să știe ea? Verde-crud. El nu era sigur că știa culoarea. Suna a acid.

Apoi îi veni foarte ușor în cap că o persoană putea pur și simplu să nu fie acolo.

Avea ea oare să-și spună sau să spună oricui altcuiva că încurcase data? Jackson știa că poate miza pe faptul că ea avea să-și inventeze o minciună, în mod sigur. Era inventivă, la urma urmei.

Acum că ea a ieșit pe stradă, Jackson simte într-adevăr dorința s-o vadă. Nu-l va putea întreba niciodată pe proprietar cum arăta, dacă avea părul întunecat sau cărunt, dacă era încă slabă sau devenise trupeșă. Chiar și în suferință, vocea ei rămăsese, în mod miraculos, neschimbată. Atrăgea toată atenția asupra sa, a inflexiunilor sale muzicale, pregătindu-și în același timp scuzele – „îmi pare nespus de rău".

Venise de departe, dar era o femeie perseverentă. Așa s-ar fi putut spune.

Iar fata avea să se întoarcă. Era prea răsfățată ca să plece de tot de acasă. Orice fată a lui Ileane ar fi răsfățată, ar potrivi lumea și adevărul după ea, ca și cum nimic nu i s-ar putea împotrivi prea mult.

Dacă ea l-ar fi văzut, l-ar fi cunoscut oare? El așa credea. Indiferent de schimbări. Și l-ar fi iertat, da, acolo pe loc. Ca să-și păstreze imaginea de sine, întotdeauna.

A doua zi, toată ușurarea pe care o simțise pentru că Ileane dispăruse din viața lui se risipi. Ea cunoștea locul, s-ar fi putut întoarce. Ar fi putut ea însăși să se instaleze aici o vreme, cutreierând străzile acestea în sus și-n jos, încercând să găsească un fir. Chestionând oameni, pe un ton umil, și totuși nu tocmai, cu vocea aceea rugătoare, dar răsfățată. Ar fi putut să dea peste ea chiar în fața ușii. Ea ar fi fost surprinsă numai o clipă, ca și cum l-ar fi așteptat întotdeauna. Deschizându-i larg posibilitățile vieții, așa cum i se părea ei întotdeauna că poate să facă.

Lucrurile puteau fi zădărnicite definitiv, nu avea nevoie decât de puțină fermitate. Pe la șase sau șapte ani, el zădărnicise definitiv păcălelile mamei sale vitrege, ceea ce ea numea păcălelile sau tachinările ei. Fugise afară pe stradă în întuneric, și ea îl adusese înăuntru, dar văzuse că el avea să încerce să fugă cu adevărat dacă nu înceta, așa că încetase. Și despre el spusese că n-avea nici un haz, pentru că niciodată nu se putuse spune că ar fi urât-o cineva.

El mai petrecu trei nopți în clădirea numită Bonnie Dundee. Scrise pentru proprietar un raport despre fiecare apartament, despre când erau programate lucrările de întreținere și în ce aveau să constea. Spuse că fusese chemat, fără să menționeze unde sau de ce.

Își goli contul bancar și împachetă câteva lucruri care-i aparțineau. Seara, târziu, se sui în tren.

Dormi intermitent de-a lungul nopții și, într-unul dintre fragmentele acelea de somn, îi văzu pe băieții menoniți trecând în căruța lor și le auzi vocile subțiratice cântând.

Dimineață se dădu jos în Kapuskasing[1]. Adulmecă mirosul joagărelor și se simți îmbărbătat de aerul mai răcoros. Muncă, în mod sigur era de muncă într-un oraș al tăietorilor de lemne.

---

[1] Oraș în provincia Ontario de Nord, la aproximativ 800 de kilometri de Toronto (n.tr.)

ABBYY PDF Transformer+
Click here to buy
www.ABBYY.com

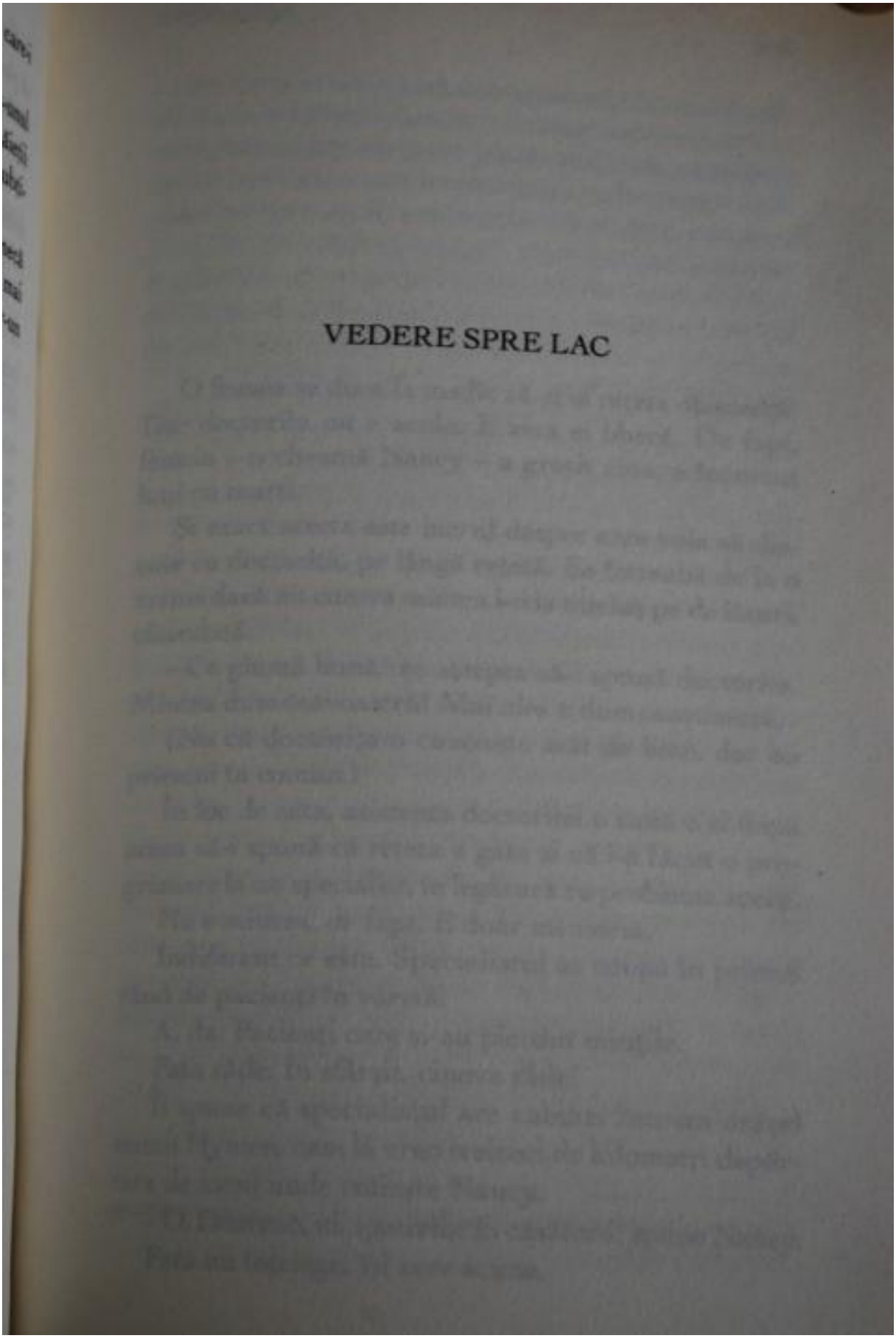

VEDERE SPRE LAC

O femeie se duce la medic să-și ia rețeta obișnuită. Dar doctorița nu e acolo. E ziua ei liberă. De fapt, femeia – o cheamă Nancy – a greșit ziua, a încurcat luni cu marți.

Și exact acesta este lucrul despre care voia să discute cu doctorița, pe lângă rețetă. Se întreabă de la o vreme dacă nu cumva mintea i-o ia nițeluș pe de lături, câteodată.

–Ce glumă bună! se aștepta să-i spună doctorița. Mintea dumneavoastră! Mai ales a dumneavoastră!

(Nu că doctorița o cunoaște atât de bine, dar au prieteni în comun.)

În loc de asta, asistenta doctoriței o sună o zi după aceea să-i spună că rețeta e gata și că i-a făcut o programare la un specialist, în legătură cu problema aceea.

Nu e mintea, de fapt. E doar memoria.

Indiferent ce este. Specialistul se ocupă în primul rând de pacienți în vârstă.

A, da. Pacienți care și-au pierdut mințile.

Fata râde. În sfârșit, cineva râde!

Îi spune că specialistul are cabinet într-un orășel numit Hymen, cam la vreo treizeci de kilometri depărtare de locul unde trăiește Nancy.

–O, Doamne, un specialist în căsătorii! spune Nancy.

Fata nu înțelege, își cere scuze.

ABBYY PDF Transformer+ Click here to buy www.ABBYY.com

– Nu contează, am să mă duc.

În ultimii ani, medicii de specialitate au ajuns să fie risipiți peste tot. Tomograful e într-un oraș, oncologul în altul, problemele pulmonare se pot examina în al treilea și tot așa. Asta ca să nu fie nevoie să vii pentru orice la spitalul din orașul mare. Dar poate să-ți ia de fapt la fel de mult, pentru că nu toate orășelele astea au spitale, și trebuie să depistezi unde e doctorul când ajungi acolo.

Acesta este motivul pentru care Nancy hotărăște să meargă până în satul „specialistului în bătrâni" – cum îl numește ea – în seara dinaintea zilei când este programată. Ar trebui astfel să aibă suficient timp să afle unde e cabinetul, ca să nu riște să sosească la doctor roșie toată sau chiar cu o mică întârziere, și să facă o impresie proastă de la bun început.

Soțul ei ar putea merge cu ea, dar ea știe că el vrea să se uite la un meci de fotbal la televizor. E economist, jumătate de noapte se uită la sport și în cealaltă jumătate lucrează cu registrele lui, deși pe ea o roagă să spună că e pensionar.

Ea spune deci că vrea să-și găsească singură drumul. Fata din cabinetul doctoriței a îndrumat-o cum să ajungă până acolo.

Seara e foarte frumoasă. Dar, atunci când stinge farurile, luând-o spre vest, descoperă că soarele a coborât deja îndeajuns ca să-i bată drept în față. Dacă se așază însă cu spatele foarte drept și ridică bărbia, ochii îi rămân în umbră. Plus că are ochelari buni de soare. Poate să citească indicatorul, care îi spune că mai are doisprezece kilometri de mers până la Highman.

Highman. Deci asta era, fără nici o glumă[1]. Populație: 1 553 de oameni.

---

[1] Joc de cuvinte: *hymen* și *highman* se pronunță identic în limba engleză. (n.tr.)

ABBYY PDF Transformer+ Click here to buy www.ABBYY.com

De ce își mai bat capul să pună și treiul la sfârșit? Fiecare suflet contează.

Ea are obiceiul de a merge prin localitățile mici doar de plăcere, ca să vadă dacă ar putea trăi acolo. Aceasta pare să corespundă întru totul. O piață de mărime acceptabilă, unde se pot cumpăra legume proaspete, deși culese probabil nu de pe câmpurile din jur, cafea decentă. O spălătorie automată și o farmacie, unde îți poți lua rețetele, chiar dacă nu neapărat și cele mai bune reviste.

Sunt, desigur, semne că orășelul acesta a avut și zile mai bune. Un orologiu care nu mai indică timpul tronează deasupra unei vitrine care promite „Bijuterii", dar care acum pare să fie plină de bibelouri vechi, vase de ceramică, găleți și cununi împletite din sârmă.

Aruncă o privire asupra lor pentru că a ales să parcheze în fața magazinului care le expune. I se pare că ar putea foarte bine să caute cabinetul doctorului pe jos. Și aproape prea curând ca să se bucure vede o clădire de cărămidă închisă la culoare, cu un singur cat, în stilul utilitar al secolului trecut, și e gata să pună rămășag că a ajuns. Înainte, doctorii din orașele mici aveau cabinetul în casa în care locuiau, dar trebuiau să asigure locuri pentru mașini, și atunci construiau ceva de genul ăsta. Cărămidă maroniu-roșcată și, inevitabil, inscripția „Medic/Dentist", iar în spatele clădirii o parcare.

Are numele doctorului în buzunar și scoate bucățica de hârtie să verifice. Pe ușa de sticlă jivrată sunt inscripționați H.W. Forsyth, dentist, și Donald McMillen, medic.

Dar numele acestea nu apar pe biletelul lui Nancy. Și nu e de mirare, pentru că el nu conține decât un număr. Măsura la pantof a surorii soțului ei, care a murit. O 38. Lui Nancy îi ia ceva timp să-și dea seama că O e prescurtarea de la Olivia, mâzgălit în grabă.

Își amintește doar vag ceva despre niște papuci cumpărați pe vremea când Olivia era în spital.

Oricum asta nu-i folosește la nimic.

S-ar putea ca doctorul pe care urmează să-l vadă să se fi mutat de curând în clădirea aceasta, și numele de pe ușă să nu fi fost încă schimbat. Ar trebui să întrebe pe cineva. Mai întâi ar trebui să sune clopoțelul, pentru cazul improbabil că mai e cineva acolo, care lucrează până târziu. Sună, într-adevăr, și într-un fel e un lucru bun că nu vine nimeni, pentru că numele doctorului pe care îl caută i-a alunecat preț de o clipă undeva într-un ungher al minții.

Altă idee. Nu se poate oare ca această persoană – doctorul-de-nebuni, cum a ales să-i spună ea în minte –, nu e oare posibil ca el (sau ea – ca majoritatea oamenilor în vârstă, ea nu acceptă automat această posibilitate), ca el sau ea să consulte de fapt într-adevăr dintr-o locuință? Ar fi logic și mai ieftin. N-ai nevoie de prea multe echipamente ca să fii doctor de nebuni.

Așa că pornește mai departe, luând-o pe o stradă laterală. Și-a amintit numele doctorului pe care îl caută, așa cum se întâmplă cu asemenea informații în clipa când nu mai ai urgent nevoie de ele. Casele pe lângă care trece sunt în majoritate construite în secolul al nouăsprezecelea. Unele din lemn, altele din cărămidă. Cele din cărămidă au de multe ori etaj complet, cele din lemn sunt întrucâtva mai modeste, abia o jumătate de etaj, cu tavane înclinate în camerele de sus. Unele uși de la intrare se deschid la doar un metru-doi de trotuar. Altele dau pe terase largi, învelite, unele, în geamuri. Cu un secol în urmă, într-o seară ca asta, oamenii ședeau probabil pe verande sau poate pe treptele de la intrare. Gospodinele care terminaseră de spălat vasele și de măturat bucătăriile pentru ultima oară în ziua aceea,

bărbații care încolăciseră furtunul după ce stropiseră nițel iarba. Nici vorbă de scaune de grădină goale, dându-și aere, așa cum vede acum. Se stătea numai pe treptele de lemn sau pe scaunele de bucătărie scoase afară. Se purtau conversații despre vreme, despre vreun cal rătăcit sau despre cineva care căzuse la pat și nu mai avea șanse să-și revină. Speculații despre ea însăși, de îndată ce se depărta suficient.

Dar ea nu le-ar fi potolit oare deja curiozitatea oprindu-se și întrebându-i: „Vă rog, puteți să-mi spuneți unde e casa doctorului?"

Un nou subiect de conversație. Pentru ce are nevoie de doctor?

(Asta după ce ea s-a depărtat suficient ca să nu mai audă.)

Astăzi toată lumea e înăuntru, cu ventilatoare sau cu aparatele de aer condiționat pornite. Apar numere pe case, exact ca în orașele mari. De doctor nici urmă.

Acolo unde se sfârșește trotuarul este o clădire mare din cărămidă, cu frontoane și clopotniță. Poate o școală, înainte ca elevii să fi fost mutați cu autobuzul în vreo altă instituție de învățământ mai mare și mai plictisitoare. Acele ceasornicului s-au oprit la douăsprezece – la prânz sau la miezul nopții –, care în mod sigur nu e timpul corect acum. O abundență de flori de vară pare aranjată profesionist – unele se revarsă dintr-o roabă, altele, dintr-o găleată de lapte de alături. Un indicator pe care nu-l poate citi pentru că soarele bate exact pe el. Pășește pe gazonul din fața unei case ca să-l poată vedea dintr-un alt unghi.

„Servicii Funerare". Acum vede și garajul alăturat, care probabil adăpostește dricul.

Nu-i nimic. Mai bine își vede de treaba ei.

Cotește pe o stradă lăturalnică, unde sunt case într-adevăr foarte bine întreținute, care dovedesc că până și un asemenea orășel își poate avea suburbia lui. Diferă întrucâtva între ele, și totuși, pe undeva, arată toate la fel. Piatră în culori pastel sau cărămidă palidă, ferestre tuguiate sau rotunjite, un refuz al arhitecturii utilitare, al stilului ranch[1] din deceniile trecute.

Aici sunt oameni. N-au reușit să se încuie toți în casă, cu aparatele de aer condiționat. Un băiat merge pe bicicletă, tăind strada în zigzag. E ceva ciudat în felul cum pedalează, și la început ea nu-și dă seama ce anume.

Merge cu spatele. Asta e. Are geaca trasă pe el în așa fel încât nu poți – sau ea nu poate – să vadă ce e în neregulă.

O femeie care ar putea fi prea bătrână ca să fie mama lui – dar care arată foarte îngrijită și foarte vioaie în același timp – a ieșit și stă pe stradă, urmărindu-l. A rămas cu o coardă de sărit în mână și vorbește cu un bărbat care nu poate fi soțul ei – amândoi sunt prea cordiali.

Strada cotește și se înfundă. Nu poate merge mai departe.

Întrerupându-i pe cei doi, Nancy își cere scuze. Spune că îl caută pe doctor.

–Nu, nu! spune. Nu vă îngrijorați! Doar adresa lui. Mă gândeam că poate știți.

Și aici se ivește o problemă: Nancy își dă seama că încă nu-și amintește exact numele. Ei sunt prea politicoși ca să se arate mirați, dar nu o pot ajuta.

Băiatul se apropie într-unul din salturile lui neașteptate, șerpuitoare, și-i ocolește în ultima clipă.

---

[1] Tip de case lungi și joase, cu arhitectură simplă, fără ornamente, popular în rândul clasei mijlocii în anii 1940–1970 (n.tr.)

Răsete. Nici o mustrare. Un adevărat mic sălbatic, și ei par să-l admire fără rezerve. Toți comentează ceva despre frumusețea serii, și Nancy se întoarce și o ia pe unde a venit.

Atâta că nu merge până la capăt, până la firma de pompe funebre. Vede o străduță laterală pe care n-a băgat-o în seamă prima oară, poate pentru că nu e pavată, și ea nu s-a gândit că un medic ar putea locui în asemenea condiții.

Nu există trotuar, iar casele sunt înconjurate de gunoaie. Doi bărbați meșteresc ceva sub capota unui camion, și ei îi trece prin cap că nu s-ar cuveni să-i întrerupă. În plus, a zărit ceva interesant mai în față.

Un gard viu iese chiar în stradă. Suficient de înalt pentru ca ea să nu-și închipuie că va putea vedea peste el, dar se gândește că poate reușește să zărească ceva prin crăpături.

Dar se dovedește că nu e nevoie. La capătul gardului viu descoperă că, de fapt, curtea casei – cam de patru ori mai mare decât loturile atribuite în mod obișnuit într-un orășel – se deschide către strada pe care merge ea. Pare să fie un soi de parc, cu alei pietruite care taie în diagonală gazonul tuns, luxuriant. Printre poteci țâșnesc din iarbă flori. Pe unele le știe – margarete auriu-închis și galben-deschis, de pildă, brumărele roz, roșietice și albe cu miez roșu –, dar ea nu se pricepe prea tare la grădinărit, și aici sunt pete mari de toate culorile pe care nu le știe numi, unele grupate laolaltă, altele trasând dâre pe pământ. Unele se cațără pe spaliere, altele se răsfiră la întâmplare. Totul e aranjat artistic, dar nu rigid, nici măcar fântâna care țâșnește la câțiva metri înălțime și apoi cade în bazinul cu bordură de pietre. Ea a intrat de pe stradă să se răcorească un pic

ABBYY PDF Transformer+ Click here to buy www.ABBYY.com

sub stropii ei, și găsește, iată, o bancă de fier forjat, pe care se poate așeza.

Un bărbat a apărut pe una dintre alei, cu o pereche de foarfeci în mână. Se vede limpede că grădinarii sunt obișnuiți să lucreze până târziu aici. Deși, ca să fim drepți, bărbatul acesta nu arată a muncitor angajat cu ora. E înalt și foarte slab, îmbrăcat într-o cămașă neagră și cu pantaloni strâmți pe picior.

Ei nu i-a trecut prin cap că ar putea fi altceva decât un parc orășenesc.

– E foarte frumos aici, îi spune ea de la distanță, cu voce foarte sigură și aprobatoare. Vă pricepeți să întrețineți!

– Mulțumesc, spune el. Puteți să vă odihniți liniștită.

O anumită uscăciune în vocea lui îi dă de înțeles că acesta nu este un parc, ci un domeniu privat, și că el însuși nu este un angajat al primăriei, ci proprietarul.

– Ar fi trebuit să vă cer voie.

– Nu e nici o problemă.

E preocupat, se apleacă și taie cu foarfeca dintr-o plantă care năvălește pe alee.

– E a dumneavoastră grădina, nu? Toată?

După o clipă în care e atent la floare, el răspunde:

– Toată.

– Ar fi trebuit să-mi dau seama. E prea originală ca să fie publică. Prea deosebită.

Nici un răspuns. Ea are de gând să-l întrebe dacă îi place să stea aici, seara. Dar mai bine să nu se complice. Nu pare genul de om ușor de abordat. Probabil unul dintre cei care exact cu asta se mândresc. Peste câteva clipe are să-i mulțumească și să se ridice.

Dar, după un moment, el vine și se așază lângă ea. Și vorbește ca și cum ar fi fost întrebat.

–De fapt, mă simt bine numai când fac ceva care trebuie făcut, spune el. Dacă stau jos, n-am voie să mă uit la nimic, altfel observ tot timpul ceva de făcut.

Ea ar fi trebuit să-și dea seama imediat că e un bărbat care nu gustă glumele. Dar e totuși curioasă.

Ce a fost înainte aici?

Înainte ca el să facă grădina?

–O fabrică de textile. Toate orășelele aveau ceva de genul ăsta, te puteai descurca pe atunci cu salariile alea de mizerie. Dar, cu timpul, fabrica a decăzut și a apărut un antreprenor care s-a gândit s-o transforme într-un azil de bătrâni. Au fost ceva probleme atunci, primăria nu voia să-i dea voie, aveau impresia că o să apară o mulțime de oameni bătrâni în oraș și o să fie deprimant. Așa că i-au dat foc sau au demolat-o, nu știu.

El nu e de pe aici. Până și ea își dă seama că, dacă ar fi fost, n-ar fi putut vorbi atât de deschis.

–Nu sunt de prin partea locului, spune el. Am avut însă un prieten care era, și, când a murit el, am venit doar ca să vând casa și să plec.

Apoi am pus mâna pe terenul ăsta la un preț bun, pentru că antreprenorul îl lăsase pur și simplu cu o gaură în pământ și arăta groaznic.

–Îmi pare rău dacă par prea curioasă.

–Nu-i nimic. Dacă nu am chef să vă povestesc ceva, nu vă povestesc.

–N-am mai fost aici, spune ea. Bineînțeles că n-am mai fost, altfel aș fi văzut parcul. Umblam prin oraș, mă uitam după ceva. Am crezut că găsesc mai ușor dacă parchez mașina și o iau pe jos. Căutam de fapt cabinetul unui doctor.

Ea adaugă că nu e bolnavă, are doar o programare mâine, și nu vrea să alerge dimineață încercând să dea de cabinet. Apoi îi spune cum a parcat mașina și cum

e mirată că numele medicului de care are nevoie nu apare nicăieri.

– N-am putut consulta nici cartea de telefon, pentru că știți că în ultima vreme au dispărut cu totul cabinele și cărțile telefonice. Sau le găsești cu paginile smulse. Cred că încep să par caraghioasă.

Ea rostește numele doctorului, dar el spune că nu-i sună cunoscut.

– Dar eu nu merg la doctori.

– Probabil foarte bine faceți.

– Ei, n-aș spune asta.

– În orice caz, mai bine mă întorc la mașină.

Ridicându-se odată cu ea, el spune că o însoțește.

– Ca să nu mă pierd?

– Nu chiar. Întotdeauna încerc să fac puțină mișcare la ora aceasta a serii. Când lucrezi în grădină ți se încordează mușchii.

– Sunt sigură că trebuie să existe o explicație de bun-simț în legătură cu doctorul acesta. Vi se pare vreodată că înainte existau mai multe explicații de bun-simț decât acum?

El nu răspunde. Se gândește poate la prietenul care a murit. Poate că grădina e un fel de omagiu adus prietenului care a murit.

Și în loc să se simtă stânjenită acum, când ea a vorbit, iar el nu i-a răspuns, ea simte o prospețime, o tihnă în conversație.

Merg mai departe fără să mai dea peste nimeni.

Curând ajung la strada principală, iar clădirea celor doi medici e doar la distanță de o intersecție. Zărind-o, ea se simte cumva mai puțin în largul ei, fără să știe de ce, dar, după o clipă, își dă seama. Clădirea aceasta i-a stârnit un gând absurd, dar alarmant. Dacă numele corect, cel pe care ea spunea că nu-l găsește,

a fost în tot timpul ăsta aici? Păşeşte mai repede, descoperă că tremură, şi apoi, cu ochii ei ageri, citeşte cele două nume nefolositoare exact ca înainte.

Se preface că s-a grăbit să se uite la marfa expusă în vitrină – păpuşile cu cap de porţelan, patinele vechi, oalele de noapte şi păturile matlasate deja zdrenţuite.

– Trist, spune.

El nu-i dă atenţie. Tocmai i-a venit o idee, o anunţă.

– Doctorul acesta, spune el.

– Ce-i cu el?

– Mă întreb dacă nu cumva are legătură cu azilul.

Merg din nou, trecând pe lângă doi băieţi tineri care stau pe trotuar, unul cu picioarele întinse, aşa încât trebuie să-l ocolească. Însoţitorul ei nu-i bagă în seamă, dar vorbeşte acum mai încet.

– Azilul? întreabă ea.

– Probabil n-aţi observat dacă aţi venit de pe şosea. Dar, dacă ieşiţi din oraş în direcţia lacului, o să treceţi pe lângă el. Nu e mai mult de un kilometru. După ce depăşiţi mormanul de pietriş de pe latura de sud a drumului, e puţintel mai departe pe partea cealaltă. Nu ştiu dacă au un doctor rezident acolo sau nu, dar mi se pare logic să aibă.

– S-ar putea, spune ea. E logic.

Apoi speră că el nu crede că l-a imitat intenţionat, ca să facă o glumă proastă. E adevărat că ar vrea să continue să stea de vorbă cu el, cu tot cu glume proaste sau orice altceva.

Dar acum se iveşte o altă problemă: trebuie să se gândească unde şi-a pus cheile, aşa cum face deseori înainte de a urca în maşină. Se teme mereu să nu le fi încuiat înăuntru sau să nu le fi scăpat pe undeva. Simte apropierea unui acces familiar, exasperant, de panică. Dar apoi le găseşte în buzunar.

– Merită să încercați, spune el, și ea e de acord. Aveți loc destul acolo să opriți mașina și să vă uitați. Dacă au un medic – sau o doctoriță – care vine în mod regulat, n-are nevoie să-și treacă numele undeva în oraș.

Ca și cum nici el nu e tocmai nerăbdător să se despartă de ea.

– Vă mulțumesc foarte mult.

– Pentru puțin.

El îi ține ușa până când ea intră, o închide, așteaptă acolo până când ea întoarce mașina în direcția corectă, apoi îi face cu mâna.

După ce pleacă, ea îl zărește din nou în oglinda retrovizoare. Aplecat, stă de vorbă cu cei doi băieți sau tineri care ședeau pe trotuar cu spatele rezemat de zidul magazinului. Îi ignorase într-atât încât acum e surprinsă să-l vadă vorbind cu ei.

Poate are de făcut o remarcă, vreo glumă despre cum o lasă memoria sau despre cât e de prostuță. Sau poate doar despre vârstă. O notă proastă pentru ea, de la un bărbat extrem de drăguț.

Se gândise că avea să se întoarcă prin oraș să-i mulțumească din nou și să-i spună dacă îl găsise pe doctor. Putea doar să încetinească, să râdă și să-i strige de pe geam.

Dar acum își spune că o s-o ia pe șoseaua de pe malul lacului, ca să-l evite.

Nu te mai gândi la el. Vede apropiindu-se mormanul de pietriș, trebuie să fie atentă unde merge.

Exact așa cum a spus el. Un indicator. Ceva despre azilul Lakeview. Și, într-adevăr, de acolo se vede lacul, o fâșie bleu în lungul orizontului.

O parcare largă. O aripă lungă, cu secții probabil separate sau cel puțin cu camere destul de spațioase, cu propriile grădinițe și bănci. Un gard de zăbrele destul

de înalt în fața fiecăreia, pentru intimitate sau pentru siguranță. Deși, atât cât poate ea să vadă, nimeni nu stă acum afară.

Bineînțeles că nu. În instituțiile astea, stingerea se dă devreme.

Îi place să vadă că zăbrelele dau locului o tentă ușor fantezistă. Clădirile publice s-au schimbat în ultimii ani, la fel și casele. Aspectul acela implacabil, lipsit de orice farmec – singurul admis în tinerețea ei – a dispărut. Parchează în fața unei cupole viu colorate care arată primitoare, are aparența unui prisos de veselie. Unii ar considera-o o păcăleală, bănuiește ea, dar nu asta e exact ceea ce-ți dorești aici? Toată sticla aceea trebuie să-i înveselească pe oamenii în vârstă sau poate chiar pe unii nu atât de bătrâni, dar care au luat-o nițel pe arătură.

În timp ce se apropie de ușă, se uită după un buton pe care să apese, o sonerie la care să sune. Dar nu e nevoie – ușa se deschide singură. Iar înăuntru descoperă o senzație și mai puternică de spațiu, de înălțime, tenta albăstruie a sticlei. Podeaua e toată făcută din dale argintii, genul acela pe care copiilor le place să se dea, și pentru o clipă, ea își închipuie pacienții lunecând și strecurându-se pe dale de plăcere, și ideea aceasta îi face inima ușoară. Bineînțeles că nu poate să fie atât de lunecoasă pe cât pare, nu poți lăsa oamenii să-și rupă gâturile.

„N-am îndrăznit s-o încerc", spune ea cu o voce fermecătoare către cineva din capul ei, poate către soțul ei. „N-ar fi mers, nu? M-aș fi putut trezi în fața doctorului, exact a celui care se pregătea să-mi testeze stabilitatea mentală. Și atunci ce crezi că mi-ar fi spus?"

Pe moment nu se vede nici un doctor.

ABBYY PDF Transformer+ Click here to buy www.ABBYY.com

Ei, nici n-ar trebui să se vadă, nu? Doctorii nu stau la birouri în sala aceasta, așteptându-i pe pacienți să-și facă apariția.

Și ea nici măcar n-a venit la consultație. Va trebui să explice din nou că vrea doar să fie sigură de locul și ora programării de a doua zi. Toate astea au făcut-o să se simtă destul de obosită.

În sală se află un birou rotunjit, înalt până la brâu, ale cărui laturi de lemn întunecat par de mahon, deși probabil nu sunt. Acum nu stă nimeni la el. Este, evident, după orele de program. Nancy se uită după o sonerie, dar nu vede nici una. Caută atunci să vadă dacă există vreo listă cu numele medicilor sau numele medicului de serviciu. Tot nimic. Și totuși, trebuie să existe un mod de a lua legătura cu cineva, indiferent de oră. Cineva care să stea de gardă într-un asemenea loc.

Nici pe birou nu e mare lucru. Nici calculator, nici telefon, nici hârtii sau butoane colorate pe care să poți apăsa. Desigur, ea nu s-a dus chiar în spatele biroului, acolo pot foarte bine să existe vreo încuietoare sau niște compartimente pe care ea nu le vede. Niște butoane la care recepționera ar putea ajunge, dar ea nu.

Abandonează pe moment biroul și se uită mai bine la încăperea în care a intrat. Este un hexagon, cu mai multe uși. Patru. Una este ușa cea mare, prin care intră lumina și vizitatorii, alta este o ușă oficială, în spatele biroului, la care se ajunge mai greu, genul pe care accesul este interzis celor din afară, și celelalte două uși, absolut identice și față în față, duc în mod evident în cele două aripi, spre coridoarele și saloanele care-i adăpostesc pe locatarii azilului. Fiecare are un geam în partea superioară, și geamul acesta arată suficient de transparent pentru ca oricine să poată privi prin el.

Ea se îndreaptă spre una dintre aceste uși care ar putea să-i ofere acces și ciocăne, apoi încearcă mânerul rotund și nu-l poate clinti. E încuiată. Nu poate nici să vadă bine prin geam. De aproape, sticla se dovedește vălurită și distorsionează imaginea.

Vizavi, aceeași problemă cu geamul și aceeași problemă cu butonul ușii.

Tăcănitul pantofilor ei pe podea, sticla înșelătoare, inutilitatea mânerelor lustruite au descurajat-o mai mult decât e dispusă să recunoască.

Nu renunță însă. Încearcă ușile din nou, în aceeași ordine, și de data aceasta scutură ambele mânere cât poate de tare și strigă: „Bună ziua!", cu o voce care sună la început banală și prostească, apoi ofensată, dar la fel de pesimistă.

Se strecoară, înghesuindu-se, în spatele biroului, și bate în ușa aceea, practic fără speranță. Nu are nici măcar clanță, doar broască.

Nu-i rămâne decât să plece din locul acesta și să meargă acasă.

Totul foarte vesel și elegant, se gândește, dar fără vreo pretenție că ar oferi servicii către public. Bineînțeles că pacienții sau locatarii, sau oricum i-or numi sunt mânați devreme la culcare, e aceeași poveste peste tot, oricât de atrăgătoare ar fi aparențele.

Cu gândul acesta în minte, împinge ușa de la intrare. E prea grea. O împinge din nou.

Și din nou. Ușa nu se clintește.

Vede ghivecele cu flori de afară, în aer liber. O mașină care trece pe drum. Lumina blândă a serii.

Trebuie să stea și să se gândească.

Aici nu există lumină artificială. Sala se va întuneca. Deja, în ciuda luminii care adastă afară, pare să se întunece. Nu va veni nimeni, toată lumea și-a

terminat treburile sau cel puțin pe cele care i-au adus în partea aceasta de clădire. Vor rămâne acolo unde s-au instalat acum.

Ea deschide gura să țipe, dar nu-i iese nici un țipăt. Tremură din toate încheieturile și, oricât se străduiește, nu reușește să tragă adânc aer în piept. E ca și cum ar avea o sugativă în gât. Senzația de sufocare. Știe că trebuie să se poarte altfel și, mai mult, că trebuie să creadă altceva. Liniștește-te! Liniștește-te! Respiră! Respiră!

Nu-și dă seama dacă panica a durat mult sau puțin. Inima îi bubuie în piept, dar e aproape în siguranță.

Lângă ea se află o femeie. Sandy. Așa scrie pe insigna pe care o poartă, dar Nancy o știe oricum.

– Ce mă fac cu tine? întreabă Sandy. Vreau doar să te ajut să-ți pui cămașa de noapte, iar tu te prostești ca un pui speriat.

– Probabil ai avut un vis, spune Sandy. Ce-ai mai visat acum?

– Nimic, spune Nancy. Era de pe vremea când soțul meu trăia și conduceam încă mașina.

– Ai o mașină frumoasă?

– Volvo.

– Ei vezi? Vezi ce bine te duce capul?

ABBYY PDF Transformer+
Click here to buy
www.ABBYY.com

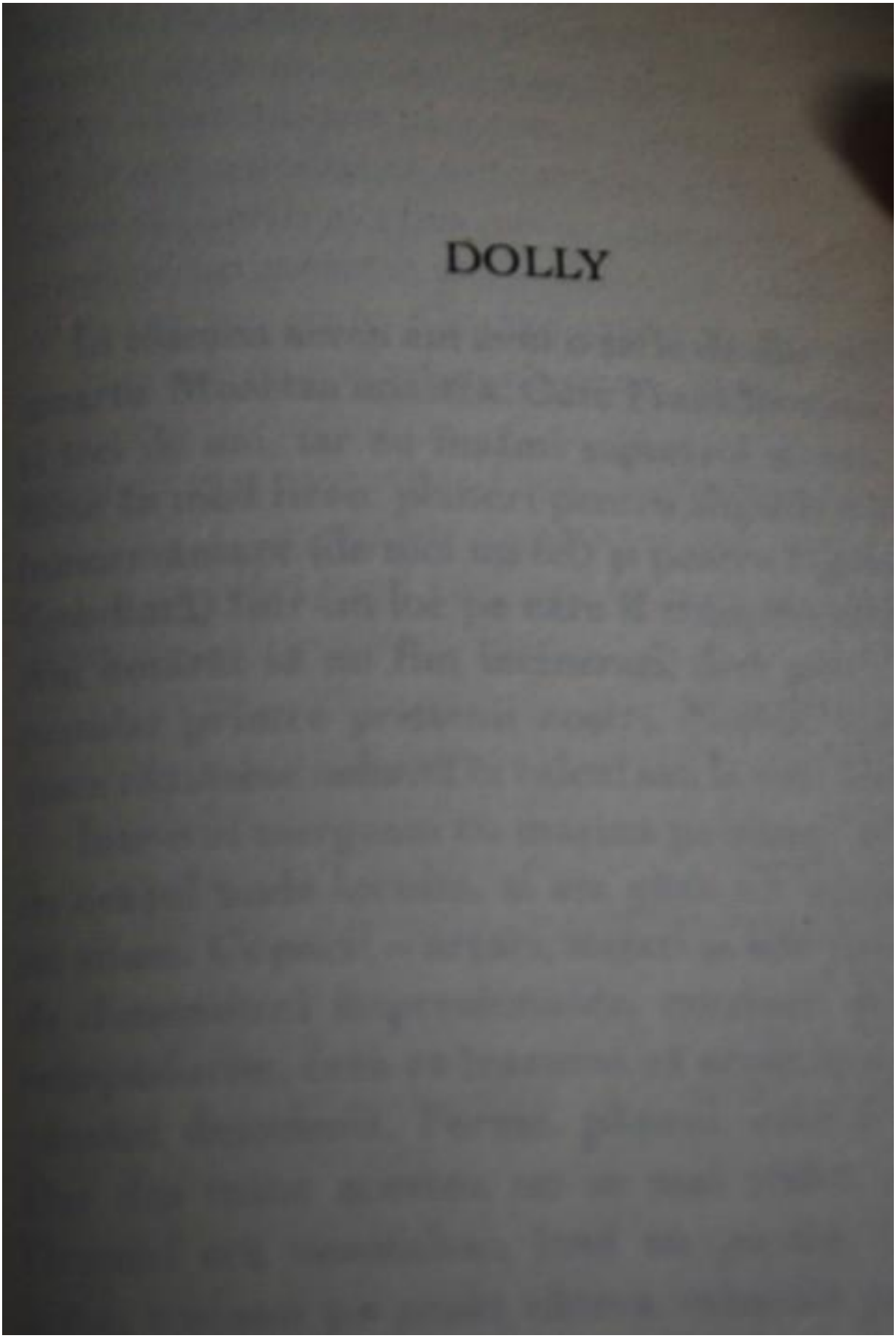

ABBYY PDF Transformer+
Click here to buy
www.ABBYY.com

În toamna aceea am avut o serie de discuții despre moarte. Moartea noastră. Cum Franklin avea optzeci și trei de ani, iar eu însămi șaptezeci și unu, ne-am făcut în mod firesc planuri pentru slujbele noastre de înmormântare (de nici un fel) și pentru îngropăciune (imediată) într-un loc pe care îl cumpăraserăm deja. Am hotărât să nu fim incinerați, deși procedeul era popular printre prietenii noștri. Numai moartea ca atare rămăsese neluată în calcul sau la voia întâmplării.

Într-o zi mergeam cu mașina pe câmp, nu departe de orașul unde locuim, și am găsit un drum de care nu știam. Copacii – arțari, stejari și alte soiuri –, deși de dimensiuni impresionante, creșteau pe terenuri reîmpădurite, ceea ce însemna că acolo fusese cândva pământ desțelenit. Ferme, pășuni, case și hambare. Dar din toate acestea nu se mai vedea nici urmă. Drumul era neasfaltat, însă nu pustiu. După cum arăta, treceau pe acolo câteva vehicule pe zi. Poate camioane care-l foloseau pe post de scurtătură.

Asta era important, spuse Franklin. În nici un caz nu trebuia să rămânem acolo o zi sau două, poate chiar o săptămână, nedescoperiți. Și nici să lăsăm mașina abandonată, iar polițiștii să trebuiască să-și taie drum printre copaci în căutarea trupurilor în care poate că dăduseră deja iama coioții.

Și nici ziua nu trebuia să fie prea melancolică. Ploaia sau zăpada timpurie ieșeau din discuție. Frunzele puteau să se îngălbenească, dar să nu fi căzut prea multe. Să fie învelite într-o sclipire aurie, ca în ziua aceea. Dar poate că n-ar fi trebuit să strălucească soarele, altfel lumina aceasta de aur, farmecul zilei, ne-ar fi făcut să ne simțim prost că stricam atmosfera.

Despre bilet aveam păreri diferite. Dacă să lăsăm un bilet sau nu. Eu credeam că datorăm oamenilor o explicație. Aveau dreptul să afle că nu era vorba de nici o boală fatală, de nici o suferință atroce care ar fi întunecat perspectiva unei vieți mulțumitoare. Trebuiau asigurați că era o decizie luată cu mintea limpede, s-ar fi putut spune chiar cu inima ușoară.

Plecam cât mergeau încă bine lucrurile.

Nu. Am retractat. O dovadă de ușurătate. O insultă.

Ideea lui Franklin era că orice explicație ar fi fost o insultă. Nu față de alții, ci față de noi înșine. Față de noi înșine. Aparțineam nouă înșine și unul altuia, și orice fel de explicație i se părea o smiorcăială.

Înțelegeam ce vrea să spună, dar tot tindeam să fiu de altă părere.

Și faptul acesta în sine – dezacordul dintre noi – a părut să-i scoată din cap toată povestea.

A spus că era o aiureală. Ar fi fost în regulă pentru el, dar eu eram prea tânără. Puteam să reluăm discuția când eu aveam să împlinesc șaptezeci și cinci de ani.

I-am spus că singurul lucru care mă deranja puțin era faptul că se presupunea că nu avea să ni se mai întâmple nimic în viață. Nimic important pentru noi, nimic pe care să-l mai putem controla.

El spuse că tocmai ne certaserăm, ce mai voiam?

Fuseserăm prea politicoși, am spus.

Nu m-am simțit niciodată mai tânără decât Franklin, poate doar cu excepția momentelor când conversațiile noastre ating subiectul războiului – mă refer la Al Doilea Război Mondial –, și asta se întâmplă rareori în ziua de azi. În primul rând, el exersează mai intens decât mine. Într-o vreme a fost supraveghetor la un grajd – vreau să spun un grajd care închiriază cai de călărie, nu de curse. Se duce încă acolo de două sau trei ori pe săptămână, călărește propriul cal și stă de vorbă cu bărbatul care se ocupă de grajd și care uneori îi cere sfatul. Deși, în general, îmi spune că încearcă să se țină deoparte.

E de fapt poet. E un adevărat poet și un adevărat antrenor de cai. A predat câte un semestru la diferite facultăți, dar niciodată atât de departe ca să nu poată ține legătura cu grajdul. Recunoaște că citește în public, dar numai – cum spune el – din an în Paști. Nu pune accent pe îndeletnicirea de poet. Uneori mă enervează atitudinea asta – eu îi spun eul lui provincial –, dar îl înțeleg. Când te ocupi de cai, oamenii văd ce faci, dar când compui o poezie pari mai degrabă că stai și că nu faci nimic, și te simți puțin ciudat sau rușinat să trebuiască să explici ce se petrece.

O altă problemă poate fi faptul că, deși el este genul de om reticent, poezia lui cea mai cunoscută este una pe care oamenii de aici – adică de unde am crescut eu – ar numi-o „brută". „Chiar brută", l-am auzit pe el însuși spunând, nu ca să-și ceară scuze, ci poate ca un avertisment. Percepe cu o anume acuitate sensibilitățile oamenilor pe care îi cunoaște și care pot fi tulburați de anumite lucruri, deși este un mare apărător al libertății de exprimare în general.

Nu că n-ar fi avut loc schimbări pe la noi, în privința a ceea ce se poate spune cu voce tare și ce se poate citi. Premiile sunt utile, ca și faptul că ești pomenit în gazete.

•

În toți anii petrecuți la liceu n-am predat, cum poate era de așteptat, literatură, ci matematică. Apoi, stând acasă, am devenit agitată, și m-am apucat de altceva – de scris biografii bine documentate și, sper eu, interesante, ale romancierilor canadieni care au fost pe nemeritate uitați sau care nu au beneficiat niciodată de suficientă atenție. Nu cred că aș fi obținut contractul dacă n-ar fi fost Franklin, și nici reputația literară despre care noi nu discutăm – eu m-am născut în Scoția și habar nu aveam de nici un scriitor canadian.

N-aș fi acordat niciodată nici lui Franklin, nici vreunui alt poet simpatia pe care le-o rezervasem romancierilor – din cauza rolului lor diminuat sau chiar dispărut, vreau să spun. Nu știu exact de ce. Poate mi se pare că poezia e în mai mare măsură un scop în sine.

Îmi plăcea munca, mi se părea că merită, și, după ani de zile la catedră, savuram independența și liniștea pe care mi le dădea. Dar uneori venea o vreme, undeva pe la patru după-amiază, bunăoară, când voiam pur și simplu să mă relaxez și să am companie.

Și, cam pe la ora aceasta, într-o zi mohorâtă de stat în casă, la ușa mea a venit o femeie cu o geantă de produse cosmetice. În orice alt moment n-aș fi fost prea bucuroasă s-o văd, dar atunci am fost. Se numea Gwen și mi-a zis că nu trecuse pe la mine până acum pentru că i se spusese că nu eram genul.

– Orice-o mai fi și asta, adăugă ea. Dar, oricum, mi-am zis: ce-ar fi s-o lași pe ea să hotărască singură, nu trebuie decât să-mi spună nu.

Am întrebat-o dacă nu voia o ceașcă de cafea din care abia făcusem, și ea a zis „sigur".

ABBYY PDF Transformer+ Click here to buy www.ABBYY.com

Mi-a spus că oricum se pregătea să încheie pe ziua aceea și și-a lăsat încărcătura jos cu un oftat.

–Nu vă machiați. Nici eu nu m-aș machia dacă nu m-aș ocupa de asta.

Dacă nu mi-ar fi spus, aș fi zis că și fața ei era la fel de lipsită de machiaj ca și a mea. Lipsită de machiaj, pământie și cu un uimitor păienjeniș de riduri în jurul gurii. Ochelari care-i măreau ochii, de un albastru cu totul palid. Singurul lucru izbitor la ea era părul rar de culoarea bronzului, cu bretonul tăiat drept peste frunte.

Poate o făcusem să nu se simtă prea în largul ei invitând-o să intre. Tot arunca în jur priviri nervoase.

–E frig rău azi, spuse. Și apoi, în grabă: Nu-i nici o scrumieră pe-aci, nu?

Am găsit una în dulapul de bucătărie. Ea își scoase țigările și se lăsă pe spătar, ușurată.

–Nu fumați?

–Am fumat mai demult.

–Da, păi toată lumea a fumat mai demult.

I-am turnat cafea.

–Neagră, spuse ea. Nu-i așa că-i grozavă? Sper că nu v-am întrerupt de la ceva. Scriați scrisori?

Și m-am pomenit că-i povestesc despre scriitorii ignorați, ba chiar că i-l numesc pe cel asupra căruia lucram la momentul respectiv. Martha Ostenso, care scrisese un roman numit *Gâștele sălbatice* și o puzderie de alte cărți, azi uitate.

–Adică toate astea o să apară? În ziar?

–Într-o carte, am spus.

Ea expiră cumva nehotărâtă, și mi-am dat seama că voiam să-i povestesc ceva mai interesant.

–Se presupune că soțul ei i-a scris bucăți din roman, dar e ciudat că numele lui nu apare nicăieri pe carte.

– Poate nu voia să se facă de baftă în fața la tovarășii lui, spuse ea. Știți cum sunt bărbații.

Apoi începu să zâmbească și să dea din cap, și zise:

– Cred că sunteți o femeie deșteaptă. Stați să vedeți când le-oi spune acasă la ai mei că am văzut o carte care tocmai o scria cineva.

Ca să-i distrag atenția de la subiect, care începuse să mă stânjenească, am întrebat-o cine erau cei de acasă.

Diferite persoane pe care nu le-am reținut foarte bine – sau poate nu mi-am bătut capul să le rețin. Nu mai știu în ce ordine au fost menționați, doar că ultimul venea soțul ei, care era mort.

– Anul trecut. Doar că n-a fost bărbatu-meu oficial. Știți cum e.

– Nici al meu n-a fost, am spus. Adică, nu este.

– Serios? Sunt mulți de tot care fac asta în zilele noastre, nu? Înainte ziceau „aoleu, ce grozăvie", și-acuma, cică, „treaba lor". Și p-ormă mai sunt și ăia care stau împreună ani întregi, și la sfârșit „a, gata, ne căsătorim". Și-ți vine să-i întrebi: „pentru ce, Doamne iartă-mă?" Pentru cadouri, nu, sau numai ca să se vadă gătite ca o păpușă în rochia aia albă. E de râsul curcilor.

Spuse că avea o fată care se molipsise de nebuneala asta cu rochia de mare madamă, și-i folosise de nu mai putea, că acum era la închisoare pentru trafic de droguri. O fraieră. Bărbatul ăla cu care apucase de se măritase o băgase în asta. Așa că acuma ea trebuia să vândă cosmetice și să aibă grijă de cei doi copii mici ai fetei, care nu mai aveau pe nimeni altcineva.

În tot timpul cât îmi relată asta păru să fie într-o stare de spirit foarte bună. Deveni cumva nesigură și iritabilă abia când trecu la povestea celei de-a doua fete, care avea o carieră de succes – fusese asistentă medicală, acum se pensionase și locuia la Vancouver.

Fata aceasta voia ca mama ei să-i lase naibii pe toți ceilalți și să vină să stea la ea.

– Dar mie nu-mi place la Vancouver. La toți le place, știu. Mie pur și simplu nu-mi place.

Nu. Problema era, de fapt, că, dacă se ducea să stea cu fata cealaltă, ar fi trebuit să renunțe la fumat. Nu era vorba de Vancouver, fumatul era de vină.

Am cumpărat o loțiune care îmi asigura tinerețe veșnică și ea mi-a promis să mai treacă data viitoare când venea în zonă.

I-am povestit lui Franklin despre ea. O chema Gwen.

– E o lume complet diferită. Cred că mi-a plăcut, am spus. După care m-am simțit prost că spusesem asta.

El observă că poate aveam nevoie să ies mai mult și că ar trebui să-mi caut un post de profesoară suplinitoare.

Când a venit, la scurt timp după aceea, cu loțiunea, am fost surprinsă. La urma urmei, plătisem deja. Nici măcar nu încercă să-mi mai vândă ceva, ceea ce păru să fie pentru ea aproape o ușurare, nu o tactică. Am făcut din nou cafea și am stat de vorbă relaxat, chiar în grabă, ca și înainte. I-am dat exemplarul din *Gâște sălbatice* pe care îl folosisem ca să scriu despre Martha Ostenso și i-am spus că putea să-l țină, pentru că eu aveam să primesc altul când apărea seria de cărți.

Ea zise că o să-l citească. Indiferent. Nu știa dacă citise vreodată o carte de la un capăt la altul pentru că era foarte ocupată, dar de data aceasta promitea.

Spuse că nu întâlnise niciodată o persoană ca mine, care să fie atât de învățată și de plăcută. M-am simțit puțin flatată și totuși precaută în același timp, așa cum te simți atunci când îți dai seama că un elev a făcut o pasiune pentru tine. A urmat un sentiment

de stânjeneală, ca și cum n-aș fi avut nici un drept să fiu atât de arogantă.

Era întuneric când ea ieși din casă și urcă în mașină, dar n-o putu porni. Încercă de mai multe ori, dar motorul scotea un bâzâit îndatoritor și apoi se oprea. Franklin sosi acasă, intră în curte cu camioneta lui și nu putu trece de ea, și eu m-am grăbit să-l înștiințez cum stăteau lucrurile. Ea se dădu jos de pe scaunul șoferului când îl văzu venind și începu să dea explicații, spunând că în ultima vreme mașina o scosese din minți cu mofturile ei.

Franklin încercă s-o facă să pornească, în timp ce noi așteptam lângă camioneta lui, ca să nu-i stăm în drum. Dar nici el nu reuși să se descurce. Intră în casă și sună la service-ul din oraș. Ea nu voia să intre din nou, deși afară era frig. Prezența stăpânului casei părea s-o fi făcut reticentă. Am rămas să aștept lângă ea. El veni la ușă să ne strige că service-ul era închis.

N-aveam de ales decât s-o invităm să rămână la cină și peste noapte. Ea își ceru scuze de nenumărate ori, apoi se mai relaxă când se așeză cu o nouă țigară pe canapea. Eu am început să scot lucrurile pentru cină. Franklin se dusese să se schimbe. Am întrebat-o dacă nu voia să-i sune pe cei de acasă.

Ea zise că da, ar fi fost bine.

Mă gândeam că poate avea pe cineva acolo care ar fi putut să vină s-o ia acasă. Nu mă prea încânta perspectiva de a sta de vorbă toată seara, cu Franklin alături, care avea să șadă să ne asculte. Bineînțeles că ar fi putut să se ducă în camera lui – el nu voia să-i spună birou –, dar eu aș fi simțit că această pedeapsă ar fi fost vina mea. Și în plus am fi vrut să ne uităm la știri, iar ea ar fi vrut să comenteze. Chiar și cele mai

ABBYY PDF Transformer+ Click here to buy www.ABBYY.com

inteligente prietene ale mele comentau, iar Franklin detesta obiceiul ăsta.

Sau ea ar fi putut să şadă tăcută şi buimăcită în mod straniu. Ar fi fost la fel de rău.

La telefon părea că nu-i răspunde nimeni. Aşa că ea îşi sună vecinii – acolo lăsase copiii –, şi urmă un episod prelungit de râsete spăsite, apoi o discuţie cu copiii pentru a-i îndemna să se poarte frumos, apoi alte asigurări şi mulţumiri din inimă celor care aveau să-i ţină peste noapte. Deşi se dovedi că prietenii aceia aveau de mers undeva a doua zi, aşa că trebuiau să ia copiii cu ei, ceea ce nu le era tocmai la îndemână, până la urmă.

Franklin se întoarse în bucătărie exact când ea închidea telefonul. Gwen se răsuci spre mine şi spuse că s-ar putea că vecinii să fi născocit povestea cu plecatul undeva mâine. Aşa erau oamenii. În ciuda tuturor favorurilor pe care ea li le făcuse când avuseseră nevoie.

Apoi şi ea, şi Franklin încremeniră în acelaşi timp.

–O, Doamne! spuse Gwen.

–Nu, nu e Domnul, zise Franklin. Sunt eu.

Şi rămaseră pe loc, fără să se poată mişca. Cum de nu-şi dăduseră seama, spuseră. Înţelegând, am bănuit eu, că nu s-ar fi căzut să se arunce unul în braţele celuilalt. Făcură în schimb câteva mişcări ciudate, parcă fără legătură una cu alta, ca şi cum trebuiau să se uite peste tot în jur, ca să se asigure că ceea ce se petrecea era real. Şi îşi repetară unul altuia numele pe ton de oarecare zeflemea şi chiar spaimă. Dar nu numele pe care m-aş fi aşteptat să le spună.

–Frank!

–Dolly!

După o clipă mi-am dat seama că Gwen, Gwendolyn, putea fi într-adevăr diminutivat în Dolly.

Și că oricărui tânăr i s-ar spune mai degrabă Frank decât Franklin.

Nu uitară de mine, sau Franklin nu uită, decât în acea primă clipă.

—M-ai auzit vorbind despre Dolly?

Vocea lui insista să revenim la normal, în timp ce vocea lui Dolly sau Gwen insista ce farsă uriașă, ba chiar supranaturală, era regăsirea aceasta.

—Nici nu mai știu când mi-a zis cineva ultima oară pe numele ăsta. Nu mai e nimeni pe lume care să știe că mă cheamă Dolly.

Ciudat era că începusem să particip și eu la veselia generală. Căci uluirea trebuia să se schimbe în veselie sub ochii mei, și asta se și întâmpla. Descoperirea urma să ia rapid această formă. Și se pare că eram atât de nerăbdătoare să-mi aduc și eu contribuția, încât am scos o sticlă cu vin.

Franklin nu mai bea. N-a băut niciodată mult, apoi, pe tăcute, s-a lăsat de tot. Așa că a rămas ca eu și Gwen să pălăvrăgim și să povestim, în proaspăta noastră bună dispoziție, și să facem întruna comentarii despre coincidențele vieții.

Îmi povesti că era bonă când îl cunoscuse pe Franklin. Lucra la Toronto, avea grijă de doi copilași englezi pe care părinții îi trimiseseră în Canada ca să-i ferească de război. Mai aveau personal în casă, așa că ea avea mai toate serile libere și ieșea în oraș să se distreze, așa cum ar face orice fată tânără, nu? Îl întâlnise pe Franklin când era în ultima lui permisie înainte să plece peste ocean și urmase o perioadă de nebunie totală, bineînțeles. S-ar putea că el să-i fi scris o scrisoare sau două, dar ea fusese pur și simplu prea ocupată ca să scrie. Apoi, când se încheiase războiul, ea urcase cât mai curând pe vapor ca să-i ducă acasă

ABBYY PDF Transformer+ Click here to buy www.ABBYY.com

pe copilașii englezi, și pe vasul acela întâlnise un bărbat cu care se căsătorise.

Dar povestea nu durase. Anglia era atât de posomorâtă după război, încât ei i se păruse c-o să moară acolo, așa că se grăbise să vină acasă.

Asta era o parte din viața ei despre care nu știusem. Dar știam într-adevăr despre cele două săptămâni pe care le petrecuse cu Franklin, și, după cum am spus, știau mulți alții. Cel puțin dacă citeau poezie. Știau cât de generoasă fusese cu dragostea ei, dar nu știau, așa cum știam eu, cum ea crezuse că nu poate să rămână însărcinată pentru că fusese geamănă și cum purta la gât, într-un medalion, o șuviță din părul surorii ei moarte. Avea tot felul de idei de genul ăsta și îi dăduse lui Franklin un dinte magic – el nu știa al cui – care să-l ocrotească peste ocean. Reușise să-l piardă imediat, dar viața îi fusese cruțată.

Ea mai avea o regulă, anume că, dacă pășea jos de pe bordură pe piciorul care nu trebuia, toată ziua avea să-i meargă prost, așa că trebuia să se întoarcă și să repete gestul. Regulile acestea pe el îl fascinau.

Drept să spun, eu în sinea mea n-am fost deloc fascinată când am auzit așa ceva. Mă gândisem și altă dată la felul cum bărbații sunt fermecați de niște ciudățenii obstinate dacă fata e suficient de atrăgătoare. Bineînțeles, chestia asta s-a demodat acum. Cel puțin, așa sper. Toată delectarea aceea cu infantilismul femeilor. (Când mă dusesem pentru prima oară să predau, mi se spusese că, până nu demult, femeile nu predau matematica. Din cauza intelectului mai redus.)

Bineînțeles că fata aceea fermecătoare despre care îl bătusem la cap să-mi povestească putea să fie în esență născocită. Putea fi creația oricui. Dar eu nu credeam

asta. Fusese alegerea ei, cu impertinență. Într-atât se iubise pe sine însăși.

Bineînțeles că n-am suflat o vorbă despre ceea ce îmi povestise el și despre ceea ce ajunsese în poezie. Iar Franklin rămase și el tăcut în privința asta aproape tot timpul, spuse doar ceva despre cum arăta Toronto în zilele alea febrile de război, despre legile stupide legate de consumul de alcool sau despre Parada Bisericii care era o imensă farsă. Dacă crezusem vreo clipă că el avea să-i dăruiască una din scrierile sale, se pare că mă înșelasem.

El obosi și se duse la culcare. Eu și Gwen – sau Dolly – am făcut patul pentru ea pe canapea. Ea se așeză pe o parte cu ultima țigară, spunându-mi să nu-mi fac griji, n-avea de gând să dea foc la casă, nu se culca niciodată până n-o termina.

Camera noastră era rece, ferestrele fuseseră deschise mult mai larg decât de obicei. Franklin dormea. Dormea cu adevărat, întotdeauna îmi dădeam seama dacă se prefăcea.

Nu-mi place deloc să mă culc și să las vase murdare pe masă, dar mă simțisem dintr-odată prea obosită ca să le spăl și să mă ajute Gwen, așa cum eram sigură că va face. Aveam de gând să mă scol devreme dimineață și să strâng masa.

Dar m-am trezit în plină zi, în zăngănitul vaselor la bucătărie și în miros de mic dejun și de țigări. Se auzea conversație. Franklin era cel care vorbea, deși eu m-aș fi așteptat să fie Gwen. Am auzit-o râzând de ceea ce spunea el. M-am ridicat imediat și m-am grăbit să mă îmbrac și să-mi aranjez părul, lucru de care nu mă îngrijesc de obicei niciodată atât de dimineață.

Tot sentimentul de siguranță și veselia de cu seară mă părăsiseră. Am făcut gălăgie în timp ce coboram pe scări.

Gwen era la chiuvetă, și pe rastelul de vase de lângă ea strălucea de curățenie un șir de borcane de sticlă.

–Am spălat vasele de mână pentru că mi-a fost teamă că n-am să mă pricep să pornesc mașina de spălat vase, spuse ea. Pe urmă am văzut borcanele alea sus acolo și m-am gândit că pot să le spăl și pe ele dacă tot m-am apucat.

–Nu le-am mai spălat de-o veșnicie, am spus.

–Da, așa păreau.

Franklin zise că ieșise și încercase din nou mașina, dar fără rezultat. Reușise însă să discute cu cei de la service, și ei spuseseră că cineva avea să vină să se uite la ea în după-amiaza aceea. Dar el se gândise că, în loc să stea să aștepte, mai bine tracta mașina până acolo, și băieții se puteau apuca de ea chiar în dimineața asta.

–Îi dai lui Gwen ocazia să se ocupe și de restul bucătăriei, am spus, dar nici unul nu se arătă interesat de gluma mea.

El spuse nu, era mai bine ca Gwen să meargă cu el, oamenii aveau să vrea să stea de vorbă cu ea, odată ce era mașina ei.

Am observat că îi era oarecum peste mână să spună Gwen, după ce-l abandonase pe Dolly.

I-am spus că glumisem.

El întrebă dacă voiam să-mi pregătească ceva la micul dejun, și am spus nu.

–Ține la siluetă, spuse Gwen și, nu știu cum, chiar și acest compliment se transformă în ceva de care putură să râdă împreună.

Nici unul nu dădea vreun semn că ar înțelege cum mă simțeam, deși mie mi se părea că mă comport bizar și fiecare observație pe care o făceam îmi ieșea ca un fel de zeflemea țâfnoasă. Sunt atât de plini de ei, mă gândeam. Era o expresie care nu știu de unde-mi

venise. Când Franklin ieși să pregătească mașina ca s-o tracteze, ea îl urmă, ca și cum n-ar fi vrut să-l scape din ochi nici o clipă.

La plecare îmi strigă că îmi rămâne datoare pentru totdeauna.

Franklin sună din claxon în semn de la revedere, lucru pe care nu-l făcea în mod obișnuit.

Îmi venea să fug după ei, să-i fac bucățele. Am umblat de colo colo, cuprinsă tot mai tare de o agitație dureroasă. Mi-era foarte limpede ce aveam de făcut.

La scurt timp după aceea, am ieșit din casă și am urcat în mașina mea, după ce dădusem drumul cheii de la intrare prin deschizătura pentru corespondență a ușii. Aveam o valiză pe scaunul din dreapta, deși aproape uitasem ce pusesem în ea. Scrisesem un bilet succint, în care spuneam că trebuia să verific anumite informații despre Martha Ostenso, și apoi începusem să scriu un răvaș mai lung, pe care voiam să i-l adresez lui Franklin, dar nu voiam să-l vadă Gwen când avea să vină cu el înapoi, așa cum nu mă îndoiam că avea să se întâmple. Spuneam acolo că el trebuie să fie liber să facă așa cum dorește și că singurul lucru insuportabil pentru mine era amăgirea – sau poate era amăgire de sine. Nu ne rămânea decât ca el să recunoască ceea ce-și dorea. Era ridicol și crud să mă pună să privesc de pe margine, așa că aveam să mă dau pur și simplu la o parte.

Continuasem spunând că, la urma urmei, nici o minciună nu e atât de puternică precum minciunile pe care ni le spunem nouă înșine și pe care suntem apoi obligați să le repetăm ca să ne putem menține greața pe fundul stomacului, să ne mănânce de vii, așa cum avea să afle și el curând. Și așa mai departe, o mustruluială care devenise chiar și într-un spațiu atât de scurt întrucâtva repetitivă, bătând câmpii, și din ce în ce mai

lipsită de demnitate sau de grație. Înțelegeam acum că trebuia rescrisă înainte să i-o pot lăsa lui Franklin, așa că aveam s-o iau cu mine și s-o trimit prin poștă.

La capătul aleii noastre, am cotit în direcția opusă orașului și service-ului și aproape imediat, după cum mi se păru, m-am trezit mergând spre est pe o șosea principală. Încotro mă îndreptam? Dacă nu mă hotărâm, curând aveam să mă pomenesc în Toronto, și mi se părea că, departe de a-mi putea găsi o ascunzătoare, acolo aveam să dau obligat peste locuri și oameni legați toți de fosta mea fericire și de Franklin.

Ca să evit așa ceva, m-am întors și am luat-o spre Cobourg. Un orășel în care nu fusesem niciodată împreună.

Nu era nici măcar prânzul. Am luat o cameră într-un motel în centru. Am trecut pe lângă femeile care făceau curățenie în camerele ocupate cu o noapte în urmă. Pentru că nu fusese ocupată, în a mea era foarte frig. Am pornit căldura și am hotărât să fac o plimbare. Apoi, când am deschis ușa, n-am mai fost în stare. Tremuram din tot corpul. Am încuiat și m-am băgat în pat cu toate hainele pe mine, dar dârdâiam în continuare, așa că mi-am tras pătura până la gât.

Când m-am trezit era mult după prânz, o după-amiază strălucitoare, și hainele mi se lipiseră de mine de transpirație. Am oprit căldura și am găsit câteva schimburi în valiză, m-am îmbrăcat în ele și am ieșit. Am mers foarte repede. Mi-era foame, dar simțeam că n-aș fi putut să încetinesc – sau să mă opresc vreodată – ca să mănânc.

Ceea ce mi se întâmplase nu era nimic neobișnuit, mă gândeam. Nici în cărți, nici în viață. Ar trebui – nu se putea altfel – să existe o metodă deja verificată de a face față situației. A merge așa, bineînțeles. Dar trebuia

ABBYY PDF Transformer+ Click here to buy www.ABBYY.com

să te oprești, chiar și într-un orășel de mărimea asta trebuie să te oprești la semafor sau ca să lași mașinile să treacă. În plus, erau oameni care umblau pe stradă atât de neîndemânatic, oprindu-se și pornind din nou, și cete de elevi ca aceia pe care îi struneam și eu cândva. Și de ce atât de mulți și de stupizi, cu țipetele și schelălăielile lor? Pura redundanță, lipsă de necesitate, a existenței lor. Totul în jur – o insultă.

Așa cum magazinele și firmele lor erau o insultă, și la fel zgomotul mașinilor oprind și pornind întruna. Totul în jur proclama „asta e viața". De parcă de asta am avea nevoie, de mai multă viață.

Acolo unde magazinele dispăreau în sfârșit erau niște case prăpădite. Goale, cu scânduri bătute în cuie peste ferestre, așteptând demolatorii. Aici stăteau cândva oamenii în vacanțe mai modeste, înainte de apariția motelurilor. Și apoi mi-am amintit că și eu stătusem aici. Da, într-unul din aceste locuri care se mărginesc – poate era în afara sezonului – să primească păcătoși de după-amiază, și eu fusesem unul din ei. Eram încă în facultate, și nici măcar nu mi-aș fi amintit că întâmplarea se petrecuse în orașul acesta dacă n-ar fi fost ceva în casele acestea azi baricadate. Bărbatul fusese un profesor de liceu, mai în vârstă. Cu soție acasă și, fără îndoială, cu copii. Niște vieți în care mă amestecam. Ea nu trebuia să știe, n-ar fi îndurat. Mie nu-mi păsa deloc. N-avea decât să nu îndure.

Mi-aș fi putut aminti mai multe dacă aș fi încercat, dar nu merita. Atâta că amintirea mă făcu să încetinesc la un ritm mai normal și să mă întorc la motel. Și acolo, pe comodă, stătea scrisoarea pe care o scrisesem. Pusă într-un plic lipit deja, dar fără timbru. Am ieșit din nou, am găsit oficiul poștal, am cumpărat un timbru și am dat drumul scrisorii în cutie. Aveam capul gol de aproape

orice gânduri și fără remușcări. Aș fi putut s-o las pe masă, ce mai conta? Totul se sfârșise.

În timpul plimbării dinainte observasem un restaurant în josul câtorva trepte. L-am găsit din nou și m-am uitat la meniul afișat.

Lui Franklin nu-i plăcea să mănânce în oraș. Mie da. Am mai umblat puțin, de data asta în ritm normal, așteptând să se deschidă restaurantul. Am văzut într-o vitrină un fular care mi-a plăcut și m-am gândit că ar trebui să intru și să-l cumpăr, mi-ar fi prins bine. Dar, de îndată ce am pus mâna pe el, a trebuit să-i dau drumul. Senzația mătăsoasă mi-a făcut greață.

La restaurant am băut vin și mi-am așteptat multă vreme mâncarea. Nu era aproape nimeni – abia instalau orchestra pentru seară. M-am dus la baie și am fost surprinsă de cât de mult arătam în continuare eu însămi. M-am întrebat dacă era posibil ca vreunui bărbat – vreunui bătrân – să-i treacă prin cap să mă agațe. Ideea era grotescă – nu din cauza eventualei lui vârste, ci pentru că în mintea mea n-avea cum să încapă niciodată altcineva decât Franklin.

Abia dacă am fost în stare să mănânc atunci când în sfârșit a sosit ceea ce comandasem. Nu mâncarea era de vină. Doar ciudățenia faptului că stăteam singură, mâncam singură, prăpastia tot mai mare a singurătății, irealitatea.

Mă dusese capul să-mi iau somnifere, deși nu le foloseam aproape niciodată. De fapt, le aveam de atâta timp, încât mă întrebam dacă mai au vreun efect. Dar au avut – am adormit și nu m-am trezit nici măcar o singur dată, până la șase dimineața.

Câteva camioane mari ieșeau deja din locurile lor de parcare de la motel.

Știam unde sunt, ce făcusem. Și știam că făcusem o mare greșeală. M-am îmbrăcat și am predat camera cât am putut de repede. Abia dacă am putut să suport vorbăria prietenoasă a femeii de la recepție. Spunea că se apropie ninsoarea. Aveți grijă, mă avertiză.

Circulația se întețea deja pe șosea. Și apoi se întâmplă și un accident care o încetini și mai tare.

M-am gândit că poate Franklin mă căuta. Și el ar fi putut avea un accident. Poate n-aveam să ne mai vedem niciodată.

Nu m-am gândit la Gwen decât ca la o persoană care se vârâse între noi și crease probleme absurde. Picioarele ei scurte și solide, părul stupid, rețeaua de riduri. O caricatură, s-ar fi zis, cineva pe care nu-l puteai învinovăți și pe care nici n-ar fi trebuit să-l iei vreodată în serios.

Apoi am ajuns acasă. Casa noastră nu se schimbase. Am cotit pe alee și am văzut mașina lui Franklin. Slavă Domnului că era aici!

Dar am observat că nu era parcată în locul ei obișnuit.

Din cauză că o altă mașină, a lui Gwen, fusese parcată acolo.

Nu puteam să înțeleg. Tot drumul mă gândisem la ea – dacă mă gândisem – ca la o persoană care fusese deja dată deoparte, care, după acea primă neplăcere, nu putea rămâne un personaj al vieților noastre. Mă simțeam încă inundată de ușurarea că eram acasă și că el era acasă, teafăr. Sentimentul de siguranță mi se răspândise în vine și trupul îmi era încă gata să sară din mașină și să o ia la fugă spre casă. Îmi pipăisem chiar buzunarele după cheia de la intrare, căci uitasem ce făcusem cu ea.

N-aș fi avut oricum nevoie de ea. Franklin deschidea ușa casei. Nu scoase nici o exclamație de surpriză

sau de ușurare, nici măcar după ce am ieșit din mașină și am luat-o spre el. Coborî doar treptele de la intrare cu pas măsurat, și vorbele lui mă ținură la distanță când am ajuns lângă el.

– Stai! îmi spuse.

Să stau. Desigur. Ea era aici.

– Întoarce-te la mașină! Nu putem vorbi aici, e prea frig.

Am intrat amândoi în mașină.

– Viața e absolut imprevizibilă, zise el

Vocea îi era neobișnuit de blândă și de tristă. Nu se uita la mine, ci stătea cu privirea pironită asupra parbrizului, asupra casei noastre.

– N-are rost să-ți ceri scuze, adăugă.

– Știi, continuă, nici măcar nu e vorba de persoană. E un soi de aură. O vrajă. Bine, evident că e de fapt vorba de persoană, dar e ceva care o înconjoară, îi dă trup. Sau persoana o întrupează – nu știu. Înțelegi? Vine pe neașteptate, ca o eclipsă sau mai știu eu ce.

Clătină din capul plecat. A disperare.

Tânjea să vorbească despre ea, era limpede. Dar discursul acesta era, cu siguranță, un lucru care în mod normal i-ar fi făcut greață. Asta a fost ceea ce m-a făcut să-mi pierd speranța.

Am simțit că mi se face cumplit de frig. Am vrut să-l întreb dacă-i semnalase și celelalte părți transformarea aceasta. Apoi m-am gândit că trebuie s-o fi făcut, bineînțeles, și că ea era cu noi, în bucătărie, cu borcanele pe care le lustruise.

Fascinația lui era atât de jalnică! Absolut comună. Jalnică.

– Nu mai spune nimic, am zis. Nu mai vorbi.

El se întoarse și se uită la mine pentru prima dată, și vorbi fără unda aceea întrebătoare din voce.

–Dumnezeule mare, glumesc! Am crezut că ai să te prinzi. Bine, bine. Ah, pentru numele lui Dumnezeu, taci din gură! Ascultă-mă!

Căci acum boceam de furie și de ușurare.

–Bine, bine, am fost puțin supărat pe tine. Am vrut să te chinuiesc puțin. Ce-ar fi trebuit să cred când am venit acasă și nu te-am găsit? Gata, sunt un nenorocit. Gata, gata!

Nu voiam să mă opresc. Știam că totul era în regulă acum, dar era atât de bine să urlu cât mă țineau plămânii. Și am găsit un nou motiv de a mă plânge.

–Ce caută mașina ei aici, atunci?

–N-au ce să-i mai facă, e o rablă.

–Dar de ce e aici?

El spuse că era aici pentru că părțile încă bune din ea, ceea ce nu mai însemna prea mult, îi aparțineau acum lui. Nouă.

Pentru că el îi cumpărase o mașină.

–O mașină? Nouă?

Suficient de nouă ca să meargă mai bine decât ceea ce avusese.

–Voia femeia să meargă la North Bay[1]. Are niște rude acolo sau ceva și acolo voia să se ducă atunci când ar fi avut o mașină cu care să poată merge.

–Are rude aici. Acolo unde locuiește. Are niște copii de trei ani de care trebuie să se îngrijească.

–Ei, se pare că cei din North Bay îi plac mai mult. Poate o să-i ia și pe puști.

–Te-a rugat ea să-i cumperi o mașină?

–Nu m-ar fi rugat nimic niciodată.

–Așa deci, am spus. Deci acum face parte din viața noastră.

---

[1] Oraș în sudul provinciei Ontario (n.tr.)

–E la North Bay acum. Hai să mergem în casă! Nu mi-am pus nici măcar geaca.

Pe drum l-am întrebat dacă îi spusese despre poezia lui. Sau poate i-o citise.

El spuse:

–O, nu, Doamne, de ce s-o fi făcut?

Primul lucru pe care l-am văzut în bucătărie a fost luciul borcanelor de sticlă. Am smucit un scaun de sub masă, m-am cățărat pe el și am început să le așez deasupra, pe dulap.

–Poți să mă ajuți? am spus, și el mi le-a dat pe rând.

M-am întrebat dacă nu cumva mințise despre poezie. Oare era posibil ca ea să-l fi ascultat citindu-i-o? Sau să fi fost lăsată s-o citească singură?

Dacă da, răspunsul ei nu fusese mulțumitor. Al cui ar fi putut fi, în general?

Să zicem că ea ar fi spus că era minunată. Lui asta i-ar fi displăcut profund.

Sau poate s-ar fi întrebat cu voce tare cum de acceptase lumea ca el să spună acolo ceea ce spusese. Nerușinarea, ar fi putut să explice. Asta ar fi fost mai bine, dar nu atât de bine pe cât s-ar fi putut crede.

Cine poate face vreodată poetului remarca ideală despre poezia lui? Fără să spună prea mult, nici prea puțin, ci exact atât cât trebuie.

El mă cuprinse în brațe și mă coborî de pe scaun.

–Nu ne putem permite certuri.

Într-adevăr. Uitasem cât eram de bătrâni, uitasem totul. Crezusem că aveam tot timpul din lume să suferim și să ne plângem.

Am văzut acum și cheia căreia îi dădusem drumul prin fanta ușii. Era într-o crăpătură dintre prețul maroniu mițos de la intrare și tocul ușii.

ABBYY PDF Transformer+ Click here to buy www.ABBYY.com

Trebuia să fiu cu ochii în patru și după scrisoarea pe care o trimisesem cu poșta.

Și dacă muream înainte să vină? Poți să-ți închipui că ești în formă foarte bună și apoi să mori pur și simplu. N-ar fi trebuit să-i las lui Franklin un bilet, pentru orice eventualitate?

Dacă vine vreo scrisoare de la mine, rupe-o bucățele.

El ar fi făcut ceea ce îl rugam. Eu, în locul lui, nu. Aș fi deschis-o cu înfrigurare, indiferent de promisiuni.

El m-ar fi ascultat.

Și, la gândul că el era capabil să facă asta, am simțit un val de furie și de admirație, care se revărsă înapoi peste toată viața noastră împreună.

ABBYY PDF Transformer+
Click here to buy
www.ABBYY.com

ABBYY PDF Transformer+
Click here to buy
www.ABBYY.com

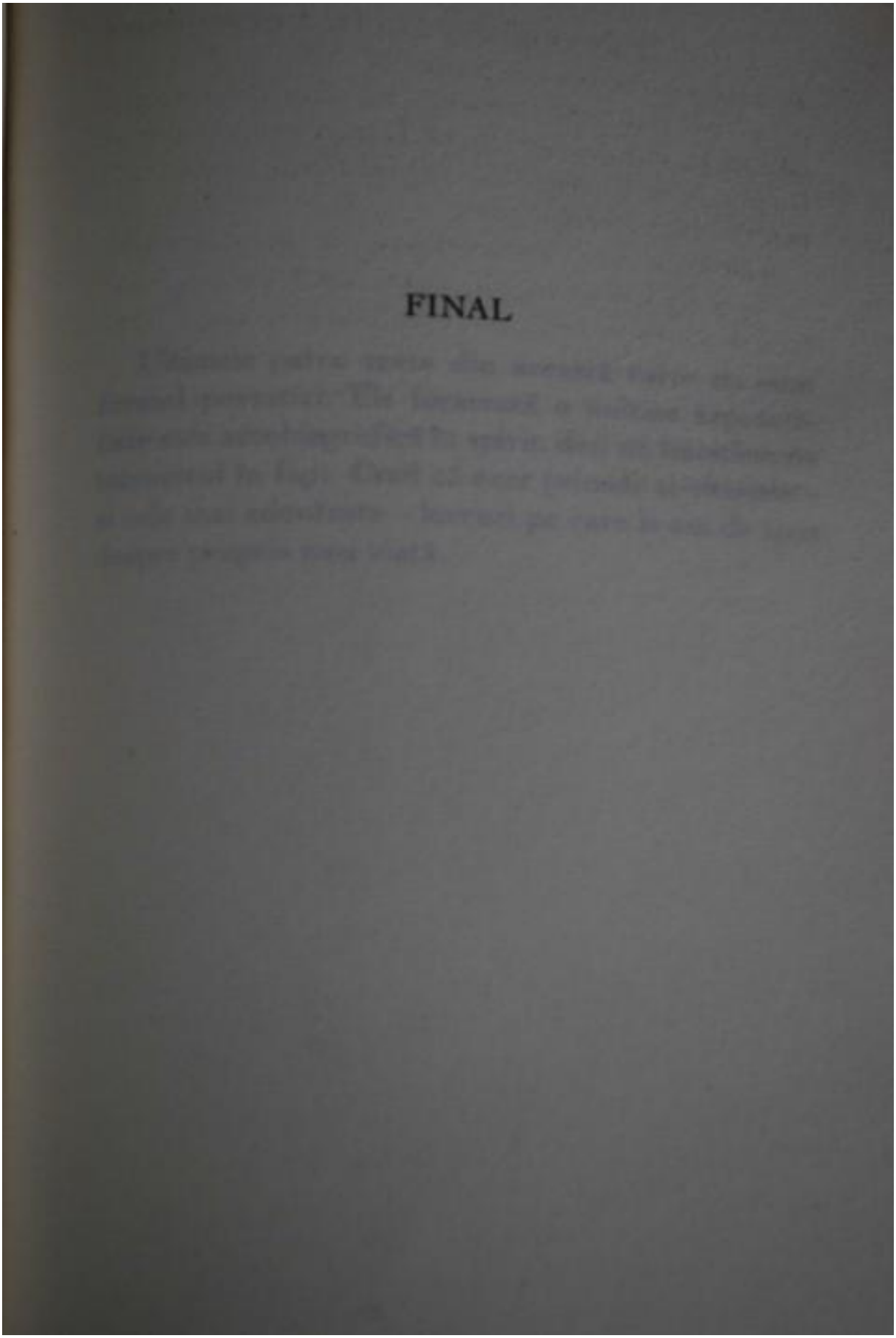

FINAL

ABBYY PDF Transformer+
Click here to buy
www.ABBYY.com

ABBYY PDF Transformer+
Click here to buy
www.ABBYY.com

OCHIUL

Ultimele patru texte din această carte nu sunt tocmai povestiri. Ele formează o unitate separată, care este autobiografică în spirit, deși nu întotdeauna întrutotul în fapt. Cred că sunt primele și ultimele – și cele mai adevărate – lucruri pe care le am de spus despre propria mea viață.

ABBYY PDF Transformer+
Click here to buy
www.ABBYY.com

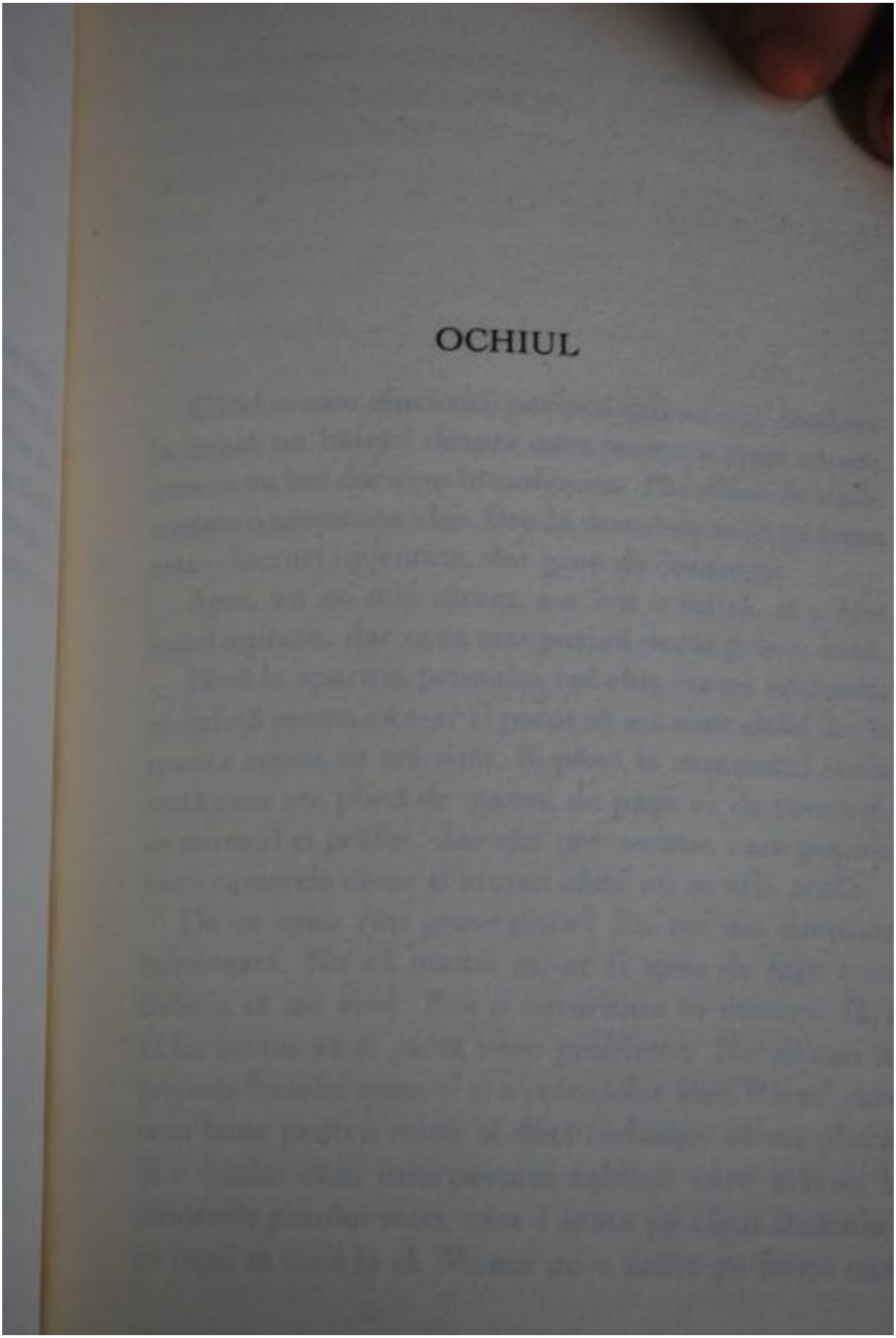

OCHIUL

Când aveam cinci ani, părinții mei au dat deodată la iveală un băiețel despre care mama a spus că era ceea ce eu îmi dorisem întotdeauna. Nu știam de unde scosese o asemenea idee. Broda destul de mult pe tema asta – lucruri inventate, dar greu de contrazis.

Apoi, un an mai târziu, s-a ivit o fetiță, și a fost iarăși agitație, dar ceva mai puțină decât prima dată.

Până la apariția primului bebeluș nu-mi dădusem niciodată seama că s-ar fi putut să mă simt altfel decât spunea mama că mă simt. Și până la momentul acela toată casa era plină de mama, de pașii ei, de vocea ei, de mirosul ei prăfos, dar rău prevestitor, care popula toate camerele chiar și atunci când nu se afla acolo.

De ce spun rău prevestitor? Eu nu mă simțeam înfricoșată. Nu că mama mi-ar fi spus de fapt cum trebuia să mă simt. Era o autoritate în materie fără să fie nevoie să-și pună vreo problemă. Nu numai în privința fratelui meu, ci și a cerealelor Red River[1] care erau bune pentru mine și deci trebuiau să-mi placă. Și a felului cum interpretam tabloul care atârna la picioarele patului meu, care-l arăta pe Iisus lăsându-i pe copii să vină la el. Mama mi-o arăta pe fetița care

---

[1] Amestec de fulgi de grâu, ovăz și cânepă din care se face cașă (n.tr.)

se ascundea după un colț pentru că voia să vină la Iisus, dar era prea timidă. Asta eram eu, spunea mama, și eu presupuneam că așa e, deși nu mi-aș fi dat seama de asta dacă nu-mi spunea ea și deși mi-aș fi dorit mai degrabă să nu fie așa.

Ceea ce mă făcea să mă simt cu adevărat nenorocită era Alice în Țara Minunilor, uriașă, prinsă în gaura de iepure, dar râdeam pentru că mama părea încântată de ea.

Însă odată cu apariția fratelui meu și cu nesfârșitele sporovăieli aproape delirante ale mamei despre cum el era un soi de cadou pentru mine am început să recunosc cât de mult puteau să difere de ale mele ideile ei despre mine.

Bănuiesc că toate acestea au făcut să fiu pregătită pentru Sadie, când a venit să lucreze la noi. Mama se retrăsese pe teritoriul limitat al bebelușilor. Pentru că nu mai era atât de mult în jurul meu, puteam să mă gândesc la ceea ce era adevărat și ce nu. Și aveam suficientă minte ca să nu vorbesc despre asta cu nimeni.

Lucrul cel mai neobișnuit la Sadie – deși nu remarcat în mod deosebit în casa noastră – era faptul că se bucura de renume. Orășelul nostru avea o stație locală de radio unde ea cânta la chitară și în plus cânta cântecul din genericul emisiunii, compus chiar de ea.

Bună, bună, bună ziua tuturor...

Și, o jumătate de oră mai târziu, era „Rămas, rămas, rămas bun tuturor". Până atunci cânta cântecele care fuseseră cerute și altele pe care le alegea ea. Oamenii mai sofisticați din oraș tindeau să facă glume pe seama muzicii ei și a postului de radio despre care se spunea că e cel mai mic din Canada. Ei ascultau un post din Toronto care transmitea melodiile la modă –

three little fishes and a momma fishy too[1] – și pe Jim Hunter[2] care răcnea din toate puterile teribilele vești de pe front. Dar oamenilor care locuiau la ferme le plăceau stația locală și genul de cântece pe care le cânta Sadie. Avea o voce puternică și tristă și cânta despre singurătate și inimă rea.

Și mă sprijin de o grindă
În șopron, și iarăși
Mă tot uit pe drumul serii
După un tovarăș...

Pământul pe care se aflau majoritatea fermelor de prin locurile noastre fusese desțelenit și populat cam cu o sută cincizeci de ani în urmă, și aproape din orice casă, dacă te uitai pe fereastră, vedeai o altă casă la depărtare de numai câteva parcele. Și totuși, cântecele pe care și le doreau fermierii erau toate despre văcari singuratici, despre atracția și deziluzia unor locuri îndepărtate, despre fărădelegile crude în urma cărora făptuitorii mureau cu numele mamei pe buze – sau al lui Dumnezeu.

Asta era ceea ce cânta Sadie cu vocea ei de alto pătrunzătoare, plină de suferință, dar în timpul cât venea la noi în casă era plină de energie și de încredere în sine, bucuroasă să vorbească – în primul rând despre ea însăși. De obicei nu prea avea cu cine în afara mea. Împărțirea sarcinilor între ea și mama le ținea răzlețite una de alta în cea mai mare parte a timpului, și, oricum,

---

[1] Melodie populară în 1939 (n.tr.)

[2] Jurnalist și apoi crainic al postului național de radio canadian din 1936 până în 1949 (n.tr.)

nu știu de ce, cred că nu s-ar fi simțit bine să stea de vorbă împreună. Mama era o persoană serioasă, așa cum am spus, care, înainte să mă învețe pe mine, învățase copii la școală. Poate că i-ar fi plăcut ca Sadie să fie o ființă pe care s-o poată ajuta, s-o învețe să nu mai spună „acuși". Dar Sadie nu prea dădea semne că și-ar fi dorit să o ajute cineva sau să vorbească altfel decât vorbise toată viața.

După masa de prânz, noi două rămâneam singure în bucătărie. Mama se retrăgea să tragă un pui de somn și, dacă avea noroc, bebelușii dormeau și ei. Când se trezea, îmbrăca un alt gen de rochie, ca și cum s-ar fi așteptat la o după-amiază relaxată, deși cu siguranță aveau să mai fie scutece de schimbat, plus momentele acelea necuviincioase pe care nu încercam niciodată să le surprind, când cel mai mic înghițea hulpav laptele de la sân.

Tata trăgea și el un pui de somn – poate cincisprezece minute – pe verandă, cu *Saturday Evening Post* pe față, înainte să se întoarcă în șopron.

Sadie încălzea apă pe sobă și spăla vasele, cu ajutor din partea mea și cu storurile trase, ca să împiedice căldura să intre. Când terminam, spăla podeaua cu mopul, și eu o ștergeam, printr-o metodă pe care o inventasem singură – datul pe cârpe, de mai multe ori peste tot. Apoi dădeam jos rulourile de hârtie galbenă și lipicioasă de muște care fuseseră atârnate după masa de dimineață și care erau deja grele de insecte negre, moarte sau bâzâind pe moarte, și le atârnam pe cele noi, care aveau să se umple de alte muște până la vremea cinei. Toate în timp ce Sadie îmi povestea despre viața ei.

Pe vremea aceea nu judecam cu ușurință vârsta altora. Oamenii erau fie copii, fie adulți, și pe Sadie

o consideram adultă. Avea poate șaisprezece ani, poate optsprezece sau douăzeci. Indiferent cât, ne-a anunțat nu o dată că nu se grăbea deloc să se mărite.

Se ducea la dansuri la fiecare sfârșit de săptămână, dar singură. Singură și pentru plăcerea ei, spunea.

Îmi povestea despre sălile de dans. Era una în oraș, în apropiere de strada principală, unde iarna se făcea terenul de curling[1]. Plăteai zece cenți pentru un dans, apoi urcai și dansai în ring, în timp ce oamenii din jur căscau ochii la tine, deși ei nu-i păsa. Îi plăcea întotdeauna să-și plătească singură dansurile, nu să fie datoare. Dar uneori se întâmpla s-o invite vreun băiat înainte. O întreba dacă vrea să danseze, și primul lucru pe care ea îl spunea era „Tu știi? Știi să dansezi?", îl întreba fără menajamente. Atunci el se uita la ea curios și spunea da, adică de ce ar fi venit aici altfel? Și de obicei se dovedea că ceea ce înțelegea el prin dans era târșâitul picioarelor în ring, în timp ce o apuca pe ea cu niște palme transpirate cât lopețile. Uneori, ea se desprindea și îl lăsa baltă, se ducea să danseze singură – ceea ce oricum îi plăcea să facă. Termina dansul care fusese plătit, iar dacă încasatorul obiecta și încerca s-o facă să plătească pentru două când fusese de fapt unul singur, ea îi spunea că ar trebui s-o lase mai moale. N-aveau decât să râdă toți de ea când dansa singură, dacă voiau.

Cealaltă sală de dans era chiar la ieșirea din oraș, pe șosea. Acolo plăteai la ușă și nu pentru un singur dans, ci pentru toată noaptea. Se numea Royal-T. Și acolo ea își plătea singură intrarea. Dansatorii

---

[1] Joc de echipă pe gheață, în care sunt lansate spre o țintă un soi de pucuri mari (cibleuri) (n.tr.)

erau în general ceva mai buni, dar ea oricum încerca să-și dea seama cum se descurcau înainte să le dea voie să o conducă în ring. Erau de obicei locuitori de la oraș, în timp ce tipii de la cealaltă sală erau băieți de pe la ferme. Se țineau mai bine pe picioare – cei din oraș –, dar nu întotdeauna la picioare trebuia să ai grijă. Ci la partea de care voiau să te apuce. Uneori, ea trebuia să le tragă un perdaf și să le spună ce aveau să pățească dacă nu terminau. Le declara că venise acolo să danseze și-și plătise singură intrarea. Mai mult, știa unde să-i lovească, și asta avea să-i pună la locul lor. Uneori erau dansatori buni, și ea reușea să se simtă bine. Apoi, după ultimul dans, se grăbea să plece acasă.

Ea nu era ca altele, spunea. Nu voia să fie prinsă.

Prinsă. Când spunea asta, eu vedeam o plasă mare cu ochiuri de sârmă coborând asupra mea, niște creaturi mici și rele răsucind-o, și răsucind-o, și sugrumându-mă, încât nu mai puteam niciodată să ies de acolo. Sadie vedea probabil ceva din toate astea pe fața mea, pentru că îmi spunea să nu mă sperii.

–Nu e nimic pe lumea asta de care să te sperii, trebuie doar să ai grijă de tine.

–Tu și Sadie discutați mult, spuse mama.

Mi-am dat seama că urma ceva la care trebuia să fiu atentă, dar n-am știut ce.

–Îți place de ea, nu?

Am spus că da.

–Ei, sigur că-ți place. Și mie îmi place.

Am sperat că asta avea să fie tot, și pentru o clipă mi s-a părut că era.

Apoi:

– Noi două nu mai petrecem prea mult timp împreună acum că avem bebelușii. Nu ne prea dau răgaz, nu? Dar îi iubim, nu?

Am spus da – repede.

Ea a zis:

– Sigur?

N-avea să înceteze până când nu spuneam „sigur", așa că am spus.

Mama își dorea foarte tare ceva. Oare niște prietene drăguțe? Femei care jucau bridge și ai căror soți se duceau la muncă în costume cu vestă? Nu chiar, și oricum de așa ceva nici o șansă. Atunci pe mine așa cum fusesem cândva, cu cârlionții mei mari pentru care nu mă deranja să stau nemișcată și cu răspunsurile mele perfecte la școala de duminică? Oricum n-ar mai fi avut timp să se ocupe de asta. Iar în mine lua avânt o latură trădătoare, deși ea nu știa de ce, și nici eu nu știam de ce. Nu-mi făcusem nici o prietenă din oraș la școala de duminică. În schimb, o adoram pe Sadie. Am auzit-o pe mama spunându-i asta tatălui meu. „O adoră pe Sadie."

Tata spunea că Sadie era un dar de la Dumnezeu. Ce însemna asta? O spunea cu veselie. Poate însemna că el n-avea să ia partea nimănui.

– Aș fi vrut să avem trotuare adevărate pentru ea, spunea mama. Poate, dacă am fi avut trotuare adevărate, ar fi învățat să se dea cu rolele și și-ar fi făcut prietene.

Îmi doream într-adevăr niște role. Dar acum, fără să am habar de ce, am știut că n-aveam să recunosc niciodată asta.

Apoi mama a spus ceva despre cum era mai bine când începea școala. Ceva despre cum îmi era mie mai

bine sau ceva legat de Sadie care avea să fie mai bine. N-am vrut să aud.

Sadie mă învăța câteva dintre cântecele ei, și eu știam că nu mă pricepeam prea bine să cânt. Am sperat că nu asta trebuia să se amelioreze sau să înceteze. Nu voiam sub nici o formă să înceteze.

Tata nu avea prea multe de spus. Astea erau treburile mamei, în afară de perioada mai târzie, când am devenit cu adevărat guralivă și trebuia să fiu pedepsită. Tata îl aștepta pe fratele meu să mai crească și să fie al lui. Un băiat n-avea să se arate atât de complicat.

Și, într-adevăr, fratele meu n-a fost. A crescut și a fost exact ce trebuia.

Acum, școala începuse. Începuse de câteva săptămâni, înainte ca frunzele să devină roșii și galbene. Acum, majoritatea căzuseră. Nu am îmbrăcat paltonul de școală, ci paltonul cel bun, cel cu manșete și guler din catifea închisă la culoare. Mama poartă haina cu care se duce la biserică, și un soi de turban îi acoperă aproape tot părul.

Ea conduce spre locul unde trebuie să ajungem. Nu conduce des, și stilul ei e întotdeauna mai solemn și totuși mai nesigur decât al tatei. Sună din claxon la fiecare curbă.

–Acum, spune, dar îi ia puțin până când reușește să parcheze mașina.

Am ajuns deci.

Vocea ei ar vrea parcă să fie încurajatoare. Îmi atinge mâna ca să-mi dea ocazia să i-o iau pe a ei, dar eu mă prefac că nu observ, și ea și-o retrage.

Casa nu are alee și nici măcar trotuar. E decentă, dar simplă. Mama a ridicat mâna înmănușată să bată la ușă, dar se dovedește că nu e nevoie. Ușa se deschide.

Ea tocmai a început să-mi spună ceva încurajator – ceva de genul „O să treacă mai repede decât crezi" –, dar nu apucă să termine. Tonul pe care mi-a vorbit a fost întrucâtva aspru, dar oarecum liniștitor. Iar când se deschide ușa, se transformă în ceva mai discret, mai moale, ca și cum mama și-ar fi înclinat capul.

Ușa s-a deschis ca să lase câțiva oameni să iasă, nu doar ca să ne lase pe noi să intrăm. Una dintre femeile care ies strigă peste umăr, cu o voce care nu încearcă deloc să fie plăcută:

– Pentru ea a lucrat, și pentru fetița asta.

Apoi o femeie destul de elegant îmbrăcată vine și-i vorbește mamei, și o ajută să-și scoată haina. Mama îmi scoate apoi paltonul și-i spune femeii că eu am fost foarte atașată de Sadie. Speră că a făcut bine că m-a adus.

– Of, micuța! spune femeia, și mama mă atinge ușor ca să mă facă să salut.

– Sadie iubea copiii, spune femeia. Chiar îi iubea.

Observ că mai sunt doi copii acolo. Băieți. Îi știu de la școală, căci unul e în clasa întâi cu mine, celălalt e mai mare. Trag amândoi cu ochiul din ceea ce bănuiesc că e bucătăria. Cel mai mic își vâră un fursec întreg în gură cu un gest caraghios, celălalt, cel mai mare, face o figură dezgustată. Nu la băiatul cu fursecul, ci la mine. Mă detestă, bineînțeles. Dacă te întâlneau undeva în afara școlii, băieții fie nu te băgau în seamă (nu te băgau în seamă nici la școală), fie făceau mutre din astea și te strigau în toate felurile. Dacă trebuia să mă apropii de vreunul, mă crispam și începeam să mă întreb ce să fac. Bineînțeles că lucrurile stăteau altfel dacă erau și adulți prin preajmă. Băieții aceștia au stat cuminți, dar eu am fost ușor nefericită până când cineva i-a tras pe amândoi înapoi în bucătărie. Apoi am devenit conștientă de vocea exagerat de blândă

și miloasă a mamei, mai feminină chiar decât a femeii cu care stătea de vorbă, și m-am gândit că poate mutra aceea fusese făcută la adresa ei. Uneori, oamenii îi imitau vocea când mă striga la școală.

Femeia cu care vorbea și care părea să fie un fel de șefă ne conducea către o latură a încăperii unde, pe o canapea, stăteau un bărbat și o femeie. Arătau de parcă nu prea înțelegeau de ce se află acolo. Mama se aplecă și le vorbi foarte respectuos, și le arătă cu mâna înspre mine.

–A iubit-o mult pe Sadie, spuse.

Știam că ar fi trebuit să spun ceva, dar, înainte să apuc, femeia care ședea acolo scoase un vaiet. Nu se uită la nici una dintre noi, și țipătul ei fu ca și cum ar fi mușcat-o sau ar fi mursecat-o un animal. Se lovi cu palmele pe brațe, vrând parcă să scape de el, dar nu reuși. Și se uită la mama ca și cum mama era persoana care ar fi trebuit să facă ceva în cazul ăsta.

Bărbatul mai în vârstă de alături îi spuse să tacă din gură.

–E foarte afectată, spuse femeia care ne conducea. Nu-și mai dă seama ce face. Se aplecă mai mult și spuse: Gata, gata! O s-o sperii pe fetiță.

–O sperii pe fetiță, spuse ascultător bărbatul mai în vârstă.

Când el termină de vorbit, femeia deja nu mai scotea sunetul acela și își atingea ușor brațele zgâriate, ca și cum n-ar fi știut ce i se întâmplase.

–Biata femeie! spuse mama.

–A fost singurul copil, zise femeia călăuză. Apoi mi se adresă mie: Nu te speria!

Mă speriasem, dar nu din cauza plânsetelor.

Știam că Sadie era acolo undeva și nu voiam s-o văd. Mama nu spusese de fapt că aveam să fiu nevoită s-o văd, dar nu spusese nici că n-aveam.

Sadie fusese omorâtă când se întorcea acasă de la sala de dans Royal-T. O mașină dăduse peste ea chiar pe bucățica aceea de drum cu pietriș dintre parcarea aparținând sălii de dans și începutul trotuarului din oraș. Probabil se grăbea exact așa cum făcea întotdeauna, și fără îndoială se gândea că mașinile o văd, sau că avea și ea același drept ca și ele, și poate că șoferul mașinii din spatele ei trăsese brusc de volan sau poate că ea nu fusese acolo unde credea că era. Fusese lovită din spate. Mașina care o lovise se dădea într-o parte ca să facă loc mașinii din spatele ei, iar această a doua mașină se pregătea să cotească la prima pe o stradă din oraș. În sala de dans se băuse, deși acolo nu se vindea alcool. Și întotdeauna, la sfârșitul dansului, se claxona, se țipa, iar mașinile demarau brusc, în trombă. Sadie, care o pornise repede cu pași mari, fără măcar o lanternă în mână, se comportase ca și cum toată lumea trebuia să aibă grijă de ea s-o ferească.

–O fată fără iubit care se duce pe jos să danseze, spuse femeia care era încă prietenă cu mama.

Vorbea încet, și mama murmură ceva plin de regret.

–Parcă ar fi căutat-o cu lumânarea, spuse femeia cea prietenoasă încă mai încet.

Auzisem acasă discuții pe care nu le înțelesesem. Mama voia să se facă ceva în legătură poate cu Sadie și cu mașina care o lovise, dar tata îi spusese să-o lase baltă. Nu ne amestecăm noi în treburile orașului, spusese. Nici măcar nu încercasem să înțeleg, pentru că încercam să nu mă gândesc deloc la Sadie, și cu atât mai puțin la faptul că era moartă. Când îmi dădusem seama că mergeam acasă la Sadie îmi dorisem să nu fi venit, dar nu văzusem nici un alt mod de a scăpa decât să mă comport absolut josnic.

Acum, după izbucnirea femeii aceleia în vârstă, mi se părea că puteam să ne întoarcem cu spatele și să plecăm acasă. N-ar fi trebuit niciodată să recunosc adevărul, anume că, de fapt, mi-era cumplit de teamă de orice trup neînsuflețit.

Exact în clipa când mă gândeam la varianta aceasta, le-am auzit pe mama și pe femeia cu care părea acum să comploteze vorbind despre lucrul cel mai rău.

Să mergem s-o vedem pe Sadie.

Da, spunea mama. Sigur că trebuie s-o vedem.

Pe Sadie moartă.

Îmi ținusem ochii în cea mai mare parte plecați și-i văzusem mai mult pe băieții aceia care erau abia puțin mai înalți ca mine și pe cei doi bătrâni care ședeau. Dar acum mama mă luase de mână și mă ducea într-o altă direcție.

În încăpere fusese în tot timpul acesta un sicriu, dar eu crezusem că era altceva. Din cauza lipsei de experiență, nu știam exact cum arăta un sicriu. Obiectul acesta de care ne apropiam ar fi putut să fie un raft pentru flori sau un pian închis.

Poate că oamenii din jurul lui îi mascaseră cumva adevăratele dimensiuni, și forma, și scopul. Dar acum, oamenii aceștia ne făceau loc cu respect, și mama vorbi cu o voce nouă, foarte înceată.

–Vino! îmi spuse, iar mie blândețea ei îmi sună odioasă, triumfătoare.

Se aplecă să mă privească în față, ca să mă împiedice – am fost sigură de asta – să fac ceea ce tocmai îmi venise în minte să fac, adică să-mi țin ochii strâns închiși. Apoi își luă privirea de la mine, dar îmi păstră mâna făcută pumn într-a ei. Am reușit totuși să-mi cobor pleoapele de îndată ce ea și-a luat ochii de la mine, dar nu i-am închis de tot, de teamă să nu mă împiedic

sau să nu mă împingă cineva în vreun loc unde n-aș fi vrut să ajung. Vedeam doar, tulbure, florile țepene și luciul lemnului lustruit.

Apoi am auzit-o pe mama fornăind și am simțit-o că mă trage de acolo. Geanta i se deschise cu un mic pocnet. Trebui să-și vâre mâna acolo, așa că strânsoarea îi slăbi, și eu am reușit să mă eliberez din mâna ei. Plângea. Faptul că se concentra asupra propriilor lacrimi și smiorcăieli mă eliberase.

M-am uitat drept în sicriu și am văzut-o pe Sadie.

Fața și gâtul ei nu avuseseră de suferit de pe urma accidentului, dar eu n-am văzut toate astea imediat. Am avut doar impresia generală că nu era nimic atât de rău la ea cum mă temusem că va fi. Am închis repede ochii, dar m-am trezit că nu puteam să mă abțin și a trebuit să mă uit încă o dată. Mai întâi la pernuța galbenă așezată sub ceafa ei, care reușea să-i acopere gâtul, bărbia și obrazul pe care i-l puteam vedea. Ideea era să mă uit la o parte mică din ea, apoi să mă întorc la pernuță, iar data următoare să reușesc să văd un pic mai mult din ceea ce nu mă speria. Și apoi pe Sadie, întreagă – sau cel puțin tot ce puteam vedea de pe o latură.

Ceva se mișcă atunci. Am văzut cum pleoapa ei de pe partea mea se mișcă. Nu se deschidea, nici măcar nu se întredeschidea sau ceva asemănător, ci se ridica doar foarte foarte puțin, așa încât, dacă ai fi fost ea, dacă ai fi fost înăuntrul ei, să poți vedea afară printre gene. Poate doar ca să distingi ce era luminos și ce era întunecat.

N-am fost surprinsă și nici speriată câtuși de puțin. Imaginea aceasta se potrivi brusc cu tot ce știam despre Sadie și de asemenea, cine știe de ce, cu . Și nici nu mi-a trecut prin cap să atrag atenția altcuiva asupra a ceea ce se întâmpla, pentru că nu era menit lor, era numai pentru mine.

Mama mă luase din nou de mână și spuse că puteam să plecăm. Urmă din nou un schimb de replici, dar, cât ai bate din palme, cum mi s-a părut mie, ne-am trezit afară.

– Bravo! spuse mama. Îmi strânse mâna și adăugă: Gata, s-a terminat!

Trebui să se oprească și să schimbe câteva cuvinte cu o altă persoană care se pregătea să plece. Apoi am urcat în mașină și am plecat spre casă. Aveam impresia că ar fi vrut să spun ceva, sau poate chiar să-i spun ei ceva, dar am tăcut.

N-am mai avut niciodată vreo viziune de soiul acela, și de fapt imaginea lui Sadie a pălit destul de repede din mintea mea, din cauza șocului școlii, unde am învățat, cine știe cum, să mă descurc, amestecând în mod bizar o spaimă de moarte cu o atitudine ostentativă. De fapt, o parte din importanța lui Sadie pălise încă în acea primă săptămână din septembrie când ne spusese că acum trebuia să stea acasă, să aibă grijă de mama și de tatăl ei, așa că nu avea să mai lucreze la noi.

Și apoi mama aflase că lucra la lăptărie.

Și totuși, multă vreme de atunci încolo, când mă gândeam la ea, nu puneam niciodată la îndoială ceea ce credeam că mi se arătase. Încă foarte târziu după aceea, într-o vreme când nu eram interesată de nici un fel de manifestări supranaturale, aveam încă în minte ideea că așa ceva se petrecuse cu adevărat. Crezusem pur și simplu imediat, în felul în care poți să crezi și de fapt să-ți amintești că ai avut cândva alți dinți, acum dispăruți, și totuși nu mai puțin reali. Până când, într-o zi, pe vremea când eram poate deja adolescentă, mi-am dat seama, cu un fel de gol tulbure, abia simțit, în stomac, că nu mai credeam.

ABBYY PDF Transformer+
Click here to buy
www.ABBYY.com

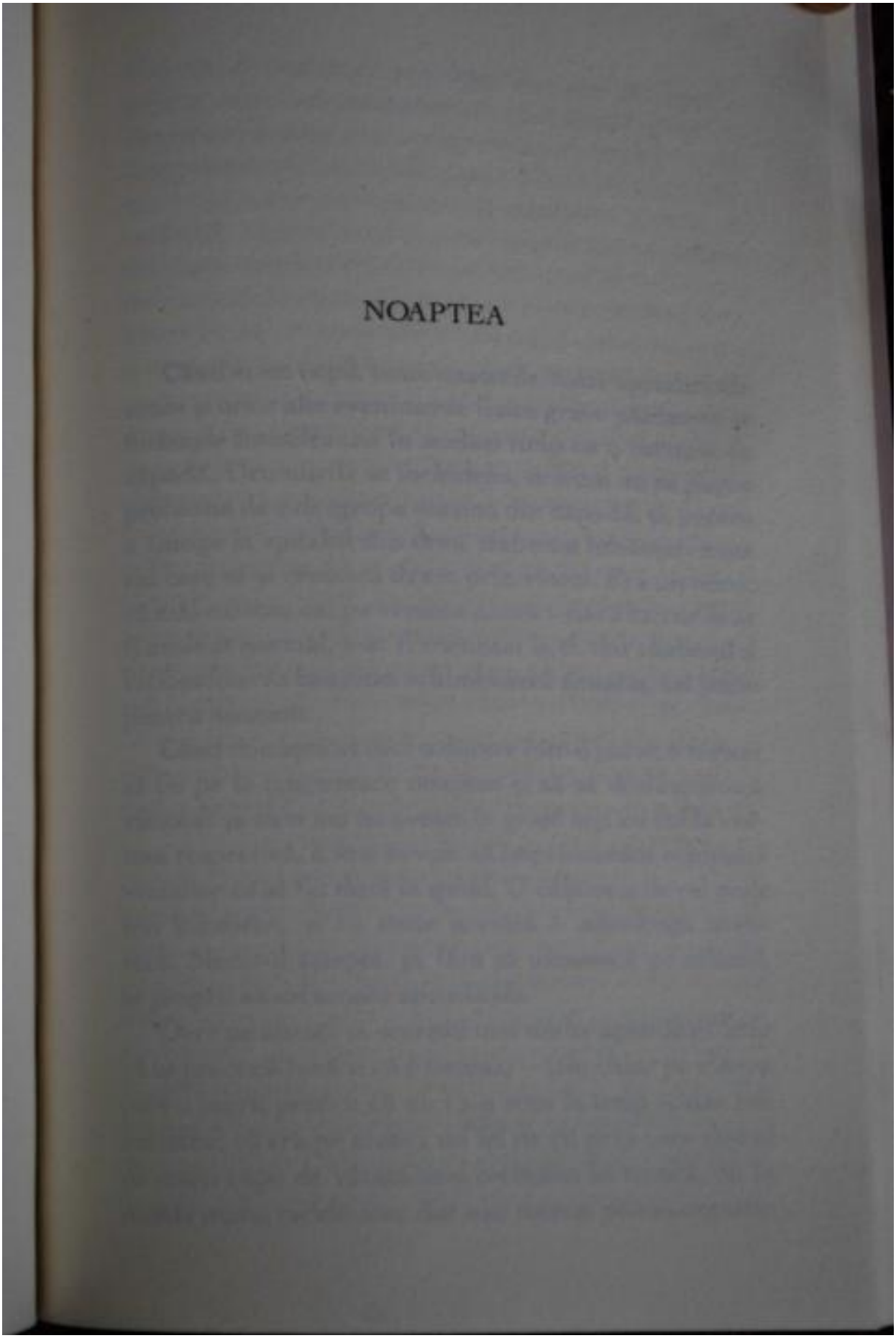

NOAPTEA

Când eram copil, toate nașterile, toate apendicitele acute și orice alte evenimente fizice grave păreau să se întâmple întotdeauna în același timp cu o furtună de zăpadă. Drumurile se închideau, oricum nu se punea problema de a dezgropa mașina din zăpadă, și, pentru a ajunge la spitalul din oraș, trebuiau înhămați niște cai care să-și croiască drum prin viscol. Era un noroc că mai existau cai pe vremea aceea – dacă lucrurile ar fi evoluat normal, s-ar fi renunțat la ei, dar războiul și raționalizarea benzinei schimbaseră situația, cel puțin pentru moment.

Când m-a apucat deci o durere într-o parte, a trebuit să fie pe la unsprezece noaptea și să se dezlănțuiască viscolul, și, cum noi nu aveam în grajd nici un cal la vremea respectivă, a fost nevoie să împrumutăm echipajul vecinilor ca să fiu dusă la spital. O călătorie de cel mult trei kilometri, și cu toate acestea o adevărată aventură. Medicul aștepta, și, fără să uimească pe nimeni, se pregăti să-mi scoată apendicele.

Oare pe atunci se scoteau mai multe apendice? Știu că se practică încă și că e necesar – știu chiar pe cineva care a murit pentru că nu i s-a scos la timp –, dar îmi amintesc că era pe atunci un fel de rit prin care destul de mulți copii de vârsta mea trebuiau să treacă, nu în număr mare, nicidecum, dar nici tocmai pe neașteptate,

și poate nu chiar cu neplăcere, pentru că îți oferea o pauză de școală și un anumit statut – te însemna, pentru scurtă vreme, cu pecetea naturii noastre muritoare, într-un moment din viață când lucrul acesta putea fi o sursă de satisfacție.

Așa că am zăcut câteva zile, ușurată de apendice, privind pe fereastra spitalului la zăpada care se cernea grav printr-un pâlc de brazi. Nu cred că mi-a trecut vreodată prin cap să mă întreb cum avea să plătească tatăl meu pentru această distincție. (Cred că a trebuit să dea o parcelă de pădure pe care o păstrase când vânduse ferma tatălui său. Probabil atunci sperase s-o folosească la un moment dat pentru a pune capcane sau pentru arțari de sirop. Sau poate că simțise o nostalgie despre care nu putea vorbi.)

Apoi m-am întors la școală și m-am simțit bine să fiu scutită de orele de sport mai mult decât a fost necesar. Și, într-o sâmbătă dimineață, când eu și mama eram singure la bucătărie, ea îmi spuse că la spital îmi fusese extras apendicele, exact așa cum îmi imaginasem, dar că acela nu fusese singurul lucru extras. Doctorul găsise cu cale s-o scoată, dacă tot făcuse tăietura, căci cel mai tare îl îngrijorase tumora. O tumoră, spuse mama, de mărimea unui ou de curcan.

Dar nu te speria, adăugă, acum totul s-a terminat.

Ideea de cancer nu mi-a trecut nici o clipă prin cap și nici ea n-a pomenit-o vreodată. Astăzi nu cred că s-ar putea face o asemenea descoperire fără vreun fel de investigație, fără o încercare de a testa dacă e sau nu cancer. Tumoră benignă sau malignă, am vrea să știm imediat. Singurul mod în care îmi pot explica faptul că noi n-am vorbit despre asta este că asupra cuvântului aceluia trebuie să fi fost coborât un văl protector similar cu cel care învăluia ideea de sex.

Mai rău. Sexul era dezgustător, dar în el trebuia să existe un soi de recompensă – noi într-adevăr am știut că există, deși mamele noastre n-au cunoscut-o –, în timp ce chiar și numai cuvântul „cancer" te ducea cu gândul la o creatură întunecată, puturoasă, putridă, la care nu te-ai fi uitat nici măcar atunci când o dădeai deoparte cu piciorul.

Așa că nu am întrebat, și nu mi s-a spus, și pot numai să bănuiesc că tumora fusese benignă sau că a fost eliminată cu foarte mare pricepere, căci iată-mă încă vie până în ziua de azi. Și atât de puțin mă gândesc la ea, încât toată viața mea, când mi s-a cerut să enumăr ce operații am făcut, am spus sau am scris automat numai „apendicită".

Conversația aceasta cu mama trebuie să fi avut loc în jurul Paștelui, când toate viscolele și mormanele de zăpadă dispăruseră, când pâraiele se năpusteau înspumate, luând cu ele tot ce le ieșea în cale, iar insolenta vară se întrezărea deja la orizont. Clima noastră nu se ținea de fleacuri și nu avea milă.

Am terminat școala pe căldura începutului de iunie, căci luasem note suficient de bune ca să nu mai fie nevoie să dau examenele finale. Eram în formă, făceam treabă în gospodărie, citeam cărți, ca de obicei, nimeni nu știa că de fapt cu mine se petrece ceva.

Trebuie să descriu acum felul cum dormeam în camera ocupată de mine și de sora mea. Era un dormitor mic, în care nu încăpeau două paturi de o persoană unul lângă altul, așa că soluția fuseseră paturile suprapuse, dotate cu o scară pentru cea care urca să doarmă sus. Și aceea eram eu. Pe vremea când fusesem mai mică și mai tentată să-i necăjesc pe alții, ridicam colțul saltelei subțiri și o amenințam pe sora mea, care zăcea neajutorată în patul de dedesubt, că o scuip. Bineînțeles

ABBYY PDF Transformer+ Click here to buy www.ABBYY.com

că ea, Catherine, nu era tocmai neajutorată. Se putea ascunde sub pături, dar jocul meu era să o urmăresc până când nevoia de aer sau curiozitatea o făceau să scoată capul și în momentul acela s-o scuip sau să mă prefac că o scuip în față, înfuriind-o.

Eram acum, cu siguranță, prea mare pentru asemenea prostii. Sora mea avea nouă ani, iar eu, paisprezece. Relația dintre noi a fost întotdeauna tulburată. Atunci când n-o chinuiam, când n-o tachinam în cel mai stupid mod cu putință, adoptam rolul de consilier sofisticat sau de povestitor care-i băga spaima-n oase. O îmbrăcam frumos cu o parte din hainele vechi care fuseseră puse deoparte în cufărul de zestre al mamei, căci erau de prea bună calitate ca să poată fi tăiate pentru a face cuverturi și prea demodate ca să mai poată fi purtate. Îi dădeam pe față cu vechiul roșu de obraz și vechea pudră a mamei, deja solidificate, și îi spuneam cât de frumos arată. Era frumoasă, fără îndoială, deși machiajul aplicat de mine o făcea să arate ca o păpușă străină, vag înspăimântătoare.

Nu vreau să spun că dețineam complet controlul asupra ei și nici măcar că viețile noastre se împleteau tot timpul. Ea își avea propriile prietene, propriile jocuri, care gravitau mai degrabă către gospodărie decât către spectacol. Păpușile erau scoase la plimbare în cărucioare de jucărie, alteori în locul păpușilor erau gătite și plimbate păpuși, întotdeauna disperate să scape de acolo. Erau de asemenea jocuri în care cineva făcea pe profesoara și avea voie să le plesnească pe celelalte peste încheieturi și să le silească să simuleze plânsul pentru tot felul de mici delicte și gesturi stupide.

În luna iunie, așa cum am spus, eram deja scăpată de școală și lăsată de capul meu, așa cum nu-mi amintesc să mai fi fost în vreo altă perioadă a copilăriei.

Făceam câte ceva în gospodărie, dar mama trebuie să fi fost suficient de sănătoasă încă la vremea aceea ca să se ocupe de majoritatea treburilor. Sau poate că aveam destui bani pe atunci ca să angajăm ceea ce mama numea o servantă, deși tot restul lumii spunea fată în casă. Nu-mi amintesc în nici un caz să fi trebuit să mă ocup de vreuna dintre sarcinile care aveau să se adune în contul meu în verile care au urmat, când m-am străduit de bunăvoie să păstrez o aparență de decență în casă. Misteriosul ou de curcan părea să-mi fi acordat un oarecare statut de invalidă, așa încât, o parte din timp, puteam să mă plimb ca un vizitator.

Deși nu visam nimic imposibil. Nimănui în familia noastră nu i s-ar fi îngăduit așa ceva. Totul era lăuntric – sentimentul acela de inutilitate și de stranietate pe care îl aveam. Și nu o inutilitate continuă. Îmi amintesc cum mă așezam pe vine să subțiez morcovii încă mărunți, așa cum trebuia să facem în fiecare primăvară pentru ca rădăcina să poată crește până la o dimensiune decentă, bună de mâncat.

Probabil era doar faptul că nu aveam ceva de făcut în fiecare moment al zilei, așa cum s-a întâmplat în verile de dinainte și în cele de după.

Poate că acesta a fost motivul pentru care a început să-mi fie greu să adorm. La început cred că asta a însemnat că zăceam cu ochii larg deschiși până pe la miezul nopții și mă minunam de cât sunt de trează, când tot restul casei dormea. Citeam, oboseam ca întotdeauna, stingeam lumina și așteptam. Nimeni nu mă striga mai devreme, spunându-mi să închid veioza și să merg la culcare. Pentru prima dată în viață (și asta trebuie să fi însemnat de asemenea un statut special), eram lăsată să hotărăsc singură în privința asta.

ABBYY PDF Transformer+ Click here to buy www.ABBYY.com

Dura un timp până când casa se schimba de la lumina zilei și de la luminile din gospodărie, aprinse târziu seara. Lăsând în urmă zăngănitul general al lucrurilor care trebuiau făcute, agățate la locurile lor, terminate, casa devenea un loc mai straniu, în care oamenii și munca de zi cu zi care le rânduia viețile se estompau până la dispariție, întrebuințările pe care le dădeau tuturor obiectelor din jur se estompau și ele, toată mobila se retrăgea în sine însăși și înceta să existe pentru că nimeni nu-i mai dădea nici o atenție.

S-ar putea crede că era un fel de eliberare. Și, la început, poate că a fost. Libertatea. Stranietatea. Dar, pe măsură ce se prelungea, se înstăpânea peste tot până când se preschimba în revărsatul zilei, neputința aceasta de a adormi mă tulbura tot mai mult. Am început să spun rime pentru copii, apoi poezii adevărate, mai întâi în încercarea de a-mi adormi conștiința, dar apoi prea puțin din proprie inițiativă. Activitatea părea să-și râdă de mine. Îmi râdeam de mine însămi, iar vorbele mi se transformau în absurdități, într-un delir stupid și aleatoriu.

Nu eram eu însămi.

Auzisem expresia asta, folosită despre alții, când și când toată viața, fără să mă gândesc ce putea să însemne.

Cine te crezi deci?

Auzisem și asta, fără să-i asociez vreo nuanță de amenințare reală, luând-o doar drept un soi de împunsătură obișnuită.

Mai gândește-te.

La ora aceea nu mai căutam somnul. Știam că somnul – somnul pur și simplu – avea prea puține șanse să vină. Poate că nici nu era de dorit. Ceva mă lua în stăpânire, și era treaba mea, speranța mea să mă împotrivesc.

Mă ducea mintea s-o fac, dar abia la limită, după cum se părea. Orice ar fi fost, acel ceva încerca să mă pună să fac anumite lucruri, nu neapărat dintr-un motiv anume, ci numai ca să vadă dacă erau posibile. Îmi declara că motivele nu erau necesare.

Nu era necesar decât să cedezi. Ce ciudat! Nu din dorință de răzbunare sau din orice alt motiv normal, ci pur și simplu pentru că te gândiseși la ceva.

Și mă gândeam într-adevăr la ceva. Cu cât mai tare îmi alungam gândul din minte, cu atât mai intens revenea. Fără dorință de răzbunare, fără ură – după cum am spus, fără vreun alt motiv decât că un fel de gând adânc și glacial, care abia dacă era un impuls, o nevoie, mai degrabă o stare de contemplație, putea să pună stăpânire pe mine. Nu aveam voie nici să mă gândesc la el, dar mă gândeam.

Gândul acela îmi rămânea acolo, suspendat în minte.

Gândul că aș fi putut-o sugruma pe sora mea mai mică, adormită în patul de sub mine și pe care o iubeam mai mult decât pe oricine altcineva pe lume.

Și aș fi putut s-o fac nu din gelozie, din răutate sau de furie, ci împinsă de nebunia aceea care putea să zacă întinsă chiar lângă mine, în noapte. Nu o nebunie sălbatică, ci una aproape în joacă. O sugestie leneșă, somnoroasă, malițioasă, care părea să aștepte acolo de multă vreme.

Și care putea să-mi spună „de ce nu?". De ce să nu încerci ce e mai rău?

Ce e mai rău. Aici, în spațiul cel mai familiar, în camera unde ne culcaserăm toată viața noastră și unde ne simțiserăm în cea mai mare siguranță. Aș fi făcut-o fără un motiv pe care eu sau oricine altcineva să-l poată înțelege, doar fără să mă pot stăpâni.

Soluția era să mă scol, să plec din camera aceea și să ies din casă. Am coborât fusteiele scării și n-am aruncat nici măcar o singură privire către sora mea adormită. Apoi am luat-o încet în jos pe scări, fără să aud vreo mișcare în casă, până în bucătărie, unde totul îmi era atât de cunoscut încât puteam să-mi găsesc drumul fără lumină. Ușa de la bucătărie nu era cu adevărat încuiată – nici măcar nu sunt sigură că aveam o cheie la ea. Sub mânerul ei rotund era împins un scaun, așa încât oricine ar fi încercat să intre ar fi făcut gălăgie mare. Dacă-l dădeai la o parte încet, cu grijă, puteai să nu faci nici un zgomot.

După prima noapte am fost în stare să mă mișc ușor, aproape fără sincope, așa încât mi se părea că reușeam să ajung afară în câteva secunde.

Bineînțeles că nu existau stâlpi de iluminat – eram prea departe de oraș.

Totul era mai mare. Copacilor din jurul casei le spuneam întotdeauna pe nume – fagul, ulmul, stejarul, despre arțari se vorbea întotdeauna la plural, nediferențiat, pentru că erau un pâlc. Acum erau toți negri ca smoala. La fel tufa de liliac alb (rămasă fără flori) și tufa de liliac mov – cărora le spuneam uneori copăcei, pentru că se înălțaseră prea mult.

Cu peluzele din fața și din spatele casei, și de pe laturi mi-era ușor să mă acomodez, pentru că le tunsesem eu însămi cu ideea de a da casei o aură de onorabilitate urbană.

Latura de est a casei și cea de vest dădeau spre două lumi diferite – sau mie așa mi se părea. Partea de est era partea cu orașul, deși nu se zărea nici urmă de oraș. La mai puțin de trei kilometri depărtare se aflau deja case aliniate, cu stâlpi de iluminat și apă curentă. Și, deși am spus că nimic din toate acestea

nu se putea vedea, nu sunt de fapt sigură că, dacă ai fi scrutat orizontul în partea aceea, n-ai fi reușit totuși să distingi o vagă licărire.

Spre vest, cotul alungit al râului, câmpul, copacii și apusul nu erau întrerupte de nimic. N-aveau nimic de-a face cu oamenii, în mintea mea, sau cu viața obișnuită, niciodată.

Umblam dintr-o parte într-alta, mai întâi aproape de casă, apoi aventurându-mă ici și colo, pe măsură ce mă bizuiam mai mult pe vederea mea și deveneam mai sigură că n-am să dau peste mânerul pompei de apă sau peste piedestalul care susținea stâlpul cu funia de rufe. Păsările începeau să se foiască și apoi să cânte – ca și cum fiecare dintre ele s-ar fi gândit la asta separat, acolo sus în copaci. Se trezeau mult mai devreme decât mi-aș fi imaginat vreodată. Dar, la scurtă vreme după cântecele acelea cele mai timpurii, cerul începea să se albească ușor. Și deodată mă simțeam copleșită de somnolență. Intram în casă, unde totul era brusc întunecat, și, cu foarte mare grijă și fără nici un zgomot, așezam scaunul înclinat sub mâner, exact așa cum fusese, și mă duceam sus în liniște, trecând de uși și de praguri cu toată precauția necesară, deși păream pe jumătate adormită. Cădeam cu capul în pernă și mă trezeam târziu – târziu în casa noastră însemnând ora opt dimineața.

Atunci îmi aminteam totul, dar era atât de absurd – răul acela era atât de absurd –, încât scăpam de el destul de ușor. Fratele și sora mea erau deja la școală la ora aceea, dar castroanele lor stăteau încă pe masă, cu câțiva fulgi de orez expandat plutind în restul de lapte nebăut.

Absurd.

Când sora mea se întorcea de la școală ne dădeam în hamac, fiecare întinsă la un capăt.

De fapt, în hamacul acela îmi petreceam mare parte din zi, lucru care poate explica faptul că nu dormeam nopțile. Și, pentru că nu vorbeam despre problemele mele nocturne, nimeni nu mi-a dat sugestia foarte simplă că ar fi fost mai bine să fac mai multă mișcare în timpul zilei.

Noaptea, necazurile reîncepeau, bineînțeles. Demonii mă pândeau din nou. Curând, mi-a fost limpede că trebuia să mă scol și să-mi părăsesc patul fără să mă mai prefac că lucrurile aveau să se îndrepte și că puteam de fapt să adorm dacă încercam suficient de tare. Mă strecuram prin casă tot atât de atent ca și înainte. Am devenit capabilă să mă orientez mai bine în jur. Chiar și interiorul camerelor mi-era mai vizibil și în același timp mai straniu. Distingeam tavanul bucătăriei în lambă și uluc, instalat atunci când fusese construită casa, poate cu o sută de ani înainte, și cadrul ferestrei dinspre nord ros într-o parte de un câine care fusese închis în casă într-o noapte, cu mult înainte ca eu să mă fi născut. Îmi aminteam ceea ce uitasem complet – că avusesem cândva o cutie cu nisip, amplasată în curte în așa fel încât mama să mă poată urmări pe fereastra aceea dinspre nord. Acum în locul ei creștea o tufă mare, lățită peste măsură, de floarea-miresei, și afară abia dacă mai vedeai.

În zidul de est al casei nu erau ferestre, dar era o ușă care se deschidea spre o mică prispă, de unde întindeam rufele grele abia spălate și le trăgeam înapoi când erau uscate, mirosind proaspăt și sărbătoresc, de la cearșafuri albe până la salopete grele, închise la culoare.

Uneori în plimbările mele nocturne mă opream la prispa aceea. Nu mă așezam niciodată, dar faptul că mă uitam spre oraș mă făcea să mă simt mai bine, poate

Nr. inv. 246171

doar pentru că-i trăgeam în piept aerul rațional și echilibrat. Toți oamenii aceia care în curând se sculau, care-și aveau prăvăliile lor unde să se ducă, ușile lor de descuiat, sticlele de lapte de luat din prag, treburile care-i țineau ocupați.

Într-o noapte – nu pot să spun dacă era a douăzecea, sau a douăsprezecea, sau doar a opta sau noua de când începusem să mă ridic din pat și să mă plimb –, am avut sentimentul – prea târziu ca să-mi pot schimba pasul – că era cineva după colț. Cineva aștepta acolo, și eu nu mai puteam decât să pășesc exact înspre el. Dacă m-aș fi întors, aș fi fost prinsă, și ar fi fost mai rău decât să-l înfrunt din față.

Cine era? Nimeni altul decât tatăl meu. Ședea pe prispă, uitându-se și el spre oraș și spre lumina aceea tulbure, improbabilă. Era îmbrăcat în hainele de zi – pantaloni de lucru închiși la culoare, prima treaptă sub salopetă, o cămașă aspră, de culoare închisă, și ghete. Fuma o țigară. Și-o rulase singur, bineînțeles. Poate fumul de țigară îmi semnalase prezența altcuiva, deși e posibil ca în zilele acelea mirosul fumului de tutun să fi plutit peste tot, înăuntru și afară, așa încât n-aveai cum să-l mai simți.

Tata îmi spuse bună dimineața, într-un fel care ar fi putut părea firesc, doar că nu era nimic firesc aici. În familia noastră nu eram obișnuiți să ne adresăm asemenea saluturi. Nu era nimic ostil în asta – bănuiesc că erau pur și simplu considerate inutile, din moment ce ne vedeam cu toții, cu întreruperile de rigoare, toată ziua.

I-am răspuns și eu bună dimineața. Și trebuie să fi fost cu adevărat spre revărsat de zi, căci tatăl meu n-ar fi fost altfel îmbrăcat ca pentru o zi de muncă. Poate că cerul începuse să albească, dar undeva ascuns între

copacii deși. Păsările cântau și ele. Mă deprinsesem să mă întorc în pat din ce în ce mai târziu, deși nu mă mai simțeam atât de bine când urcam înapoi ca la început. Spiritele care invadau cândva numai dormitorul, paturile suprapuse, începuseră să se instaleze în toate colțurile casei.

Acum, că mă gândesc la asta, de ce oare tata nu era în salopetă? Se îmbrăcase ca și cum avea să se ducă în oraș cu treabă la prima oră.

N-aș fi putut să mă mai plimb, pierdusem brusc cadența pașilor de până atunci.

– Nu poți să dormi? spuse tata.

Primul meu impuls a fost să răspund „nu", dar apoi m-am gândit că era dificil să explic că mă plimbam pur și simplu, așa că am spus „da".

El observă că așa se întâmpla de multe ori în nopțile de vară.

– Te duci la culcare obosit mort și apoi, chiar când crezi că adormi, te pomenești că ești perfect treaz. Nu-i așa?

Am spus că da.

Și mi-am dat seama că nu mă auzise sculându-mă și umblând în jurul casei numai în noaptea aceea. Un om care avea vite în bătătură, care își ținea toți banii câștigați, atâția câți erau ei, acolo în casă, care păstra un pistol în sertarul biroului, era cu siguranță deșteptat de cel mai ușor pas pe scară și de cea mai neauzită răsucire a unui mâner.

Nu știu exact încotro voia el să îndrepte conversația atunci, despre neputința mea de a dormi. Părea s-o fi declarat o pacoste, dar asta avea să fie tot? Eu cu siguranță nu intenționam să-i spun mai mult. Dacă el ar fi dat chiar și cel mai mic semn că știa că aveam ceva de spus, dacă ar fi făcut fie și cea mai mică aluzie

la faptul că venise aici ca să mă asculte, nu cred că ar fi scos nimic de la mine. A trebuit să rup tăcerea din proprie inițiativă, spunând că nu pot dormi. Că trebuia să mă dau jos din pat și să mă plimb.

De ce?

Nu știam.

Nu aveam coșmaruri?

Nu.

–Ce întrebare stupidă! spuse el. Nimeni nu s-ar da jos din pat de vise frumoase.

Mă lăsă să aștept să continui singură, nu mă întrebă nimic. Am vrut să bat în retragere, dar am continuat să vorbesc. Am mărturisit adevărul cu numai câteva schimbări insignifiante.

Am vorbit despre sora mea și am spus că mă temeam să nu-i fac vreun rău. Credeam că asta are să fie de ajuns, că el avea să înțeleagă destul din ceea ce aveam în minte.

–Mă tem să n-o sugrum, am spus apoi.

Nu m-am putut abține, până la urmă.

Acum nu mai puteam să-mi iau vorbele înapoi. Nu puteam să redevin cea care fusesem înainte.

Tata auzise. Auzise că mă credeam în stare să o strâng de gât pe micuța Catherine în somn, fără nici un motiv.

–Aha, făcu el.

Apoi îmi zise să nu-mi fac griji. Oamenii aveau uneori asemenea gânduri.

O spuse foarte serios și fără nici un fel de panică în voce sau de surprindere. Oamenii au gânduri de felul ăsta sau temeri, dacă vrei, dar n-ai de ce să-ți faci griji, de fapt, nu mai mult decât din cauza unui vis, s-ar zice.

Nu mi-a spus, anume, că nu exista riscul să-mi pun gândul în practică. Părea mai degrabă să creadă

de la sine înțeles că așa ceva nu s-ar fi putut întâmpla. Era un efect al eterului, spuse el, chestia aia care ți se dădea la spital. N-avea mai multă semnificație decât un vis. Nu se putea întâmpla, la fel cum un meteor nu ne putea lovi casa (bineînțeles că putea, dar probabilitatea unui asemenea eveniment îl trecea din start în categoria celor imposibile).

Nu mă învinui însă că mă gândisem la asta. Nu e nimic deosebit, asta a spus.

Erau alte lucruri pe care ar fi putut să le spună. Ar fi putut să mă chestioneze mai departe în legătură cu atitudinea mea față de sora mea cea mică sau cu nemulțumirile mele generale față de viață. Dacă așa ceva s-ar întâmpla azi, poate că mi-ar fi făcut o programare la un psihiatru. (Cred că asta aș fi făcut eu pentru un copil, o generație mai târziu și cu un salariu în plus.)

Dar ceea ce a făcut el a funcționat la fel de bine. M-a tras înapoi, fără să mă ridiculizeze și fără să se sperie, în lumea în care trăiam.

Oamenii au gânduri pe care ar prefera să nu le aibă. Se întâmplă în viață.

Astăzi, dacă ești părinte și trăiești suficient de mult timp, descoperi că ai făcut greșeli pe care nu ți-ai bătut capul să le afli, pe lângă cele pe care le știi foarte bine. Asta te face să te smerești cumva, uneori să fii dezgustat de tine însuți. Nu cred că tatăl meu simțea ceva din toate astea. Știu sigur că, dacă l-aș fi acuzat vreodată că folosise pe spinarea mea cureaua de ascuțit briciul sau pe cea de pantaloni, el mi-ar fi spus poate ceva de genul îți place, nu-ți place, asta e. Iar bătăile acelea, deci, ar fi rămas în mintea lui, dacă ar fi rămas, doar ca un mod necesar și potrivit de a înfrâna pretențiile unui copil cu gura prea mare că ar putea să facă el legea în casă.

– Te credeai prea deșteaptă, ar fi fost poate motivul pe care mi l-ar fi dat pentru pedepse, și într-adevăr, așa ceva auzeam des pe vremea aceea, când deșteptăciunea era un copil împielițat căruia trebuia să-i scoți impertinența pe nas. Altfel risca să crească mare cu ideea că era deștept. Sau deșteaptă, după caz.

Dar, în dimineața aceea care stătea să înceapă, tata mi-a dat exact ceea ce aveam nevoie să aud și ceea ce aveam să uit, de altfel, destul de curând.

Mă gândesc că poate purta hainele mai bune de lucru pentru că avea stabilită o întâlnire la bancă, unde urma să afle, fără să se mai mire, că împrumutul lui nu mai putea fi prelungit. Își dăduse toată silința, dar piața n-avea să se schimbe radical, și el trebuia să găsească un nou mod de a ne întreține și de a plăti în același timp datoriile pe care le strânsesem. Sau poate aflase că faptul că mamei îi tremurau mâinile avea un nume și că lucrurile n-aveau să se oprească aici. Sau că era îndrăgostit de o femeie imposibilă.

Nu contează. De atunci încolo am putut să dorm.

ABBYY PDF Transformer+
Click here to buy
www.ABBYY.com

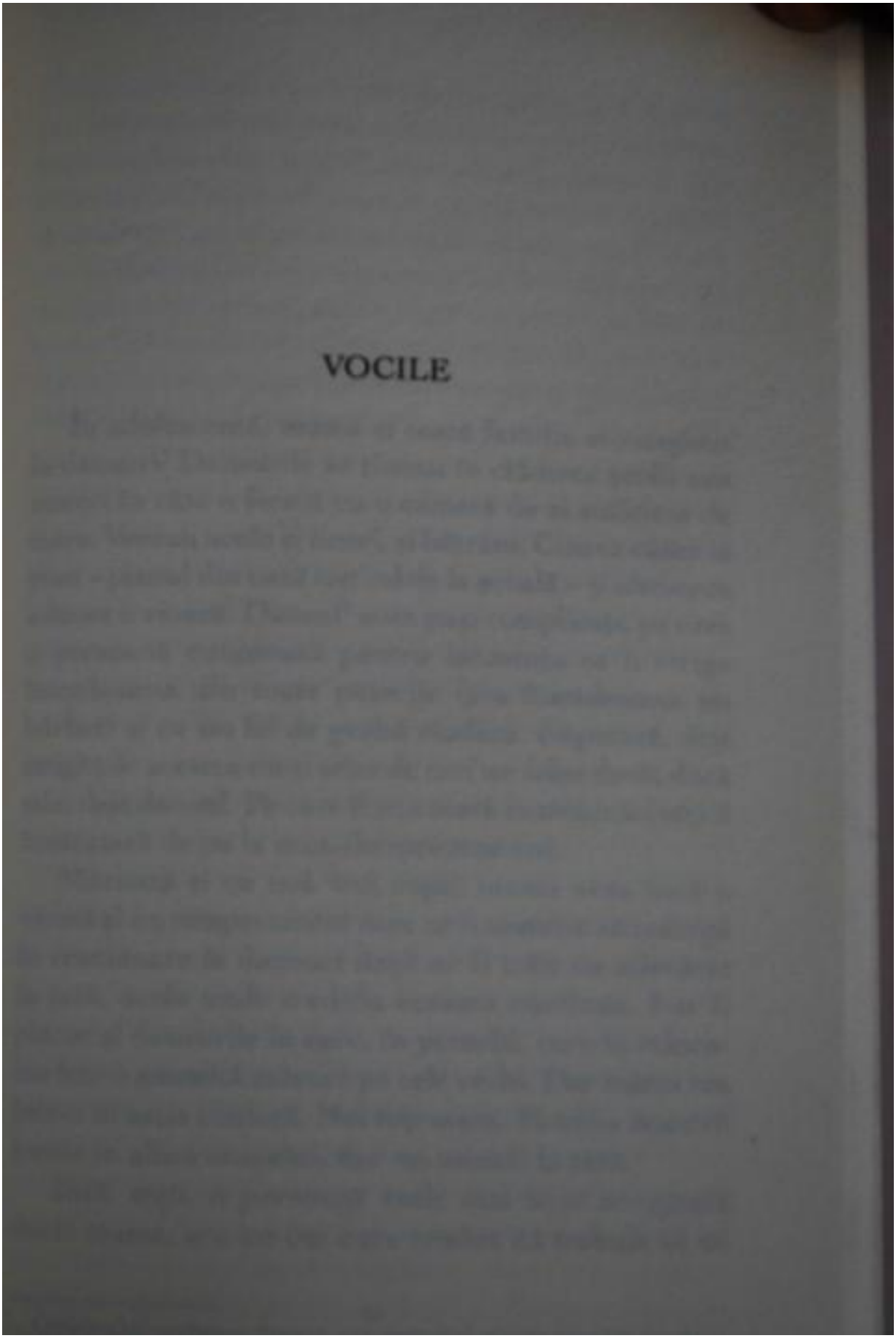

ABBYY PDF Transformer+
Click here to buy
www.ABBYY.com

În adolescență, mama și toată familia ei mergeau la dansuri. Dansurile se țineau în clădirea școlii sau uneori în câte o fermă cu o cameră de zi suficient de mare. Veneau acolo și tineri, și bătrâni. Cineva cânta la pian – pianul din casă sau cel de la școală – și altcineva aducea o vioară. Dansul[1] avea pași complicați, pe care o persoană cunoscută pentru iscusința sa îi striga întotdeauna din toate puterile (era întotdeauna un bărbat) și cu un fel de grabă ciudată, disperată, deși strigătele acestea nu-ți erau de nici un folos decât dacă știai deja dansul. Pe care îl știa toată lumea, căci toți îl învățaseră de pe la zece-doisprezece ani.

Măritată și cu noi, trei copii, mama avea încă o vârstă și un temperament care ar fi ajutat-o să meargă în continuare la dansuri dacă ar fi trăit cu adevărat la țară, acolo unde tradiția aceasta continua. I-ar fi plăcut și dansurile în cerc, în perechi, care le înlocuiau într-o anumită măsură pe cele vechi. Dar mama era într-o situație ciudată. Noi toți eram. Familia noastră locuia în afara orașului, dar nu tocmai la țară.

Tatăl meu, o persoană mult mai ușor acceptată decât mama, era un om care credea că trebuie să iei

---

[1] Originalul vorbește despre așa-numitul *square dancing*, un dans de tip country (n.tr.)

ceea ce ți se oferă. Mama nu. Ea își depășise condiția de fată de la țară și devenise învățătoare, dar asta nu-i era de ajuns, nu-i oferise poziția pe care ar fi vrut s-o aibă sau prietenele pe care ar fi vrut să și le facă în oraș. Poate pentru că nu locuia acolo unde trebuia și nu avea destui bani, dar oricum n-ar fi fost de ajuns. Mama știa să joace euchre, dar nu bridge. Imaginea unei femei fumând i se părea un afront. Cred că oamenii o considerau prea voluntară și prea prețioasă. Folosea cuvinte de genul „aleatoriu" și „neîndoielnic". Suna ca și cum ar fi crescut undeva într-o familie ciudată, care vorbea întotdeauna așa. Iar ea nu crescuse. Familia ei nu vorbea așa. La fermele lor, mătușile și unchii mei vorbeau la fel ca toată lumea. Și nici ei nu o plăceau prea mult.

Nu vreau să spun că își petrecea tot timpul visând ca lucrurile să fie altfel decât erau. Ca orice altă femeie care trebuia să tragă albia cu rufe până în bucătărie, care nu avea apă curentă și era nevoită să-și petreacă aproape toată vara preparând mâncare pentru iarnă, mama avea mereu ceva de făcut. Nu putea nici măcar să acorde timpul pe care l-ar fi acordat în alte circumstanțe dezamăgirii pe care i-o provocam, mirării că nu aduceam acasă prietenele potrivite, sau chiar nici un fel de prietene, de la școala din oraș. Că evitam să mai spun ceva la școala de duminică, unde înainte mă înghesuiam să vorbesc. Și că veneam acasă cu buclișoarele complet smotocite – gest profanator pe care reușeam să-l fac încă înainte să ajung la școală, pentru că nimeni altcineva nu mai purta părul așa cum mi-l aranja ea. Sau chiar că învățasem să-mi obliterez până și memoria prodigioasă pe care o avusesem cândva la poezii, refuzând s-o mai folosesc vreodată ca să mă dau în spectacol.

Dar nu sunt totdeauna îmbufnată sau gata să-mi sară țandăra. Nu încă. Pe la zece ani sunt nerăbdătoare să mă îmbrac frumos și să o însoțesc pe mama la un dans.

Dansul se ținea într-una dintre casele relativ decente, dar nu tocmai prospere, de pe drumul nostru. O casă mare de lemn, locuită de oameni despre care nu știam nimic, în afară de faptul că soțul lucra la turnătorie, deși era suficient de bătrân ca să-mi fie bunic. Pe vremea aceea nu plecai de la turnătorie, lucrai acolo cât te țineau curelele și încercai să strângi bani pentru când nu te mai țineau. Era o rușine, chiar și în toiul a ceea ce mai târziu am învățat să numesc Marea Criză economică, să te trezești că trebuie să accepți pensia de bătrânețe. Era o rușine ca odraslele tale adulte să te lase s-o primești, indiferent cât de strâmtorați erau ei înșiși.

Îmi vin acum în minte niște întrebări care atunci nu mi-au venit.

Oare oamenii care dădeau dansul acesta o făceau de dragul atmosferei festive? Sau luau bani pentru asta? Poate că se treziseră într-o situație financiară dificilă, cu toate că bărbatul avea slujbă. Consultații la doctori. Știam cât de greu pot apăsa ele asupra unei familii. Sora mea cea mică era firavă, cum spuneau oamenii, și amigdalele îi fuseseră deja scoase. Eu și fratele meu sufeream de o bronșită spectaculoasă în fiecare iarnă, care ni-l aducea pe medic acasă. Doctorii costau bani.

Un alt lucru despre care aș fi putut să mă întreb era de ce fusesem eu aleasă s-o însoțesc pe mama, și nu tatăl meu. Dar asta nu e chiar o enigmă. Poate că tatei nu-i plăcea să danseze, în timp ce mamei da. În plus, cei doi copii mici rămași acasă trebuiau supravegheați, iar eu nu eram suficient de mare ca să fac asta. Nu-mi

amintesc ca părinții mei să fi angajat vreodată o bonă. Nu știu nici măcar dacă termenul era cunoscut pe vremea aceea. În adolescență eu am găsit de lucru ca bonă, dar timpurile se schimbaseră de atunci.

Eram îmbrăcate frumos. La dansurile de la țară pe care și le amintea mama, nimeni nu purta vreodată hainele acelea nerușinate pe care le-am văzut mai târziu la televizor. Toată lumea se îmbrăca în hainele cele mai bune, și a face altfel – a apărea cu volănașele și cu eșarfele acelea la gât despre care se presupunea că ar fi costumele de la țară – ar fi fost o insultă la adresa gazdelor și a tuturor celorlalți participanți. Eu purtam o rochie pe care mi-o făcuse mama, din lână moale împletită. Fusta era roz, iar bluza, galbenă, cu o inimioară de lână roz cusută peste ceea ce într-o zi avea să fie sânul meu stâng. Părul îmi fusese pieptănat, umezit cu apă și apoi rulat în cârlionții aceia lungi și groși ca niște cârnăciori, de care scăpam în fiecare zi în drum spre școală. Mă plânsesem că nu voiam să-i port la dansuri pe motiv că nimeni nu mai avea așa ceva, iar replica mamei fusese că nimeni nu era atât de norocos. Renunțasem în cele din urmă la plângere pentru că voiam foarte mult să merg sau poate pentru că mă gândisem că nimeni de la școală n-avea să fie la dansuri, deci nu conta. Întotdeauna mă temeam cel mai mult de batjocura colegilor.

Rochia mamei nu era făcută de mână. Era cea mai bună rochie a ei, prea elegantă pentru biserică și prea festivă pentru o înmormântare, și din această cauză purtată foarte puțin. Era făcută din catifea neagră, cu mâneci până la coate și cu un decolteu la baza gâtului. Minunată la ea era puzderia de mărgeluțe aurii, argintii și de toate culorile, cusute pe tot corsajul și care reflectau lumina, făcând ape de fiecare dată

ABBYY PDF Transformer+ Click here to buy www.ABBYY.com

când mama se mișca sau doar respira. Își împletise părul, încă negru în cea mai mare parte, apoi și-l fixase cu agrafe într-o coroniță strânsă pe creștetul capului. Dacă ar fi fost oricine altcineva, aș fi fost fermecată de cât de bine arăta. Cred că oricum mi s-a părut că mama arată bine, dar, de îndată ce am intrat în casa aceea ciudată, a trebuit să observ că rochia ei cea mai bună nu semăna cu rochia nici unei alte femei, deși probabil și ele se îmbrăcaseră cu ce aveau mai bun.

Celelalte femei despre care vorbesc erau în bucătărie. Acolo ne-am oprit și ne-am uitat la lucrurile așezate pe o masă mare. Tot felul de tarte, de fursecuri, de plăcinte și prăjituri. Mama puse și ea jos ceva deosebit pregătit de ea și începu să-și facă de lucru cu el ca să arate mai bine. Făcu apoi un comentariu despre cât de apetisant arăta totul.

Oare a spus într-adevăr așa – apetisant? Indiferent ce a spus, a sunat puțin ciudat. Mi-am dorit atunci ca tatăl meu să fie acolo, el care spunea întotdeauna ceva perfect potrivit cu ocazia, chiar și când vorbea corect. Acasă la noi făcea asta, dar în alte locuri, nu chiar atât de bucuros. Intra lin în orice fel de conversație – își dădea seama că nu trebuia niciodată să spună ceva special. Mama era exact invers. La ea totul era limpede, spus cu voce rezonantă și menit să atragă atenția.

Acum exact asta se întâmpla și am auzit-o râzând, încântată, parcă în compensație pentru faptul că nimeni nu vorbea cu ea. Întreba unde ne putem pune paltoanele.

Se dovedi că le puteam pune oriunde, dar, dacă voiam, spuse cineva, puteam să le întindem pe patul de la etaj. La etaj se urca pe o scară închisă între doi pereți și care avea lumină doar sus, în capăt. Mama îmi spuse să o iau înainte, avea să vină și ea imediat, așa că m-am dus.

ABBYY PDF Transformer+ Click here to buy www.ABBYY.com

O întrebare aici este dacă ar fi putut exista cu adevărat o taxă pentru participarea la dans. Mama poate că rămăsese în urmă ca să plătească. Pe de altă parte, oare ar fi fost posibil ca oamenilor să li se ceară să plătească și apoi tot ei să aducă prăjiturile acelea? Și erau oare într-adevăr atât de multe cum țin eu minte? Când toată lumea era atât de săracă? Dar poate că deja nu se mai simțeau atât de săraci, date fiind slujbele aduse de război și banii pe care soldații îi trimiteau acasă. Dacă eu aveam într-adevăr zece ani la momentul respectiv, și cred că așa era, atunci asemenea schimbări trebuie să fi fost în desfășurare în ultimii doi ani.

Scara pornea cu un capăt de jos de la bucătărie și cu altul din sufragerie, unindu-se apoi într-un singur set de trepte care ducea sus la dormitoare. Mi-am scos haina și ghetele în primul dormitor, unde se făcuse curățenie, și am auzit încă vocea mamei răsunând în bucătărie. Dar auzeam de asemenea muzică venind din sufragerie, așa că am coborât într-acolo.

Din cameră fusese scoasă toată mobila, mai puțin pianul. La ferestre erau trase până jos niște jaluzele de pânză verde-închis, care mi s-au părut absolut deprimante. Dar atmosfera din încăpere nu era nici pe departe deprimantă. Mulți oameni dansau, ținându-se cuviincios unul de altul, cu pași mici, abia săltați de la podea, sau legănându-se în cercuri strânse. O pereche de fete de liceu dansau într-un fel care abia începuse să fie la modă, mișcându-se una în fața alteia și uneori ținându-se de mână, alteori nu. Îmi zâmbiră de fapt în semn de salut când mă văzură, și eu m-am topit de plăcere, așa cum eram înclinată să fac ori de câte ori o fată mai mare și mai încrezătoare în sine îmi dădea cât de puțină atenție.

Se afla în sala aceea o femeie pe care nu se putea să n-o observi, a cărei rochie cu siguranță ar fi pus-o

în umbră pe a mamei. Era probabil semnificativ mai în vârstă ca mama – avea părul alb și aranjat într-o coafură fluidă și sofisticată de onduleuri așa-numite Marcel, lipite de cap. Era o persoană planturoasă, cu umeri maiestuoși și coapse largi, și purta o rochie din tafta galben-portocalie, cu un decolteu pătrat destul de adânc și o fustă care abia îi acoperea genunchii. Mânecile scurte îi stăteau strânse pe brațe și carnea de pe ele era grea, netedă și albă ca untura.

Era o imagine memorabilă. Nu mi-aș fi imaginat niciodată că cineva putea să arate în același timp bătrână și cizelată, greoaie și grațioasă, puțin prea îndrăzneață și totuși emanând o demnitate copleșitoare. Ai fi putut spune că era impertinentă, și poate că mama a și spus așa ceva mai târziu – era genul ei de cuvânt. Cineva mai binevoitor ar fi putut spune falnică. Nu-și dădea propriu-zis aere, decât în culoarea și în întreaga croială a rochiei. Ea și bărbatul care era cu ea dansau împreună într-un fel respectuos, mai degrabă absent, ca niște soți.

Nu-i știam numele. N-o mai văzusem până atunci. Nu știam că era vestită în orașul nostru, și poate, din câte îmi dau seama, și mai departe.

Cred că, dacă aș fi scris o povestire în loc să rememorez ceva ce s-a întâmplat cu adevărat, n-aș fi îmbrăcat-o niciodată în rochia aceea. Era un fel de reclamă de care nu avea nevoie.

Bineînțeles, dacă aș fi locuit în oraș, în loc să mă duc doar zilnic acolo, la școală, aș fi știut poate că era o prostituată cunoscută. Aș fi văzut-o cu siguranță pe undeva, deși nu în rochia aceea portocalie. Și n-aș fi folosit cuvântul „prostituată". Femeie rea, mai degrabă. Aș fi știut că era în ea ceva dezgustător, primejdios, atâtător și îndrăzneț, fără să știu exact ce anume.

Dacă cineva ar fi încercat să-mi spună adevărul, nu cred că l-aș fi crezut.

Erau câțiva oameni în oraș care arătau mai puțin obișnuit, și poate că ea mi s-ar fi părut doar unul dintre ei. Era ghebosul care lustruia în fiecare zi ușile primăriei și, din câte știam, nu făcea nimic altceva. Și femeia cu înfățișare absolut cuviincioasă care vorbea întruna cu voce tare cu sine însăși, ocărând niște oameni care nu se vedeau nicăieri în jur.

Aș fi aflat cu timpul cum se numea și până la urmă aș fi descoperit că făcea într-adevăr lucrurile pe care nu-mi venea să cred că le făcea. Și că bărbatul pe care îl văzusem dansând cu ea și al cărui nume nu l-am știut poate niciodată era proprietarul sălii de biliard. Într-o zi, când eram în liceu, două fete m-au provocat să intru în sala de biliard când am trecut pe acolo, și eu am intrat, și bărbatul acela era acolo. Deși era mai chel și mai corpolent, și purta haine mai ponosite. Nu-mi amintesc să-mi fi spus ceva, dar nici nu a fost nevoie. Am țâșnit afară înapoi la prietenele mele, care nu-mi erau chiar prietene până la urmă, și nu le-am spus nimic.

Când l-am văzut atunci pe proprietarul sălii de biliard, mi-am amintit brusc întreaga scenă a dansului, pianul care duduia, scârțâitul viorii, rochia portocalie, pe care la vârsta mea din momentul amintirii aș fi numit-o deja ridicolă, ca și apariția bruscă a mamei, cu paltonul pe ea, pe care probabil nu și-l scosese până atunci.

Venise acolo și mă striga prin valurile muzicii pe tonul acela care-mi displăcea cu precădere, tonul care părea să-mi amintească în mod special că numai mulțumită ei existam pe lume.

–Unde ți-e haina? întrebă ea. Ca și cum mi-aș fi trântit-o cine știe pe unde.

– Sus.

– Du-te atunci și ia-o!

Ar fi văzut-o acolo dacă ar fi fost și ea sus. Probabil că nu se dusese mai departe de bucătărie, se învârtise în jurul mâncării cu haina descheiată, dar fără să și-o scoată, până când aruncase o privire în camera unde se dansa și-și dăduse seama cine era cântăreața cu rochie portocalie.

– Nu zăbovi! spuse.

Nici nu aveam de gând. Am deschis ușa către scară, am fugit sus pe primele trepte și am descoperit că, acolo unde scara cotea, câțiva oameni ședeau pe jos, blocându-mi drumul. Nu mă văzură venind – erau, se părea, preocupați de ceva serios. Nu o ceartă propriu-zisă, ci un fel de conversație pe un ton imperios.

Doi dintre ei erau bărbați. Bărbați tineri, în uniformă de aviatori. Unul ședea pe o treaptă, celălalt se apleca înainte pe o treaptă mai joasă, cu o mână pe genunchi. Chiar deasupra lor stătea o fată, iar bărbatul cel mai apropiat de ea o bătea ușor pe picior cu un gest consolator. M-am gândit că poate căzuse pe treptele acestea înguste și se lovise, pentru că plângea.

Peggy. Se numea Peggy. „Peggy, Peggy", spuneau băieții cei tineri, cu vocile lor insistente și chiar tandre.

Ea zise ceva ce nu am reușit să disting. Vorbea cu o voce copilărească. Se plângea, așa cum te plângi de ceva care nu e drept. Repeți întruna că nu e drept, dar cu o voce deznădăjduită, ca și cum nici nu te aștepți ca lucrul care nu e drept să fie îndreptat. „Rău" e un alt cuvânt folosit în asemenea împrejurări. Atâta răutate. Cineva a fost atât de rău.

Ascultând ce-i spunea mama tatei când am ajuns acasă am aflat o parte din ceea ce se întâmplase, dar n-am reușit să înțeleg totul. Doamna Hutchinson își

făcuse apariția la dans, adusă de bărbatul de la sala de biliard, pe care atunci nu-l cunoșteam ca atare. Nu știu cum îl numea mama, dar ea fusese descurajată și îndurerată de comportamentul lui. Zvonurile despre dans se împrăștiaseră repede, și câțiva băieți din Port Albert – adică de la baza aeriană de acolo – hotărâseră să-și facă și ei apariția. Bineînțeles că asta n-ar fi fost nici o problemă. Băieții din aviație nu erau o problemă. Doamna Hutchinson era rușinea. Și fata.

Își adusese cu ea una dintre fete.

– Poate a avut chef de o ieșire, spuse tata. Poate îi place pur și simplu să danseze.

Mama păru să nici nu-l fi auzit. Spuse că era o rușine. Mergeai acolo cu gândul să te simți bine, să faci un dans frumos între vecini, și apoi totul se ducea pe apa sâmbetei.

Eu aveam obiceiul să evaluez înfățișarea fetelor mai mari. Peggy nu mi se păruse cine știe ce frumoasă. Poate că machiajul i se șterse de plâns. Părul răsucit în sus, șaten spălăcit, începuse să i se desprindă din clame. Avea unghiile date cu ojă, dar oricum arătau ca și cum și le-ar fi ros. Nu părea mult mai matură decât oricare dintre fetele mai mari – plângăcioase, viclene și veșnic nemulțumite – pe care le știam. Și totuși, bărbații aceia tineri o trataseră ca și cum ar fi fost o persoană care nu merita să fi avut în viață nici măcar un moment neplăcut, o persoană care ar fi trebuit pe bună dreptate mângâiată și răsfățată și în fața căreia toți ar fi trebuit să umble cu capul plecat.

Unul dintre ei îi oferise o țigară dintr-un pachet. Gestul acesta în sine era un lux, pentru că tata își rula singur țigările și la fel făceau toți bărbații pe care-i cunoșteam. Dar Peggy clătinase din cap și se plânsese

cu vocea aceea rănită că ea nu fumează. Apoi celălalt tânăr îi oferise o gumă de mestecat, și ea o acceptase.

Ce se petrecea? N-aveam de unde să știu. Băiatul care oferise guma mă observase în timp ce scotocea în buzunar și spusese:

–Peggy! Peggy, e o fetiță aici care cred că vrea să meargă sus.

Ea își aplecase capul ca să n-o pot privi în față. Când am trecut pe lângă ea am simțit miros de parfum. Am simțit în plus mirosul țigărilor și al uniformelor masculine de lână, al ghetelor lustruite.

Când am coborât cu haina pe mine, ei erau tot acolo, dar de data asta mă așteptau, așa că toți rămaseră tăcuți cât timp am trecut. Doar Peggy se smiorcăi zgomotos, iar băiatul cel mai aproape de ea continuă s-o bată ușor peste coapsă. Ea avea fusta ridicată și i-am văzut clama care-i ținea ciorapul.

Am ținut multă vreme minte vocile. M-am gândit îndelung la ele. Nu la a lui Peggy. Ale bărbaților. Știu acum că unii dintre aviatorii staționați la Port Albert la începutul războiului veniseră din Anglia și se antrenau aici pentru lupta împotriva nemților. Așa că mă întreb dacă ceea ce mi s-a părut atât de lin și de captivant nu fusese cumva accentul din cine știe ce regiune a Marii Britanii. Era cu siguranță adevărat că nciodată în viață nu mai auzisem un bărbat vorbind astfel, tratând o femeie ca și cum ar fi fost o ființă atât de frumoasă și de prețioasă încât, indiferent ce se petrecuse, indiferent ce răutate o atinsese, gestul acela trebuia să fi fost o încălcare a legii, un păcat.

Ce am crezut atunci că o făcuse pe Peggy să plângă? Întrebarea nu mi se părea prea interesantă la vremea aceea. Nici eu însămi nu eram o persoană curajoasă. Plângeam când eram urmărită și lovită cu bucăți

de șindrilă pe drumul de întoarcere de la prima mea școală acasă. Plânsesem când învățătoarea de la școala din oraș îmi făcuse observație în fața întregii clase, dezvăluind dezordinea incredibilă din banca mea. Și la fel când o sunase pe mama pe această temă și când mama, punând telefonul în furcă, plânsese ea însăși, nefericită că nu-i făceam cinste. Unii oameni păreau să fie curajoși de la natură, alții, nu. Cineva trebuie să-i fi spus ceva lui Peggy, și iat-o că se smiorcăia, pentru că, la fel ca mine, era ușor de rănit.

Femeia aceea în rochie portocalie trebuie să fi fost rea, m-am gândit, fără un motiv anume. Trebuia să fi fost o femeie. Pentru că, dacă ar fi fost un bărbat, vreunul dintre băieții care acum o consolau l-ar fi pedepsit. I-ar fi spus să aibă grijă ce spune, poate l-ar fi târât afară și l-ar fi bătut măr.

Deci nu Peggy mă interesa, nu lacrimile ei și chipul ei mototolit. Ea îmi amintea prea mult de mine însămi. Băieții care o alinau erau cei care mă fermecaseră. Felul în care păreau să pună un genunchi la pământ înaintea ei și să-i ceară mâna.

Ce spuseseră anume? Nimic deosebit. N-are a face, spuneau. Nu-i nimic, Peggy, spuneau. Gata, Peggy! Nu-i nimic.

Atâta bunătate. Ca cineva să fie atât de bun.

E adevărat că tinerii aceștia, aduși în țara noastră ca să se antreneze pentru misiuni de bombardament în care atât de mulți dintre ei aveau să fie uciși, vorbeau poate cu accentul lor firesc de Cornwall sau Kent, sau Hull, sau Scoția. Dar mie mi se păreau incapabili să deschidă gura fără să rostească vreun fel de binecuvântare – o binecuvântare asupra clipei. Nu mi-a trecut atunci prin cap că viitorul lor se afla sub pecetea dezastrului sau că viețile lor obișnuite fuseseră luate

și strivite într-o clipită de tăvălugul războiului. M-am gândit doar la binecuvântare, la cât de minunat era să fii cea care o primea, la cât de ciudat de norocoasă și de nedemnă de ea era Peggy aceea.

Și, pentru cine știe cât timp pe urmă, m-am gîndit la ei. În întunericul rece al dormitorului meu, vocile lor mă legănau până adormeam. Puteam să-i fac să apară la comandă, să le chem chipurile și glasurile – și, da, mai mult de atât, mult mai mult, vocile lor mi se adresau acum mie, și nu vreunei intruse inutile. Mâinile lor binecuvântau coapsele mele subțiratice și vocile lor mă încredințau că și eu eram demnă de a fi iubită.

Și, în timp ce populau fanteziile mele încă nu întrutotul erotice, ei, băieții aceia, dispăreau. Unii dintre ei – mulți – pentru totdeauna.

ABBYY PDF Transformer+
Click here to buy
www.ABBYY.com

DRAGĂ VIAȚĂ

ABBYY PDF Transformer+ Click here to buy www.ABBYY.com

În copilărie locuiam la capătul unui drum lung – sau al unui drum care mie mi se părea lung. În spatele meu, în timp ce veneam acasă de la școala generală și apoi de la liceu, rămânea adevăratul oraș, cu forfota lui, cu trotuarele, cu stâlpii de iluminat seara, după căderea întunericului. Două poduri peste râul Maitland marcau ieșirea din oraș: unul îngust, de fier, pe care șoferii se luau la harță uneori care dintre ei să dea înapoi și să-l aștepte pe celălalt, și o punte de lemn din care se întâmpla să mai lipsească vreo scândură, și atunci te puteai uita direct în jos, în apa iute și precipitată. Îmi plăcea să mă uit, dar cineva venea întotdeauna și înlocuia până la urmă scândura.

Urma o vâlcea, cu vreo două case șubrede care erau inundate în fiecare primăvară, dar în care veneau și locuiau oricum oameni – mereu alții. Și apoi un alt pod, deasupra canalului de la moară, care era îngust, dar suficient de adânc ca să te îneci în el. După aceea, drumul se împărțea, o parte o lua spre sud, peste un deal și apoi din nou peste râu, devenind o adevărată șosea, iar cealaltă ocolea leneș vechiul obor și cotea spre vest.

Drumul acela spre vest era al meu.

Mai era un drum care mergea spre nord, care avea un trotuar scurt, dar valabil, și câteva case apropiate una de alta, ca și cum ar fi fost în oraș. La geamul uneia dintre

ele, un afiș anunța „Ceai Salada[1]", dovadă că acolo fusese odată o băcănie. Apoi era o școală, la care mersesem timp de doi ani și pe care îmi doream să n-o mai văd niciodată. După acei doi ani, mama îl convinsese pe tata să cumpere o magazie veche din oraș, ca să poată plăti taxe către primărie, iar eu să pot merge la școala din oraș. După cum se dovedi, n-ar fi fost nevoie, pentru că, în anul și chiar în luna când am început școala la oraș, s-a declarat război Germaniei și, ca prin minune, școala cea veche, în care elevii mai mari îmi luau mâncarea la prânz și mă amenințau că mă bat și în care nimeni nu părea să învețe nimic în hărmălaia permanentă, se liniștise. În curând nu mai avea decât o singură încăpere și o singură învățătoare, care probabil nici măcar nu mai încuia ușile la plecare. Se dovedi că aceiași băieți care mă întrebau întotdeauna retoric și înspăimântător dacă voiam să mă fut erau tot atât de nerăbdători să capete slujbe pe cât erau frații lor mai mari să meargă în armată.

Nu știu dacă toaletele școlii se îmbunătățiseră pe atunci sau nu, dar ele fuseseră groaznice. Și noi foloseam acasă o budă afară, dar aceea era curată și avea chiar o podea de linoleum. La școala aceea, din dispreț sau cine știe de ce, nimeni nu părea să se sinchisească să nimerească gaura. În multe privințe nici la oraș nu mi-a fost ușor, pentru că toți ceilalți fuseseră împreună din clasa întâi, și erau multe lucruri pe care eu încă nu le învățasem, dar a fost o ușurare să văd scaunele nepătate ale toaletelor și să aud sunetul nobil și urban al apei trase.

Pe parcursul perioadei cât am stat în prima școală, mi-am făcut totuși o prietenă. O fată căreia am să-i spun

---

[1] Marcă de ceai populară în Canada (n.tr.)

Diane a venit în clasa mea la mijlocul celui de al doilea an. Era cam de vârsta mea și locuia într-una dintre casele acelea cu trotuar. Într-o zi mă întrebă dacă puteam să dansez Highland fling[1], și, când i-am spus că nu, se oferi să mă învețe. Cu gândul la asta, ne-am dus amândouă acasă la ea după școală. Mama ei murise, și ea venise să locuiască împreună cu bunicii. Ca să dansezi Highland fling, îmi spuse, era nevoie de niște pantofi care păcăneau și pe care ea îi avea, iar eu, bineînțeles, nu, dar, cum purtam cam aceeași măsură la picior, am putut face schimb de încălțări cât timp mă învăță să dansez. Până la urmă ni se făcu sete, și bunica ei ne dădu câte un pahar cu apă, dar era o apă îngrozitoare la gust, dintr-o fântână săpată, exact ca la școală. I-am povestit despre apa mult mai bună pe care noi o scoteam acasă dintr-o fântână forată, și bunica spuse, fără nici un fel de supărare, că și-ar fi dorit și ea una.

Dar apoi, prea curând, ne-am pomenit afară cu mama, care fusese la școală și descoperise unde mă aflam. Sună din claxonul mașinii ca să mă cheme și nici măcar nu răspunse când bunica îi făcu prietenos cu mâna. Mama nu conducea prea des, și, când se întâmpla, situația căpăta o solemnitate nervoasă. Pe drumul spre casă mi s-a interzis să mai pun vreodată piciorul în casa aceea. (Lucru care s-a dovedit simplu, pentru că Diane a încetat să mai vină la școală câteva zile mai târziu – fusese trimisă undeva.) I-am spus mamei că mama lui Diane murise, și ea spuse că da, știa. I-am povestit despre Highland fling, și ea răspunse că puteam să învăț cum se dansează corect la un moment dat, dar nu în casa aceea.

---

[1] Dans scoțian tradițional (n.tr.)

Nu am aflat atunci – și nu mai știu când am aflat – că mama lui Diane fusese prostituată și că murise de o boală pe care se pare că o contactează prostituatele. Voise să fie îngropată acasă, și slujba o ținuse chiar pastorul bisericii noastre. Fuseseră anumite controverse legate de textul pe care-l folosise. Unii credeau că n-ar fi trebuit să-l includă, dar mama credea că pastorul făcuse ceea ce trebuie.

Răsplata păcatului este moartea.

Mama mi-a spus asta mult mai târziu, sau poate mi s-a părut mie că era mult mai târziu, în perioada în care uram o mare parte dintre lucrurile pe care le spunea, și mai ales când le spunea cu vocea aceea vibrantă, aproape îmbătată de convingere.

Am continuat să mă întâlnesc întâmplător cu bunica, din când în când. Avea întotdeauna un mic zâmbet pentru mine. Spunea că e minunat că mergeam mai departe la școală și-mi povestea pe scurt despre Diane, care a mers și ea la școală destul de multă vreme, prin toate locurile pe unde se muta – deși nu tot atâția ani ca mine. După spusele bunicii, și-a luat apoi o slujbă într-un restaurant din Toronto, unde purta un costum cu paiete. Eram suficient de mare la momentul acela, și suficient de rea, ca să presupun că era probabil genul de local unde îți și scoteai costumul cu paiete.

Bunica lui Diane nu era singura care credea că făceam multă școală. Pe drumul meu se găseau o serie de case mai depărtate între ele decât cele din oraș, dar care oricum n-aveau cine știe ce teren în jur. Una dintre ele, ridicată pe un delușor, îi aparținea lui Waitey Streets, un veteran ciung din Primul Război Mondial. Ținea niște oi și avea o soție pe care am văzut-o o singură dată în toți anii aceia, când umplea la un moment dat găleata cu apă potabilă de la pompă. Lui Waitey

îi plăcea să glumească despre cât de mult mergeam la școală și cum era păcat că nu reușeam să-mi iau odată examenele și să termin cu ea. Iar eu îi răspundeam tot în glumă, prefăcându-mă că ceea ce spune e adevărat. Nu știu sigur ce credea de fapt. Așa îi cunoșteai pe oameni pe drum, iar ei te cunoșteau pe tine. Le spuneai bună ziua, și ei îți răspundeau, adăugau ceva despre vreme, și, dacă aveau mașină, iar tu mergeai pe jos, te duceau cu mașina. Nu era chiar ca la țară, unde oamenii cunoșteau de obicei fiecare ungher din casele vecinilor și toată lumea avea mai mult sau mai puțin același mod de a-și câștiga existența.

Nu-mi lua mai mult să termin liceul decât i-ar fi luat oricui care urma cei cinci ani întregi. Dar erau puțini cei care făceau asta. Nimeni nu se aștepta în zilele acelea ca toți elevii care intraseră în clasa a noua să ajungă, burdușiți de cunoștințe și de reguli de gramatică, până la sfârșitul clasei a treisprezecea. Tinerii își luau slujbe cu jumătate de normă care, treptat, se transformau în slujbe cu normă întreagă. Fetele se căsătoreau și aveau copii, în această ordine sau invers. În clasa a treisprezecea, în care rămâneau numai aproximativ un sfert dintre cei înscriși la început, domnea un sentiment al erudiției, al realizărilor deosebite sau poate doar un soi de lipsă senină de pragmatism care persista, indiferent ce ți se întâmpla după aceea.

Mă simțeam despărțită printr-o viață întreagă de majoritatea celor pe care îi cunoscusem în clasa a noua, ca să nu mai vorbim de prima școală.

Într-un colț al sufrageriei noastre era ceva care mă uimea întotdeauna când scoteam Electroluxul să curăț podeaua. Știam ce este – o geantă de golf care arăta nou-nouță, cu crose și cu mingi în ea. Mă întrebam

doar ce caută în casa noastră. Nu știam aproape nimic despre joc, dar aveam propriile idei despre genul de oameni care-l jucau. Nu erau oameni care purtau salopete ca tata, deși el își punea pantaloni de lucru mai buni când se ducea în oraș. Până la un punct, mi-o puteam imagina pe mama îmbrăcându-se cu hainele sportive pe care ar fi trebuit să le poarte la golf, legându-și părul frumos, unduitor, cu o eșarfă. Dar nu dând lovitura care să trimită mingea într-o gaură. Frivolitatea unui asemenea gest o depășea cu siguranță.

Cândva trebuie să fi gândit totuși altfel. Crezuse probabil că ea și tata aveau să se transforme într-un alt fel de oameni, care să își permită un anumit grad de relaxare. Golf. Petreceri la cină. Poate că se convinsese pe ea însăși că anumite limite nu existau de fapt. Reușise să plece de la o fermă de pe dezolatul Platou Canadian – o fermă mult mai înapoiată decât cea din care provenea tatăl meu – și devenise învățătoare, dar vorbea într-un fel care le făcea chiar și pe rudele ei să se simtă stânjenite în preajma ei. Poate ajunsese să creadă că, după o asemenea ispravă, putea să fie bine văzută oriunde.

Tata avea alte idei. Nu că ar fi crezut că oamenii de la oraș sau oricare alții erau de fapt mai buni decât el. Dar credea poate că asta era impresia lor. Și prefera să nu le dea niciodată ocazia s-o dovedească.

Se părea că, în chestiunea golfului, câștigase tata.

Nu că ar fi fost mulțumit să trăiască așa cum își doriseră părinții lui să-l vadă trăind, preluând ferma lor, care nu era rea. Când el și mama își părăsiseră comunitățile și cumpăraseră o bucată de teren la capătul unui drum de lângă un oraș pe care nu-l cunoșteau, ideea lor fusese aproape sigur să devină prosperi crescând vulpi argintii și, mai târziu, nurci. În copilărie, tata fusese

mai fericit – și, în plus, mai bogat – urmărind o linie de capcane decât muncind la fermă sau mergând la liceu, și, când îi venise ideea, o adoptase, credea el, pe viață. Investise în ea toți banii pe care reușise să-i strângă, iar mama contribuise și ea cu economiile ei de învățătoare. El construise toate cuștile și adăposturile în care aveau să trăiască animalele și instalase pereții de sârmă care aveau să le îngrădească viața în captivitate. Terenul, de doisprezece acri, era de dimensiunile potrivite, avea fâneață și pășune pentru propria noastră vacă și pentru caii bătrâni care așteptau să fie dați hrană la vulpi. Pășunea se întindea până jos, la râu, și era străjuită de doisprezece ulmi.

Acum, că stau să mă gândesc, destul de multe animale erau omorâte la noi la fermă. Caii bătrâni trebuiau transformați în carne, iar dintre animalele cu blană, în fiecare toamnă rămâneau numai cele de prăsilă. Dar eu eram obișnuită cu toate astea și puteam să le ignor cu ușurință, fabricându-mi o scenă purificată care să semene întrucâtva cu cea din cărțile mele preferate – precum *Anne de la Green Gables* și *Pat de la Silver Bush*[1]. La asta contribuiau ulmii care atârnau deasupra pășunii, râul strălucitor și un izvor neașteptat care țâșnea din coasta abruptă de deasupra pășunii, furnizând apă cailor condamnați și vacii, dar și mie, care beam dintr-o cană de cositor special adusă acolo. În jur era mereu bălegar proaspăt, dar nu-l băgam în seamă, așa cum trebuie să fi făcut și Anne la Green Gables.

---

[1] Romane pentru adolescenți ale scriitoarei canadiene Lucy Maud Montgomery (1874–1942), care descriu viața la fermă (n.tr.)

Pe vremea aceea trebuia uneori să-l ajut pe tata, pentru că fratele meu nu era încă suficient de mare. Pompam apă proaspătă și mă plimbam în susul și în josul șirului de cuști, curățând recipientele din cositor din care beau animalele și umplându-le la loc. Importanța muncii și singurătatea aproape permanentă îmi plăceau. Mai târziu a trebuit să stau în casă s-o ajut pe mama, și pe atunci eram plină de resentimente și de replici certărețe. „A răspunde" se numea asta. Îi răneam sentimentele, spunea ea, și rezultatul era că mama se ducea la șopron să mă spună tatei. Atunci el trebuia să se întrerupă din ceea ce avea de făcut și să vină să-mi dea o mamă de bătaie cu cureaua. (Era o pedeapsă destul de obișnuită la vremea respectivă.) După care eu zăceam în pat, căinându-mă și făcând planuri să plec de acasă. Dar faza aceasta a trecut și ea, și în adolescență am devenit mai flexibilă, chiar veselă, și cunoscută pentru cât de haios povesteam ce auzisem în oraș sau ce se întâmplase la școală.

Casa noastră era suficient de mare. Nu știam exact când fusese construită, dar probabil cu mai puțin de o sută de ani înainte, pentru că primul colonist din regiunea noastră se oprise în 1858 într-un loc numit Bodmin – care dispăruse între timp –, își construise o plută și coborâse pe râu să taie copacii de pe terenul care apoi devenise un sat întreg. Satul acela timpuriu avea curând un joagăr, un hotel, trei biserici și o școală – aceeași care a fost prima mea școală și pe care am urât-o atât. Apoi, peste râu se construise un pod, și oamenii începuseră să-și dea seama că le-ar fi fost mult mai avantajos să locuiască pe malul celălalt, unde terenul era mai înalt, așa încât localitatea inițială se redusese cu timpul la mica adunătură de case, mai întâi rău famată, apoi doar ceva mai aparte, despre care am vorbit.

Casa noastră nu fusese, probabil, chiar printre primele în acea localitate timpurie, pentru că era acoperită cu cărămidă, în timp ce toate celelalte erau numai din lemn, dar fusese pesemne ridicată relativ curând după aceea. Stătea cu spatele la sat și cu fața spre vest, către câmpia ce cobora lin până la meandrul ascuns unde râul făcea așa numitul Cot Mare. Dincolo de râu era un pâlc de conifere închise la culoare, probabil cedri, dar prea îndepărtate ca să-ți poți da seama. Iar încă mai departe, pe o altă coastă de deal, se vedea o altă casă, măruntă de la distanță, cu fața spre noi, pe care noi n-aveam s-o vizităm sau s-o cunoaștem niciodată și care pentru mine era ca o casă de pitic din poveste. Dar știam numele bărbatului care locuia acolo sau care a locuit acolo la un moment dat, pentru că acum s-ar putea să fi murit. Roly Grain se numea, și el nu joacă nici un rol mai departe în ceea ce scriu acum, în ciuda numelui său de trol, pentru că aceasta nu este literatură, ci doar viață.

Mama pierduse două sarcini înainte să mă nasc eu, așa că nașterea mea în 1931 a fost probabil prilej de satisfacție. Dar vremurile se anunțau tot mai puțin promițătoare. Adevărul era că tata intrase în industria blănurilor puțin cam târziu. Succesul pe care spera să-l aibă ar fi fost mai probabil undeva la mijlocul anilor douăzeci, când blănurile abia începuseră să fie la modă și oamenii aveau bani. Dar el nu pornise pe atunci. Și totuși am supraviețuit – până la război și pe toată perioada lui, iar la sfârșitul războiului trebuie să fi avut loc chiar o creștere bruscă și încurajatoare a prețurilor, pentru că aceea a fost vara când tata a reparat casa, adăugând un strat de văruială maronie peste cărămida tradițională. Nu era mulțumit de felul în care fuseseră îmbinate cărămizile și scândurile;

nu izolau casa de frig așa cum ar fi trebuit. Se presupunea că stratul de vopsea o să ajute, dar eu nu-mi amintesc să fi fost așa. Tot atunci am construit o baie, liftul pentru mâncare dintre parter și etaj, nefolosit, a fost transformat în dulap de bucătărie, iar sufrageria mare, cu scara deschisă, a devenit o cameră obișnuită, cu o scară închisă. Această schimbare m-a consolat într-un mod neașteptat, pentru că bătăile pe care mi le dăduse tata pe timpuri și după care mie îmi venea să mor de necaz și de rușine, avuseseră loc în vechea cameră. Acum, datorită modificărilor apărute în structura casei, era greu chiar și să-mi mai imaginez că se întâmplase așa ceva. Eram în liceu și mergeam din ce în ce mai bine cu școala, căci activități precum cusutul și scrisul cu stiloul rămăseseră în urmă, în locul științelor sociale studiam istorie și puteam deja să învățăm latina.

După optimismul acelui anotimp al redecorărilor însă, afacerea tatei a pierdut din nou avântul, și de data aceasta nu și-a mai revenit niciodată. Tata a jupuit toate vulpile, apoi nutriile, a luat pe ele banii – revoltător de puțini – pe care a mai putut să-i ia, apoi a început să dărâme în timpul zilei adăposturile unde se născuse și murise visul lui de prosperitate, iar după-amiaza să meargă la turnătorie, ca să-și preia schimbul la ora cinci. Nu se mai întorcea acasă până pe la miezul nopții.

De îndată ce veneam de la școală, eu mă duceam să-i pregătesc tatei prânzul. Îi prăjeam două felii de pastramă, pe care puneam mult ketchup, îi umpleam termosul cu ceai negru tare și îi puneam o brioșă de tărâțe cu gem pe ea sau poate o bucată grea de plăcintă de casă. Uneori, sâmbăta, făceam plăcintă, alteori făcea mama, deși, cu timpul, nu prea mai puteam avea încredere în ceea ce cocea ea.

Ni se întâmplase ceva încă mai neașteptat și care avea să devină mai devastator decât pierderea venitului, deși noi încă nu știam asta. Mama avea puțin peste patruzeci de ani când au apărut primele semne ale bolii Parkinson.

La început n-a fost prea rău. Ochii i se roteau rareori fără țintă în cap, iar puful acela moale datorat unui exces de salivă abia dacă i se vedea în jurul buzelor. Se putea îmbrăca dimineața ajutată de cineva și era încă în stare să facă anumite treburi în gospodărie. Și-a păstrat o anumită forță interioară un timp neașteptat de lung.

S-ar putea crede că asta a fost picătura care a umplut paharul – afacerea pierdută, sănătatea mamei pălind treptat. Dar ciudat e faptul că eu nu-mi amintesc de vremurile acelea ca de o perioadă nefericită. În casă nu domnea o atmosferă neapărat dezolantă. Poate că pe atunci nu înțelegeam că situația mamei nu avea să se îmbunătățească, ci din contră. Cât despre tatăl meu, el avea forța lui și avea s-o aibă încă multă vreme. Îi plăceau oamenii cu care lucra la turnătorie și care erau, în mare parte, bărbați ca el, a căror viață luase o întorsătură dificilă sau fusese îngreunată la un moment dat de o povară suplimentară. Îi plăcea munca plină de provocări pe care o făcea, pe lângă faptul că era paznic în prima jumătate a nopții. Munca aceea însemna turnarea metalului topit în matrițe. Turnătoria făcea sobe de modă veche care se vindeau în toată lumea. Era o muncă periculoasă, dar îți revenea sarcina să te păzești singur, după cum spunea tata. Iar plata era decentă – lucru nou pentru el.

Cred că era bucuros să plece de acasă, chiar și ca să facă munca aceasta grea și riscantă. Să plece de acasă și să fie în compania altor bărbați care aveau problemele lor, dar care încercau să ia lucrurile așa cum erau.

ABBYY PDF Transformer+ Click here to buy www.ABBYY.com

După ce tata pleca, începeam să pregătesc cina. Puteam să fac mâncăruri care mi se păreau exotice, de pildă spaghete sau omletă, atâta timp cât nu erau scumpe. Iar după ce spălam vasele – sora mea trebuia să le șteargă, iar fratele meu trebuia cicălit ca să arunce zoaiele afară, peste pajiștea întunecată (puteam s-o fac eu însămi, dar îmi plăcea să dau ordine) –, mă așezam cu picioarele în soba care se încălzea și care rămăsese fără ușiță și citeam marile romane pe care le împrumutasem de la biblioteca din oraș: *Oameni independenți*, despre viața în Islanda, mult mai grea decât a noastră, dar văzând o grandoare deznădăjduită, sau *În căutarea timpului pierdut*, despre lucruri pe care nu le înțelegeam deloc, dar care nu trebuia abandonată din acest motiv, sau *Munte vrăjit*, o carte despre tuberculoză și care înfățișa o mare dispută între, pe de o parte, ceea ce părea a fi o viziune binevoitoare și progresistă asupra vieții și, pe de alta, o disperare întunecată și întrucâtva tulburătoare. Nu-mi făceam niciodată temele în acest timp prețios, dar, când veneau examenele, mă puneam cu burta pe carte și lucram aproape toată noaptea, burdușindu-mi mintea cu tot ceea ce trebuia să știu. Aveam o memorie prodigioasă pe termen scurt, și asta era mai mult decât suficient pentru ceea ce mi se cerea.

În ciuda mai multor dezavantaje, mă consideram o persoană norocoasă.

Uneori vorbeam cu mama, mai ales despre tinerețea ei. Obiectam acum rareori la modul ei de a privi lucrurile.

Mama mi-a spus de mai multe ori o poveste legată de casa aflată pe vremea noastră în proprietatea veteranului Waitey Streets – cel care se minuna de cât de mult îmi lua să termin școala. Povestea nu era despre el, ci despre cineva care locuise în casa aceea cu mult timp înainte de el, o bătrână nebună pe nume doamna

Netterfield. Doamna Netterfield își făcea, ca toată lumea, cumpărăturile alimentare prin telefon și marfa i se aducea acasă. Într-o zi, spunea mama, băcanul uitase să-i pună în sacoșă untul, sau ea uitase să-l comande, și, când băiatul care făcea livrările deschisese ușile din spate ale camionetei, ea observase greșeala și se supărase. Și era într-o anumită măsură pregătită. Avea toporișca la ea și o ridicase ca și cum ar fi vrut să-l pedepsească pe băiat – deși, bineînțeles, nu fusese vina lui –, iar el fugise în mașină și demarase fără ca măcar să închidă ușile de la spate.

Anumite lucruri legate de povestea aceasta erau ciudate, deși nu m-am gândit la ele pe vremea aceea și nici mama nu s-a gândit. Cum putea bătrâna femeie să fie sigură că untul lipsea din cumpărăturile ei? Și de ce să fi venit cu o toporișcă înainte să știe că avea vreun motiv s-o folosească? O ducea cu ea oare tot timpul, pentru cazul general când ar fi fost provocată?

Se spunea că doamna Netterfield fusese o adevărată lady în tinerețe.

Mai era o poveste despre doamna Netterfield, care mi se părea mai interesantă pentru că apăream și eu în ea și pentru că acțiunea se petrecea în jurul casei noastre.

Era o zi foarte frumoasă de toamnă. Eu fusesem pusă să dorm în cărucior pe porțiunea de peluză nouă. Tata lipsea în după-amiaza aceea – poate își ajuta tatăl la ferma cea veche, așa cum făcea uneori –, iar mama spăla niște rufe la chiuvetă. Avea, pentru primul copil, o mulțime festivă de hăinuțe împletite, de funde și volane, care trebuiau spălate cu atenție, de mână, în apă dedurizată. În fața mamei, cum stătea la chiuvetă și spăla și storcea rufe, nu era nici o fereastră. Ca să te uiți afară, trebuia să traversezi camera până la fereastra

ABBYY PDF Transformer+ Click here to buy www.ABBYY.com

dinspre nord. De aici se vedea aleea de la intrare, care ținea de la casă până la cutia de scrisori.

De ce se hotărâse mama să lase preț de o clipă spălatul și storsul ca să arunce o privire pe alee? Nu se aștepta la vizita nimănui. Tata nu era în întârziere. Poate îl rugase să cumpere ceva de la băcănie, ceva de care ea avea nevoie pentru masa de seară, și se întreba acum dacă el avea să vină suficient de devreme pentru ca ea să apuce să gătească. Pe vremea aceea era o bucătăreasă destul de originală – mai mult decât considerau necesar soacra ei și celelalte femei din familia tatei. Dacă te luai după preț, spuneau ele.

Sau poate că nu avea nici o legătură cu cina, ci poate tata lua de la cineva un tipar de haine sau o bucată de material pentru o rochie nouă pe care voia să și-o facă mama.

N-a spus niciodată după aceea de ce.

Suspiciunile legate de felul cum gătea mama nu erau singurele probleme pe care le aveam cu familia tatei. Trebuie să fi existat anumite discuții și despre felul cum se îmbrăca mama. Probabil despre cum obișnuia să poarte o rochie de după-amiază, chiar și dacă nu făcea decât să spele rufe la chiuvetă. Dormea o jumătate de oră după masa de prânz și întotdeauna își punea o altă rochie atunci când se trezea. Când, mai târziu, m-am uitat la fotografii, mi s-a părut că moda timpului nu-i venea bine – nici ei, nici altcuiva. Rochiile n-aveau nici o formă, iar părul strâns în coc nu se potrivea cu fața plină, cu trăsături rotunjite, a mamei. Dar nu asta ar fi fost obiecția rudelor de parte feminină care locuiau suficient de aproape ca să-i țină socoteala. Vina ei era că arăta a altceva decât era. Nu arăta ca o femeie care fusese crescută la fermă sau care avea de gând să rămână la fermă.

Mama n-a văzut mașina tatei venind pe alee. A văzut-o în schimb pe bătrână, pe doamna Netterfield. Probabil că venea dinspre casa ei. Casa în care, mulți ani mai târziu, aveam să-l văd pe bărbatul ciung care mă tachina și, o singură dată, pe soția lui cu părul strâns în coc, la pompă. Casa din care, cu mult înainte ca eu să aflu ceva despre ea, bătrâna cea nebună îl urmărise pe șoferul camionetei cu o toporișcă, din cauza untului.

Mama o văzuse probabil pe doamna Netterfield cu diferite ocazii înainte s-o zărească acum venind pe aleea noastră. Poate că nu vorbiseră niciodată. Poate totuși că da. Poate că mama ținuse în mod special s-o facă, deși tata îi spusese că nu era nevoie. S-ar putea chiar să-ți pară rău pe urmă, i-ar fi spus el, probabil. Mama nutrea o anumită simpatie pentru oamenii care erau ca doamna Netterfield, atâta vreme cât se purtau cuviincios.

Și totuși, acum nu se mai gândea la nici o atitudine cuviincioasă sau binevoitoare. Acum ieșea în fugă pe ușa de la bucătărie ca să mă scoată în grabă din cărucior. A lăsat căruciorul și pledurile acolo unde erau și s-a repezit înapoi în casă, încercând să încuie ușa în urma ei. De ușa din față nu trebuia să-și facă griji – era întotdeauna încuiată.

Dar ușa de la bucătărie nu era tocmai în regulă. Din câte știu eu, nu avusese niciodată o încuietoare propriu-zisă. Noi obișnuiam doar să împingem noaptea unul dintre scaunele cu spătar din bucătărie în ușă și să-l înclinăm, pentru ca spătarul să ajungă sub mânerul rotund, așa încât oricine ar fi încercat să intre să trebuiască să facă mare gălăgie. Un mod destul de hazardat de a asigura securitatea casei, mi se pare acum, și care nu se potrivea nici cu faptul că tata ținea un revolver într-un sertar al biroului. Existau de asemenea în casă

ABBYY PDF Transformer+ Click here to buy www.ABBYY.com
ABBYY PDF Transformer+ Click here to buy www.ABBYY.com

o pușcă cu țeavă lungă și două cu țeava mai scurtă (descărcate, desigur), așa cum era firesc în locuința unui om care trebuia să împuște cai în mod regulat.

Oare mama s-a gândit la vreo armă după ce a fixat mânerul cu spătarul scaunului? Oare luase vreodată în viața ei o armă în mână sau o încercase?

Îi trecuse oare prin cap că femeia cea bătrână ar fi putut doar să-i facă o vizită, ca între vecini? Nu cred. Trebuie să fi fost ceva diferit în mersul ei, un soi de hotărâre în felul cum se apropia femeia aceasta care nu era un vizitator sosind pe alee, nu venea cu gânduri bune pe drumul nostru.

E posibil ca mama să se fi rugat atunci, dar n-a pomenit niciodată despre asta.

A știut că pledurile din cărucior fuseseră răscolite, pentru că, exact înainte de a trage în jos jaluzelele de la ușa bucătăriei, l-a văzut pe unul azvârlit la pământ. Iar după aceea mama n-a mai încercat să coboare jaluzelele la nici o fereastră, ci a rămas, cu mine în brațe, într-un colț unde nu putea fi văzută.

Nu urmase nici o ciocănitură politicoasă la ușă. Dar nici ușa nu fusese împinsă, smucită sau lovită cu pumnul. Mama stătea în acunzătoarea ei lângă liftul dintre etaje, sperând încă, cu disperare, că liniștea care se lăsase însemna că femeia se răzgândise și plecase acasă.

Și totuși, nu. Ea se învârtea în jurul casei, încet, oprindu-se la fiecare fereastră de la parter. Cel de-al doilea rând de ferestre fusese scos acum, vara, așa încât putea să-și lipească fața de fiecare geam. Jaluzelele erau de asemenea ridicate până sus de tot, pentru că ziua era frumoasă. Femeia nu era prea înaltă, dar nu trebuia să se ridice pe vârfuri ca să vadă înăuntru.

De unde știa mama asta? Doar nu alerga cu mine în brațe de colo colo, ascunzându-se, pe rând, după

diferite obiecte de mobilier, aruncând câte o privire afară, buimăcită de groază, întâlnind ochii aceia pironiți asupra ei și poate vreun rânjet neomenesc.

Rămăsese lângă lift. Ce-ar fi putut să facă altceva? Mai era beciul, bineînțeles. Ferestrele de acolo erau prea mici pentru ca cineva să poată intra pe ele. Dar ușa beciului nu avea cârlig pe dinăuntru. Și ar fi fost cumva mai groaznic să fii prizonier acolo, în întuneric, dacă femeia ar fi reușit, până la urmă, să împingă scaunul de la ușă și să coboare treptele beciului.

Mai erau și camerele de sus, dar, ca să ajungă acolo, mama ar fi trebuit să traverseze sufrageria cea mare – camera aceea unde aveau să aibă loc bătăile tatei în viitor, dar care apoi și-a pierdut aerul răuvoitor când scara a căpătat o casă a ei.

Nu știu când mi-a spus mama prima dată povestea aceasta, dar mi se pare că versiunile inițiale se opreau aici – în timp ce doamna Netterfield își apăsa fața și palmele de geam, iar mama se ascundea. Dar, în versiunile târzii, simplul privit înăuntru lua sfârșit. Izbucneau nerăbdarea sau furia și apoi începeau bocăniturile în ușă și scuturatul de mâner. Nimic despre țipete. Poate că bătrâna nu avea suficient suflu sau poate că, odată ce rămăsese fără vlagă, uitase pentru ce venise,.

În orice caz, renunțase; totul se oprise aici. După ce înconjurase toate ferestrele și ușile, plecase. Mama își luase în sfârșit inima-n dinți, se uitase în jur în tăcere și concluzionase că doamna Netterfield se dusese în altă parte.

Nu a mutat însă scaunul de sub mânerul ușii până la întoarcerea tatei.

Nu vreau să sugerez că mama vorbea des despre asta. Întâmplarea nu făcea parte din repertoriul ei, pe care am ajuns să-l cunosc bine și care, în cea mai mare

parte, mi se părea interesant. Străduniile ei de a merge la liceu. Școala unde predase, în Alberta, și la care copiii ajungeau călare. Prietenele pe care le avusese la școala de învățătoare, farsele inocente de atunci.

Întotdeauna înțelegeam ceea ce-mi spunea, deși de multe ori, după ce vocea i s-a îngroșat, alți oameni n-o mai înțelegeau. Eram interpreta ei, și uneori mă simțeam teribil să trebuiască să-i repet expresiile complicate sau ceea ce ei i se părea a fi o glumă reușită, când îmi dădeam seama că oamenii cumsecade care trecuseră pe la noi să mai schimbe o vorbă cu ea ardeau de nerăbdare să plece.

Inspecția bătrânei doamne Netterfield, cum o numea ea, nu a fost niciodată ceva despre care mi s-a cerut să vorbesc. Dar o știam probabil de multă vreme. Îmi amintesc întrebând-o la un moment dat dacă avea idee ce se mai întâmplase cu femeia aceea ulterior.

–Au luat-o de acolo, a spus. Da, așa cred. N-au lăsat-o să moară singură.

După ce m-am căsătorit și m-am mutat la Vancouver, primeam încă revista săptămânală care apărea în orășelul unde m-am născut. Cred că cineva, poate tata și a doua lui soție, aveau grijă să mă aboneze. De multe ori abia dacă mă uitam la ea, dar o dată, când m-am uitat, am văzut numele Netterfield. Nu aparținea cuiva care locuia acolo în prezent, ci fusese, se părea, numele de fată al unei femei care locuia acum în Portland, Oregon, și care scrisese o scrisoare la redacție. Femeia aceasta era, ca și mine, încă abonată la revistă, și scrisese o poezie despre copilăria ei acolo.

Cunosc tăpșanul verde
Deasupra apei line

Un loc tihnit și pașnic
Plin de-amintiri senine...

Erau câteva strofe, și, pe măsură ce citeam, am început să-mi dau seama că vorbea despre același câmp din jurul râului despre care crezusem întotdeauna că-mi aparținea.

„Rândurile pe care le-am scris au fost scrise sub impresia amintirilor despre vechea costișă de deasupra râului", spunea ea. „Dacă veți considera că merită un colț în venerabila dumneavoastră publicație, vă mulțumesc."

Scânteie peste apă
Un soare singuratic,
Iar dincolo, pe cel'lalt țărm,
Cresc flori de câmp, sălbatic.

Acela era malul nostru. Malul meu. O altă strofă era despre un pâlc de arțari, dar aici cred că memoria o înșela pe autoare – erau ulmi, care între timp muriseră deja toți, atacați de o ciupercă[1].

Restul scrisorii limpezea lucrurile. Femeia spunea că tatăl ei – numele lui fusese Netterfield – cumpărase de la guvern o bucată de pământ în 1883, în ceea ce mai târziu avea să se numească Cartierul din Vale al orașului. Terenul se întindea până la râul Maitland.

Lângă izvor, arțari umbroși
Pe malul plin de stânjeni,

---

[1] În original, muriseră de așa-numita „boală a ulmului olandez" (*Dutch elm disease*), care însă în română nu are o denumire precisă. (n.tr.)

Iar pe oglinda apei trec,
În stoluri, albe găște.

Nu vorbea, cum n-aș fi făcut-o nici eu, despre cum tulburau copitele cailor izvorul și-i umpleau malurile de noroi. Și, bineînțeles, nu vorbea despre balegă.

De fapt, compusesem cândva eu însămi câteva poezii foarte asemănătoare, deși între timp le pierdusem, și poate că nici nu le pusesem vreodată pe hârtie. Strofe care elogiau Natura, dar care apoi erau puțin cam greu de dus la bun sfârșit. Probabil le compusesem chiar în perioada când eram intolerantă cu mama, iar tata îmi scotea gărgăunii din cap cu cureaua. Sau, cum spuneau cu jovialitate oamenii pe atunci, îmi trăgea o bătaie să-mi meargă fulgii,.

Femeia aceasta spunea că se născuse în 1876. Își petrecuse tinerețea, până când se căsătorise, în casa tatălui ei, așezată acolo unde se termina orașul și începea câmpul deschis, și cu vedere spre răsărit.

Casa noastră.

Se poate oare ca mama să nu fi știut niciodată asta – să nu fi știut că familia Netterfield locuise înainte în casa noastră și că femeia aceea bătrână privea pe ferestrele a ceea ce fusese propria ei locuință?

E posibil. La vârsta mea, am ajuns deja suficient de interesată ca să-mi bat capul cu documente vechi și să practic plicticoasa îndeletnicire a căutării de informații, și am aflat că mai multe familii au fost proprietare ale casei aceleia de când Netterfield o vânduse și până când se mutase în ea familia mea. V-ați putea întreba de ce fusese înstrăinată casa când femeia aceea avea încă ani de trăit. Rămăsese oare văduvă și avea nevoie de bani? Cine știe? Și cine fuseseră cei care

veniseră s-o ia pe doamna Netterfield, așa cum spunea mama? Poate fata ei, aceeași care scrisese poeziile și locuia în Oregon. Poate pe fiica aceea, crescută acum și depărtată, o căuta bătrâna în căruciorul de copil. Imediat după ce mama mă smulsese de acolo – după cum spunea ea – speriată de moarte.

O perioadă, fiica n-a locuit prea departe de mine. Aș fi putut să-i scriu, poate să-i fac o vizită. Dacă n-aș fi fost atât de ocupată cu propria mea familie, cu copiii mici și cu propriul scris, de care eram invariabil nemulțumită. Dar cea cu care mi-ar fi plăcut cu adevărat să vorbesc pe atunci era mama mea, care însă nu mai trăia.

Nu m-am dus acasă în perioada ultimei suferințe a mamei și nici la înmormântare. Aveam doi copii mici în Vancouver și nu cunoșteam pe nimeni în grija căruia să-i pot lăsa. Abia dacă ne-am fi putut permite călătoria, iar soțul meu disprețuia ocaziile solemne. Dar de ce să arunc vina pe el? Și eu simțeam la fel. Ne spunem că anumite gesturi nu pot fi iertate sau că n-o să ni le iertăm niciodată. Dar iertăm. Iertăm întotdeauna.

ABBYY PDF Transformer+ Click here to buy www.ABBYY.com

CUPRINS

Țărmul Japoniei 5
Amundsen 37
Despărțirea de Maverley 77
Cariera de pietriș 103
Refugiul 125
Mândrie 151
Corrie 175
Trenul 199
Vedere spre lac 243
Dolly 261
Final 285
Ochiul 289
Noaptea 305
Vocile 323
Dragă viață 339

ABBYY PDF Transformer+ Click here to buy www.ABBYY.com

LITERAtura

Colecția PREMIUM

Sebastian FAULKS, *O săptămână în decembrie*
Jasper FFORDE, *Nuanțe de cenușiu*
Steven GALLOWAY, *Violoncelistul din Sarajevo*
Sarah HALL, *Cum să pictezi un mort*
Richard HARVELL, *Clopotele*
Paul HARDING, *Vieți de tinichea*
Samantha HARVEY, *Ținutul pustiit*
Dara HORN, *Lumea ce va să vină*
Ray KLUUN, *O femeie la doctor*
Torsten KROL, *Oamenii-delfin*
Hilary MANTEL, *Wolf Hall*
Julie METZ, *Perfecțiune*
Alice MUNRO, *Prea multă fericire*
David NICHOLLS, *O zi*
Marisha PESSL, *Curs special de fizica dezastrelor*
Arturo PÉREZ-REVERTE, *Regina Sudului*
Monique ROFFEY, *Femeia albă pe bicicleta verde*
Tatiana DE ROSNAY, *Se numea Sarah*
Tatiana DE ROSNAY, *Vieți secrete*
Kathrin SCHMIDT, *N-ai să mori*
Ali SHAW, *Fata cu picioare de sticlă*
Elizabeth STROUT, *Olive Kitteridge*
Christos TSIOLKAS, *Palma*
Jonathan TROPPER, *Aici ne despărțim*
David VANN, *Legenda unei sinucideri*
M.G. VASSANJI, *Cântarea Asasinului*
Abraham VERGHESE, *Să tai în piatră vie*
Sarah WINMAN, *Când Dumnezeu era iepure*
Austin WRIGHT, *Tony și Susan*

ABBYY PDF Transformer+ Click here to buy www.ABBYY.com

Colecția THRILLER

Belinda BAUER, *Câmpul cu iarbă neagră*
Mark BILLINGHAM, *În întuneric*
Steve BERRY, *Răzbunare la Paris*
William Peter BLATTY, *Dimiter*
James BRADLEY, *Hoțul de trupuri*
Dan CHAON, *Aștept răspuns*
Lee CHILD, *Ancheta*
Sam CHRISTER, *Moștenirea Stonehenge*
Clive CUSSLER, *Aurul spartanilor*
Clive CUSSLER, *Imperiul pierdut*
Clive CUSSLER, *Regatul*
Thomas ENGER, *Ars*
Lisa GARDNER, *Vecinul*
Georges Dawes GREEN, *Corbii*
Mary HIGGINS CLARK, *Anii pierduți*
John KATZENBACH, *Profesorul*
Dean KOONTZ, *Cu sufletul la gură*
Dean KOONTZ, *Fără îndurare*
T.S. LEARNER, *Sfinxul*
Laura LIPPMAN, *Te-aș recunoaște dintr-o mie*
Rosamund LUPTON, *Sora*
Val MCDERMID, *Febra oaselor*
Val MCDERMID, *Dincolo de sânge*
Deon MEYER, *Treisprezece ore*
Deon MEYER, *Safari însângerat*
Christopher REICH, *Legea conspirației*
Christopher REICH, *Legea răzbunării*
Guillermo DEL TORO, Chuck HOGAN, *Molima*
Danielle TRUSSONI, *Angelologia*
Christopher REICH, *Legea trădării*

ABBYY PDF Transformer+
Click here to buy
www.ABBYY.com
ABBYY PDF Transformer+
Click here to buy
www.ABBYY.com

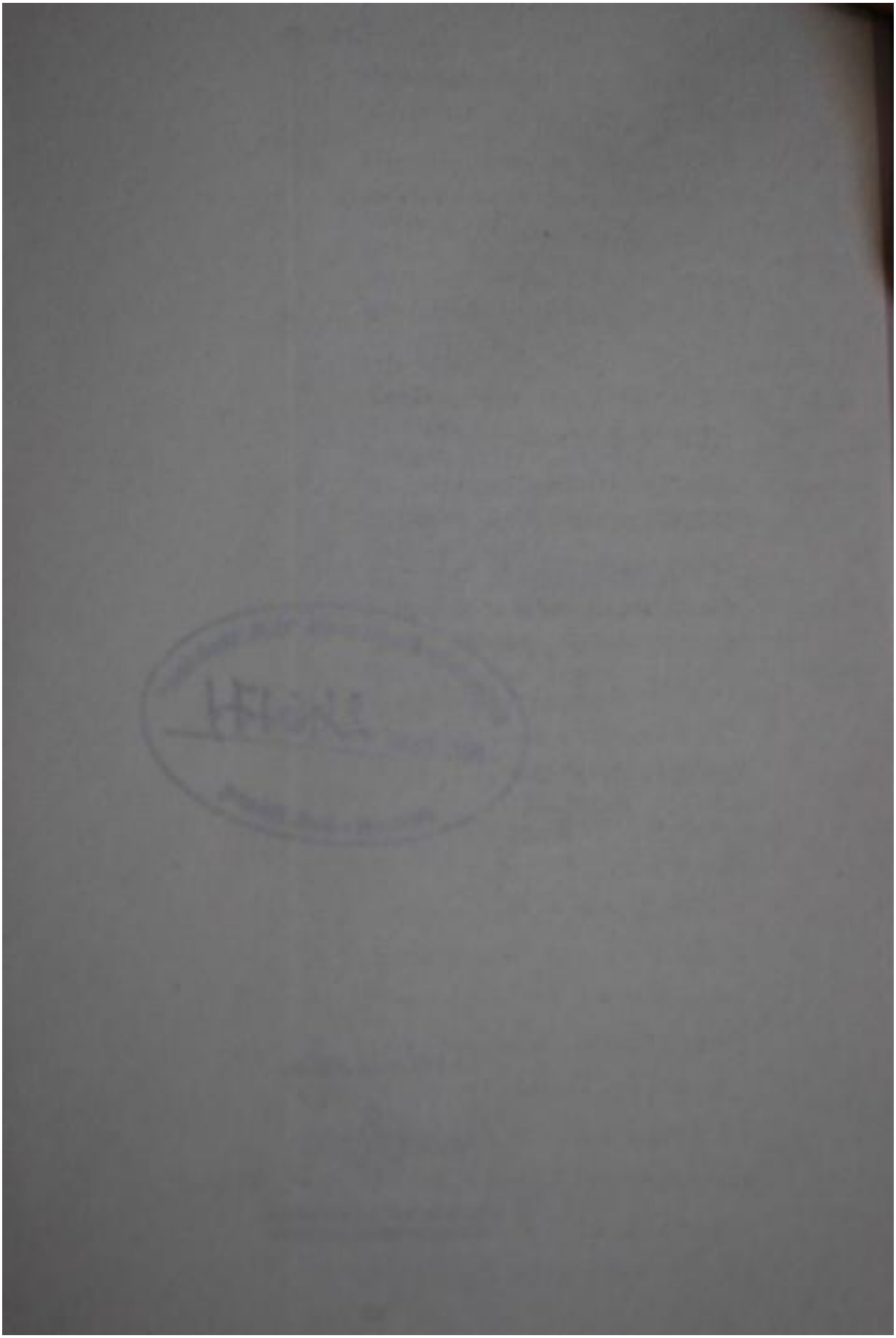

„Gândul că aș fi putut-o sugruma pe sora mea mai mică, adormită în patul de sub mine și pe care o iubeam mai mult decât orice altceva pe lume. Nu o nebunie sălbatică, ci una aproape în joacă. O sugestie leneșă, somnoroasă, malițioasă, care părea să aștepte acolo de multă vreme." Acolo, adică în pivnița întunecoasă a ființei.

Gânduri cețoase, impulsuri obscure, vinovății fără vină, acuzații difuze. Inexplicabilul sau inavuabilul resimțite ca reacție firească. Benign demonism infantil, dincolo de logică și de orice explicație.

Și totul în caruselul Relației, cadrul obsedant al acestor istorii de viață amară, pestriță, derizorie. Relații între părinți și copii, surori și frați, bunici și nepoți, unchi, mătuși, vecini. Cu avorturi, adultere, accidente, sinucideri, apendicite, bovarism, sex aiurea, decizii pripite de nuntă și despărțire. Gelozie între surori, ura fetiței față de predicile mamei, Parkinson și Alzheimer, Toronto și Vancouver, baluri provinciale, paralizii, primele fantazări erotice ale vârstei nubile, rochia mamei, azilul, recuperări sentimentale după jumătate de veac, „apologia vieții neinhibate", dar și rigorile inflexibile ale unui mediu intens irizat religios.

Pe scurt, viață. Mai precis: draga noastră viață. Cea pe care adesea uităm s-o trăim, necum s-o mai și gândim.

Dan C. Mihăilescu

„Un maestru al prozei scurte contemporane."

Comitetul Nobel

Premiul Man Booker Internațional (2009)

Află mai mult pe:
www.litera.ro
ISBN 978-606-686-605-7
9 786066 866057
LITERA